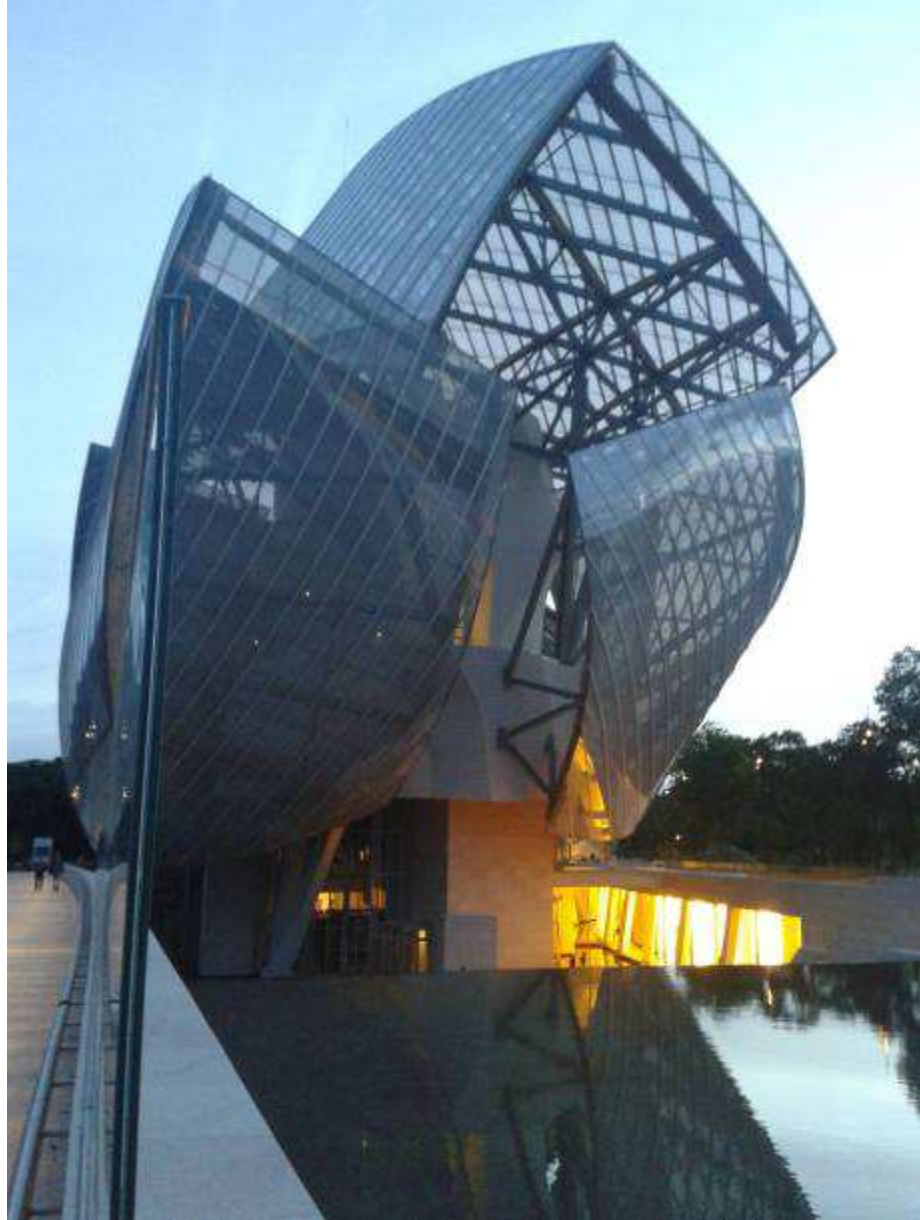

SLOVENSKO a Dohovor UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov (2005)

.....

.....Ciele Dohovoru

.....Dohovor a Slovensko

.....Dohovor a občianská spoločnosť

....Pôsobenie v Medzivládnom výbore UNESCO

.....Výber z medzinárodných podujatí

.....Základné a súvisiace dokumenty

SLOVENSKO a Dohovor UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov (2005)

.....
Ciele Dohovoru / Dohovor a Slovensko / Dohovor a občianská spoločnosť
/ Pôsobenie v Medzivládnom výbore UNESCO / Výber z medzinárodných podujatí
/ Základné a súvisiace dokumenty

© Pavol Kráľ

Autori dopĺňujúcich textov: Jana Kňazková, Charles Vallerand
Autori fotografií: Pavol Kráľ, JE K. Novotná, Andrea Kozárová
Preklad: Pavol Kráľ, Andrea Kozárová (kapitola 6), Jozef Švoňavský (kapitola 7/a)
Korektúry a grafická úprava: Pavol Kráľ
Vydala Slovenská výtvarná únia v roku 2017

Tento projekt bol podporený z verejných zdrojov poskytnutých Fondom na podporu umenia.
Publikácia reprezentuje výlučne názor autora a Fond nezodpovedá za obsah publikácie.

Dohovor UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov bol schválený pomerne nedávno - v roku 2005, patrí však k najratifikovanejším dohovorom UNESCO. V súčasnosti je právne záväzný pre 145 zmluvných strán, signatárov Dohovoru (ratifikovalo ho 144 krajín a EÚ).

Výzvou zostáva spropagovanie podstaty Dohovoru: vo verejnosti je napriek svojmu významu veľmi málo známy, či skôr v podstate neznámy. Len málokto tuší, aký má zmysel a aký je jeho konkrétny prínos.

Niečo sa nepochybne urobilo (príspevkom bola i medzinárodná konferencia Slovensko a kultúrna diverzita v Galérii UMEĽKA 23. novembra 2016), ale potrebné je otvorenie širšej diskusie so zapojením odborníkov, v podobe zrozumiteľnej pre verejnosť. Nie je to mysliteľné bez zapojenia médií, napr. verejnoprávnej RTVS.

Príspevkom do diskusie o podstate Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov sú i nasledujúce riadky, doplnené výberom niektorých súvisiacich dokumentov tak v slovenčine, ako i v pôvodnej anglickej verzii.

1/ Aký je zmysel Dohovoru UNESCO o kultúrnej diverzite (2005)	6
2/ Dohovor UNESCO a Slovensko	7
3/ Dohovor UNESCO a zapojenie občianskej spoločnosti	8
4/ Pôsobenie v Medzivládnom výbore UNESCO	
4/a 5. Konferencia zmluvných strán Dohovoru, Paríž 2015	10
Medzivládny výbor - voľby a prezentácia delegáta SR	
Vystúpenie v rámci všeobecnej rozpravy v úvodnej časti konferencie	15
Iné vystúpenia, zhrnutie, pracovné stretnutia a rozhovory	
Zaujímavý citát z prvého pracovného stretnutia	18
Úspech slovenskej kultúrnej diplomacie	
4/b Návrh SKKD k Odporúčaniu UNESCO o štatúte umelca	19
4/c 9. Zasadnutie Medzivládneho výboru UNESCO, Paríž, 2015	21
Návrh operačných smerníc – digitalizácia	
Účasť občianskej spoločnosti pri implementácii Dohovoru	22
Globálna správa: Transformácia kultúrnych politík	
Z príspevkov členov delegácie SR do diskusií	
K príprave podujatia UNESCO na Slovensku	
Rast významu kultúry pre ekonomiku (Global Report UNESCO)	26
4/d 10. Zasadnutie Medzivládneho výboru UNESCO, Paríž, 2016	27
K správe o zapojení občianskej spoločnosti	
K návrhu operačných smerníc pre digitálne prostredie	
Rozsah a dôsledky nerešpektovania duševného vlastníctva	31
5/ Výber zo súvisiacich medzinárodných podujatí	
5/a Stockholm – zasadanie medzinárodnej pracovnej skupiny	32
5/b Plzeň - Konferencia IAA/AIAP: How to Survive with Art, 2015	33
5/c ECCD/IFCCD/UNESCO: Belgicko	
Mons – Európske hlavné mesto kultúry 2015	36
5/d Medzinárodná konferencia Significance of Institution in the Processes of Culture, Vilnius, Litva, 2015	38
5/e Európsky parlament, Brusel, 8. – 9. september 2016: Budúcnosť práce v oblasti umenia, mediálneho a zábavného priemyslu / Riešenie problémov atypickej práce	40
5/f IAA Europe: Sociálne zabezpečenie a mobilita umelcov Berlín, 2016	42

5/g	Konferencia Slovensko a kultúrna diverzita 23.11.2016, Galéria UMEĽKA, Bratislava.....	43
5/h	Strategy and Form: International Conference on Artists' Associations in the Cotemporary Environment Museo de Arte Contemporáneo, A Coruña, Španielsko, 2017...	44

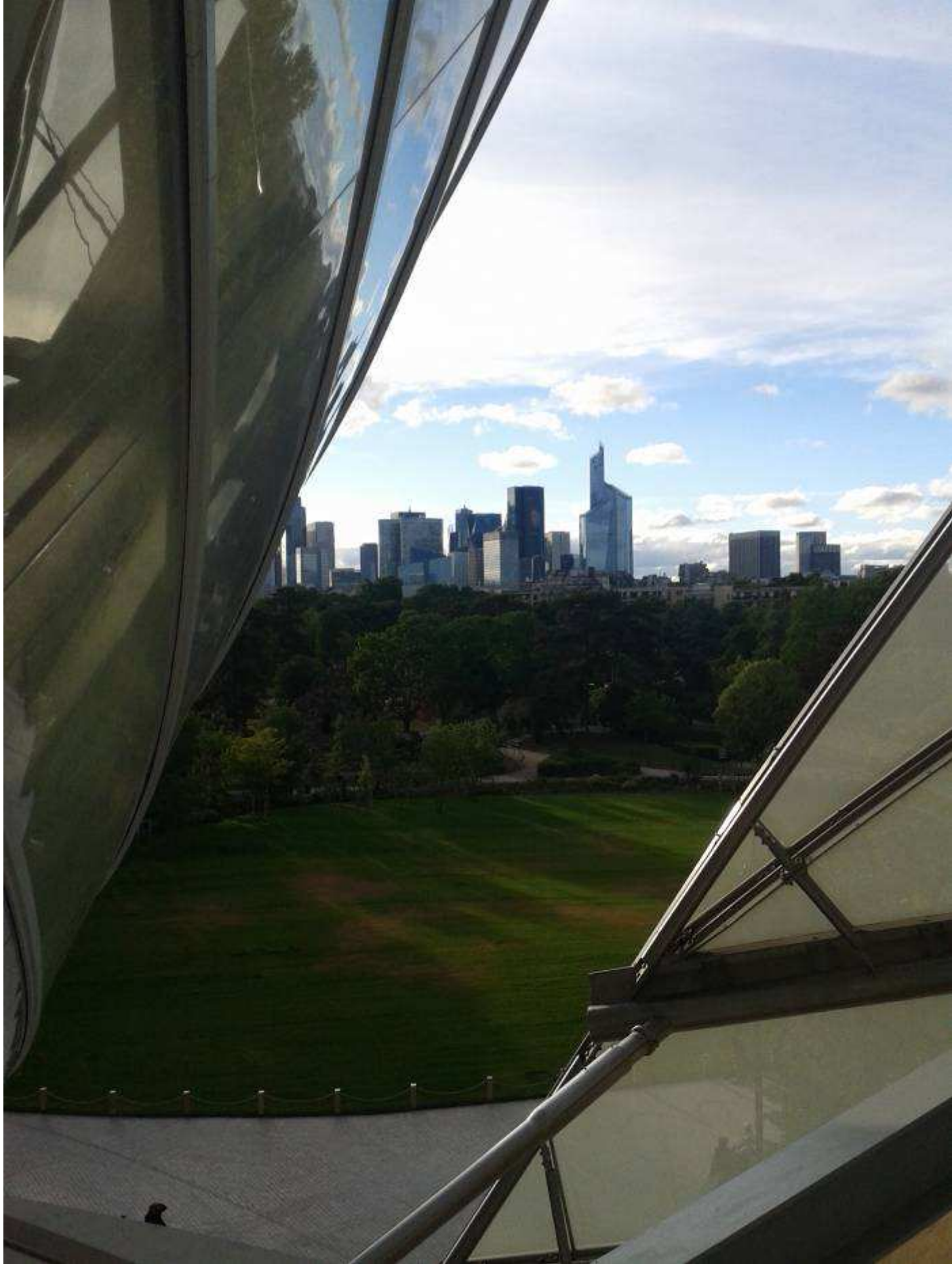
6/ Pre/formovanie kultúrnych politík - RE/SHAPING CULTURAL POLICIES 2005 Conventiom Glogal report 2015..... 45

7/ Základné a súvisiace dokumenty v slovenskom jazyku

7/a	Odporúčanie UNESCO k postaveniu/štatútu umelca, 1980	51
7/b	Dohovor o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov, UNESCO 2005.....	66
7/c	Text pripravený v mene SKKD pre Prvú štvorročnú správu SR z r. 2012 k Dohovoru UNESCO (2005).....	82
7/d	Štvorročná periodická správa o opatreniach na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov k Dohovoru UNESCO 2005, Slovenská republika, 2012.....	86
7/e	Návrh SKKD, 2015: Odporúčanie UNESCO o štatúte umelca.....	108
7/f	Text v mene SKKD pre Druhú ŠTVORROČNÚ PERIODICKÚ SPRÁVU SR (2016) k Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov z roku 2005.....	115

8/ Základné a súvisiace dokumenty v anglickom jazyku

8/a	Recommendation concerning the Status of the Artist UNESCO – 1980.....	123
8/b	Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions, UNESCO - 2005.....	140
8/c	Pavol Kral: Presentation to Ambassadors and Permanent Delegates of UNESCO Member States, June 9, 2015.....	157
8/d	Proposal on behalf of SCCD: Recommendation of UNESCO on the Status of the Artist Bratislava, Slovak republic, November 16, 2015.....	162
8/e	Slovak republic: 2 nd QUADRENNIAL PERIODIC REPORT 2016.....	170
8/f	10th Session of the Intergovernmental Committee for the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions, Rapporteur's remarks Ms Jana Kňazková (Slovakia), 15 December 2016.....	221

1/..... Aký je zmysel Dohovoru UNESCO o kultúrnej diverzite / 2005

Zjednodušene a jednou vetou: najväčší prínos dohovoru predstavuje **MEDZINÁRODNÝ TLAK NA OCHRANU A PODPORU MALÝCH NÁRODNÝCH KULTÚR PRED NEGATÍVNIMI ÚČINKAMI GLOBALIZÁCIE**. A to sa Slovenska nepochybné týka: veľké a bohaté krajiny ochranu svojej kultúry až tak veľmi nepotrebujú.

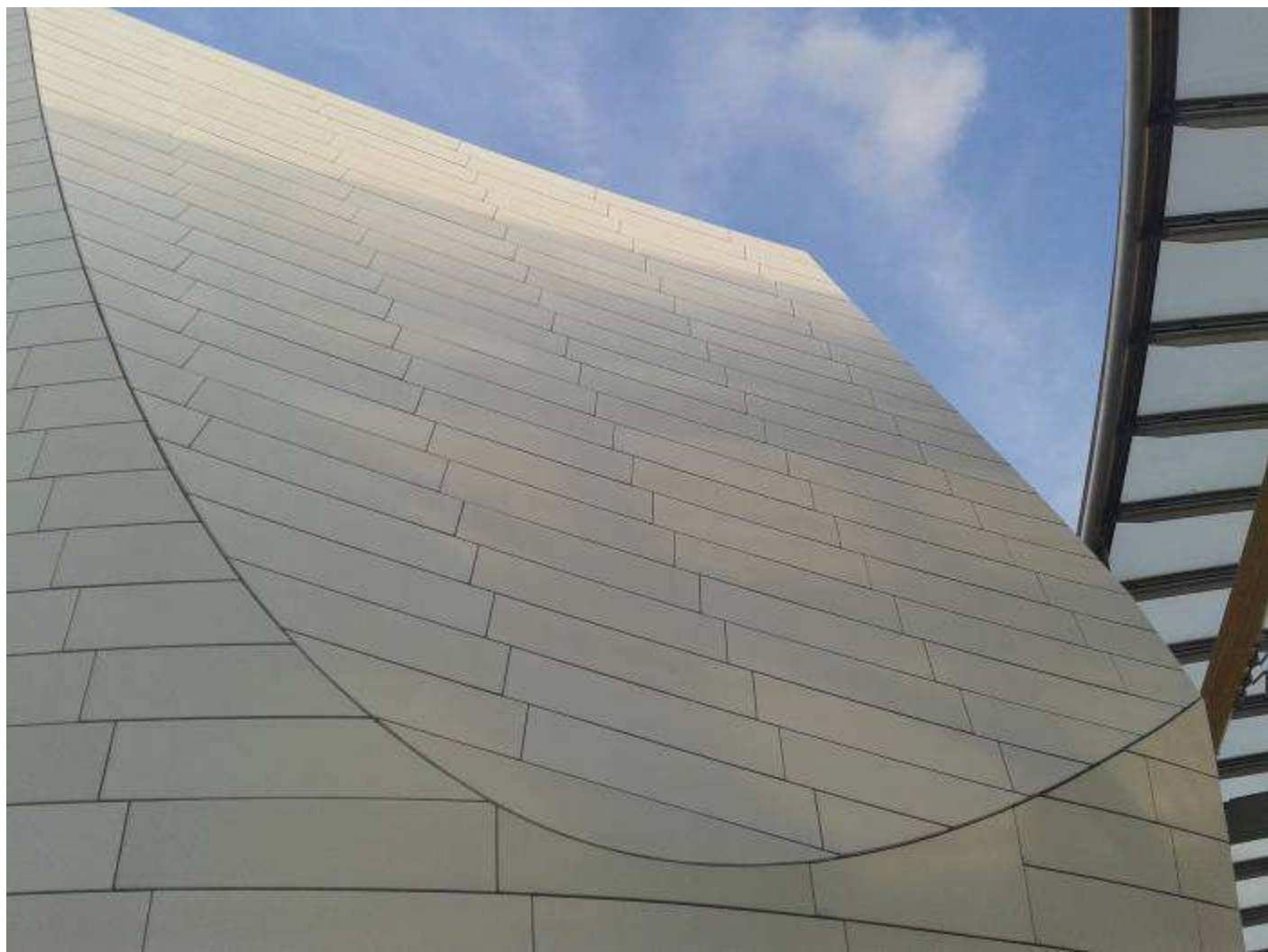
Globalizácia je vnímaná neraz kontroverzne, ale prináša popri negatívnych dôsledkoch aj pozitíva (je napríklad vo všeobecnom záujme, aby boli v čo najširšej miere dostupné nové technológie, šetrnejšie k životnému prostrediu, ktoré umožňujú dosiahnuť rovnaký výsledok s výrazne nižšou spotrebou energie a ktoré tak prispievajú k udržateľnému rozvoju).

V kultúre to však neplatí. Na rozdiel od technológii (či športu) v kultúre a umení nie sú výsledky exaktne merateľné, neexistujú absolútni víťazi a ani nie je podstatné, či máme radšej Beethovena, Mozarta, Gershwinu alebo Beatles: **BOHATSTVO KULTÚRY SPOČÍVA V JEJ RÔZNORODOSTI**. Preto je dôležité, aby sa rôznorodosť zachovala. Preto je významné, že už viac ako 2 tretiny všetkých štátov sveta prijalo záväzok uskutočňovať konkrétne opatrenia na ochranu a podporu kultúrnej rôznorodosti.

Ciele Dohovoru sa aspoň stručne pokúsime načrtnúť v nasledujúcich častiach. Pre tých, ktorí majú o tému hlbší záujem, prikkladáme i niektoré základné a súvisiace dokumenty v slovenskom preklade (v kapitole 7) i v angličtine (v kapitole 8).

2/..... Dohovor UNESCO a Slovensko

Pozitívne je, že Slovensko sa oficiálne zapojilo do procesu prakticky od začiatku: Dohovor ratifikovalo už v roku 2006 (dňa 18.12.; v ten istý deň Dohovor ratifikovalo až 13 krajín – v poradí od 23. po 35. miesto, Slovensko je uvádzané v rámci tejto skupiny na 31. mieste: len 6 európskych krajín ratifikovalo dohovor skôr ako Slovensko).

Slovensko v UNESCO zastupuje stála delegácia pri UNESCO na čele s veľvyslankyňou (JE Klára Novotná), na odbornej spolupráci a príprave dokumentov sa podieľa Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí, Ministerstvo kultúry i Slovenská komisia UNESCO.

Strany Dohovoru sa pravidelne každé 2 roky zúčastňujú na Konferencii Strán Dohovoru (CONFERENCE OF PARTIES TO THE CONVENTION ON THE PROTECTION AND PROMOTION OF THE DIVERSITY OF CULTURAL EXPRESSIONS), kde je na programe počas niekoľkých dní a za účasti niekoľkých stoviek prítomných (delegácie jednotlivých štátov, odborní pracovníci UNESCO, ako pozorovatelia aj zástupcovia medzinárodných organizácií, vrátane mimovládnych) odborná diskusia k predkladaným dokumentom a celkovej stratégii, ich pripomienkovanie a schvaľovanie.

Nástrojom, ktorý priebežne umožňuje mapovať reálny stav implementácie Dohovoru v jednotlivých štátoch, sú pravidelné štvorročné periodické správy o opatreniach na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov. Slovensko správu predkladalo v rokoch 2012 a 2016 (a treba dodať, že nie všetky štáty si túto povinnosť splnili). Správy nie sú (nemajú byť) formálne, všeobecné a nič nehovoriace dokumenty: štruktúra, forma i rozsah správy sú presne zadefinované. Vyžadujú sa konkrétne a podložené odpovede, ktoré by mali nielen poskytnúť reálny obraz situácie a vývoja v danej krajine a možnosť ich porovnania s inými štátmi, ale výsledná správa má byť zároveň výzvou, mala by upozorniť na slabé miesta a inšpirovať štátne orgány k opatreniam na zlepšenie situácie.

Aktívne zapojenie do medzinárodnej spolupráce je i v oblasti kultúry veľmi dôležité a prináša (popri možnosti pozitívneho zviditeľňovania Slovenska) prístup k mnohým dôležitým dokumentom a analýzám, ktoré môžu zefektívniť rozhodovanie o riešeniach i v národnom merítku. Treba zdôrazniť, že mnohé aktuálne problémy sa bez medzinárodnej spolupráce vyriešiť vôbec nedajú: je to napríklad otázka ochrany duševného vlastníctva a autorských práv pred zneužívaním v digitálnom prostredí, na ktoré majú národné hranice stále menší dosah (problém pirátskych kópií a neoprávneného použitia), s výrazným negatívnym dopadom nielen na rozvoj kultúry, ale i na zamestnanosť a príjmy štátu (dane a odvody): nerešpektovanie duševného vlastníctva má tak v konečnom dôsledku vplyv na celú spoločnosť.

3/ ..... Dohovor UNESCO a zapojenie občianskej spoločnosti

Reprezentatívna časť občianskej spoločnosti, pôsobiacej v oblasti kultúry, sa prihlásila k Dohovoru UNESCO a podporuje ho úplne od začiatku. Aspoň niekoľko faktov:

Už v čase pred schválením Dohovoru UNESCO o kultúrnej diverzite sa na Slovensku z iniciatívy umelcov pripravoval vznik organizácie, ktorá by na základe koalíčnej zmluvy zastrešovala umelecké asociácie a podporovala na Slovensku presadzovanie Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rôznorodosti kultúrnych vyjadrení a uvedenie jeho zásad do praxe, s dôrazom na zlepšenie právneho a sociálneho postavenia umelcov. Slovenská koalícia pre kultúrnu diverzitu (SKKD – názov je odvodený od Dohovoru UNESCO) bola formálne založená v roku 2006.

SKKD reprezentuje vyše 200 asociácií, združení a súborov, stala sa najreprezentatívnejším a rešpektovaným hovorcom umelcov na Slovensku. K najvýznamnejším akciám SKKD patrila petícia s cieľom zastaviť zhoršovanie

sociálneho postavenia umelcov a zmobilizovanie kultúrnej obce v roku 2011, v úsilí o zmenu pripravovaného vládneho návrhu daňovej a odvodovej reformy, či zásadný podiel pri príprave koncepcie Štatútu umelca.

Slovenská koalícia pre kultúrnu diverzitu je aktívna aj v rámci rozvíjania medzinárodnej spolupráce. Je zakladajúcim členom Európskej koalície pre kultúrnu diverzitu (ECCD/CEDC so sídlom v Paríži, neskôr v Bruseli) a Medzinárodnej federácie koalícií pre kultúrnu diverzitu (IFCCD/FICDC so sídlom v Kanade), ktoré boli založené s cieľom podporovať implementáciu Dohovoru UNESCO z roku 2005. Základy medzinárodnej spolupráce SKKD budoval najmä Jozef Švoňavský (Brusel, Sevilla, Paríž - na rokovania UNESCO o texte Dohovoru v roku 2005 ho vyslalo MK), ale aj Peter Kerlik (Brusel) a Mirka Brezovská (FIA).

spolupráce. Je zakladajúcim členom Európskej koalície pre kultúrnu diverzitu (ECCD/CEDC so sídlom v Paríži, neskôr v Bruseli) a Medzinárodnej federácie koalícií pre kultúrnu diverzitu (IFCCD/FICDC so sídlom v Kanade), ktoré boli založené s cieľom podporovať

Na činnosti oboch medzinárodných organizácií sa SKKD po celý čas zúčastňuje a opakovane je hodnotená ako jedna z jej najaktívnejších národných organizácií. Tomu zodpovedá i zastúpenie vo vedení: členka Grémia SKKD Mirka Brezovská bola zvolená za člena Rady riaditeľov IFCCD, predseda Grémia SKKD Pavol Král je Viceprezidentom ECCD.

Ministerstvo kultúry SR prizvalo SKKD, ako zástupcu občianskej spoločnosti, k spolupráci pri príprave oboch už spomenutých štvorročných periodických správ o opatreniach na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov (v r. 2012 a 2016), správy v mene SKKD a v spolupráci s členmi Grémia pripravil P. Král. Aj keď bol text za SKKD vo viacerých pasážach kritický, treba vyzdvihnúť, že ho MK uverejnilo v plnom znení (MK k textu za SKKD doplnilo len vetu „*Za výber faktov a za názory v časti 3.2 a v prílohe sú zodpovední predstavitelia Slovenskej koalície pre kultúrnu diverzitu; ich názory sa nemusia zhodovať s názormi predstaviteľov ministerstva*“). Nielen z oficiálnych dokumentov, ale i z osobných konzultácií s kolegami v IFCCD a ECCD vieme, že to nie je vo všetkých krajinách vždy samozrejmosťou.

Jedným z konkrétnych výsledkov spolupráce SKKD a MK bolo schválenie zákona o evidencii profesionálnych umelcov (NR SR 11. novembra 2015), ktorý otvára dvere k prijatiu špecifických a adresných opatrení k zlepšeniu sociálneho postavenia umelcov, v duchu koncepcie štatútu umelca. Pri vzniku koncepcie, o ktorej sa na Slovensku diskutovalo takmer štvrtstoročie, zohralo pozitívnu úlohu Odporúčanie UNESCO k štatútu umelca (1980) i Dohovor UNESCO o podpore a ochrane rôznorodosti kultúrnych vyjadrení (2005).

Dosiahnuté konkrétne výsledky, rozdiskutované otvorené témy a možnosť podporiť rozvíjajúci sa konštruktívny dialóg medzi predstaviteľmi štátu, najmä MK, a zástupcami občianskej spoločnosti, i možnosť využiť skúsenosti z medzinárodnej odbornej spolupráce, ovplyvnili moje rozhodnutie prijať návrh MK a kandidovať do Medzivládneho výboru UNESCO (Intergovernmental Committee of UNESCO) na obdobie rokov 2015 - 2019.

Treba oceniť profesionálny prístup zo strany predstaviteľov tak Ministerstva kultúry, ako aj Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí k voľbám delegátov do Medzivládneho výboru UNESCO: zďaleka nie všetky delegácie pri UNESCO zabezpečili svojim kandidátom možnosť verejne sa prezentovať ešte pred voľbami (viď v ďalšej časti).

Oceniť treba aj ústretový krok Ministerstva kultúry smerom k občianskej spoločnosti: členmi delegácii jednotlivých štátov i Medzivládneho výboru UNESCO sú spravidla predstavitelia a pracovníci ministerstiev kultúry, ministerstiev zahraničných vecí, či národných komisií UNESCO a pod. – nezávislý predstaviteľ občianskej spoločnosti v pozícii delegáta štátu nie je zďaleka bežnou praxou (tento môj názor vychádza len z osobnej skúsenosti, nemám k dispozícii žiadne relevantné štatistické údaje).

4/.....Pôsobenie v Medzivládnom výbore UNESCO

4/a 5. Konferencia zmluvných strán Dohovoru UNESCO, Paríž, 9. - 12. jún 2015

Voľby do Medzivládneho výboru UNESCO sa konali v júni 2015 v sídle UNESCO v Paríži, na 5. Pravidelnom zasadnutí strán Dohovoru (CONFERENCE OF PARTIES TO THE CONVENTION ON THE PROTECTION AND PROMOTION OF THE DIVERSITY OF CULTURAL EXPRESSIONS, Fifth ordinary session, Paris, UNESCO Headquarters). Prítomná bola veľvyslankyňa SR pri UNESCO JE K. Novotná a delegácia Ministerstva kultúry pod vedením Vedúcej služobného úradu MK JUDr. E. Kršíkovej; generálna riaditeľka Sekcie medzinárodnej spolupráce MK B. Krížiková, štátna radkyňa N. Slováková a kandidát za SR - akad. mal. Pavol Kráľ, predseda SKKD.

Voľbám predchádzalo pracovné stretnutie s delegáciou SR v sídle UNESCO na Rue Miollis a prezentácia kandidáta SR pred veľvyslancami a stálymi delegátmi členských štátov UNESCO v utorok 9.6.2015, na neformálnom spoločenskom podujatí v rozsahu 1,5 hodiny. Podujatie zorganizovala veľvyslankyňa SR pri UNESCO JE K. Novotná, ktorá kandidáta SR Pavla Kráľa prítomným predstavila a uviedla jeho prezentáciu. Na jej odporúčanie sa nekonali žiadne oficiálne príhovory, žiadne čítanie napísaných prejavov: dostal som priestor voľne (i veľmi osobne) hovoriť o sebe a svojich predchádzajúcich aktivitách, o svojej motivácii - čím chcem prispieť, ak ma zvolia, pretože zastupovať budem už nielen seba.

Po predstavení SKKD, Slovenska vo vzťahu k Dohovoru i mojich aktivít som sa neformálne zameril na diverzitu, s použitím niekoľkých zväčšených fotografií na ilustráciu, a najmä na Štatút umelca, ktorý považujem v rámci spolupráce s UNESCO za svoju dlhodobú prioritu. Ukážka z prezentácie (záznam prezentácie v pôvodnom znení, urobený dodatočne, je v kapitole 8/c).

... Pevne verím, že kultúrna rozmanitosť je nevyhnutná. Čo pre mňa rozmanitosť znamená? Dovoľte mi vyjadriť sa k tejto otázke menej formálne, osobnejšie, na príklade z mojej rodiny.

Slovensko je malá krajina, ale ľudia v každom regióne, takmer v každej doline, mali po stáročia veľmi špecifické oblečenie s typickými farbami, špecifické piesne a zvyky. Toto je fotografia z plesu, konaného tento rok na Slovensku:

Podmienkou pre účasť bol tradičný ľudový odev – na fotografii môžete vidieť kroje z rôznych regiónov Slovenska. Účasť bez kroja nebola možná. Zúčastnila sa aj moja dcéra v myjavskom kroji, tradičnom pôvodnom oblečení mojej babičky – na fotografii je 1. zľava:

Čo sa v priebehu rokov zmenilo: Moja babička nosila počas celého svojho života len takéto tradičné oblečenie (samozrejme iný typ pre pracovné dni, iný na nedeľu a sviatky, veľmi špeciálny kroj bol určený na svadbu). Na fotografii je posledný exemplár jej kroja, ktorý v našej rodine existuje. Bol poškodený, takmer stratený a zabudnutý. Dcéra ho objavila v rodine našich blízkych. Nevedeli, čo s ním robiť, ani už nevedeli, ako správne použiť časť kostýmu - čepiec.

Moja dcéra ho opravila, ale najťažšie bolo zistiť, ako sa čepiec skladá. Musela navštíviť

niekoľkých špecialistov na tradičné ľudové kroje, až kým našla odborníčku, ktorá jej pomohla znovu pripraviť čepiec, správne naškrobiť a poskladať na Myjave kedysi tradičnú pokrývku hlavy, ktorú môžete vidieť na nasledujúcich fotografiách:

Moja babička - každý deň, moja dcéra – už len šanca zachrániť v našej rodine aspoň posledný kus ... To je ten podstatný rozdiel.

Je to ilustrácia rozmanitosti, ktorá sa v súčasnosti každý deň viac a viac stráca.

Pesimista by možno povedal, že jedného dňa bude symbolom kultúry na celom svete už iba Coca cola, hamburger a džínsy...

Ak sa pozrieme okolo seba: my, účastníci stretnutia v tejto sále, sme z rôznych krajín, ale – úprimne povedané - nie je tu veľa rozmanitosti. Vidím čierne obleky, biele košele, viazanky. Sú tu aj dámy (vďaka Bohu :) takže je tu i trochu červenej, modrej, zelenej alebo ružovej a náš obraz tak nie je len čierno-biely. Vďaka, dámy :)

Ale v poriadku, nemám s tým problém :) Ani ja nebudem meniť svoj oblek za tradičný ľudový kroj. Je realitou, že rozmanitosť sa znižuje, veci v rôznych častiach sveta sa čoraz viac podobajú alebo sú dokonca identické. Niekedy je to praktické, užitočné, účinné - napríklad v technológii. Verím však, že rozmanitosť v kultúre je pre ľudskú spoločnosť životne dôležitá. A som presvedčený, že Dohovor UNESCO môže, krok za krokom, podporiť proces zachovania rozmanitosti v umení a kultúre.

Prínos Dohovoru UNESCO vidím prevažne v dvoch smeroch:

- na jednej strane v umožnení lepšej dostupnosti kultúry, aby čo najviac ľudí dostalo šancu tešiť sa z umenia a rozvoj kultúry mal na nich pozitívny dopad,

- na druhej strane v zlepšení podmienok pre kultúru a umenie, aby dostali šancu rozvíjať sa.

Ak nechceme vychutnávať len to, čo už bolo v kultúre vytvorené pred rokmi, stáročiami či tisícročiami, ak nechceme znova a znova opakovať to isté, potrebujeme súčasné umenie. Umenie, ktoré pokračuje v novom, sviežom, aktuálnom dialógu so spoločnosťou.

A ak chceme chrániť a podporovať súčasné umenie a kultúru, musíme sa sústrediť na najdôležitejšiu časť z neho: na umelcov. Bez nich, bez umelcov, ktorí rozvíjajú a udržiavajú plameň tvorivosti, nie je - a nemôže byť - žiadne súčasné umenie.

Preto by som chcel navrhnúť urobiť ďalší logický krok v tomto smere, ktorý je v súlade s Dohovorom: Pokúsiť sa dosiahnuť konsenzus v otázke rámcového štatútu umelca.

V nasledujúcej časti som podrobnejšie vysvetlil, PREČO a AKO, i medzinárodné súvislosti. K dispozícii som poskytol aj celkový súhrn v publikácii SVÚ o štatúte umelca v anglickej a slovenskej verzii. Pripomenul som, že

... na Slovensku sa po dlhých rokoch dosiahol konsenzus medzi umelcami a Ministerstvom kultúry práve v týchto dňoch. Tu prítomná JUDr. Kršíková, vedúca služobného úradu Ministerstva kultúry, bola predsedom pracovnej skupiny, v ktorej sme spolupracovali na návrhu riešenia. Návrh zákona je pripravený na schválenie vlády a na rokovanie v Parlamente, do platnosti by mal vstúpiť od 1. januára budúceho roka.

Zaujímavé sú aj výsledky prieskumu verejnej mienky na otázku, či je potrebné prijať zákon o postavení umelcov: 56,9% respondentov bolo za, iba 20,9 proti.

Zúčastnil som sa na diskusiách o tejto téme v mnohých krajinách a môžem povedať, že názory, otázky a možné riešenia sú veľmi podobné. Na začiatku je vždy množstvo hodín výmeny názorov, mnoho popísaných strán komentárov a otázok, ale konečný výsledok je prekvapujúco jednoduchý - je to len niekoľko strán.

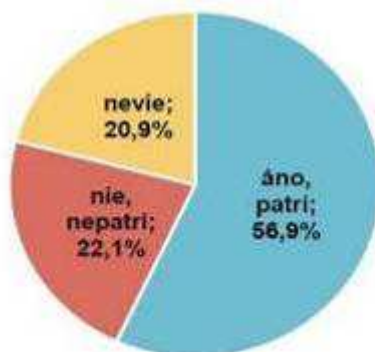
Pozitívne reakcie sme dostali z mnohých a veľmi rozdielnych krajín, ako je Austrália, Maroko, Litva, Nemecko, Francúzsko ale i z Latinskej Ameriky. Na jeseň pripravujeme na túto tému medzinárodnú konferenciu v Plzni v mene IAA Europe a IAA/AIAP, pokračujeme na národnej i medzinárodnej úrovni.

Každá krajina doteraz začínala vždy od nuly. Nastal čas spojiť sily, zdieľať skúsenosti a pokúsať sa získať spoločné riešenia. Takmer v každej krajine je niečo pozitívne. Môžeme zhromažďovať čiastočné dobré riešenia a používať ich ako odporúčania pre ostatných.

Diverzitu potrebujeme v kultúre - nie v zákonoch. S podporou UNESCO by sme mohli ušetriť čas, energiu, mohli by sme tento proces zefektívniť. Je to v záujme oboch strán - umelcov a celej spoločnosti.

57% slovenskej populácie je za to, aby postavenie umelca bolo právne upravené zákonom

Q 18: V krajinách EU – vrátane Slovenskej republiky – v súčasnosti prebiehajú rokovania o tom, ako riešiť postavenie umelcov v spoločnosti, vzhľadom na špecifický charakter ich práce ako tvorcov umeleckých hodnôt v slobodnom povolaní. **Malo by byť podľa Vás právne upravené postavenie umelca osobitým zákonom, podobne, ako je právne definované postavenie zamestnanca, živnostníka či spotrebiteľa? Iba jedna možnosť odpovede**

Strana 42 | Apríl 2015 | Rovnako silný je záujem na Slovensku - výnimočne pozitívne výsledky

www.iaa.eu

Nasledovala približne polhodina odpovedí na otázky prítomných (srbský veľvyslanec, delegátka Kanady, ...) a potom neformálne rozhovory v príjemnej atmosfére počas občerstvenia, ktoré pripravil tím veľvyslankyne SR, HE Kláry Novotnej. Atmosféra i reakcie boli veľmi pozitívne.

Pohľad do rokovacej sály UNESCO

Vystúpenie P.Kráľa v rámci všeobecnej rozpravy v úvodnej časti 5. Konferencie zmluvných strán UNESCO, streda 10.6.2015 (dodatkový písomný záznam vystúpenia v slovenskom preklade):

Pán predseda, ďakujem za slovo. Rád by som sa stručne vyjadril k situácii na Slovensku a zároveň predniesol jeden návrh.

10. výročie Dohovoru UNESCO o podpore a ochrane rôznorodostí kultúrnych vyjadrení pre nás znamená 10 rokov podpory tohoto Dohovoru. Jeho uvádzanie do reálneho života považujeme za veľmi dôležité.

Slovenská republika ratifikovala Dohovor už v roku 2006. Podpore sa teší aj zo strany kultúrnej verejnosti a umelcov: veríme, že diverzita v kultúre je pre spoločnosť životne dôležitá. Slovenská koalícia pre kultúrnu diverzitu, ktorej meno je odvodené od uvedeného Dohovoru, podporuje Dohovor úplne od začiatku. SKKD reprezentuje viac ako 200 subjektov z rôznych oblastí umenia. Bola aj spoluzakladajúcim členom Medzinárodnej federácie pre kultúrnu diverzitu IFCCD a Európskej koalície pre kultúrnu diverzitu ECCD.

Ak by som však tvrdil, že všetci na Slovensku Dohovor podporujú, resp. aspoň o ňom vedia, nebola by to pravda: urobiť toho treba ešte veľa.

Čo sa zmenilo na Slovensku v posledných rokoch?

Pred niekoľkými rokmi som sa v mene občianskej spoločnosti podieľal na príprave štvorročnej periodickej správy Slovenska a musím povedať, že som bol značne kritický. V kultúre sme mali veľa problémov, ktoré sa roky hromadili a riešenia sa neustále odkladali. Problémy máme aj dnes, ale môj pohľad je predsa len optimistickejší.

Pred tromi rokmi vznikla na Slovensku Rada vlády pre kultúru. Vede ju minister kultúry, ale členom Rady je aj minister financií (financie sú vždy dôležité :), minister sociálnych záležitostí, minister školstva, minister zahraničia a ďalší ministri, spolu v počte osem. V Rade vlády má zastúpenie aj SKKD, v súčasnosti najreprezentatívnejší a rešpektovaný „hovorca“ umelcov na Slovensku. Tu máme možnosť iniciovať a pripomienkovať návrhy zákonov pre oblasť kultúry a umenia. Rada umožňuje aspoň niekoľkokrát do roka značne otvorenú diskusiu o problémoch kultúry, a to nielen v rámci rezortu kultúry, ale v rámci širšieho spektra názorov (cez diverzitu názorov ku diverzite v rámci kultúry :) Zástupcovia SKKD majú zastúpenie aj v ďalších poradných orgánoch pri Rade vlády: vo Výbore pre umenie, Výbore pre médiá, Výbore pre záujmovú umeleckú činnosť, Výbore pre stratégiu rozvoja kultúry a v pracovných skupinách Ministerstva kultúry.

Pozitívne je, že vláda sa už vo svojom programovom vyhlásení zaviazala zlepšiť sociálne a právne postavenie umelcov, prehodnotiť ich daňovo-odvodové zaťaženie a zdôraznila, že **kultúra nie je konzumentom verejných financií, ale naopak – verejné financie generuje**. Spolupráca s Ministerstvom kultúry už prináša isté výsledky, napr:

- minulý rok parlament schválil zákon o zriadení Fondu na podporu umenia,
- Vláda SR – rovnako minulý rok – schválila návrh Stratégie rozvoja kultúry na Slovensku do roku 2020: ak sa jej skutočne podarí naplniť záväzky z toho vyplývajúce, bude to znamenať významný krok pre kultúru na Slovensku,
- v tomto roku Vláda schválila právnu úpravu, ktorá má zabezpečiť zvýšenie podielu pôvodnej slovenskej hudby v médiách, stavebný zákon, ktorý rieši aj otázky výtvarného umenia vo verejných stavbách, Autorský zákon; iné zákony sú v rôznom štádiu prípravy.

Náš návrh:

Len v týchto dňoch sme dosiahli – po 25 rokoch diskusií a najmä posledných 3 rokoch intenzívnej práce – zásadný konsensus medzi zástupcami umelcov a Ministerstvom kultúry o podobe prvej časti Štatútu umelca, ktorý je pripravený na predloženie Vláde a následne Národnej rade SR. Ponúkame naše skúsenosti s cieľom dosiahnuť s podporou UNESCO v tejto otázke širší konsensus.

Prečo:

V Dohovore UNESCO sa na viacerých miestach, napr. v Článku 4, paragrafe 4, píše v zásade toto: **umenie a podnikanie nie je to isté**.

(Presné znenie uvedeného paragrafu: Kultúrne aktivity, tovary a služby sú aktivity, tovary a služby, ktoré pri posudzovaní z hľadiska kvality, použitia alebo účelu stelesňujú alebo odovzdávajú kultúrne prejavy nezávisle od obchodnej hodnoty, ktorú môžu mať. Kultúrne aktivity môžu mať účel samy o sebe.)

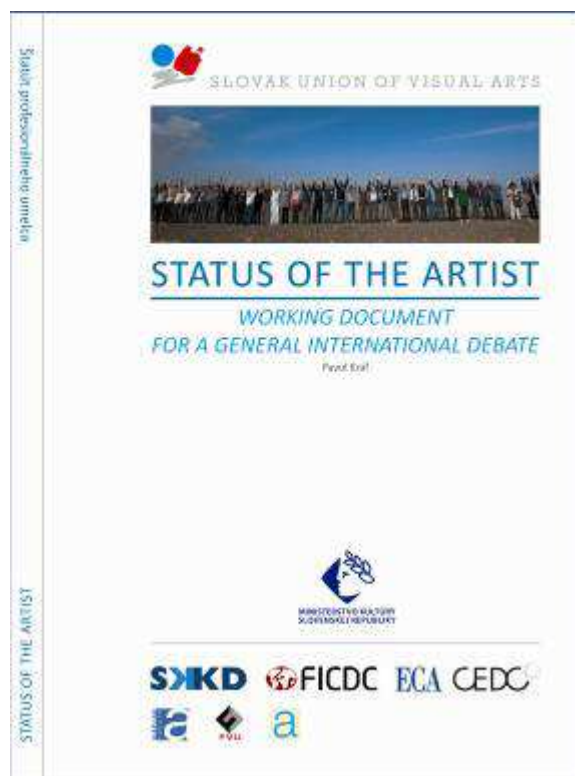
V rozpore s týmto princípom sú však umelci v mnohých krajinách – z pohľadu daní či sociálneho zabezpečenia – posudzovaní rovnako ako podnikatelia.

Ak však umenie a biznis nie sú to isté, ak sú pracovné podmienky umelcov zásadné odlišné od pracovných podmienok podnikateľov, príslušné zákony by to mali zobrať do úvahy.

V mnohých krajinách sa pokúšajú tento rozpor vyriešiť. Možným riešením je Štatút umelca, ktorý definuje kto je umelec a potom následné právne úpravy môžu riešiť špecifické problémy umelcov.

Navrhujeme urobiť tento logický krok, ktorý je v súlade s Dohovorom UNESCO. My môžeme prispieť našimi skúsenosťami z dlhého procesu na Slovensku. Môžeme prispieť aj výsledkami z medzinárodnej diskusie, ktorá na základe našej iniciatívy prebiehala v spolupráci s 5 medzinárodnými asociáciami umelcov v 23 krajinách 4 kontinentov. Výsledky sú prezentované v tejto publikácii, ktorú si dovoľujem odovzdať predsedovi tohoto zasadania a tajomníčke Dohovoru.

Podstatné je, že Štatút umelca nie je len teória. Už 25 rokov existuje v Kanade, existuje i u Vás v Litve, pán predseda, niečo je v Chorvátsku, ale zaujímavé čiastkové riešenia existujú aj v Mexiku či Maroku.

Napriek tomu každá krajina začína proces vždy prakticky od nuly. Je čas spojiť sily, využiť získané skúsenosti a pokúsiť sa dosiahnuť spoločné riešenie. Je to šanca využiť aj čiastkové dobré riešenia, ktoré môžu byť inšpiráciou pre ostatných.

Diverzitu potrebujeme v kultúre, nie v zákonoch. S podporou UNESCO môžeme ušetriť čas a energiu, môžeme urobiť proces efektívnejším. Je to v záujme oboch strán: tak umelcov, ako i celej spoločnosti.

Arunas Gelunas, exminister kultúry Litvy, ktorý zasadanie viedol, na vystúpenie P.Kráľa bezprostredne zareagoval a poďakoval za konštruktívny návrh.

Vystúpenie P.Kráľa v rámci bodu 12. Digitalizácia a jej vplyv na podporu diverzity kultúrnych vyjadrení, piatok 12.6.2015

Thanks Mr. Chairman, I will respect your recommendation to say comment very briefly, so just a few lines.

Our opinion is very similar to opinion stated here by delegate of Canada. We agree that digital issues are challenge and opportunity the same. The world is changing and – of course – it is not possible to answer all the questions and to solve especially difficult technical problems on one meeting - but reality is that we are coming in digital area and we should take it into account.

Vyjadrenie po zvolení do Medzivládneho výboru, piatok 12.6.2015

I would like to thank you for the trust. 10th anniversary of the UNESCO Convention on Cultural Diversity means for us 10 years of cooperation and support of Convention at Slovakia.

I want to continue in this direction and therefore look forward to working in the Intergovernmental Committee. I believe that this cooperation will not be only effective, useful and fruitful, but also pleasant.

And the last but not least I would like to thank the Chairman of the Conference. It was a pleasure to watch you Mr. Chairman, because you have leaded the meeting in an excellent style :)

Zhrnutie, absolvované krátke pracovné stretnutia a rozhovory

V diskusii sa P. Král vyjadril k aktuálnym témam, absolvoval aj viaceré neformálne pracovné rozhovory s členmi českej delegácie (delegát ČR pri UNESCO René Miko, Ján Hladík, kandidátka do Medzivládneho výboru Pavla Petrová), so švédskym delegátom a jeho asistentkou Juliou Lodén, atašé (zaujala ho informácia o štatúte umelca, P. Král mu venoval publikáciu), s nórskou delegátkou Ase Vollo, s nemeckou delegáciou, s kandidátkou do Medzivládneho výboru Christine Merkel, s delegáciou Kanady a Line Beauchamp (k štatútu, i konzultácia názorov na otázku významu digitalizácie a vzájomnej podpory pri jej presadzovaní), s veľvyslankyňou SR pri UNESCO Klárou Novotnou (konzultácia o netradičných zdrojoch financovania kultúry vo Francúzsku, napr. prenájom značky a iné témy), s veľvyslancom Srbska, s delegátkou Rakúska, pracovný obed s predstaviteľmi IFCCD a ECCD (Charles Vallerand, generálny tajomník IFCCD, Kanada, Ségolène Bunel, Francúzsko, Beat Santschi, Vice-President ECCD, člen Rady riaditeľov IFCCD, Švajčiarsko, Diego Gradis, President – Traditions for Tommorrow, Francúzsko/Švajčiarsko) – konzultácie k príprave kongresu IFCCD v Begicku (23. – 25. október 2015).

Dá sa konštatovať, že reakcie na účasť a prezentáciu slovenskej delegácie boli všeobecne veľmi pozitívne.

Zaujímavý a dôležitý citát z prvého pracovného stretnutia (v stredu 9:00 – 10:00 – Draft speaking points for EU intervention(s) UNESCO 5 th Conference of Parties to 2005 Convention):

Od vstupu Dohovoru do platnosti sa politiky EÚ a členských štátov snažili chrániť a podporovať kultúrnu rozmanitosť v Európe. Pomohli sme tiež podporiť odvetvia kultúry a tvorivej činnosti, ktoré teraz prispievajú k HDP Európskej únie vo výške 4,4% a poskytujú pracovné príležitosti 8,5 miliónom Európanov – čo je dvojnásobok v porovnaní s automobilovým priemyslom a s väčším podielom mladých ľudí ako v ktoromkoľvek inom sektore.

(Since the Convention's entry into force, the EU and member States' policies have sought to safeguard and promote cultural diversity in Europe. We have also helped promote the cultural and creative sectors, who now contribute 4,4 % of EU GDP and offers jobs to 8.5 million Europeans – twice the size of the car industry, and including a larger proportion of young people than any other sector.)

O výsledku volieb v Paríži informovalo MK na svojom webe

<http://www.culture.gov.sk/medialny-servis/aktuality-36.html?id=531>

Úspech slovenskej kultúrnej diplomacie

15.06.2015 referát styku s médiami MK SR

Slovensko má prvý krát zastúpenie v Medzivládnom výbore na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov.

Minulý týždeň sa v Paríži uskutočnila Konferencia zmluvných strán Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov. Ide o pravidelné stretnutie a tohto roku bol jej hlavnou témou obsah kultúrnej diverzity.

Na konferencii boli zvolení aj noví členovia Medzivládneho výboru na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov. Novým členom tohto výboru sa stal aj predseda Slovenskej koalície pre kultúrnu diverzitu Pavol Král. Ide o vôbec prvé

zastúpenie Slovenska v tomto výbore.

4/b Predloženie návrhu SKKD k Odporúčaniu UNESCO o štatúte umelca

(18. november 2015) .....

Dňa 18. novembra 2015 som splnil prísľub z môjho vystúpenia na 5. pravidelnom zasadnutí zmluvných strán Dohovoru UNESCO (Paríž, jún 2015): tajomníčke Dohovoru Danielle Cliche som odoslal v mene SKKD návrh k odporúčaniu UNESCO o štatúte umelca.

Návrh som pripravil bezprostredne po schválení Zákona č. 284/2014 Z. z. o Fonde na podporu umenia Národnou radou SR (dňa 11. novembra 2015), zákona, ktorý do právneho systému SR zaviedol pojem „profesionálny umelec“, resp. „profesionálny umelec v slobodnom povolání“ a stal sa prvým krokom k riešeniu právneho postavenia i špecifických problémov umelcov, v rámci koncepcie známej pod názvom Štatút umelca.

Z vecného hľadiska návrh pre UNESCO rešpektuje základné princípy u nás schváleného zákona a celkovú koncepciu riešenia (v zmysle rokovaní pracovnej skupiny MK k Štatútu umelca i dôvodových správ k predkladanému zákonu) – nemal ambíciu ísť ďalej. Reálne uplatnenie navrhnutých princíпов v legislatíve na Slovensku však návrh posúva z čistej teoretickej roviny a zvyšuje jeho šance v rámci medzinárodnej odbornej diskusie.

S cieľom prekonzultovať otázku formálneho postupu som sa obrátil na tajomníčku Dohovoru UNESCO Danielle Cliche (s ktorou som si vymenil v priebehu necelých 3 hodín v

rámci intenzívnej diskusie 6 neformálnych mailov), ako i na veľyslankyňu SR Kláru Novotnú, stále zastúpenie SK pri UNESCO a Sekciu medzinárodnej spolupráce MK.

Cieľom návrhu je využiť skúsenosti tak zo širokej niekoľkoročnej medzinárodnej diskusie, ktorú sme iniciovali, ako i z úspešnej prípravy zákona na Slovensku a pozitívne zviditeľniť Slovensko prípravou nasledujúceho logického kroku, ktorý je v súlade s odporúčaním UNESCO z roku 1980 a Dohovorom UNESCO z roku 2005: odporučiť členským štátom podporiť implementáciu Štatútu umelca ako nástroja na riešenie špecifických problémov kultúrneho sektora v rozličných krajinách, ktorý môže významne podporiť nielen rozvoj kultúrneho sektora, ale i spoločnosti a udržateľného ekonomického rastu.

Čo považujeme za pozitíva návrhu:

- univerzálnosť, možnosť aplikovania bez väčších problémov v legislatíve aj iných krajín (na rozdiel od v súčasnosti už existujúcej právnej úpravy v iných krajinách, ktorá je spravidla veľmi špecifická, čo obmedzuje jej použitie len na danú krajinu)

- možnosť postupného zmysluplného dopĺňania špecifických opatrení, pretože štruktúra návrhu sa skladá v zásade z dvoch častí:

- a/ prvá časť definuje, KOHO sa opatrenia týkajú (kritéria sú transparentné a jednoduché: dobrovoľnosť, odbornosť, ponechanie rozhodovania na umelcoch s vylúčením monopolu pri rozhodovaní),

- b/ druhá časť má v náväznosti na prvú časť obsahovať konkrétne právne úpravy a opatrenia, s cieľom riešiť špecifické problémy umelcov, ktoré majú byť postupne prijímané v súlade s reálnymi možnosťami jednotlivých krajín.

K druhej časti (prijímaniu postupných špecifických opatrení) stručný komentár:

Pri dlhoročnom úsilí nájsť riešenie na zlepšenie právneho a sociálneho postavenia umelcov som sa neraz a z mnohých strán stretol s myšlienkou sústrediť sa na prípravu komplexného zákona, ktorý (raz a navždy, alebo aspoň na dlho) vyrieši všetky (alebo skoro všetky) špecifické problémy umelcov (resp. umeleckej sféry). Pokiaľ však vychádzame z predstavy, že takýto komplexný zákon by mal byť výsledkom vyjednávania a dohody dvoch strán – predstaviteľov štátu (ktorí majú MOŽNOSŤ racionálne a potrebné OPATRENIA PRESADIŤ) a predstaviteľov odbornej verejnosti (ktorí vedia, PREČO, ČO A AKO je potrebné zmeniť), z pragmatického hľadiska vidím 2 problémy:

- nikdy sme nemali (a obávam sa, že ani nikdy nebudeme mať – či už na Slovensku alebo v inej krajine) taký štát, ktorý by bol ochotný a schopný všetky veľmi špecifické problémy umeleckej sféry naraz (či dokonca definitívne) vyriešiť – čiže jedna strana na vyjednanie o takto definovanom návrhu trvalo chýba (a zrejme aj bude chýbať)

- nikdy sme nemali (obávam sa, že ani nikdy nebudeme mať – či už na Slovensku alebo v inej krajine) ani druhú stranu, potrebnú na vyjednanie a dohodu – umelcov, odbornú verejnosť, ktorá by bola schopná DOHODNÚŤ SA NARAZ, V JEDNOM MOMENTE na komplexnom definitívnom riešení, dohodnúť sa na tom, ČO a AKO by sa malo zmeniť: sféra umenia je veľmi senzitívna, špecifická, rôznorodá a rozdrobená, zhodnúť sa na poradí a dôležitosti riešenia problémov je veľmi náročné.

Preto je reálnejšie hľadať zhodu postupne pri riešení jednotlivých problémov, než hovoriť o všetkom a nedohodnúť sa na ničom.

V čom vidíme slabé stránky návrhu a ako sa dajú odstrániť:

- ak chceme, aby prijatú právnu úpravu (a v náväznosti i návrh medzinárodného odporúčania UNESCO) brala verejnosť (či už na Slovensku, alebo v medzinárodnom meradle) naozaj vážne, aby vynaložená energia a úsilie (či už zo strany štátu, alebo zo strany odbornej

verejnosti) nevyšla nazmar, **je nutné urýchlené prijatie minimálne prvej právnej úpravy, nadväzujúcej na zákon z 11. novembra 2015, ktorá v praxi preukáže opodstatnenosť a prínos uvedeného zákona,**

- ak chceme, aby sa návrhom medzinárodného odporúčania UNESCO, ktorého koncept je pripravený zatiaľ len v mene občianskej spoločnosti, začala medzinárodná odborná verejnosť zaoberať, potrebné je jeho oficiálne podporenie zo strany MK: **prihlásenie sa k výsledku, na ktorom má Ministerstvo kultúry nesporný podiel a ktorý už je súčasťou legislatívy na Slovensku by bolo prirodzeným a logickým krokom;** o definitívnej podobe návrhu, formálnych či vecných pripomienkach a úpravách sme pripravení konštruktívne rokovať.

Koncept návrhu v slovenskom preklade je uvedený v plnom znení v časti 7/e, návrh v pôvodnom anglickom znení je uvedený v časti 8/d.

4/c 9. Zasadanie Medzivládneho výboru UNESCO k Dohovoru o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov, Paríž

14. – 16. december 2015 .....

Ministerstvo kultúry na zasadanie vyslalo člena Medzivládneho výboru UNESCO akad. mal. Pavla Kráľa a Mgr. Janu Kňazkovú, M.A., štátnu radkyňu OMS-SMS, MK SR.

Slovenská delegácia sa na zasadaní nestratila, reakcie na vyjadrenia boli pozitívne. Viacerí na ne reagovali v následných vystúpeniach priamo v pléne, iní prišli osobne, i delegáti, s ktorými sme sa predtým nepoznali. Aspoň dva príklady:

Pred budovou UNESCO P. Kráľa oslovil Fouad Boumansour, delegát stáleho zastúpenia Spojených arabských emirátov pri UNESCO, s ktorým nikdy predtým nehovoril (prekvapujúci bol najmä nadšený tón, ktorý bol v ostrom kontraste k jeho mimoriadne kritickému vyjadreniu k inej téme v pléne tak pol hodinu predtým):

...veľmi sa mi páčil váš včerajší prejav. Gratulujem, držím palce, milujem Slovensko :)

Charles Vallerand, generálny tajomník IFCCD: *Gratulujem Pavol, vynikajúca reč, robil som si poznámky. Povedal si to jasne, zrozumiteľne a lepšie než ktokoľvek iný.*

K niektorým z hlavných bodov, ktoré boli na programe zasadania

Návrhy na prípravu prierezového operačného usmernenia - Návrh operačných smerníc týkajúcich sa digitálnych technológií v kontexte ochrany a podpory rozmanitosti kultúrnych prejavov.

Jana Kňazková:

V tomto bode programu bol účastníkom zasadnutia predstavený materiál „Návrhy na prípravu prierezového operačného usmernenia“. Ide zatiaľ o pracovnú verziu materiálu, ktorý by mal byť v priebehu roku 2016 doplnený a následne schválený na 10. zasadnutí Výboru v decembri 2016. Sekretariát Výboru zdôraznil, že Návrh operačných smerníc nie je právny dokument, ale komplexný nástroj na vykonávanie opatrení. Materiál obsahuje návrhy na prípravu prierezového operačného usmernenia, teda načrtáva spôsob vykonávania Dohovoru o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov v digitálnom veku pripraveného delegáciami Belgicka, Kanady a Francúzska. Autorské krajiny návrhu v materiáli zdôrazňujú nevyhnutnosť stimulácie kultúrnej tvorby prostredníctvom zavedenia účinného a dostatočne flexibilného systému ochrany autorských práv a práv súvisiacich s autorským právom a s oblasťou rozvoja kreatívneho priemyslu. Zdôrazňujú potrebu právneho rámca, ktorý bude reagovať na potreby tvorcov a zohľadní podmienky, za ktorých sa má kultúrna tvorba realizovať. Návrh považuje za nevyhnutné prispôsobovanie

legislatívy zmenám v oblasti digitálnych technológií, nakoľko v prostredí internetu sa vytvorili nové online platformy, ktoré používajú predmety ochrany v autorskoprávnom zmysle.

Posúdenie návrhu účasti občianskej spoločnosti pri implementácii Dohovoru 2005

Jana Kňazková:

Z analýz vyplýva, že krajiny so silnejšou a rozvinutejšou občianskou spoločnosťou postupujú pri ratifikácii Dohovoru rýchlejšie a majú lepšie predpoklady naplniť očakávania Dohovoru, ako krajiny so slabými organizáciami, reprezentujúcimi občiansku spoločnosť. Menej ako polovica analyzovaných štvorročných správ výslovne uvádza zapojenie občianskej spoločnosti do prípravy správy. Identifikované boli kľúčové problémy, ktoré bránia dosiahnutiu plného zapojenia občianskej spoločnosti:

- nedostatky v právnej, inštitucionálnej a finančnej infraštruktúre na podporu organizácii občianskej spoločnosti a ich aktivít,
- vzájomná komunikácia, zdieľanie informácií a spoločné aktivity medzi občianskou spoločnosťou, štátom a súkromným sektorom sú slabé,
- mechanizmy a opatrenia správy sú príliš centralizované, prevažuje prístup zhora nadol,
- občianska spoločnosť a kultúrny sektor sú organizačne alebo profesionálne slabé, obzvlášť, ak sú slabé aj demokratické inštitúcie, a trpia nedostatkom finančných zdrojov,
- občianska spoločnosť má málo vedomostí o Dohovore alebo o možnosti jej zapojenia.

Pavol Kráľ:

Po úvodnej analýze a predstavení návrhu sa rozprúdila živá diskusia. Na vyjadrenie k tejto téme (na rozdiel od obvyklého postupu, keď sa najprv vyjadrujú členovia Výboru, potom delegáti strán Dohovoru a až potom pozorovatelia a zástupcovia mimovládnych organizácií) dostali ako prví priestor práve predstavitelia občianskej spoločnosti. Z členov Výboru sa medzi prvými zapojila slovenská delegácia, niektorí z nasledujúcich rečníkov na slovenské vyjadrenie spontánne zareagovali (príklad zo Slovenska pripomenuli napr. Spojené arabské emiráty). Zdôrazňovala sa potreba hľadania nového formátu diskusie s občianskou spoločnosťou (Santa Lucia), delegácia Kanada/Quebec konštatovala, že veria v zmysel spolupráce s občianskou spoločnosťou, preto podporujú IFCCD úplne od začiatku.

Pri tomto bode sme preukázali schopnosť efektívne spolupracovať pri presadení návrhu na medzinárodnej fóre (Kanada, Slovensko, Nemecko, Austrália, Santa Lucia a Rakúsko). Návrh (ktorý bol výsledkom stretnutia IFCCD v Belgickom Monse mesiac predtým, za SR sa zúčastnili Pavol Kráľ a Mirka Brezovská) v Paríži predložil generálny tajomník IFCCD Charles Vallerand, po ňom vystúpil Pavol Kráľ, nasledovala Christine Merkel z Nemecka, kolega z Austrálie, veľvyslankyňa za Santa Luciu a na záver pripomienky delegátov a členov výboru zapracovala do definitívnej podoby Yvonne Gimpel z Rakúska.

Charles Vallerand dosiahnutý výsledok ohodnotil ako prelomový v otázke účasti občianskej spoločnosti pri implementácii Dohovoru, z jeho mailu pre členské organizácie IFCCD (15.1.2016) uvádzam:

*V náväznosti na rozhovor, ktorý sa začal s tajomníčkou dohovoru Danielle Cliche počas valného zhromaždenia IFCCD v Monse, som veľmi rád, že Medzivládny výbor prijal na svojom 9. pravidelnom zasadnutí v decembri v Paríži **prelomové rozhodnutie o účasti občianskej spoločnosti pri vykonávaní dohovoru**:*

- Poveruje sekretariát, aby pred zasadnutiami riadiacich orgánov usporiadal pracovné stretnutie zástupcov občianskej spoločnosti a predsedníctva s cieľom riešiť okrem iného špecifické otázky, ktoré sú dôležité pre občiansku spoločnosť

- Vyzýva sekretariát, aby podporoval účasť zástupcov občianskej spoločnosti na zasadnutiach riadiacich orgánov ako pozorovateľov vrátane profesionálnych organizácií a/alebo individuálnych odborníkov pracujúcich v oblasti kultúry a tvorivej činnosti, ktorých záujmy zodpovedajú programu schôdze

- Žiada sekretariát, aby do programu každého zo svojich rokovaní zaradil bod o úlohe občianskej spoločnosti pri vykonávaní dohovoru a vyzýva občiansku spoločnosť, aby v rámci tohto bodu programu predložila správu o činnosti (písomne a/alebo ústne),

Celý text je k dispozícii na odkaze:

http://en.unesco.org/creativity/sites/creativity/files/9igc_decisions_en_final.pdf, strana 11. Predseda výboru bol mimoriadne veľkorysý, keď umožnil zástupcom občianskej spoločnosti predložiť ich argumenty. Nasledovala neformálna výmena názorov (o niektorých veciach som argumentoval už roky) medzi členmi výboru a zástupcami občianskej spoločnosti. Diskusia trvala dve hodiny. Pozmeňujúce návrhy predložili ústne Valeria Marcolin (Culture et développement), George Camille (Arterial Network), Silja Fischer (Medzinárodná hudobná rada) a ja. Serhan Ada (Turecko), Diego Gradis (Švajčiarsko) a Mike Van Graan (Južná Afrika) sa tiež podieľali na príprave pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov. **Následne ich písomne predložili členovia výboru IGC Yvonne Gimpel z rakúskej delegácie s podporou Pavla Krala za slovenskú delegáciu, Christine Merkel za Nemecko a ďalších, vrátane Svätej Lucie a Austrálie.**

Stručne povedané, členovia výboru sa rozhodli v budúcnosti vyčleniť viac času na diskusie o obsahu a nielen o administratívnych záležitostiach. Tajomníčka Dohovoru Danielle Cliche ponúkla, že na ďalšom stretnutí vyhradí dostatok času na otvorenú diskusiu bez vopred určenej agendy. V reakcii na to niektoré delegácie žiadali, aby bol subjekt vopred pripravený a aby dostal pokyny od ministerstva zahraničných vecí. Iní naznačili, že zásahy občianskej spoločnosti by nemali byť pred schôdzou uzavreté na osobitnom zasadnutí, ale mali by namiesto toho sledovať priebeh programu. Záleží na sekretariáte, aby určil najlepší postup a prípadne preskúmal technické prostriedky na zabezpečenie účasti širokého spektra zástupcov občianskej spoločnosti (príjemcovia podpory IFCD, nástroja technickej pomoci, mimovládnych organizácií a medzinárodných mimovládnych organizácií organizovaných mimo Európy, atď). Snáď nie je potrebné dodávať, že teraz musíme využiť priestor čo najlepšie, aby sme dosiahli adekvátny efekt v rámci týchto nových možností.

Uvedené vyjadrenie Carlesa Valleranda v pôvodnom znení:

Following the conversation initiated during the General Assembly in Mons with the Convention's Secretary, Danielle Cliche, I'm very pleased to report that the Intergovernmental Committee has adopted at its 9th regular session last December in Paris a ground-breaking decision on the participation of civil society in the implementation of the Convention, namely :

- Further requests the Secretariat to organise a working session between civil society representatives and the Bureau prior to the meetings of the governing bodies to address, inter alia, specific issues of importance to civil society;

- Invites the Secretariat to encourage participation of civil society representatives to meetings of the governing bodies, as observers, including professional organisations and/or individual practitioners working in the cultural and creative sectors whose interests correspond to the agenda of the meeting;

- Requests the Secretariat to inscribe on the agenda of each of its meetings an item on the role of civil society in the implementation of the Convention and invites civil society, under this agenda item, to present an activity report (in writing and/or orally).

To read the decision in full, follow the link

http://en.unesco.org/creativity/sites/creativity/files/9igc_decisions_en_final.pdf and scroll down to page 11. The Committee Chair was extremely generous in allowing civil society representatives to argue their case. This was followed by a casual exchange of views (something I had been arguing for years) between Committee members and civil society representatives. The debate lasted two hours. Amendments to the draft decision were first submitted orally by Valeria Marcolin (Culture et développement), George Camille (Arterial Network), Silja Fischer (International Music Council) and myself. Serhan Ada (Turkey), Diego Gradis (Switzerland) and Mike Van Graan (South Africa) were also involved in drafting the amendments. They were then submitted in writing by IGC committee members Yvonne Gimpel of the Austrian Delegation, with the support of Pavol Kral for the Slovak Delegation, Christine Merkel for Germany and others including Saint Lucia and Australia.

In short, Committee members decided to allocate more time in future for discussions on substance and not only on administrative issues. The Secretary of the Convention Danielle Cliche offered to allocate ample time at the next meeting for an open discussion with no predetermined agenda. In response, some delegations called for the subject to be set in advance to prepare and receive instructions from their Foreign Affairs ministry. Others suggested that civil society interventions should not be contained to a separate exchange session before the meeting but should instead follow the flow of the agenda. It will be up to the Secretariat to determine the best course of action and possibly explore technical means to ensure the participation of a broad spectrum of civil society representatives (beneficiary of the IFCD, of the technical assistance facility, NGOs and INGOs based outside Europe, etc.). Needless to say, we now need to occupy the space the best we can to give effect to this new way to proceed.

Jana Kňážková:

Následne sa konala panelová diskusia a slávnostné predstavenie Globálnej správy „Transformácia kultúrnych politík“ o výsledkoch implementácie Dohovoru 2005 počas 10-tich rokov. Globálna správa identifikuje dosiahnuté ciele, ako aj nadchádzajúce výzvy. Za jednu z najobsiahlejších výziev bola označená digitálna ekonómia, ktorá si vyžaduje iné myslenie. V zapätí nasledovala panelová diskusia na predmetnú tému za účasti zástupcu generálnej riaditeľky UNESCO pre kultúru pána Francesca Bandarína.

Opätovne bolo zdôraznené, že nové projekty a kultúrne politiky musia byť formované v kontexte rýchlo sa rozvíjajúceho digitálneho trhu, ktorý otvára nové výzvy. Kultúrne politiky musia byť adaptované na takéto prostredie. Predstavitelia diskusného panelu zdôraznili, že Dohovor 2005 je nástroj - nevyhnutný recept pri formovaní kultúrnych politík na nadnárodnej, ako aj národnej a regionálnej úrovni. V zapätí boli identifikované hlavné výzvy nadchádzajúceho obdobia, ktorými sú:

- 1. digitálne prostredie**
- 2. sloboda prejavu a mobilita umelcov**
- 3. rodová rovnosť**

V závere zasadnutia sa konali voľby predsedníctva 10. zasadnutia Výboru, ktorý bude zasadať v dňoch 12. - 15. decembra 2016. Novozvoleným predsedom 10. zasadnutia Výboru sa stal zástupca Austrálskej delegácie Stephen Amott. Podpredsedami sa stali zástupcovia z Brazílie, Francúzska, Maroka a Nigérie. **Za spravodajcu Výboru bola zvolená členka delegácie SR Jana Kňážková.**

Z príspevkov členov delegácie SR do diskusií.

Jana Kňázková

- Počas Koordinačného stretnutia Európskej únie (EÚ) pre ČK EÚ k Návrhu na prípravu prierezového operačného usmernenia, SR delegácia vyslovila svoje stanovisko k materiálu odôvodnenej sekciou SMAAP MK SR a potvrdila, že počas diskusie k tejto téme zaujme holistický prístup s inými členskými štátmi EÚ.
- Počas zasadnutia Výboru k tomuto bodu programu, SR sa pripojila do diskusie s tým, že plne podporila predchádzajúci príspevok FR delegácie a vyslovila návrh SMAAP MK SR podporiť materiál s návrhom do pripravovaného operačného usmernenia doplniť zmienku o tom, že je potrebné dbať na ochranu autorských práv a v tomto smere je žiaduca vzájomná spolupráca členských štátov.

Pavol Kráľ

- Vyjadrenie k správe sekretariátu Dohovoru o jeho aktivitách:
V záujme šetrenia časového priestoru sa vyjadríme veľmi stručne. Súhlasíme s tým, čo povedal delegát UK, správa je konštruktívna, pozitívna, jasná, môžeme sa len úprimne poďakovať sekretariátu Dohovoru za jej zodpovednú prípravu. A určite treba dodať: ak chceme dosiahnuť lepšie výsledky pri uvádzaní Dohovoru UNESCO do reálneho života, musíme urobiť viac – nielen sekretariát Dohovoru, ale aj strany Dohovoru vo svojich vlastných krajinách.

- Vyjadrenie v diskusii k bodu Posúdenie účasti občianskej spoločnosti na implementácii Dohovoru:

Návrhom, ktoré sú predložené v mene občianskej spoločnosti v zmysle záverov Kongresu IFCCD z októbra 2015 (Mons, Belgicko) vyjadrujeme podporu. Považujem za dôležité zdôrazniť význam občianskej spoločnosti v procese implementácie Dohovoru. Občianska spoločnosť a relevantné umelecké asociácie môžu iniciovať novelizáciu zákonov či dokonca nové zákony pre oblasť kultúry, pripraviť predbežné návrhy, spolupracovať s ministerstvom kultúry a inými štátnymi inštitúciami či zodpovednými predstaviteľmi štátu počas celého procesu pri tvorbe legislatívy či nových nástrojov na riešenie špecifických problémov kultúrneho sektora.

Predstavitelia nezávislej občianskej spoločnosti by mali byť rešpektovaní ako partner štátnych inštitúcií, pretože takáto spolupráca môže byť užitočná pre obidve strany: nie je to iba teória. Dá sa povedať, že pred niekoľkými rokmi to takto začalo fungovať na Slovensku.

SKKD reprezentuje v súčasnosti viac ako 200 subjektov naprieč rôznymi oblasťami umenia (hudba, výtvarné umenie, literatúra, divadlo, televízia, film, atď.). Je preto najreprezentatívnejším a rešpektovaným "hovorcom" umelcov na Slovensku. Na medzinárodnej úrovni spolupracujeme s celosvetovými asociáciami umelcov IFCCD a IAA/AIAP, s európskymi asociáciami IAA Europe, ECCD a ECA, vymieňame si s nimi informácie.

Dá sa povedať, že na národnej úrovni máme možnosť v mene SKKD iniciovať a pripomienkovať všetky návrhy zákonov pre oblasť kultúry. Predseda SKKD je (od r. 2012) na základe štatútu Rady vlády pre kultúru automaticky jej členom, v súčasnosti je aj podpredsedom dôležitého Výboru MK pre prípravu Stratégie rozvoja kultúry na Slovensku, je členom, spolu s ďalšími zástupcami SKKD, v ďalších výboroch, pracovných skupinách a poradných orgánoch MK.

Spolupráca s MK už prináša výsledky: okolo 6 návrhov zákonov je aktuálne v rôznom stupni rozpracovanosti. Ak vláda naplní ciele schválenej Stratégie rozvoja kultúry, bude to veľmi dôležité pre rozvoj a lepšiu budúcnosť kultúry na Slovensku.

Najčerstvejší výsledok pozitívnej spolupráce občianskej spoločnosti a Ministerstva kultúry: iba pred mesiacom, 11. novembra 2015, Národná rada SR schválila návrh zákona, ktorý definuje, kto je profesionálny umelec. Tento zákon otvára dvere k pozitívnym riešeniam, ktoré sú v súlade s odporúčaním UNESCO k štatútu umelca z roku 1980 i dohovorom UNESCO z roku 2005. Do platnosti vstupuje od 1.1.2016.

- **Bilaterálne stretnutia:**

Počas neformálnych bilaterálnych stretnutí, SK delegácia diskutovala svoje stanovisko k niektorým bodom programu s delegáciou Kanady, Rakúska, Belgicka, St. Lucia, Českej republiky, EÚ, Austrálie a IFCCD.

Počas stretnutí Pavla Kráľa a Jany Kňazkovej s veľvyslankyňou a stálou delegátkou SR pri UNESCO, JE Klárou Novotnou sme diskutovali o jej návrhu **zorganizovať podujatie na jednu z aktuálnych tém implementácie Dohovoru**. Výsledkom rozhovorov bolo predbežné spresnenie novej podoby podujatia:

Formálny dôvod: Predsedníctvo SR v Rade EÚ v 2. polroku 2016 / SR v medzivládnom výbore UNESCO / 90. výročie uvedenia do prevádzky najstaršej galérie na Slovensku – UMEĽKY, po celý čas slúžiacej kultúrnej verejnosti (pripravuje sa výstava Umelci UMEĽKE / UMEĽKA všetkým)

Praktický dôvod: Zviditeľniť aktivity Slovenska pri implementovaní Dohovoru smerom k zahraničiu i k slovenskej verejnosti, zviditeľniť samotný Dohovor a jeho význam pre Slovensko

Hlavní organizátori: SK UNESCO, (MZVaEZ) MK SR, občianska spoločnosť (SKKD a SVÚ)

Miesto: Galéria UMEĽKA v Bratislave (aktuálne k dispozícii pre cca 40 sediacich účastníkov, ozvučenie, projekcia, v prípade väčšieho počtu účastníkov by bolo potrebné zabezpečiť stoličky, resp. zrealizovať časť podujatia naproti v Aule UK).

Téma podujatia: jedna z aktuálnych tém implementácie Dohovoru, ktorá musí rezonovať s cieľovou skupinou, teda Slovenskou odbornou verejnosťou. Mala by nadviazať na tematické okruhy slovenského predsedníctva v Rade EÚ a zároveň zaujať sekretariát Dohovoru, aby prijali pozvanie k účasti. Tému je ešte potrebné spresniť.

Účastníci: slovenská odborná verejnosť, členovia Medzivládneho výboru UNESCO a medzinárodných kultúrnych organizácií (IFCCD, ECCD, ...)

Rokovací jazyk: angličtina a slovenčina, nutné zabezpečenie tlmočenia

Prezentácie: MZVaEZ – pozvaní odborníci zo zahraničia, MK SR, SKKD

Termín: 1 deň, v období september – október 2016

Na záver **zaujímavý a dôležitý** údaj z prvej celosvetovej správy o vplyve Dohovoru UNESCO z roku 2005 (2015 Convention Global Report, str. 124), ktorý podčiarkuje **vzrastajúci význam kultúry pre celkovú ekonomiku:**

Celkový export produktov kultúry predstavoval v roku 2013 objem 212,8 miliárd dolárov, čo je takmer dvojnásobok oproti 108,4 miliardám dolárov v roku 2004

(Total global exports of cultural goods almost doubled from 108,4 billion USD in 2004 to 212,8 billion USD in 2013)

4/d .....10. Zasadnutie Medzivládneho výboru UNESCO
Dohovor o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov
Paríž, 11. – 15. december 2016 .....

Ministerstvo kultúry na zasadanie vyslalo člena Medzivládneho výboru UNESCO akad. mal. Pavla Kráľa a Mgr. Janu Kňažkovú, M.A. štátnu radkyňu OMS-SMS, MK SR.

Pohľad na predsedníctvo zasadania, J.Kňažková (SR) prvá zľava

Prezentácia jedného z podporených projektov v rámci programu IFCD

Stručne k vyjadreniam P.Kráľa v priebehu zasadania

K bodu *Správa o zapojení občianskej spoločnosti do implementácie Dohovoru / Report on the involvement of the civil society in the implementation of the Convention:*

Chcel by som sa poďakovať sekretariátu Dohovoru za aktivity a energiu, ktorú venovali zlepšovaniu spolupráce s občianskou spoločnosťou. Veríme, že Dohovor UNESCO o podpore a ochrane rôznorodosti kultúrnych vyjadrení je veľmi pozitívny a užitočný a podporujeme ho už od samého začiatku, ale verejnosť má vo všeobecnosti stále málo informácií o podstate a zmysle Dohovoru a preto všetci nielen môžeme, ale mali by sme urobiť viac. Nepochybne je v tomto smere priestor i pre občiansku spoločnosť. Dovoľte mi uviesť jeden príklad spolupráce občianskej spoločnosti s predstaviteľmi štátu pri spoločnej podpore myšlienok Dohovoru.

Len pred niekoľkými týždňami zorganizovala Slovenská komisia UNESCO v spolupráci s Ministerstvom kultúry, Slovenskou výtvarnou úniou a Slovenskou koalíciou pre kultúrnu diverzitu pod záštitou ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí M.Lajčáka v Galérii UMEĽKA v Bratislave medzinárodnú konferenciu Slovensko a kultúrna diverzita, ktorá sa sústredila na dve hlavné témy: prvá časť sa venovala téme Slovensko v digitálnej ére, v druhej časti sme sa sústredili na vzájomný vzťah kultúry a spoločnosti, na postavenie umelcov, na porovnanie jednotlivých krajín z hľadiska možností umelcov zarobiť si na živobytie tvorivou prácou – príklady pozitívnych skúseností i zlyhaní. Zaoberali sme sa aj otázkou, prečo je kultúra dôležitá pre celú spoločnosť, nielen pre umelcov, aká je realita v kultúre v porovnaní s bežnými názormi verejnosti: čo sú mýty a aká je skutočnosť. Nakoniec, ale nie najmenej, sme sa pokúsili sústrediť na špecifické problémy, ktoré sa týkajú umelcov a umenia na Slovensku s cieľom otvoriť konštruktívnu diskusiu o návrhoch na možné zlepšenie.

Môžem v mene občianskej spoločnosti potvrdiť, že sa tejto téme budeme venovať aj naďalej: v priebehu roku chceme pripraviť analytickú publikáciu s cieľom zrozumiteľne pomenovať niektoré problémy a pokračovať v konštruktívnej diskusii o návrhoch na možné riešenie.

K bodu: *Predbežný návrh operačných smerníc pre vykonávanie dohovoru v digitálnom prostredí / Preliminary draft operational guidelines on the implementation of the Convention in the digital environment:*

a/ Plne podporujeme prípravu návrhu operačných smerníc pre vykonávanie dohovoru v digitálnom prostredí, ďakujeme za vynikajúcu prácu.

b/ Chcel by som pripomenúť, že to, ako môžu verejné politiky podporovať cezhraničné šírenie audiovizuálneho obsahu je téma, o ktorej sa intenzívne diskutovalo nedávno, v priebehu slovenského predsedníctva v Rade EÚ; Rada EÚ vzala na vedomie správu o pokroku, týkajúcu sa návrhu revidovanej smernice o audiovizuálnych mediálnych službách (AVMS). To bol jeden z hlavných cieľov slovenského predsedníctva v oblasti kultúry.

c/ Súhlasíme s doplňujúcimi návrhmi predloženými v mene občianskej spoločnosti, ktoré sa sústreďujú na 5 rozličných oblastí, s cieľom spresniť ich v súlade s Dohovorom:

- plne podporujeme myšlienku, že postavenie tvorcov / autorov / umelcov musí byť posilnené a zdôrazňované znovu a znovu, pretože ich spravodlivé odmeňovanie je jedným z najväčších problémov vo väčšine krajín

- prítomnosť a dostupnosť lokálnych kultúrnych diel, primeraná podpora pre národný a lokálny kultúrny obsah

- v súvislosti s liberalizáciou obchodu potreba špecifických riešení v obchodnom kontexte

- podpora pluralizmu digitálnych médií

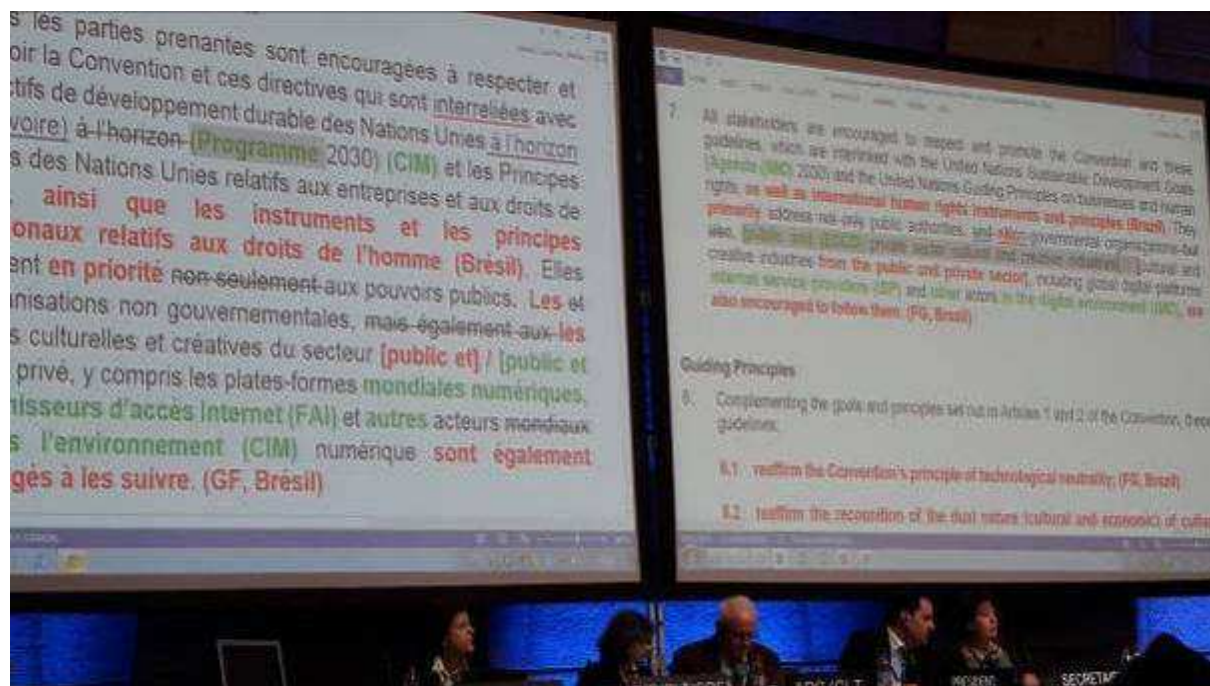
- problematika nezákonného využívania digitálneho obsahu, nutnosť zasiahnuť proti on-line pirátstvu

d/ Po diskusii s delegátkou Európskej únie navrhujem spresniť bod 23 doplnením formulácie „and regional“ / „na národnej a regionálnej úrovni“

Dôvody:

- v nasledujúcom texte je spomenutý lokálny kultúrny obsah: miestna, lokálna kultúra niekedy nerešpektuje hranice, cezhraničná (niekedy neoficiálna) spolupráca je často realitou

- na konci paragrafu je formulácia „from local to international cooperation“ / „od miestnej k medzinárodnej spolupráci“: regionálna spolupráca niekedy prekračuje rozmer národnej a zároveň nie vždy spĺňa kritéria medzinárodnej spolupráce (medzinárodné súvislosti rieši nasledujúci paragraf); spresnenie podľa môjho návrhu by bolo v súlade so samotným textom daného paragrafu

Náročné schvaľovanie Operational guidelines (farebne sú vyznačené zmeny pôvodného textu na jednej z mnohých strán dokumentu, navrhnuté členmi Medzivládneho výboru)

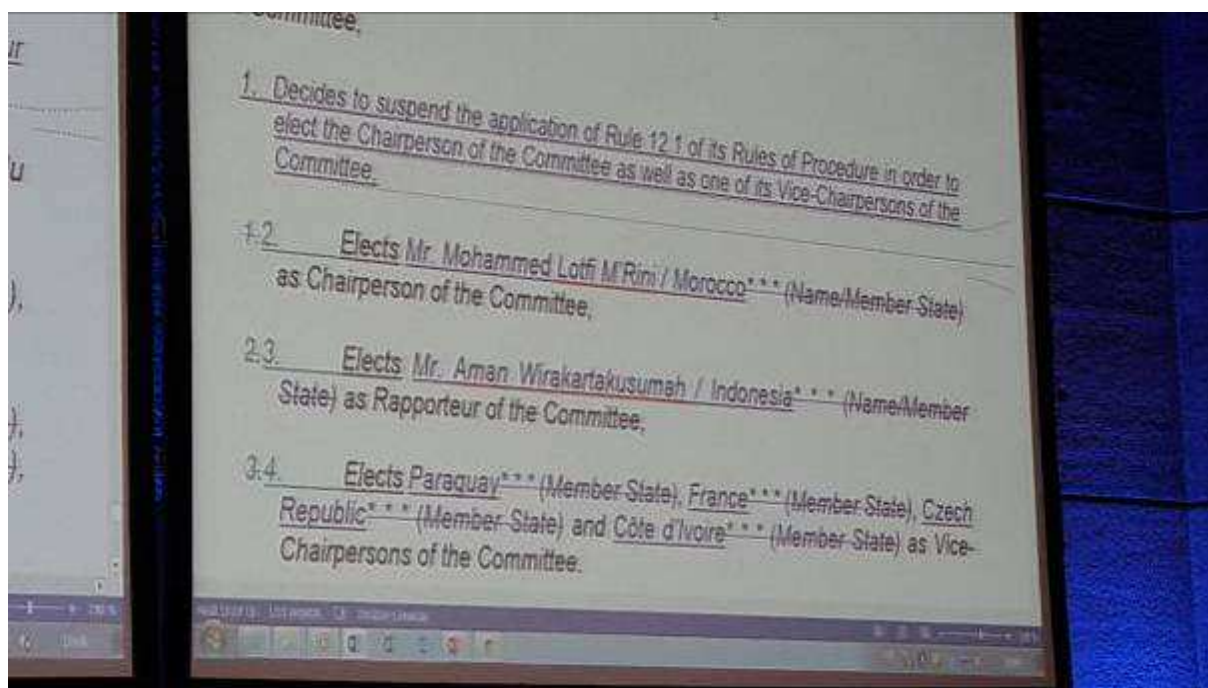
Zhrnutie účasti na zasadnutí:

Zahraničnú pracovnú cestu považujeme za úspešnú: je dôležité byť prítomný, keď sa riešia zásadné dokumenty, ktoré budú mať vplyv aj na Slovensko – napríklad operačné smernice pre digitalizáciu, ktorých schválenie bolo jedným z najdôležitejších bodov zasadania.

Samotný Dohovor UNESCO je jedným z najratifikovanejších, pribudli ďalšie 4 krajiny, takže v súčasnosti je už záväzný pre 144 krajín, 145. stranou Dohovoru je Európska únia.

Spolupráca v rámci delegácie SR bola efektívna: J.Kňazková zodpovedne zvládla prácu ako člen predsedníctva zasadania v pozícii Rapporteur a sústreďovala sa na prípravu záznamu z výsledkov rokovania, ktorý sa schvaľuje na záver zasadania, P.Král sa v mene delegácie vyjadroval k prerokovávaným bodom programu zasadania Medzivládneho výboru UNESCO a zapájal sa do diskusie.

Dá sa konštatovať, že delegácia SR bola vnímaná ako konštruktívny partner, s ktorým sa počítalo: prebiehali neoficiálne rozhovory s mnohými delegátmi, delegácia Európskej únie sa obrátila na P.Kráľa s ich návrhom dodatku k operational guidelines, SR bola opäť v hre pri voľbách do predsedníctva na nasledujúce zasadanie, a to na pozíciu Vicechairman (prezident zasadania menoval ako možných kandidátov SR a ČR – „I see Slovakia“) po konzultácii našej delegácie s tajomníčkou dohovoru Danielle Cliche P.Král nominoval Českú republiku, keďže my sme boli v predsedníctve zastúpení už v tomto roku: návrh bol schválený.

Schválený návrh predsedníctvo na rok 2017

Neoficiálne rozhovory počas prestávok rokovania: tajomníčka Dohovoru Danielle Cliche, Pavol Král a moderátor panelovej diskusie Ch. Vallerand z Kanady

Pozitívnou skutočnosťou je zapojenie občianskej spoločnosti do práce delegácie SR. Zodpovedná príprava vyžaduje znalosti, skúsenosti a čas (len samotné podklady k rokovaniu mali spolu 444 strán, dopĺňujúce zaujímavé dokumenty sme dostali aj počas rokovania, všetky texty dosiahli spolu cca **980 strán**, samozrejme nie v slovenčine, a často sa odvolávali na ďalšie súvisiace dokumenty a linky na webe). Zapojenie sa náročnej odbornej práce IGC neznamena len 4 dni vyčerpávajúcich celodenných rokovaní a štúdium podkladov dlho do noci, ale aj prípravu pred odchodom, hodiny strávené na ceste, po návrate spracovanie poznámok - vyžiadali si v tomto prípade vyše 100 hodín práce, čiže viac ako 12 pracovných dní.

Na druhej strane, práca v Medzivládnom výbore UNESCO umožňuje získať skúsenosti i prístup k zaujímavým dokumentom. Jeden zaujímavý údaj o rozsahu a dôsledkoch nerešpektovania duševného vlastníctva z analytického materiálu Vplyv digitálnych technológií na rozmanitosť kultúrnych prejavov v Španielsku a hispánskej Amerike, ktorý pripravil Octavio Kulesz (The impact of digital technologies on the diversity of cultural expressions in Spain and Hispanic America, Tenth Ordinary Session, Paris, UNESCO Headquarters, 12-15 December 2016), ktorý dostali členovia Medzivládneho výboru UNESCO k dispozícii ako podklad k rokovaniu:

Podľa uvedeného dokumentu **87,48% obsahu, použitého v Španielsku v roku 2015, malo v dôsledku pirátstva a neoprávneného sťahovania nezákonný pôvod, čo predstavuje stratu zisku vo výške 1 669 miliónov EUR.**

(Piracy and unauthorized downloads: According to Spain's Coalition of Content Creators and Industries, 87.48% of content consumed in Spain in 2015 was illegal, representing a loss in profits of €1,669 million.)

5/..... Výber zo súvisiacich medzinárodných podujatí

Téma Štatút umelca, ktorú som otvoril na zasadaní strán Dohovoru UNESCO v Paríži (jún 2015), úzko súvisí so sériou medzinárodných podujatí v posledných rokoch, na ktorých sme aktívne zastupovali umelcov, resp. sme podujatia priamo spoluorganizovali či organizovali (Švédsko – Stockholm; Litva – Vilnius; Nemecko – Frankfurt, Berlín; Belgicko - Európsky parlament Brusel, Mons; Nórsko – Oslo; Česká republika – Plzeň; Španielsko - Madrid, A Coruña; Turecko – Istanbul; Francúzsko – Paríž; Cyprus – Limassol, Čierna Hora – Cetinje; Južná Kórea – Soul; Mexiko – Guadalajara; Čile – Antofagasta; Brazília - Salvador de Bahia, a iné). Stručne aspoň k niektorým podujatiam: Švédsko (Stockholm, sept. 2014), v Česká republika (Plzeň, 13. – 20.10.2015), Belgicko (Mons, 22. – 26.10.2015), Litva (Vilnius, 5-8. Nov 2015), s vyvrcholením v podobe schválenia zákona o prvej etape štatútu umelca na Slovensku (11. november 2015) a predloženia návrhu Odporúčania UNESCO (16. nov 2015).

5/a Švédsko, Stockholm – zasadanie medzinárodnej pracovnej skupiny

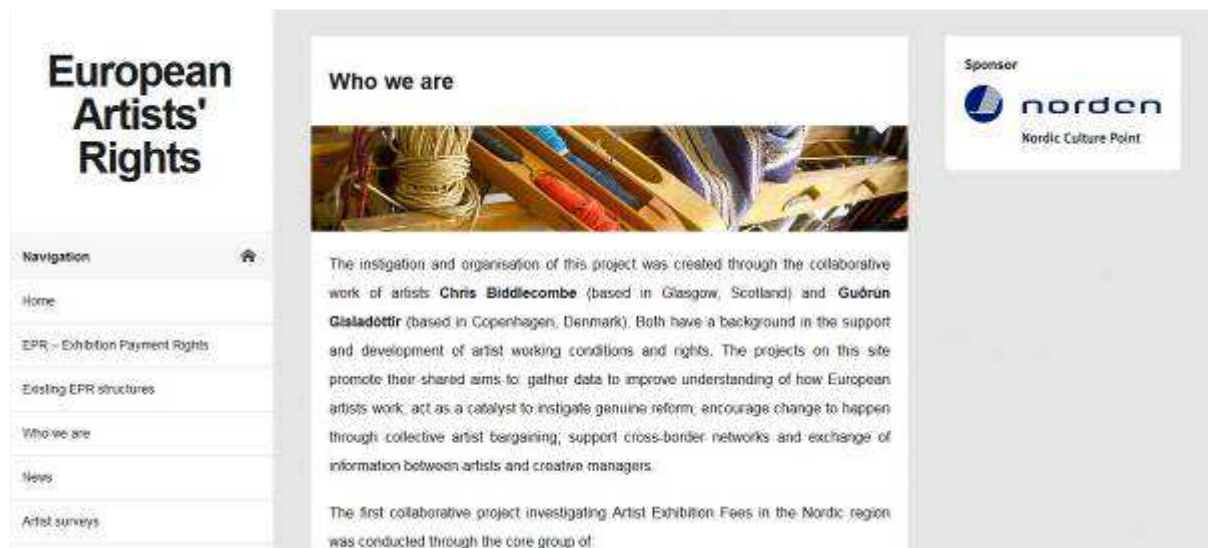
september 2015 .....

V septembri 2014 som prijal pozvanie na zasadanie medzinárodnej pracovnej skupiny a seminár, týkajúci sa právneho a sociálneho postavenia umelcov, za účasti zástupcov umelcov z Nórska, Švédska, Islandu, Lotyšska, Litvy, Nemecka, Anglicka, Škótska a Švajčiarska v Stockholme, zapojené je aj Fínsko. Cieľom pracovnej skupiny je implementácia švédskeho modelu – MU agreement – do legislatív aj iných európskych krajín.

Podrobnejšie – Ročenka 2014/2015, str 66 – 71, link:

http://preview.triad.sk/svu/Rocenska_SVU_2014-15.pdf

Zasadanie medzinárodnej pracovnej skupiny, Štokholm, september 2015
 - ukážka z webu European Artists' Right (P. Král druhý zľava)

5/b Plzeň - Konferencia IAA Europe a IAA/AIAP: How to Survive with Art
 13. – 20.10. 2015 .....

Konferencia How to Survive with Art / Ako prežiť s umením, bola súčasťou série medzinárodných podujatí, ktoré Slovenská výtvarná únia (zároveň pôsobiaca ako Office IAA Europe) zorganizovala v Plzni, Európskom hlavnom meste kultúry. Na konferenciu sa zaregistrovali delegáti 32 krajín 4 kontinentov (Anglicko, Belgicko, Brazília, Cyprus, Česká

republika, Dánsko, Dominikánska republika, Estónsko, Francúzsko, Ghana, Haiti, Holandsko, Chorvátsko, Island, Írsko, Japonsko, Južná Kórea, Lotyšsko, Kostarika, Mexiko, Monako, Nemecko, Nórsko, Pakistan, Poľsko, Portoriko, Rakúsko, Rusko, Slovensko, Švédsko, Taliansko, Turecko), písomným príspevkom sa zúčastnila Austrália (NAVA).

Témou konferencie bol štatút umelca, otázky právneho a sociálneho postavenia umelcov. Bližšie informácie sme zverejnili v Ročenke SVÚ 2015/2016, str 64 - 91 – link:

http://preview.triad.sk/svu/svu_rocenka2015_16.pdf

K samotnej konferencii sme spracovali rozsiahly dokument v PDF.

Diskusia na Konferencii Ako prežiť s umením / How to Survive with Art, Plzeň 2015

Kongresová hala, Mons

Pri príležitosti oslavy 10. výročia Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rôznorodosti kultúrnych vyjadrení sa v Monse uskutočnili tieto podujatia:

- 1. Kongres európskej koalície pre kultúrnu diverzitu (ECCD)**
- 2. Kongres Medzinárodnej federácie koalícií pre kultúrnu diverzitu (IFCCD)**
- 3. Medzinárodné fórum** za účasti generálnej riaditeľky UNESCO Iríny Bokovej a iných významných osobností

Za SKKD sa zúčastnil predseda Grémia Pavol Kráľ, ktorého vyslalo Ministerstvo kultúry, a členka Grémia Mirka Brezovská, na Medzinárodnom fóre sa zúčastnila aj Jana Kňazková, Ministerstvo kultúry SR.

Priebeh rokovania možno z pohľadu reprezentovania slovenskej kultúry hodnotiť veľmi pozitívne. Stáva sa už samozrejmosťou, že Slovensko nie je hodnotené ako malá post-socialistická krajina, ktorá sa môže ešte veľa naučiť od svojich západných susedov. Naopak (napriek tomu, že sa naozaj ešte môžeme veľa naučiť), Slovenská koalícia pre kultúrnu diverzitu bola opakovane hodnotená:

- ako jeden z najaktívnejších členov ECCD aj IFCCD, so silným zázemím a programom, ktorý aj skutočne realizuje,

- ako partner, ktorý má čo ponúknuť aj ostatným,
- ako partner, ktorý na veľmi vysokej úrovni zorganizoval Kongres IFCCD a ECCD v roku 2012 v priestoroch UMEĽKY v Bratislave: prítomní sa zhodovali v názore, že Bratislava položila latku veľmi vysoko a organizátorom podujatia v Monse – aj keď bolo úspešné – sa ju prekonať nepodarilo.

Inštalácia v historickom centre – súčasť podujatia Mons – Európske hlavné mesto kultúry

Prerokované témy sa úzko dotýkajú aj záujmov Slovenska a otázok, ktorými sa aktuálne zaoberáme na Slovensku, napr:

- rozvoj kultúry v digitálnej ére, v ére internetu – výzvy a riziká,
- požiadavka na vylúčenie kultúry z obchodných transatlantických rokovanií,
- problematika audiovizuálneho sektora,
- autorské práva, problematika primeraného odmeňovania pri on-line exporte umeleckých diel, posilnenie práv autorov,
- reformy plánované Európskou komisiou – stratégia jednotného digitálneho trhu,
- nutnosť dialógu s EU inštitúciami, s poslancami EP,
- nutnosť spolupráce nielen medzi EU a USA, ale zohľadnenie špecifík aj ostatných krajín,
- otázka možnosti financovania medzinárodných umeleckých asociácií zo strany EU,
- sloboda umeleckého vyjadrovania, zdôraznenie nenahradiiteľnosti dialógu.

My sme prispeli k vecnému priebehu prezentáciou našich aktivít a výsledkov na Slovensku, vysvetlením našej stratégie a ďalších krokoch, ktorými pokračujeme v našich medzinárodných aktivitách a prezentáciou Štatútu umelca. Preukázali sme tak plnenie jednej z hlavných úloh, prijatých Kongresom IFCCD v Bratislave – citát zo schválených dokumentov kongresu:

Problematika: Kultúrne opatrenia – Štatút umelcov

Ciel: Opatrenia, ktorých cieľom je povzbudzovať a podporovať umelcov a ostatné osoby podieľajúce sa na tvorbe kultúrnych prejavov

Návrh: Medzinárodné porovnanie osvedčených postupov a poznatkov, získaných o právnych definíciách umelcov

Vedie: Pavol Kráľ, Slovensko

Silnú pozíciu SKKD potvrdili aj voľby, v ktorých uspela členka Grémia SKKD Mirka Brezovská: spolu so zástupcom Francúzska bude v Rade riaditeľov IFCCD najbližšie 3 roky reprezentovať krajiny EU.

*Mirka Brezovská,
novozvolený člen Rady riaditeľov IFCCD*

*Danielle Cliche,
tajomníčka Dohovoru UNESCO (4.zľava)
pri neformálnej diskusii na kongrese IFCCD*

Pri presadzovaní implementácie Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore diverzity kultúrnych vyjadrení sú pre nás IFCCD a ECCD najbližšími partnermi a zdrojmi dôležitých informácií. Považujeme preto za dôležité v spolupráci pokračovať.

5/d Medzinárodná konferencia Significance of Institution in the Processes of Culture

Vilnius, Litva, 5. – 8. 11. 2015 .....

Konferencia bola usporiadaná pri príležitosti 80. Výročia založenia Litovskej umeleckej asociácie Lietuvos Dailininkų sąjungos. Zúčastnili sa litovskí umelci, predstavitelia litovských umeleckých asociácií na čele s prezidentkou Edita Utariene a oficiálni hostia, zástupcovia litovského parlamentu. V hlavnej odbornej časti vystúpili prednášajúci zo zahraničia, reprezentujúci 8 krajín:

Pavol Kráľ, Slovensko: *Culture life and social and legal status of the artists in Slovakia: What has changed over the years?* / **Vano Allsalu**, Estónsko: *Dreams and details* / **Johan Wingestad**, Švédsko, Swedish Artists' National Organisation (KRO): *The road to an agreement: How to put in place the legal and financial preconditions for the payment of exhibition fees to visual artists* / **Caroline Jane Wright**, Veľká Británia, Artist Information Company (AIR): *Name*

and Fame: the Leadership Role of Institutions in Paying Artists in the UK / **Hilde Tordal**, Nórsko, Norwegian Association of Visual Artists (NBK): *Norwegian artists campaign to raise awareness on the poor conditions of artists (fine arts) work under* / **Chris Victor Biddlecombe**, Škótsko, Scottish Artists Union (SAU) a **Gudrun Gisladóttir**, Dánsko / Island, Federation of Icelandic Artists (BIL): *The seven fingered artisan; re-thinking how artists work.*

Konferencia Vilnius, zľava: 3 zástupcovia Litovského parlamentu a tím rečníkov zo Švédska, Anglicka, Nórska, Estónska, Islandu/Dánska, Škótska, Slovenska (Pavol Kráľ)

Hlavným cieľom podujatia bola výmena skúseností o kultúrnom živote v rôznych krajinách, o úlohe umelca v oblasti kultúry, diskusia o postavení umelca z pohľadu inštitúcií, výmena skúseností a názorov na otázky:

Aká je úloha inštitúcií?

Aké možnosti sa využívajú na zlepšenie situácie umelcov?

Ako inštitúcie a organizácie v rôznych krajinách reprezentujú záujmy umelcov?

Hlavné body prezentácie P. Kráľa:

a/ Predstavenie Slovenskej výtvarnej únie a Slovenskej koalície pre kultúrnu diverzitu: ich podiel na úsilí zlepšiť

právne a sociálne postavenie umelcov na Slovensku.

b/ Aké možnosti využívame na zlepšenie situácie umelcov?

c/ Situácia v kultúre počas obdobia 20 rokov a niektoré pozitívne výsledky z posledného obdobia.

d/ Čo môže pomôcť zlepšiť celkovú situáciu v kultúre:

- spolupráca umelcov na národnej i medzinárodnej úrovni, zdieľanie informácií o úspechoch i zlyhaniach
- spolupráca umelcov a zodpovedných predstaviteľov vlády na príprave návrhov zákonov pre oblasť kultúry

- využitie medzinárodných nástrojov, ako napr. Dohovor UNESCO o podpore a ochrane rôznorodosti kultúrnych vyjadrení
- spolupráca s médiami, dlhodobé úsilie získať verejnosť na stranu kultúry, dlhodobá snaha vysvetľovať význam kultúry pre rozvoj spoločnosti, pretože kultúra nie je tým, kto berie, ale tým, kto dáva: ukážka príkladov a dokumentov, ktoré to potvrdzujú.

5/e .....Konferencia **Budúcnosť práce v oblasti umenia, mediálneho a zábavného priemyslu / Riešenie problémov atypickej práce**
Európsky parlament, Belgicko, Brusel, 8. – 9. september 2016

Konferencia pod názvom *The Future of Work in the Arts, Media & Entertainment Sector / Meeting the Challenge of Atypical Working* bola záverečným podujatím v rámci dvojiročného projektu, podporeného EU a Európskou komisiou, na ktorom spolupracovali International Federation of Actors (FIA), International Federation of Musicians (FIM), UNI MEI (Global Union for the Media and Entertainment Sector) a European Federation of Journalists (EFJ).

Cielom účasti bolo získať informácie o špecifických problémoch atypickej práce v oblasti kultúry a názoroch na spôsob ich riešenia v krajinách Európy a zároveň prispieť k priebehu konferencie priblížením situácie na Slovensku – v čom je podobná a v čom sa líši – a zviditeľniť Slovensko predstavením jedného z možných spôsobov riešenia atypickej práce, ktoré sme v súčasnosti začali implementovať na Slovensku. Odporúčania z rokovania predstavujú rámec pre opatrenia, ktoré by mohli byť prijaté na sektorovej, národnej a európskej úrovni s cieľom riešiť situáciu atypických pracovníkov v sektore, ktorý prešiel dramatickým rastom a zmenami v priebehu posledných dvoch desaťročí. To zase znamenalo

významné zmeny v štruktúre trhu práce a organizácie práce vnútri aj mimo rámca tradičných pracovných pomerov. Toto odvetvie sa vyznačuje širokým spektrom zamestnaní a pracovných vzťahov, ktoré nespádajú do tradičného modelu zamestnanosti na dobu neurčitú na plný úväzok – spadajú pod označenie „atypickej práce“.

Ako sa zdôrazňuje v rôznych štúdiách ILO (International Labour Organisation), **atypické formy pracovných vzťahov vykazujú vyšší výskyt deficitov dôstojnej práce**. Tie často nie sú dostatočne riešené regulačnými rámcami, možnosťami vymáhania a inšpekciou práce, či aktívnej politiky trhu práce a súdneho systému. Mali by byť účinné a prístupné pre všetkých pracovníkov, bez ohľadu na povahu ich pracovného pomeru alebo pracovné usporiadanie.

Pracovníci v atypických formách zamestnania sa stále stretávajú s prekážkami pri snahe spoločne riešiť deficity dôstojnej práce. Títo pracovníci sú, častejšie ako ostatní pracovníci, neschopní uplatňovať svoje základné práva, vrátane práva na slobodu združovania a kolektívne vyjednávanie s príslušným zamestnávateľom.

Záver a odporúčania sú zamerané na riešenie atypickej práce v sektore, kde je práca často viazaná na konkrétne projekty. Rozširovanie foriem atypickej práce stále častejšie platí v celom sektore a je pravdepodobné, že trend sa v budúcnosti ešte rozšíri (nové pracovné vzťahy v dôsledku vzostupu internetu a digitalizácie)

Dá sa preto domnievať, že závery a odporúčania majú význam ďaleko presahujúci len dané odvetvia a že môžu byť užitočne začlenené do všetkých politík, ktorí chcú rozvíjať spravodlivejší a vyrovnanější pracovný trh v budúcnosti, s cieľom predvídať, aký budú mať aktuálne trendy vplyv na budúce formy práce naprieč všetkými odvetviami.

Ako jeden z rečníkov na konferencii vystúpil P.Král, ktorého vyslalo MK

5/f **Sympóziu IAA Europe: Sociálne zabezpečenie a mobilita umelcov**
Berlín, Nemecko, november 2016 .....

Pavol Král a Andrea Kozárová sa začiatkom novembra 2016 zúčastnili na sympóziu **Sociálne zabezpečenie a mobilita výtvarných umelcov v Európe**, ktoré sa konalo v Haus der Kulturverbände v Berlíne za účasti delegátov kultúrnych organizácií 21 krajín, ako aj zástupcov Európskej komisie.

Nasledujúci deň sa zúčastnili 12. plenárneho zasadnutia IAA Europe, na ktorom okrem prezentácie správu koordinátora za Európu (prijatie nových členov, príprava podujatia UNESCO v Bratislave), diskutovali na aktuálne témy kultúrnej politiky (TTIP, CETA, spolupráca s autorskými organizáciami v Bruseli).

5/g .....Konferencia Slovensko a kultúrna diverzita 23.11.2016, Galéria UMEĽKA, Bratislava

Medzinárodná konferencia k aktuálnym témam implementácie Dohovoru UNESCO o podpore a ochrane diverzity kultúrnych vyjadrení sa konala pri príležitosti predsedníctva Slovenskej republiky v Rade EÚ a pri príležitosti 90. výročia najstaršej galérie na Slovensku. SVÚ ju v spolupráci s SK UNESCO a Ministerstvom kultúry pripravovala vyše roka. Záštitu prevzal podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí Miroslav Lajčák. Cieľom bolo zviditeľniť aktivity Slovenska pri implementovaní Dohovoru smerom k zahraničiu i k slovenskej verejnosti, zviditeľniť samotný Dohovor a jeho význam pre Slovensko.

Témy podujatia:

- **Jednotný trh a digitalizácia** (téma nadväzujúca na agendu SK PRES EU, prepojenie s témami UNESCO ako sú ochrana pamiatok a digitalizácia starých dokumentov a ich záchrana),
- **Implementácia Dohovoru UNESCO** o podpore a ochrane diverzity kultúrnych vyjadrení.

Pavol Kráľ vystúpil ako rečník v oboch blokoch, a to predstavením Galérie

UMEĽKA pri príležitosti 90. výročia jej vzniku a s analýzou **Podiel kultúry a umenia na rozvoji spoločnosti / Postavenie umelca v spoločnosti** – porovnanie v národných i medzinárodných súvislostiach. Podujatie moderovala členka Grémia SKKD Mirka Brezovská. Zaregistrovaných bolo cca 80 účastníkov, nechýbali veľvyslanci, tajomníci a pracovníci ambasad Rakúska, Španielska, Rumunska, Bulharska, Chorvátska, Slovinska, veľvyslankyňa – stála delegátka SR pri UNESCO, Generálna tajomníčka Slovenskej komisie UNESCO, zástupcovia Ministerstva

kultúry a Ministerstva zahraničných vecí, Slovenskej národnej galérie, VŠVU, LITA, Slovenského centra dizajnu, SĽUK, Fondu na podporu umenia, Hudobného fondu a iných organizácií, ako aj záujemcovia z radov spisovateľov, hudobníkov a výtvarníkov.

Zahraničným hosťom bol člen Výkonného výboru Culture Action Europe Alex Meszmer zo Švajčiarska, ktorý uviedol svoj príspevok slovami:

„Dajme kultúru do centra spoločenských debát a rozhodovania sa“.

5/h Strategy and Form: International Conference on Artists' Associations in the Cotemporary Environment

Museo de Arte Contemporáneo, A Coruña, Španielsko, 20. apríl 2017

.....

Postaveniu umelcov v Európe, porovnaniu situácie v rôznych krajinách a možnostiam medzinárodnej spolupráce umelcov bola venovaná konferencia v Múzeu súčasného umenia v meste A Coruña v Španielsku. Pozvaní boli lektori zo Slovenska, Švajčiarska, Francúzska a Írska.

Podujatie otvoril svoju prednáškou P.Král zo Slovenska. Venoval sa téme **Spolupráca umelcov a umeleckých asociácií v Európe: prečo / ako / úspešné príbehy a príležitosti, ktoré spolupráca generuje** (*Panorama of European associations, Cooperation of artists and art associations in Europe: WHY / HOW / SUCCESSFUL STORIES / the OPPORTUNITIES generated by it*).

V záverečnej časti v rámci panelovej diskusie dostali prítomní priestor na otázky, adresované zahraničným lektorom.

Oficiálne otvorenie konferencie a uvedenie prednášky Pavla Kráľa

Panelová diskusia, odpovede zahraničných lektorov na otázky účastníkov konferencie

2
5
9

한글-나라
한글-나라

SUMMARY

RE | SHAPING CULTURAL POLICIES

A Decade Promoting
the Diversity of Cultural
Expressions for Development

2015 2005 Convention
Global Report

- 6/ **Re/formovanie kultúrnych politík**
RE/SHAPING CULTURAL POLICIES
2005 Convention Global report 2015 .....

Premeny kultúrnej politiky

Správa Spojených Národov pre trvalo udržateľný rozvoj do roku 2030 po prvý krát na globálnej úrovni priznáva pri riešení výziev trvalo udržateľného rozvoja kľúčovú úlohu kultúre, kreativite a kultúrnej diverzite. Prijatie v tejto súvislosti výrazne rezonuje s Dohovorom UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov.

Publikácia **Formovanie/reformovanie kultúrnych politík** (*Re/shaping Cultural Policies*), ktorú vydalo UNESCO pri príležitosti 10. Výročia Dohovoru o kultúrnej diverzite, prezentuje prácu štrnástich nezávislých odborníkov ako aj tajomníčky Dohovoru a hlavného redaktora, ktorí analyzovali implementáciu Dohovoru o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov. Cieľom je posunúť proces monitorovania implementácie Dohovoru, ktoré bolo zavedené mechanizmom štvorročných periodických správ, schválených konferenciou zmluvných strán dohovoru v roku 2011.

Prispievatelia konzultovali 71 správ predložených zmluvnými stranami, ale použili aj údaje získané z iných neoficiálnych zdrojov a taktiež čerpali z vlastnej odbornej skúsenosti.

Úvod tajomníčky Dohovoru vysvetľuje ciele správy, prezentuje kľúčové princípy a hodnoty, ktoré sú základom dohovoru, ako aj hlavné línie metodiky na monitorovanie jeho dlhodobého vplyvu.

Po úvode nasledujú príspevky expertov, ktoré umiestňujú súčasné uplatňovanie Dohovoru do kontextu piatich dekád výskumu a hodnotenia kultúrnej politiky, počínajúc úsilím UNESCO koncom šesťdesiatych rokov a domnievajú sa, že správa „bude pravdepodobne míľnikom v rozvoji výskumu v oblasti kultúrnej politiky na celom svete“.

Správa navrhuje 4 nasledovné implementačné ciele, pričom každý je odvodený z hlavných zásad Dohovoru:

- 1/ Podpora trvalo udržateľného systému riadenia pre kultúru**
- 2/ Dosiahnutie vyváženého toku kultúrnych tovarov a služieb, zvýšenie mobility umelcov a profesionálov v kultúre**
- 3/ Zahrnutie kultúry v rámci trvalo udržateľného rozvoja**
- 4/ podporovanie ľudských práv a základných slobôd**

Nové trendy pri tvorbe politík

- Kultúrne politiky a opatrenia čoraz viac smerujú k posilneniu hodnotového reťazca: tvorba, výroba, distribúcia / šírenie a dostupnosť.
- Kľúčový pokrok dosiahnutý vďaka Dohovoru spočíva v šíriacom sa pochopení faktu, že kultúrna politika má zahŕňať aj iné opatrenia a mechanizmy, než boli doposiaľ v kompetenciách ministerstiev kultúry.
- Proces podávania správ, týkajúcich sa kultúrnej politiky a opatrení, vylepšuje súčasný komunikačný a informačný systém medzi signatármi Dohovoru.
- Participatívny model medzi občianskou spoločnosťou a administratívnym aparátom verejného sektoru je nevyhnutný.
- Aj keď väčšina signatárov naznačila ako dôsledok prijatia Dohovoru reformu svojej kultúrnej politiky a / alebo vytvorenie nových opatrení a mechanizmov, pre dosiahnutie ambiciózných cieľov Dohovor je potrebný ďalší progres.

Nové hlasy: podpora diverzity v médiách

- Verejnoprávne médiá môžu byť rozhodujúcimi činiteľmi a hnacím motorom rôznorodosti kultúrnych prejavov – ako producenti, distribútori, šíritelia a mediátori živého spektra vysoko kvalitného kultúrneho obsahu, bez ohľadu na to, aké prostriedky a technológie použijú.
- Rozmanitosť médií nemôže existovať v prostredí neslobodných médií. Kľúčový je teda zákon o slobode informácií a jeho uplatňovanie.
- Obrovský skok v dostupnosti mediálnych výstupov a väčší výber však neznamená, že mediálny obsah dostupný prostredníctvom týchto výstupov je nevyhnutne "slobodnejší".
Veľké množstvo platforiem samo o sebe nie je zárukou rôznorodosti obsahu a prejavov.
- Nové technológie otvárajú komunikačné kanály pre nové hlasy a talenty, vrátane občianskych novinárov a producentov amatérskych filmov, ktorí menia hranice žurnalistiky: všetkých týchto tvorcov je potrebné podporovať.
- Medzi týmito mnohými hlasmi sú samozrejme aj hlasy ženské, ale rodová rovnosť sa nezvýšila, či už v mediálnom obsahu alebo rozhodovaní, kde ženy zostávajú do väčšej alebo menšej miery vylúčené. Je potrebné podniknúť kroky vedúce k náprave tejto situácie.

Výzvy digitálneho veku

- Rozvojové krajiny majú pred sebou ešte dlhú cestu, kým dosiahnu úroveň digitálnej dostupnosti, akou disponujú rozvinuté krajiny. Napriek tomu v poslednom desaťročí mnohé regióny globálneho Juhu preukázali pozoruhodný pokrok najmä v oblasti mobilného pripojenia.
- Stále väčší počet tvorcov intenzívne využíva nové technológie na generovanie online obsahu na platformách, akými sú okrem mnohých iných YouTube a Wikipedia.
- Sledujeme akcelerujúci rast e-obchodu, čo môže byť výhodou pre lokálnych kultúrnych tvorcov, ale zároveň rizikom pre malých a stredných hráčov na trhu, vzhľadom na pokrok veľkých platforiem.
- Rozmach sociálnych sietí od roku 2004 vytvára príležitosť pre participáciu občianskej spoločnosti, obzvlášť čo sa týka zdieľania kultúrneho obsahu.

Partnerstvo s občianskou spoločnosťou

- Občianska spoločnosť sa aktívne zapája do implementácie Dohovoru, najmä prostredníctvom aktivít na zvýšenie informovanosti o jeho cieľoch a princípoch.
- Trvalá spolupráca medzi štátom a občianskou spoločnosťou, potrebná pri formovaní a implementácii politiky čelí silným výzvam, ako sú: nedostatočné kapacity v rámci národnej a miestnej verejnej správy, nedostatočné kapacity organizácií občianskej spoločnosti schopných efektívne spolupracovať, nedostatok financií a kvalifikovaných ľudských zdrojov a tiež všeobecne nedostatočná informovanosť o Dohovore v občianskej spoločnosti.

- Mnohé organizácie občianskej spoločnosti sa podieľali na príprave Štvrťročnej periodickej správy; celkovo je však rozmanitosť hlasov občianskej spoločnosti stále nedostatočná a mala by sa zvýšiť.
- Úloha občianskej spoločnosti ako kontrolóra (watchdog – strážny pes) zostáva stále nedostatočne rozvinutá; avšak Koalície pre kultúrnu diverzitu, ktoré už fungujú v 43 krajinách – na Slovensku pod názvom Slovenská koalícia pre kultúrnu diverzitu - by sa mohli stať hnacou silou na vyplnenie takýchto medzier na národnej i medzinárodnej úrovni.

Podpora mobility

- Mobilita umelcov a iných odborníkov v oblasti kultúry je pre udržanie heterogénneho sveta myšlienok, hodnôt a názorov rozhodujúca.
- Prístup umelcov a profesionálov v oblasti kultúry na medzinárodné trhy je rovnako kľúčový - pre podporu trvalo udržateľného kultúrneho a kreatívneho priemyslu a jeho možného prínosu pre sociálny a hospodársky rozvoj, najmä v oblastiach globálneho Juhu.
- Medzi princípmi a ideálmi Dohovoru z roku 2005 a realitou existuje, z hľadiska mobility umelcov a kultúrnych pracovníkov z globálneho Juhu, priepastný rozdiel. V skutočnosti sa ešte prínos Dohovoru v oblasti zvýšenej mobility zatiaľ neprejavil.
- Prekážky v oblasti mobility umelcov a kultúrnych pracovníkov zapríčiňuje najmä zvyšovanie dôrazu na bezpečnosť a nárast počtu ekonomických a politických obmedzení, obzvlášť v častiach globálneho Severu, je teda potrebné používať Dohovor pri odstraňovaní týchto prekážok efektívnejšie a s dôrazom na medzinárodnú solidaritu.
- Všetci signatári Dohovoru by mali zbierať a zdieľať všeobecné informácie a informácie o možnostiach financovania a iných príležitostiach, ktoré by pomohli podporovať mobilitu umelcov a kultúrnych pracovníkov.

Dosiahnutie rovnováhy tokov kultúrneho tovaru a služieb

- Celková hodnota celosvetového exportu kultúrneho tovaru bola v roku 2013 212,8 miliárd amerických dolárov. Podiel rozvojových krajín predstavuje 46,7%, čo je marginálny nárast od roku 2004. Na globálnom trhu sú voči rozvinutým krajinám výrazne konkurencie schopné len Čína a India.
- Celková hodnota celosvetového exportu kultúrnych služieb bola v roku 2012 128,5 miliárd amerických dolárov. Podiel rozvojových krajín predstavuje iba 1,6%. Rozvinuté krajiny v tejto štatistike dominujú s 98%, obzvlášť vďaka zvýšenému toku elektronicky prenášaných audiovizuálnych a umelecky ladených služieb.
- V rámci spolupráce medzi krajinami globálneho Juhu sa úroveň obchodu zvýšila, ale osobitné opatrenia týkajúce sa preferenčného zaobchádzania s kultúrnymi tovarmi a službami zostávajú v dohodách o voľnom obchode zriedkavé.
- Je dokázateľné, že nové stratégie obchodných výmen, či už na individuálnej, inštitucionálnej alebo priemyselnej úrovni, môžu pomôcť dosiahnutiu vyváženejšieho toku kultúrnych tovarov a služieb. Pre monitorovanie vplyvu Dohovoru budú kritické najmä diskusie o ukazovateľoch, politických opatreniach alebo nástrojoch, týkajúcich sa obchodu a kultúry.

Propagácia Dohovoru na medzinárodných fórach

- Sedem obchodných dohôd, uzavretých Európskou úniou od roku 2005, zahŕňa jeden alebo viac explicitných odkazov na Dohovor. Vzhľadom na to, že EÚ má 28 členských štátov a 7 dohôd bolo uzavretých s 26 ďalšími štátmi, spoločne sa týkajú 55 štátov (z ktorých 50 je signatárov Dohovoru), ako aj samotnej EÚ.
- Propagácia cieľov a zásad Dohovoru na iných medzinárodných fórach sa neobmedzuje len na oblasť obchodu. Od roku 2005 bol Dohovor spomenutý viac ako 250 textoch u desiatok medzinárodných, regionálnych a bilaterálnych organizácií.
- Od roku 2005 dochádza k častejšiemu používaniu "kultúrnej výnimky", opatrenia, ktoré vylučuje niektoré kultúrne tovary a / alebo služby z obchodných dohôd.
- V posledných desiatich rokoch sa v prílohách obchodných dohôd objavili nové obchodné nástroje, a sice Protokoly pre kultúrnu spoluprácu, ktoré uznávajú špecifickosť kultúrneho tovaru a služieb.

Kultúra z hľadiska trvalo udržateľného rozvoja

- Implementácia ustanovení Dohovoru o udržateľnosti môže byť interpretovaná ako formulovanie stratégií na dosiahnutie kultúrne udržateľného rozvoja, malo by ísť o koncept spájajúci kultúrne a hospodárske dimenzie rozvoja v rámci zdôrazňujúcim nárast, rovnosť a kultúrnu integritu procesu rozvoja.
- Kultúrny priemysel by mohol byť hlavným cieľom stratégií vedúcich k rozvoju, ktorý je aj hospodársky aj kultúrne udržateľný, iniciatívy na podporu rastu tohto priemyslu môžu priniesť významné dlhodobé hospodárske, sociálne, kultúrne a environmentálne benefity.
- Prostredníctvom kultúry môžeme podporiť a posilniť zásady a hodnoty ako sú sloboda prejavu, demokracia, tolerancia, sociálna spravodlivosť a vzájomný rešpekt. Účasť občanov na kultúrnom živote zlepšuje sociálnu súdržnosť a posilňovanie komunity. Kultúrne aktivity môžu tiež poskytnúť živobytie zraniteľným marginalizovaným skupinám.

Ženy tvorkyne: rodová rovnosť

- Ženy sú silne zastúpené v kreatívnom sektore vo väčšine častí sveta, avšak zostávajú nedostatočne zastúpené v mnohých kultúrnych profesiách a na rozhodovacích pozíciách v mnohých kultúrnych organizáciách a podnikoch.
- Viacnásobné prekážky na ich ceste k participácii a progresu v oblasti kultúrnych snáh nie sú len nespravodlivosťou voči ženám a porušovaním ich kultúrnych práv, ale na dôvažok znižujú kultúrnu rozmanitosť a zabraňujú nám všetkým mať prístup ku kreatívnemu potenciálu ženskej polovice umeleckej komunity.
- Mnohé krajiny už podnikli kroky na zlepšenie príležitostí pre ženy a dokonca využívajú príspevky žien k tvorivému hospodárstvu. Potreba zabezpečenia rodovej rovnosti v sektore kultúry však nebola doposiaľ adekvátne akcentovaná.

- Hlavnou prekážkou v úsilí o riešenie rodovej nerovnováhy v kultúrnej sfére je nedostatok údajov rozdelených podľa pohlavia. Napriek tomu len prístup založený na informáciách môže účinne spochybníť existujúce predsudky a prekážky založené na rodovej príslušnosti.
- Poslanie chrániť a podporovať rozmanitosť kultúrnych prejavov nemôže uspieť, pokiaľ nebude rodová rovnosť uznaná za ústredný záujem, ktorý musí byť integrovaný do všetkých snáh o dosiahnutie tohto cieľa.
- Forma aj obsah Dohovoru z roku 2005 potvrdzujú zásadu rodovej rovnosti ako základný kameň ľudských práv vo všeobecnosti a kultúrnych práv obzvlášť. Dohovor jednoznačne vyzýva k prijati politik a opatrení, ktoré podporujú rodovú rovnosť a uznávajú a podporujú ženy ako umelkyne a tvorkyne kultúrneho tovaru a služieb.

Výzvy v oblasti slobody umeleckého prejavu

- Uznanie a ochrana umeleckej slobody je potrebná nielen pre fungovanie a tvorivý proces samotných umelcov, ale aj pre práva všetkých kultúrnych profesionálov.
- Základné slobody sú hlavnou ingredienciou pre blahobyt občanov a spoločnosti v dynamike sociálneho rozvoja a pre stabilitu umenia a sektory kultúrneho a kreatívneho priemyslu.
- V roku 2014 organizácia Freemuse zaregistrovala 237 útokov na slobodu umeleckého prejavu. Avšak hrozby voči prejavom umeleckej slobody sú podhodnotené v porovnaní s hrozbami týkajúcimi sa novinárov a iných odborníkov v oblasti médií.
- Umelecký prejav nie je luxus, je to nutnosť - prvok definujúci našu ľudskosť a základné ľudské právo, ktoré umožňuje každému, jednotlivo či kolektívne rozvíjať a vyjadrovať svoju ľudskosť a svetónázor.

7/ Základné a súvisiace dokumenty v slovenskom jazyku

7/a ODPORÚČANIE UNESCO K POSTAVENIU / ŠTATÚTU UMELECA, 1980

Preklad Jozef Švoňavský, Slovenská koalícia pre kultúrnu diverzitu

Poznámka: Ide o neoficiálny preklad, určite by si ešte zaslúžil jazykové korekcie, ale snažil som sa čo najviac zachovať zmysel anglického textu. Treba si tiež uvedomiť, že je to dokument z roku 1980, teda dnes už má 26 rokov a v mnohých oblastiach už existujú ďalšie, nové normy, aj na úrovni UNESCO aj EÚ... Jozef Švoňavský, 17. 12. 2006.

.....

Úvod

Členské štáty UNESCO sú zodpovedné za postavenie umelca od vzniku organizácie na Generálnej konferencii v Bejrúte v roku 1948.

UNESCO, presvedčené, že umelci hrajú dôležitú úlohu v živote a rozvoji spoločnosti a uznávajúc, že sila a životaschopnosť umení závisí, okrem iného, od zdravia (životaschopnosti) umelcov aj ich kolektívov a že ich situácia, ako výsledok súčasného ekonomického, sociálneho a technologického rozvoja prechádza krízou, v ktorej sa stáva naliehavosťou nájsť východisko, organizovaním prieskumov, sympózií, štúdií a stretnutí za

účelom určenia politického, ekonomického, sociálneho a morálneho postavenia umelcov v súčasnej spoločnosti.

Medzinárodná organizácia práce (ILO) sa pripojila k tomuto predbežnému stanovisku, pretože, ako sa tieto dve organizácie zhodli¹, mnoho problémov, týkajúcich sa práce umelcov, pracovných podmienok ich zamestnania a profesie a odborových organizácií spadá do kompetencií ILO. Je čoraz jasnejšie, že príprava Odporúčania by mohla znamenať dôležitú úlohu v práci profesionálnych (profesijných) skupín, ktoré zohrajú zásadnú úlohu pri záchrane a rozvoji kultúry.

Súčasnú odporúčanie, prijaté konsenzom Generálnou konferenciou na jej 21. zasadnutí, podrobne definuje postavenie umelca, so zvláštnym odkazom na dohovory, regulujúce autorské právo a práva výkonných umelcov. Podčiarkuje niektoré základné princípy na konanie vlád v tejto oblasti. Zaoberá sa povolaním a výchovou umelcov a prostriedkami, navrhnutými na ich podporu. Vyzýva členské štáty podporovať a chrániť postavenie umelcov ekonomicky aj sociálne, povzbudzovaním umeleckej činnosti, vrátane zavádzania nových postupov a výskumu a na zavedenie nevyhnutnej ochrany ich tvorivej slobody. Členské štáty sú vyzývané zlepšiť sociálne postavenie umelcov a zohľadniť, že sú úzko napojení na rozhodnutia, týkajúce sa formulovania a výkonu kultúrnych politík.

Toto odporúčanie by malo byť považované za základný rámec pokračujúcej aktivity UNESCO v prospech umelcov a malo by byť doplnené rôznymi prostriedkami, špeciálne vo vzťahu k zvláštnym podmienkam, vytvoreným ekonomickou a sociálnou situáciou umelcov v určitých typoch spoločností, alebo vo vzťahu k profesii, ktorú vykonávajú.

***

Generálna konferencia UNESCO, na stretnutí v Belehrade od 23 septembra do 28 októbra 1980 na svojom 21-om zasadnutí,

Pripomínajúc, že v zmysle článku 1 svojej Ústavy, účelom Organizácie je prispievať k mieru a bezpečnosti podporovaním spolupráce medzi národmi prostredníctvom vzdelania, vedy a kultúry pri ďalšom všeobecnom rešpekte k spravodlivosti, k zákonným normám a ľudským právam a základným slobodám, ktoré sú, podľa charty Spojených národov, potvrdené ľuďom na celom svete, bez rozdielu rasy, pohlavia, jazyku, či náboženstva,

Pripomínajúc ustanovenia Univerzálnej deklarácie ľudských práv, z ktorej zvlášť Články 22, 23, 24, 25, 27 a 28, citované v prílohe tohto odporúčania,

Pripomínajúc podmienky Paktu Spojených národov o ekonomických, sociálnych a kultúrnych právach, zvlášť jeho Články 6 a 15, citované v prílohe tohto odporúčania a potrebu prijať nevyhnutné opatrenia na ochranu, rozvoj a rozširovanie kultúry s ohľadom na zaistenie plného výkonu týchto práv,

Pripomínajúc Deklaráciu o princípoch medzinárodnej kultúrnej spolupráce, prijatú Generálnou konferenciou UNESCO na jej 14-stom zasadnutí, zvlášť Články III a IV, ktoré sú citované v prílohe tohto Odporúčania, ako aj Odporúčanie o neobmedzenej účasti ľudstva na kultúrnom živote a jeho príspevku k nemu, prijaté Generálnou konferenciou UNESCO na jej 19-stom zasadnutí,

Uznávajúc, že umenie vo svojom najplnšom a najširšom ponímaní je a malo by byť neoddeliteľnou súčasťou života a že je nevyhnutné a prináležiace vládam pomôcť

---

¹ Pozn. prekl.: Pravdepodobne UNESCO a ILO

vytvorí a udržiavať nielen prostredie zabezpečujúce slobodu umeleckých vyjadrení, ale aj materiálne podmienky, uľahčujúce rozvoj tvorivého talentu,

Uznávajúc, že každý umelec je oprávnený mať prospech zo sociálneho zabezpečenia a poistenia ako je to obsiahnuté v základnom texte, Deklaráciách, Pakte a Odporúčaní, tu spomínaných,

Berúc do úvahy, že umelci hrajú dôležitú úlohu v živote a vývoji spoločnosti a že by mali dostať príležitosť podieľať sa na rozvoji spoločností a, ako každý iný občan, naplniť v tom svoje povinnosti, pri zachovaní ochrany jeho tvorivej inšpirácie a slobody vyjadrenia,

Ďalej uznávajúc, že kultúrny, technologický, ekonomický, sociálny a politický rozvoj spoločnosti ovplyvňuje postavenie umelca a že je preto nevyhnutné prehodnotiť jeho status, berúc do úvahy sociálny vývoj vo svete,

Potvrdzujúc právo umelca byť považovaný, ak si to praje, za osobu aktívne zapojenú v kultúrnej práci a preto má nárok na požívať, berúc do úvahy zvláštne podmienky jeho umeleckej profesie, zo všetkých právnych, sociálnych a ekonomických výhod prináležiacich k statusu pracovníkov,

Potvrdzujúc ďalej potrebu zlepšenia sociálneho zabezpečenia, pracovných a daňových podmienok umelcov či sú zamestnaní, alebo v slobodnom povolání, berúc do úvahy príspevok umelcov ku kultúrnemu rozvoju,

Pripomínajúc dôležitosť, všeobecne potvrdenú na národnej aj medzinárodnej úrovni, pri ochrane a podpore kultúrnej identity a úlohu umelcov v tejto oblasti, ktorí zachovávajú postupy tradičných umení a tiež interpretujú národný folklór,

Uznávajúc, že sila a životaschopnosť umení závisí, okrem iného, od prospechu (zdravia) umelcov aj umeleckých kolektívov

Pripomínajúc konvencie a odporúčania Medzinárodnej organizácie práce (International Labour organisation - ILO) ktoré uznávajú práva pracovníkov vo všeobecnosti a teda aj práva umelcov, a zvlášť konvencie a odporúčania, uvedené v prílohe tohto Odporúčania,

Poznamenávajúc, že predsa len, niektoré štandardy Medzinárodnej organizácie práce (ILO) umožňujú poškodzovanie, či dokonca výslovne vylučujú umelcov, alebo určité kategórie z nich, z dôvodu špeciálnych podmienok v ktorých sa umelecká činnosť vykonáva, a preto je nevyhnutné rozšíriť tieto štandardy a doplniť ich aplikáciu na umelcov,

Ďalej berúc do úvahy, že rozpoznanie ich postavenia ako osôb aktívne zapojených do kultúrnej práce by sa v žiadnom prípade nemalo dotknúť slobody ich tvorby, vyjadrenia a komunikácie, ale malo by, naopak, potvrdiť ich dôstojnosť a integritu,

Presvedčení, že činnosť verejných ustanovizní sa stáva nevyhnutnou a súrnou za účelom nápravy znepokojujúcej situácie umelcov vo veľkom množstve členských štátov, v zvlášť vo vzťahu k ľudským právam, ekonomickým a sociálnym okolnostiam a ich podmienkam zamestnania, sohľadom na poskytovanie podmienok, nevyhnutných pre rozvoj a rozkvet ich talentu a primerane k úlohe, ktorú sú schopní zohrať pri plánovaní a implementácii kultúrnej politiky a aktivít kultúrneho rozvoja spoločností a krajín pri zlepšovaní kvality života,

Pretože umenie hrá dôležitú úlohu vo vzdelaní a že umelci, svojou prácou, môžu ovplyvniť názor ľudí na svet a zvlášť mládeže,

Vzhladom na to, že umelci musia byť schopní kolektívne zvažovať a, ak je to nevyhnutné, kolektívne obraňovať svoje spoločné záujmy a musia mať právo byť uznaní ako profesijná kategória a založiť si odborovú, či profesijnú organizáciu,

Vzhladom na to, že rozvoj umení, úcta, s akou sa k nim staviame a podpora umeleckého vzdelania závisí vo veľkej miere od tvorivosti umelcov,

Uvedomujúc si komplexný charakter umeleckej činnosti a rôznosti jeho foriem a zvlášť dôležitosť životných podmienok a rozvoj talentu umelcov, ochranu ich duševných a materiálnych práv v ich práci, alebo predstavení, alebo ich použití, a potrebu rozšíriť a posilniť takúto ochranu,

Vzhladom na potrebu snažiť sa vziať do úvahy, v miere v akej je to možné, názor umelcov a ľudí všeobecne pri formulácii a implementácii kultúrnych politík a za tým účelom im poskytnúť prostriedky na efektívnu činnosť,

Vzhladom na to, že súčasné umelecké vyjadrenia sú prezentované na verejných miestach a mali by byť vykladané so zreteľom na názor dotknutých umelcov,

Pretože by mala existovať úzka spolupráca medzi architektmi, staviteľmi a umelcami v záujme podčiarknuť estetické pravidlá pre verejné priestranstvá, ktoré budú reagovať na požiadavky komunikácie a urobiť efektívnym príspevok inštitúcií k novému a zmysluplnému vzťahu medzi verejnosťou a jej životným prostredím,

Berúc do úvahy rozmanitosť pomerov umelcov v rôznych krajinách a vnútri spoločností, v ktorých sa od nich očakáva rozvoj ich talentu a premenlivý zmysel, prisudzovaný ich prácam spoločnosťami v ktorých sú vyrobené,

Presvedčení, že napriek toľkým rozdielom, vo všetkých krajinách pramenia otázky podobného znepokojenia vo vzťahu k postaveniu umelca a že spoločná vôľa a inšpirácia volajú po nájdení riešenia a zlepšení postavenia umelca, čo je zámerom tohto odporúčania,

Poukazujúc na ustanovenia platných medzinárodných konvencií, podrobne sa vzťahujúce na literárne a umelecké vlastníctvo a zvlášť ustanovenia Univerzálnej Konvencie a Bernskej Konvencie na ochranu literárnych a umeleckých prác, ktoré sa vzťahujú na ochranu práv výkonných umelcov, rezolúcií Generálnej konferencie, odporúčaní medzivládnych konferencií UNESCO o kultúrnych politikách a konvencií a odporúčaní, ktoré boli prijaté Medzinárodnou organizáciou práce (ILO), uvedené v prílohe tohto odporúčania,

Majúc to predtým, ako bod 31 programu zasadnutia, návrhy týkajúce sa postavenia umelca,

Potom ako rozhodla², na svojom 20-tom zasadnutí, že táto otázka by mala byť predmetom odporúčania členským štátom,

Prijíma 27. októbra 1980 toto Odporúčanie:

Generálna konferencia odporúča, aby členské štáty zaviedli nasledujúce ustanovenia, prijímúc akékoľvek legislatívne, alebo iné kroky, ktoré sú potrebné – v súlade s ústavnou praxou každého štátu a v zmysle zvažovaných otázok – na uplatnenie princípov a noriem uvedených v tomto Odporúčaní na ich vlastných územiach.

Pre tie štáty, ktoré majú federálny, alebo neunitárny ústavný systém, Generálna konferencia odporúča aby, s ohľadom na ustanovenia tohto Odporúčania, ktorých implementácia patrí

---

² Generálna konferencia UNESCO

pod jurisdikciu jednotlivých ústavných štátov, krajín, provincií, kantonov, alebo akýchkoľvek iných územných a politických spoločenstiev, ktoré nie sú viazané ústavným systémom federácie, prijať legislatívne prostriedky, aby federálna vláda informovala kompetentné úrady takýchto štátov, krajín, provincií, alebo kantonov o uvedených ustanoveniach, s odporúčaním na ich prijatie.

Generálna konferencia odporúča, aby členské štáty dali toto Odporúčanie do pozornosti úradov, inštitúcií a organizácií, aby mohli prispieť k zlepšeniu postavenia umelca a podporili účasť umelcov v kultúrnom živote a rozvoji.

Generálna konferencia odporúča, aby členské štáty podávali správu, v čase a spôsobom tu určenom, o krokoch, ktoré prijímajú na to, aby toto Odporúčanie bolo efektívne.

I. Definície

Pre účely tohto Odporúčania:

1. „Umelcom“ sa rozumie každá osoba, ktorá tvorí, pretvára, alebo podáva tvorivé vyjadrenie umeleckých diel, ktorá považuje svoju umeleckú tvorbu za nevyhnutnú časť svojho života, ktorá prispieva týmto spôsobom k rozvoju umenia a kultúry a ktorá je, alebo sa snaží byť uznaná ako umelec, bez ohľadu na to, či je, alebo nie je viazaná nejakými vzťahmi k zamestnaniu, alebo asociácii.
2. Slovo „Postavenie“ („Status“) znamená na jednej strane vzťah k umelcom, definovaným vyššie, v spoločnosti, na základe dôležitosti, ktorá je im v nej prisúdená a na druhej strane priznanie slobôd a práv, vrátane duševných, ekonomických a sociálnych práv, so zvláštnym dôrazom na príjem a sociálne zabezpečenie, z ktorých by mali mať umelci úžitok.

II. Predmet úpravy

Toto Odporúčanie sa vzťahuje na všetkých umelcov, ako sú definovaní v článku I.1, bez ohľadu na disciplínu, alebo formu umenia, ktorú taký umelec vykonáva. Zahŕňa, okrem iných, všetkých tvorivých umelcov a autorov v zmysle Univerzálnej konvencie o autorskom práve a Bernskej konvencie o literárnych a umeleckých prácach (dielach) ako aj výkonných umelcov a interpretov v zmysle Rímskej konvencie o ochrane výkonných umelcov, producentov zvukových záznamov a vysielačích organizácií.

III. Základné princípy

1. Členské štáty uznávajú, že umenie odzrkadľuje, chráni a obohacuje kultúrnu identitu a duševné bohatstvo mnohých spoločností, vytvára univerzálnu formu vyjadrenia a komunikácie a, ako spoločný menovateľ v etnických, kultúrnych a náboženských rozdieloch, prináša každému pocit spolupatričnosti k ľudskej spoločnosti a mali by adekvátne a pre tieto účely zaistiť, aby mala celá populácia prístup k umeniu.
2. Členské štáty by mali povzbudzovať všetky aktivity navrhované na zdôraznenie činnosti umelcov pre kultúrny rozvoj, zvlášť aktivít zameraných na masmédiá a vzdelávací systém, a vyplnenie voľného času kultúrnymi projektmi.
3. Členské štáty, uznávajú základnú úlohu umenia v živote a v rozvoji osobnosti a spoločnosti, majú adekvátne povinnosť chrániť a podporovať umelcov a ich slobodu tvorby. Pre tento účel by mali vykonať všetky nevyhnutné kroky na povzbudzovanie umeleckej tvorivosti a rozvoj talentov, zvlášť prijatím prostriedkov na zaistenie väčšej slobody umelcov, bez ktorej nemôžu naplniť svoje poslanie, a zlepšiť ich postavenie potvrdením ich práva užívať si plody svojej práce. Členské štáty by sa mali snažiť všetkými primeranými prostriedkami zaistiť zvýšenú účasť umelcov v rozhodnutiach, týkajúcich sa kvality života. Všetkými prostriedkami, ktoré majú k dispozícii, by mali členské štáty demonštrovať a potvrdiť,

že umelecká činnosť hrá dôležitú úlohu pri globálnych rozvojových snahách národov vybudovať spravodlivejšiu a humánnejšiu spoločnosť a nažívať spolu v podmienkach mieru a duševného obohatenia.

4. Členské štáty by mali zaistiť, ak je to nevyhnutné - prostredníctvom primeraných legislatívnych nástrojov, aby umelci mali slobodu a právo vytvoriť odborové a profesijné organizácie podľa svojej voľby a stali sa členmi takýchto organizácií, ak si to želajú, a mali by umožniť organizáciám, reprezentujúcim umelcov zúčastňovať sa na formulácii kultúrnej politiky a politiky zamestnanosti, vrátane profesionálneho vzdelávania umelcov a na vymedzení podmienok umeleckej práce.

5. Na všetkých primeraných úrovniach národného plánovania všeobecne, a zvlášť plánovania v kultúrnej oblasti by mali, okrem iného, členské štáty úzkou koordináciou svojich politík, týkajúcich sa kultúry, vzdelania a zamestnanosti, definovať prostriedky na poskytovanie materiálnej a morálnej podpory umelcom a mali by zaistiť, aby bola verejnosť informovaná o oprávnenosti a potrebe takejto politiky. Za týmto účelom by malo vzdelanie povzbudzovať umelecké povedomie, ako aj pôsobiť na verejnosť, aby ocenila prácu umelcov. Bez porušenia práv, ktoré prináležia umelcom v zmysle autorského práva, vrátane práva na opätovný predaj (*droits de suite*) keď dielo nespadá pod autorské právo a práva príbuzné v zmysle autorského zákona, umelci by mali mať spravodlivé podmienky a ich profesia by mala byť predstavená verejnosti so zreteľom na jej podstatu. Ich podmienky práce a zamestnania by mali byť také, aby umelcom, ktorí si to prajú, poskytl príležitosť plne sa venovať umeleckej činnosti.

6. Sloboda vyjadrenia a komunikácie je základným predpokladom každej umeleckej činnosti. Členské štáty by mali uznať, že umelcom jasne prináleží ochrana v zmysle medzinárodných a národných právnych predpisov, týkajúcich sa ľudských práv.

7. Vzhľadom na úlohu umeleckej činnosti a tvorby v kultúrnom a celkovom rozvoji národov, členské štáty by mali vytvoriť podmienky umožňujúce plne sa zúčastňovať umelcom na živote spoločností, v ktorých umelecky tvoria, či už individuálne, alebo prostredníctvom ich asociácií, či odborových organizácií. Tie by ich mali prijať pri formulácii miestnej a národnej kultúrnej politiky, vyzdvihovaním ich dôležitého príspevku v ich vlastnej spoločnosti, ako aj k všeobecnému svetovému vývoju.

8. Členské štáty by mali zaistiť, aby všetci jednotlivci bez ohľadu na rasu, pohlavie, jazyk, náboženské vyznanie, politické, či iné názory, národnosť, či sociálny pôvod, ekonomické postavenie, alebo pôvod, mali tie isté príležitosti získať a rozvíjať zručnosti, nevyhnutné pre komplexný rozvoj a uplatnenie svojho umeleckého talentu, získať zamestnanie, a bez diskriminácie vykonávať svoje povolanie.

IV. Povolanie a vzdelávanie umelcov

1. Členské štáty by mali v školách od útleho veku povzbudzovať všetky opatrenia, smerujúce k posilneniu rešpektu k umeleckej tvorbe a k sprístupneniu a rozvoju umeleckého povolania a mali by brať na zreteľ, že aby to bolo efektívne, stimulácia umeleckej tvorivosti nevyhnutne predpokladá podporu profesionálneho (profesijného) vzdelania (rozvoj talentu), aby mohli vzniknúť kvalitné umelecké diela. A preto by členské štáty mali:

- (a)** prijať nevyhnutné prostriedky na poskytovanie vzdelania, stimulujúce umelecký talent a povolanie,

(b) všetky primerané prostriedky, vzťahujúce sa na umelcov, aby zaistili také vzdelanie, ktoré vyzdvihne dôležitosť umeleckej senzitivity a prispeje k vnímaniu umenia verejnosťou vo všetkých jeho formách,

(c) Prijatť primerané prostriedky, vždy, keď to bude možné, na ustanovenie alebo rozvoj výuky zvlášť umeleckých disciplín,

(d) hľadať také stimulujúce prostriedky, ako napr. udeľovanie štipendií, alebo platenie študijného voľna, aby umelci mali možnosť zdokonaľovať sa vo svojej disciplíne, alebo špecializácii a oblastiach, zlepšovať sa vo svojej technickej zručnosti, nadviazali kontakt s povzbudzujúcou tvorivosťou a mohli sa rekvafikovať, aby mali prístup a mohli pracovať v ostatných oblastiach umenia. Pre tieto účely by mali členské štáty zabezpečiť primerané podmienky a ak je to nevyhnutné, tie, ktoré už existujú zlepšovať a rozvíjať.

(e) prijatť a rozvíjať koordinované, komplexné poradenstvo, stratégiu vzdelania a programy, ktoré budú zohľadňovať zvlášťne podmienky zamestnania umelcov a umožnili im účasť v ostatných oblastiach činnosti,

(f) podporovať účasť umelcov pri reštaurovaní, zachovávaní a používaní kultúrneho dedičstva v najširšom slova zmysle a poskytnúť umelcom nástroje na odovzdávanie ich vedomostí a zručností budúcim generáciám,

(g) uznať v umeniach a profesijnom vzdelaní dôležitosť tradičného spôsobu odovzdávania vedomostí, ktorý existuje v mnohých spoločenstvách a prijatť všetky primerané prostriedky na jeho ochranu a zlepšovanie

(h) uznať, že umelecké vzdelanie by nemalo byť oddelené od živého umenia a že také vzdelanie má byť orientované tak, aby kultúrne ustanovizne ako divadlá, umelecké štúdiá, rozhlasové a televízne vysielacie organizácie, atď., hrajú dôležitú úlohu v tomto type vzdelania a výučby,

(i) venovať zvlášťnu pozornosť rozvoju tvorivosti žien a podporovať skupiny a organizácie, ktoré hľadajú uplatnenie úlohy žien v mnohých odvetviach umeleckej činnosti,

(j) uznať, že umelecký život a prax má medzinárodný charakter a podľa toho poskytnúť tým, ktorí sú v umeleckých aktivitách zapojení všetky prostriedky, zvlášť cestovné a študijné granty, aby im umožnili nadviazať živé a hlboké kontakty s ostatnými kultúrami,

(k) prijatť všetky primerané opatrenia podporiť voľný medzinárodný pohyb umelcov a nezabraňovať umelcom uplatniť svoje umenie v krajine, ktorú si vyberú a zároveň zaistiť, aby to nepoškodilo rozvoj domácich talentov a podmienky práce a zamestnanosti domácich umelcov,

(l) venovať špeciálnu pozornosť potrebám folklórnych umelcov, zvlášť tým, že im umožnia cestovať vnútri aj mimo ich krajiny a rozvíjať tak miestne tradície,

(i) Ako je to len možné, bez porušovania slobody a nezávislosti umelcov aj učiteľov, by mali členské štáty garantovať a podporovať iniciatívy, zabezpečujúce, že umelci si budú počas svojho vzdelávania uvedomovať svoju kultúrnu identitu, vrátane tradičnej a ľudovej kultúry, čím prispievajú k potvrdeniu, či obnove svojej identity a svojej kultúry.

V. Sociálne (spoločenské) postavenie

Členské štáty by mali podporovať a chrániť postavenie umelcov tak, že budú považovať umeleckú činnosť, vrátane zavádzania nových postupov a výskumu, za službu spoločenstvu. Mali by im umožniť požívať úctu, nevyhnutnú pre úplný rozvoj ich práce a poskytnúť im ekonomické záruky, na ktoré majú umelci, ako ľudia aktívne zapojení v kultúrnej práci nárok. Členské štáty by mali:

1. Priznať umelcom verejné ocenenia formou, ktorá prináleží ich kultúrnemu prostrediu a vytvoriť systém, pokiaľ zatiaľ neexistuje, alebo nie je primeraný, aby sa umelcom dostalo prestíže, ktorá im prislúcha.
2. Zabezpečiť, aby umelci mohli mať prospech z práv a ochrany, poskytovanej medzinárodnou a národnou legislatívou vo vzťahu k ľudským právam.
3. Snažiť sa prijať nevyhnutné kroky aby umelci mali tie isté práva, aké sú udelené porovnateľnej skupine aktívneho obyvateľstva národnou a medzinárodnou legislatívou, rešpektujúc zamestnanie a životné a pracovné podmienky a zabezpečiť, aby umelci v slobodnom povolání mohli mať v primeranej miere prospech z ochrany príjmov a sociálneho zabezpečenia.
4. Uznávať dôležitosť medzinárodnej ochrany práv umelcov v zmysle ustanovení existujúcich dohôrov a zvlášť Bernskej konvencie o ochrane literárnych a umeleckých diel, Univerzálnej konvencie o autorskom práve a Rímskej konvencie o ochrane výkonných umelcov, producentov fonografických záznamov a vysielacích organizácií a prijať nevyhnutné opatrenia, aby rozšírili pôsobnosť, dosah a účinnosť týchto nástrojov, zvlášť v členských štátoch, kde doteraz tieto nástroje neuznali – posúdením možností pristúpiť k nim.
5. Uznávať právo odborových a profesijných organizácií umelcov zastupovať a brániť záujmy svojich členov a poskytnúť im možnosť navrhovať verejným inštitúciám primerané opatrenia, podporujúce umeleckú činnosť a zaisťujúce jej ochranu a rozvoj.

VI. Zamestnanosť, pracovné a životné podmienky umelcov, profesijné a odborové organizácie

1. Uvedomujúc si potrebu zlepšovať spoločenské postavenie umelcov poskytovaním morálnej a materiálnej podpory, aby mohli prekonávať svoje problémy, sú členské štáty vyzývané:

- (a) zväziť opatrenia na podporu umelcov na začiatku svojej kariéry, keď sa rozhodujú naplno sa venovať svojmu umeleckému odvetviu,
- (b) podporovať zamestnanosť umelcov v ich vlastnom umeleckom odvetví, zvlášť venovaním primeranej časti verejných výdavkov na umelecké práce,
- (c) podporovať umeleckú činnosť v kontexte rozvoja a podnecovať verejný aj súkromný záujem o výsledky umeleckej činnosti za účelom zvýšenia platených pracovných príležitostí umelcov, okrem iného, prostriedkami podpory umeleckých inštitúcií, komisiami pre jednotlivých umelcov, alebo organizáciou umeleckých akcií na miestnej, regionálnej, či národnej úrovni a ustanovením umeleckých fondov,
- (d) určiť platené pozície, ktoré môžu byť zverené umelcom bez toho, aby bola dotknutá ich tvorivosť, talent a sloboda vyjadrovania a komunikácie, a zvlášť:

(i) dať umelcom príležitosti v patričných kategóriách systému vzdelávacích a sociálnych služieb na národnej a miestnej úrovni a v knižniciach, múzeách, akadémiách a ostatných verejných inštitúciách,

(ii) zvyšovať účasť básnikov a spisovateľov na prekladoch zahraničnej literatúry,

(e) povzbudzovať rozvoj nevyhnutných zariadení (múzeí, koncertných hál, divadiel a iných fór) smerujúcich k podpore rozširovania umenia a stretnutia umelcov s verejnosťou,

(f) v rámci politiky zamestnanosti, alebo úradov práce preskúmať možnosti efektívneho systému pomôcť umelcom nájsť prácu a to prístupím k Dohovoru o sprostredkovateľských agentúrach (Fee-Charging Employment Agencies Convention) (revidovanému) Medzinárodnej organizácie práce, ktorý je v prílohe tohto Odporúčania.

2. V kontexte všeobecnej politiky povzbudzovania umeleckej tvorivosti, kultúrneho rozvoja a podpory a zdokonaľovania podmienok zamestnania sú členské štáty vyzývané – kdekoľvek je to možné – účelne a v záujme umelcov:

(a) povzbudzovať a pomáhať zavádzanie štandardov prijatých pre rôzne skupiny aktívnych umelcov a zaistiť, aby umelci mohli využívať všetky práva, ktoré majú porovnateľné skupiny obyvateľstva v oblasti pracovných podmienok,

(b) hľadať prostriedky rozširujúce právnu ochranu umelcov týkajúcu sa pracovných podmienok a podmienok zamestnanosti, definované v štandardoch Medzinárodnej organizácie práce, zvlášť predpisov, vzťahujúcich sa na:

(i) pracovný čas, týždenný odдых a platenú dovolenku vo všetkých oblastiach, alebo činnostiach a zvlášť v prípade výkonných umelcov, berúc do úvahy čas, ktorý strávia cestovaním a na skúškach ako aj pri predstaveniach a vystúpeniach,

(ii) ochranu zdravia, životného a pracovného prostredia,

(c) brať do úvahy zvláštne problémy umelcov, rešpektujúc podmienky a miesto ich práce a zároveň zaistiť ochranu architektonického dedičstva a prostredia a pri prijímaní opatrení, ktoré menia podmienky umeleckej práce - ak je to v záujme umeleckej činnosti – dbať na prostriedky, vzťahujúce sa na bezpečnosť a zdravie,

(d) keď je to nevyhnutné, prijať opatrenia na primerané formy odmeňovania práce umelcov, uprednostňujúc pri tom rokovania organizácií zastupujúcich umelcov a ich zamestnávateľov, pokiaľ sa -z dôvodov charakteru umeleckej činnosti, alebo zamestnaneckého postavenia umelcov - nemôžu naplniť štandardy, uvedené v bode 2(b)(i) tohto odseku,

(e) uznať, že ekonomická zainteresovanosť formou odložených (nepravidelných) platieb, alebo podielmi na zisku z produkcie môžu ohroziť skutočné príjmy a nárok na sociálnu ochranu umelcov a v takom prípade prijať primerané prostriedky na ochranu týchto práv,

3. V súvislosti so špecifickým postavením detských umelcov sú členské štáty vyzývané brať do úvahy ustanovenia Deklarácie Spojených národov o deťských právach.

4. Uznávajúc úlohu profesijných a odborových organizácií pri ochrane zamestnanosti a pracovných podmienok sú členské štáty vyzývané podniknúť primerané kroky, aby:

(a) dodržiavali a chránili dodržiavanie noriem, týkajúcich sa slobody združovania, organizovania sa a kolektívneho vyjednávania, ktoré sú v medzinárodných dohovoroch o práci a sú uvedené v prílohe tohto Odporúčania a zaistili aby sa tieto normy a základné princípy, na ktorých sú založené, mohli uplatňovať na umelcov,

(b) povzbudzovali slobodné vytváranie takýchto organizácií v oblastiach, kde doteraz neexistujú,

(c) poskytovali príležitosti pre také organizácie, národné, či medzinárodné, aby sa mohli plne venovať svojej úlohe bez dotknutia práva na združovanie

5. Členské štáty sú vo svojom vlastnom kultúrnom prostredí vyzývané, aby poskytovali rovnakú sociálnu ochranu zamestnaným umelcom aj umelcom v slobodnom povolání, aká je garantovaná ostatným skupinám zamestnancov, či slobodným povolaniam. Primárna sociálna ochrana by mala byť rozšírená aj na členov rodiny, ktorí sú od umelca závislí. Systém sociálneho zabezpečenia, ktorý by členské štáty mali prijať, zlepšiť, alebo doplniť, by mal vziať do úvahy špeciálne črty umeleckej činnosti, charakteristickej tým, že nejde o činnosť pravidelnú (sústavnú), ktorá môže spôsobiť náhle zmeny v príjmoch mnohých umelcov, čím by však nemala byť ohrozená sloboda umelcov tvoriť, vydávať a šíriť svoje diela. V tomto kontexte sú členské štáty vyzývané zväziť prijatie špeciálnych nástrojov na financovanie sociálneho zabezpečenia umelcov, napríklad vytvorenie nových foriem jeho financovania verejnými ustanovizňami, alebo podnikmi, ktoré komercializujú umelecké služby, alebo ich používajú.

6. Vo všeobecnosti uznávajúc, že národná a medzinárodná legislatíva týkajúca sa postavenia umelca zaostáva za celkovým technickým vývojom, rozvojom médií a masovokomunikačných prostriedkov, prostriedkami mechanických reprodukcí umeleckých diel a predstavení, za vzdelaním a hlavnou úlohou kultúrneho priemyslu, sú členské štáty vyzývané, kdekoľvek je to nevyhnutné, prijať primerané prostriedky:

(a) zaistiť, aby bol umelec odmenený za distribúciu a komerčné využívanie jeho práce a poskytnúť umelcovi možnosť chrániť svoju prácu pred neoprávneným využívaním, zmenami, či distribúciou,

(b) zabezpečiť, v čo možno najväčšej miere, systém garantujúci exkluzívne duševné a materiálne práva umelcov, ktorý zabráni porušovaniu týchto práv v súvislosti s technickým rozvojom nových komunikačných a reprodukčných médií a kultúrneho priemyslu. To znamená predovšetkým stanovenie práv výkonných umelcov, vrátane cirkusových a varietných umelcov a bábkohercov. Pri tom by bolo vhodné vziať do úvahy ustanovenia Rímskej konvencie a – vzhľadom na problémy, ktoré vznikajú zavedením káblového vysielania a videozáznamov – ustanovenia Odporúčania prijatého v roku 1979 medzivládnyim výborom Rímskej konvencie.

(c) kompenzovať akékoľvek škody, ktoré by mohli umelci utrpieť v dôsledku technického rozvoja nových komunikačných a reprodukčných prostriedkov a kultúrneho priemyslu, napríklad uprednostňovaním propagácie a šírenia ich diel a vytváraním nových pracovných príležitostí,

(d) zaistiť, aby sa kultúrny priemysel, profitujúci z technologických zmien, vrátane rozhlasových a televíznych organizácií a podnikateľov s mechanickými rozmnoženiami zúčastňoval snáh o povzbudenie umeleckej tvorby, napríklad poskytovaním nových pracovných príležitostí, zverejňovaním a rozširovaním ich diel, platením odmeny za použitie, alebo akýmkoľvek inými prostriedkami spravodlivo prináležiacim umelcom,

(e) Pomáhať umelcom a organizáciám umelcov naprávať škodlivý dopad nových technológií na ich zamestnanosť, či pracovné príležitosti – ak taký dopad existuje,

7. (a) Členské štáty, presvedčené o nestálosti umeleckých príjmov a ich náhlych výkyvoch ako aj o špeciálnych črtách umeleckej činnosti a tiež o skutočnosti, že mnoho umeleckých profesií sa dá vykonávať iba za relatívne krátky čas života, sú vyzývané prijať ustanovenia, aby právo na odchod do dôchodku pre isté kategórie umelcov závisel od dĺžky ich profesionálnej kariéry a nie od dosiahnutia určitého veku a vzali do úvahy pri systéme ich zdaňovania zvláštne podmienky umeleckej práce a činnosti,

(b) v záujme ochrany zdravia a predĺženia profesionálnej činnosti určitých kategórií umelcov (napríklad baletných tanečníkov, tanečníkov, spevákov) sú členské štáty vyzývané poskytnúť im adekvátnu zdravotnú starostlivosť nielen pre prípad práceneschopnosti, ale aj za účelom preventívnej lekárskej starostlivosti a zväzili možnosti výskumu zdravotných problémov, špecifických pre umelecké povolania,

(c) berúc do úvahy fakt, že umelecké dielo nemôže byť považované za spotrebný ani investičný tovar, sú členské štáty vyzývané zväziť možnosti zmiernenia nepriamych daní na umelecké diela a umelecké predstavenia v čase ich vytvorenia, šírenia, alebo prvého predaja a to v záujme umelcov, či rozvoja umenia.

8. Pri narastajúcej dôležitosti medzinárodnej výmeny umeleckých diel a kontaktov medzi umelcami a potrebe povzbudzovať ich, sú členské štáty – bez toho, aby sa to dotklo rozvoja národnej kultúry – samostatne, alebo kolektívne vyzývané:

(a) zaistiť voľnejší pohyb takýchto diel, okrem iného pružnými colnými dohodami v súvislosti s dovoznými colnými poplatkami, zvlášť pri dočasnom dovoze,

(b) prijať prostriedky povzbudzujúce medzinárodné cesty a výmenu umelcov, venujúc pri tom pozornosť navštevujúcim umelcom.

VII. Kultúrna politika a účasť

Členské štáty by sa mali, v súvislosti s článkom III.7 a V.5 tohto Odporúčania, snažiť o prijatie primeraných prostriedkov na zohľadnenie názorov umelcov a profesionálnych odborových organizácií, ktoré ich zastupujú, ako aj organizácií ostatného obyvateľstva v duchu Odporúčania UNESCO o účasti ľudí na kultúrnom živote a ich príspevku k nemu, pozorne sledujúc formuláciu a výkon svojej kultúrnej politiky. Za týmto účelom sú vyzývané urobiť primerané opatrenia, aby sa umelci a ich organizácie mohli zúčastňovať diskusií, rozhodovacieho procesu a následnej implementácie prostriedkov, zameraných – okrem iného – na:

(a) zlepšovanie postavenia umelca v spoločnosti, napríklad prostriedkami, vzťahujúcimi sa na zamestnanosť, pracovné a životné podmienky umelcov, na ustanovenia materiálnej a morálnej podpory umeleckých činností verejnými činiteľmi a na profesijné vzdelávanie umelcov,

(b) podporu kultúry a umenia vnútri spoločnosti, napríklad nástrojmi, vzťahujúcimi sa na kultúrny rozvoj, na ochranu a efektívnu prezentáciu kultúrneho dedičstva, vrátane folklóru a ostatných činností tradičného umenia, kultúrnej identity, príslušných aspektov otázok životného prostredia a využívania voľného času a miesta kultúry a umenia vo vzdelávaní,

(c) povzbudzovanie medzinárodnej kultúrnej spolupráce, napríklad prostriedkami, zameranými na rozširovanie a preklad diel, na výmenu umeleckých diel a osôb a na organizovanie miestnych a medzinárodných kultúrnych akcií.

VIII. Využitie a implementácia tohto Odporúčania

1. Členské štáty by sa mali usilovať o rozšírenie a doplnenie svojho pôsobenia v súvislosti s postavením umelca spoluprácou so všetkými národnými a medzinárodnými organizáciami, ktorých činnosť súvisí s cieľmi tohto Odporúčania, zvlášť s Národnými komisiami pre UNESCO, národnými a medzinárodnými umeleckými organizáciami, Medzinárodnou organizáciou práce a Svetovou organizáciou duševného vlastníctva práv (WIPO).

2. Členské štáty by mali, čo možno najvhodnejšími prostriedkami podporovať prácu vyššie spomenutých organizácií, zastupujúcich umelcov a zaistiť ich profesionálnu spoluprácu aby umožnili umelcom využívať ustanovenia tohto Odporúčania a dosiahnuť uznanie postavenia, opísaného vyššie.

IX. Existujúce výhody

Pokiaľ umelci v určitých oblastiach využívajú postavenie, ktoré je výhodnejšie ako to, ktoré im poskytuje toto Odporúčanie, nesmie sa na tieto ustanovenia v žiadnom prípade odvolávať, aby sa znížili už dosiahnuté výhody, alebo priamo či nepriamo ich ovplyvňovali.

***

Príloha

A. Všeobecná deklarácia ľudských práv

Článok 22

Každý človek má ako člen spoločnosti právo na sociálne zabezpečenie a nárok na to, aby národným úsilím aj medzinárodnou súčinnosťou a v súlade s organizáciou a s prostriedkami príslušného štátu sa mu zaručili hospodárske, sociálne a kultúrne práva nevyhnutné pre jeho dôstojnosť a slobodný rozvoj jeho osobnosti.

Článok 23

1. Každý má právo na prácu, na slobodnú voľbu zamestnania, na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky a na ochranu pred nezamestnanosťou.
2. Každý má bez akejkoľvek diskriminácie nárok na rovnaký plat za rovnakú prácu.
3. Každý, kto pracuje, má nárok na spravodlivú a uspokojivú odmenu, ktorá by zabezpečovala jemu samému a jeho rodine živobytie zodpovedajúce ľudskej dôstojnosti a ktorá by sa doplnila, ak by to bolo potrebné, inými prostriedkami sociálneho zabezpečenia.
4. Na ochranu svojich záujmov má každý právo zakladať odborové organizácie a pristupovať k nim.

Článok 24

Každý má právo na odpočinok a zotavenie, rozumné vymedzenie pracovného času a pravidelnej platenej dovolenky.

Článok 25

1. Každý má právo na takú životnú úroveň, ktorá by mohla zabezpečiť jeho zdravie a blahobyt, aj zdravie a blahobyt jeho rodiny, vrátane potravy, ošatenia, bývania, lekárskej starostlivosti a nevyhnutných sociálnych služieb; má právo na zabezpečenie v nezamestnanosti, v chorobe, pri pracovnej nespôsobilosti, pri ovdovení, v starobe alebo v ostatných prípadoch straty zárobkových možností, ktoré nastali okolnosťami nezávislými od jeho vôle.

2. Materstvo a detstvo majú nárok na osobitnú starostlivosť a pomoc. Všetky deti, či už sú zrodené v manželstve, alebo mimo neho, majú rovnakú sociálnu ochranu.

Článok 27

1. Každý má právo slobodne sa zúčastňovať na kultúrnom živote v spoločnosti, užívať plody umenia a podieľať sa na vedeckom pokroku a jeho výtobytkoch.

2. Každý má právo na ochranu morálnych a materiálnych záujmov, ktoré vyplývajú z jeho vedeckej, literárnej alebo umeleckej činnosti.

Článok 28

Každý má právo na to, aby vládol taký spoločenský a medzinárodný poriadok, v ktorom by sa práva a slobody stanovené v tejto deklarácii v plnom rozsahu uskutočňovali.

B. Medzinárodný pakt o ekonomických, sociálnych a kultúrnych právach

Článok 6

1. Členské strany tohto Paktu uznávajú právo na prácu, ktoré zahŕňa právo každého jednotlivca na príležitosť zarábať si na svoje živobytie prácou, ktorú si slobodne zvolí, alebo príjme a prijímú primerané opatrenia, aby toto právo chránili.

2. Opatrenia, ktoré členské strany tohto Paktu prijímajú a cieľom dosiahnuť úplnú vykonateľnosť týchto práv musia obsahovať technický a vzdelávací návod a vypracovanie programov, politik a techník na dosiahnutie upevnenia ekonomického, sociálneho a kultúrneho rozvoja a plnú a produktívnu zamestnanosť v podmienkach, ochraňujúcich základné politické a ekonomické slobody jednotlivca.

Článok 15

1. Členské strany tohto Paktu uznávajú, že každý má právo:

(a) Zúčastňovať sa na kultúrnom živote,

(b) Mať úžitok (prospech) z vedeckého pokroku a jeho výsledkov,

(c) Mať úžitok (prospech) z ochrany morálnych a materiálnych záujmov vyplývajúcich z každej vedeckej, literárnej alebo umeleckej produkcie, ktorej je autorom.

2. Opatrenia, prijaté členskými stranami tohto Paktu za účelom úplného uplatňovania týchto práv musia obsahovať aj nástroje na udržovanie, rozvoj a rozširovanie vedy a kultúry.

3. Členské strany tohto Paktu sa zaväzujú rešpektovať slobodu, ktorá je nevyhnutná pre vedecký výskum a tvorivú činnosť.

4. Členské strany tohto Paktu uznávajú prínos, ktorý musí byť výsledkom podpory a rozvoja medzinárodných kontaktov a spolupráce v oblasti vedy a kultúry.

C. Deklarácia o princípoch medzinárodnej kultúrnej spolupráce

Článok III

Medzinárodná kultúrna spolupráca sa musí týkať všetkých aspektov duševnej a tvorivej činnosti vo vzťahu ku vzdelaniu, vede a kultúre.

Článok IV

Ciele medzinárodnej kultúrnej spolupráce - v jej najrôznejších formách - bilaterálne, či multilaterálne, miestne, či všeobecné, musia byť zamerané na:

1. Šírenie vedomostí, podporu talentu a obohacovanie kultúr,

2. Rozvoj mierových a priateľských vzťahov medzi ľuďmi a prispievanie k lepšiemu pochopeniu života iných národov,
3. Prispievanie k uplatneniu princípov, stanovených Deklaráciou Spojených národov, ktoré sú spomenuté v preambule tohto Odporúčania,
4. Umožnenie každému jednotlivcovi mať prístup k vedomostiam, kultúre a literatúre všetkých národov, zdieľať výhody vedeckotechnického rozvoja a jeho vývoja vo všetkých častiach sveta a prispievanie k obohacovaniu kultúrneho života,
5. Zvyšovanie duševnej i materiálnej úrovne života človeka všade na svete.

***

Doplnok

Medzinárodné nástroje a iné texty, týkajúce sa pracovníkov všeobecne a zvlášť umelcov

A. Recommendation on Participation by the People at Large in cultural Life and their contribution to It, adopted by the General Conference at its nineteenth session (UNESCO, Nairobi, 26 November 1976)

B. United Nations International Covenant on Civil and Political Rights (United Nations, New York, 16 December 1966)

C. United Nations Declaration on the Rights of the Child (United Nations, New York, 20 November 1959)

D. Conventions and Recommendations adopted by the International Labour Conference of the International Labour Organization

1. Instruments applicable to all workers, including artists:

Freedom of Association and Protection of the Right to Organize Convention (N° 87), 1948;

Right to Organize and Collective Bargaining Convention (N° 98), 1949;

Discrimination (Employment and Occupation) Convention (N° 111), 1958

2. Instruments on social security with a general application but allowing States to limit their scope of application:

Social Security (Minimum Standards) Convention (N° 102), 1952;

Maternity Protection Convention (Revised) (N° 103), 1952;

Equality of Treatment (Social Security) Convention (N° 118), 1962;

Employment Injury Benefits Convention (N° 121), 1964;

Invalidity, Old-Age and Survivors' Benefits Convention (N° 128), 1967;

Medical Care and Sickness Benefits Convention (N° 130), 1969

3. Instruments applicable to employed workers in general, or to certain sectors or categories of workers, and applicable in principle to employed artists (subject in certain cases to a limitation of the scope of the convention by a State at the time of ratification):

(a) Employment and human resources development: Employment Service Convention (N° 88), 1948; Employment Service Recommendation (N° 83), 1948; Fee-Charging Employment Agencies Convention (Revised) (N° 96), 1949; Employment Policy Convention (N° 122), 1964; Employment Policy Recommendation (N° 122), 1964; Human Resources Development Convention (N° 142), 1975; Human Resources Development Recommendation (N° 150), 1975.

(b) Industrial relations: Collective Agreements Recommendation (N° 91), 1951; Voluntary Conciliation and Arbitration Recommendation (N° 92), 1951; Co-operation

at the Level of the Undertaking Recommendation (N° 94), 1952; Consultation (Industrial and National Levels) Recommendation (N° 113), 1960; Communications within the Undertaking Recommendation (N° 129), 1967; Examination of Grievances Recommendation (N° 130), 1967.

(c) Conditions of work: Protection of Wages Convention (N° 95), 1949; Equal Remuneration Recommendation (N° 100), 1951; Equal Remuneration Recommendation (N° 90), 1951; Termination of Employment Recommendation (N° 119), 1963; Reduction of Hours of Work Recommendation (N° 116), 1962; Weekly Rest (Commerce and Offices) Convention (N° 106), 1957; Holidays with Pay Convention (Revised) (N° 132), 1970; Paid Educational Leave Convention (N° 140), 1974; Paid Educational Leave Recommendation (N° 148), 1974; Medical Examination of Young Persons (Non-Industrial Occupations) Convention (N° 78), 1946; Medical Examination of Young Persons Recommendation (N° 79), 1946; Night Work of Young Persons (Non-Industrial Occupations) Convention (N° 79), 1946; Night Work of Young Persons (Non-Industrial Occupations) Recommendation (N° 80), 1946; Labour Inspection Convention (N° 81), 1947; Labour Inspection Recommendation (N° 81), 1947; Protection of Workers' Health Recommendation (N° 97), 1953; Occupational Health Services Recommendation (N° 112), 1959; Hygiene (Commerce and Offices) Convention (N° 120), 1964; Occupational Cancer Convention (N° 139), 1974; Occupational Cancer Recommendation (N° 147), 1974; Working Environment (Air Pollution, Noise and Vibration) Convention (N° 148), 1977; Working Environment (Air Pollution, Noise and Vibration) Recommendation (N° 156), 1977; Minimum Age Convention (N° 138), 1973.

(d) Migrant workers: Migration for Employment Convention (Revised) (N° 97), 1949; Migration for Employment Recommendation (N° 86), 1949; Migrant Workers (Supplementary Provisions) Convention (N° 143), 1975.

E. International Labour Organization/United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization/World Intellectual Property Organization

The International Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations (1961).

The Model Law on the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations (1974).

Recommendation concerning the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations, adopted by the Intergovernmental Committee of the Rome Convention at its seventh session (1979)

F. Copyright Conventions administered by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization and the World Intellectual Property Organization

Universal Copyright Convention (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) (1952, revised in 1971).

Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works (World Intellectual Property Organization) (1971)

7/b/ Dohovor o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov, UNESCO, Paríž 20. októbra 2005

Generálna konferencia Organizácie Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru, ktorá sa zišla v Paríži od 3. do 21. októbra 2005 na svojom 33. Zasadnutí

potvrdzujúc, že kultúrna rozmanitosť je charakteristickou črtou ľudstva;

uvedomujúc si, že kultúrna rozmanitosť predstavuje spoločné dedičstvo ľudstva a že by sa mala ctíť a chrániť v prospech všetkých;

vediac, že kultúrna rozmanitosť vytvára bohatý a rôznorodý svet, ktorý rozširuje možnosti výberu, podporuje ľudské schopnosti a hodnoty a je základnou hnacou silou pre dlhodobý rozvoj spoločenstiev a národov;

pripomínajúc, že kultúrna rozmanitosť, ktorá sa rozvíja v podmienkach demokracie, tolerancie, sociálnej spravodlivosti a vzájomného rešpektu medzi národmi a kultúrami, je nevyhnutná pre mier a bezpečnosť na miestnej, vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni;

majúc v úcte význam kultúrnej rozmanitosti pre úplné realizovanie ľudských práv a základných slobôd, ktoré boli vyhlásené vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv a v iných -všeobecne uznaných nástrojoch;

zdôrazňujúc potrebu zapojiť kultúru ako strategický prvok do vnútroštátnych a medzinárodných rozvojových politík, ako aj do medzinárodnej rozvojovej spolupráce, s prihliadnutím na Miléniovú deklaráciu OSN (2000), ktorá kladie dôraz na odstránenie chudoby;

nazdávajúc sa, že kultúra na seba v čase a v priestore berie rôzne podoby a že sa táto rozmanitosť prejavuje v originálnosti a mnohorakosti identít, ako aj v kultúrnych prejavoch národov a spoločností predstavujúcich ľudstvo;

uznávajúc význam tradičného poznania ako zdroja nehmotného a hmotného bohatstva a predovšetkým význam vedomostných systémov domorodého obyvateľstva a ich pozitívny prínos pre trvalý rozvoj, ako aj potrebu zabezpečiť ich primeranú ochranu a podporu;

uznávajúc potrebu prijatia opatrení na ochranu rozmanitosti kultúrnych prejavov vrátane ich obsahu, predovšetkým v situáciách, kde môže kultúrnym prejavom hroziť zánik alebo vážne narušenie;

zdôrazňujúc význam kultúry pre sociálnu súdržnosť vo všeobecnosti a osobitne jej prínos pre zlepšenie štatútu a úlohy ženy v spoločnosti;

uvedomujúc si, že kultúrna rozmanitosť sa upevňuje vďaka voľnému pohybu ideí a že sa živí neustálymi výmenami a interakciami medzi kultúrami;

opätovne potvrdzujúc, že sloboda myslenia, prejavu a informácií, ako aj rozmanitosť médií umožňujú rozvoj kultúrnych prejavov v spoločnostiach;

uznávajúc, že rozmanitosť kultúrnych prejavov vrátane tradičných kultúrnych prejavov je dôležitým činiteľom, ktorý jednotlivcom a národom umožňuje vyjadriť svoje myšlienky a hodnoty a deliť sa o ne s inými;

pripomínajúc, že jazyková rozmanitosť je základným prvkom kultúrnej rozmanitosti, a opätovne potvrdzujúc základnú úlohu, ktorú v ochrane a podpore kultúrnych prejavov zohráva výchova;

berúc do úvahy význam životaschopnosti kultúr pre všetkých vrátane osôb patriacich k menšinám a domorodých národov, ktorá sa prejavuje v ich slobode tvoriť a šíriť ich tradičné kultúrne prejavy a mať k nim prístup tak, aby z nich mohli mať osoh pre vlastný rozvoj;

zdôrazňujúc základnú úlohu interakcie a kultúrnej tvorivosti, ktoré živia a obnovujú kultúrne prejavy a posilňujú úlohu tých, ktorí pracujú na rozvoji kultúry pre pokrok celej spoločnosti;

uznávajúc význam práv duševného vlastníctva pre podporu osôb, ktoré sa zúčastňujú na kultúrnej tvorivosti;

v presvedčení, že kultúrne aktivity, tovary a služby, ktoré sú nositeľmi identít, hodnôt a zmyslu, majú dvojakú povahu, ekonomickú a kultúrnu, a nemalo by sa teda s nimi zaobchádzať, akoby mali len obchodnú hodnotu;

konštatujúc, že proces globalizácie, zjednodušený rýchlym vývojom informačných a komunikačných technológií, utvára nové podmienky na posilnenú interakciu medzi kultúrami, ale takisto predstavuje výzvu pre kultúrnu rozmanitosť, najmä vzhľadom na riziká nerovnováhy medzi bohatými a chudobnými krajinami;

s vedomím špecifického mandátu, ktorým bolo UNESCO poverené na zabezpečenie rešpektovania rozmanitosti kultúr a na odporúčanie medzinárodných dohôd, ktoré považuje za potrebné na zjednodušenie voľného pohybu ideí prostredníctvom slov a obrazov;

odvolávajúc sa na ustanovenia medzinárodných nástrojov, ktoré UNESCO prijalo a ktoré súvisia s kultúrnou rozmanitosťou a s výkonom kultúrnych práv, a predovšetkým na Všeobecnú deklaráciu o kultúrnej rozmanitosti z roku 2001;

prijíma 20. 10. 2005 tento dohovor.

I. CIELE A HLAVNÉ ZÁSADY

Článok 1

Ciele

Cieľom tohto dohovoru je:

(a) chrániť a podporovať rozmanitosť kultúrnych prejavov;

(b) utvoriť podmienky, aby kultúry mohli prekvitať a slobodne na seba vzájomne pôsobiť a obohacovať sa;

(c) podporovať dialóg medzi kultúrami, aby sa zabezpečili intenzívnejšie a vyrovnanejšie kultúrne výmeny vo svete v prospech vzájomného rešpektovania kultúr a kultúry mieru;

(d) stimulovať medzikultúrnosť na rozvíjanie kultúrnej interakcie v duchu budovania mostov medzi národmi;

(e) podporovať rešpektovanie rozmanitosti kultúrnych prejavov a uvedomovanie si ich hodnoty na miestnej, vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni

(f) opätovne potvrdiť dôležitosť prepojenia medzi kultúrou a rozvojom pre všetky krajiny, a to najmä rozvojové, a podporovať činnosti na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni tak, aby sa uznala skutočná hodnota tohto prepojenia;

(g) uznať osobitný charakter kultúrnych aktivít, tovarov a služieb ako nositeľov identít, hodnôt a významov;

(h) opätovne potvrdiť zvrchované právo štátov zachovať, prijať a implementovať také politiky a opatrenia, ktoré považujú za vhodné na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov na svojom území;

(i) posilniť medzinárodnú spoluprácu a solidaritu v partnerskom duchu, a to predovšetkým s cieľom zlepšiť spôsobilosť a možnosti rozvojových krajín chrániť a podporovať rozmanitosť kultúrnych prejavov.

Článok 2

Hlavné zásady

1. Zásada rešpektovania ľudských práv a základných slobôd

Kultúrnu rozmanitosť možno chrániť a podporovať, len ak sú zaručené ľudské práva a základné slobody ako sloboda prejavu, informácií a komunikácie, ako aj možnosť jednotlivcov voľby kultúrneho prejavu. Nemožno sa odvolávať na ustanovenia tohto dohovoru s cieľom poškodzovať ľudské práva a základné slobody, ktoré sú potvrdené vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv alebo zaručené medzinárodným právom, alebo obmedzovať ich pôsobnosť.

2. Zásada zvrchovanosti

Štáty majú v súlade s Chartou Spojených národov a so zásadami medzinárodného práva zvrchované právo prijímať opatrenia a politiky na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov na svojom území.

3. Zásada rovnakej dôstojnosti a rešpektovania všetkých kultúr

Ochrana a podpora rozmanitosti kultúrnych prejavov zahŕňa uznanie rovnakej dôstojnosti a rešpektovanie všetkých kultúr vrátane kultúr osôb patriacich k menšinám a kultúr domorodých národov.

4. Zásada medzinárodnej solidarity a spolupráce

Medzinárodná spolupráca a solidarita by mali všetkým a najmä rozvojovým krajinám umožniť utvoriť a posilniť ich prostriedky potrebné na kultúrny prejav vrátane kultúrneho priemyslu, či už začínajúceho alebo už zriadeného, a to na miestnej, vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni.

5. Zásada doplnkovosti ekonomických a kultúrnych aspektov rozvoja

Kedže kultúra je jednou zo základných hnacích síl rozvoja, kultúrne aspekty rozvoja sú rovnako dôležité ako ekonomické a jednotlivci a národy majú základné právo zúčastňovať sa na nich a mať z nich úžitok.

6. Zásada trvalého rozvoja

Kultúrna rozmanitosť je veľkým bohatstvom pre jednotlivcov aj spoločnosti. Ochrana, podpora a zachovanie kultúrnej rozmanitosti je základnou podmienkou trvalého rozvoja v prospech súčasných a budúcich generácií.

7. Zásada spravodlivého prístupu

Spravodlivý prístup k bohatej a rozmanitej škále kultúrnych prejavov z celého sveta a prístup kultúr k výrazovým a rozširovacím prostriedkom predstavujú dôležité prvky pre zhodnocovanie kultúrnej rozmanitosti a podporujú vzájomné porozumenie.

8. Zásada otvorenosti a rovnováhy

Keď štáty prijímajú opatrenia na podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov, mali by primeraným spôsobom podporovať otvorenosť voči ostatným kultúram sveta a zabezpečiť, aby tieto opatrenia boli v súlade s cieľmi tohto dohovoru.

II. ROZSAH PÔSOBNOSTI

ČLÁNOK 3

ROZSAH PÔSOBNOSTI

Tento dohovor sa uplatňuje na politiky a opatrenia, ktoré prijímajú zmluvné strany a ktoré súvisia s ochranou a podporou rozmanitosti kultúrnych prejavov.

III. VYMEDZENIE POJMOV

Článok 4

Definície

Na účely tohto dohovoru sa rozumie:

1. Kultúrna rozmanitosť

Kultúrna rozmanitosť znamená mnohorakosť podôb, v ktorých kultúry skupín a spoločností nájdu svoj prejav. Tento prejav sa odovzdáva v skupinách a spoločnostiach a medzi nimi. Kultúrna rozmanitosť sa neprejavuje len v rozličných podobách, ktorých prostredníctvom sa kultúrne dedičstvo ľudstva vyjadruje, obohacuje a odovzdáva vďaka rozmanitosti kultúrnych prejavov, ale aj prostredníctvom rozličných spôsobov umeleckej tvorby, produkcie, šírenia, distribúcie a užívania kultúrnych prejavov bez ohľadu na použité prostriedky a technológie.

2. Kultúrny obsah

Kultúrny obsah znamená symbolický význam, umelecký rozmer a kultúrne hodnoty, ktoré majú pôvod v kultúrnych identitách alebo ich vyjadrujú.

3. Kultúrne prejavy

Kultúrne prejavy znamenajú prejavy, ktoré sú výsledkom tvorivosti jednotlivcov, skupín a spoločností a ktoré majú kultúrny obsah.

4. Kultúrne aktivity, tovary a služby

Kultúrne aktivity, tovary a služby sú aktivity, tovary a služby, ktoré pri posudzovaní z hľadiska kvality, použitia alebo účelu stelesňujú alebo odovzdávajú kultúrne prejavy nezávisle od obchodnej hodnoty, ktorú môžu mať. Kultúrne aktivity môžu mať účel samy osebe alebo môžu prispievať na produkciu kultúrnych tovarov a služieb.

5. Kultúrny priemysel

Kultúrny priemysel znamená priemysel produkujúci a šíriaci kultúrne tovary a služby, ktoré sú definované v odseku 4.

6. Kultúrne politiky a opatrenia

Kultúrne politiky a opatrenia sú politiky a opatrenia súvisiace s kultúrou na miestnej, vnútroštátnej alebo medzinárodnej úrovni, či už sú zamerané na kultúru ako takú alebo sú určené na to, aby priamo vplývali na kultúrne prejavy jednotlivcov, skupín alebo spoločností vrátane tvorby, produkcie, šírenia a distribúcie kultúrnych aktivít, tovarov a služieb a prístupu k nim.

7. Ochrana

Ochrana znamená prijatie opatrení určených na ochranu, uchovanie a zhodnocovanie rozmanitosti kultúrnych prejavov.

Chrániť znamená prijať takéto opatrenia.

8. Medzikultúrnosť

Medzikultúrnosť znamená existenciu a spravodlivú interakciu rôznych kultúr a možnosť vzájomne si odovzdávať kultúrne prejavy prostredníctvom dialógu a vzájomného rešpektu.

IV. PRÁVA A POVINNOSTI ZMLUVNÝCH STRÁN

Článok 5

Všeobecné pravidlo týkajúce sa práv a povinností

1. V súlade s Chartou Spojených národov, so zásadami medzinárodného práva a so všeobecne uznávanými nástrojmi v oblasti ľudských práv zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoje zvrchované právo formulovať a uplatňovať kultúrne politiky a prijímať opatrenia na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov, ako aj na posilnenie medzinárodnej spolupráce, aby splnili ciele tohto dohovoru.

2. Keď jedna strana uplatňuje politiky a prijíma opatrenia na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov na svojom území, musia byť jej politiky a opatrenia zlučiteľné s ustanoveniami tohto dohovoru.

Článok 6

Práva zmluvných strán na vnútroštátnej úrovni

1. V rámci svojich kultúrnych politík a opatrení, ako sú definované v článku 4 ods. 6, a vzhľadom na okolnosti a potreby, ktoré sú jej vlastné, môže každá zmluvná strana prijať opatrenia určené na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov na svojom území.

2. Takéto opatrenia môžu zahŕňať:

(a) regulačné opatrenia, ktorých cieľom je ochraňovať a podporovať rozmanitosť kultúrnych prejavov;

(b) opatrenia, ktoré domácim kultúrnym aktivitám, tovarom a službám spomedzi celej škály kultúrnych aktivít, tovarov a služieb, ktorá je dostupná na vnútroštátnom území, poskytujú vhodným spôsobom príležitosti, pokiaľ ide o ich tvorbu, produkciu, šírenie, distribúciu a užívanie vrátane opatrení týkajúcich sa jazyka, ktorý sa na tieto účely používa;

(c) opatrenia, ktorých cieľom je poskytnúť domácemu nezávislému kultúrnemu priemyslu a aktivitám neformálneho sektora skutočný prístup k prostriedkom produkcie, šírenia a distribúcie kultúrnych aktivít, tovarov a služieb;

(d) opatrenia, ktoré majú za cieľ poskytovanie finančnej podpory z verejných zdrojov;

(e) opatrenia, ktorých cieľom je povzbudzovať neziskové organizácie, ako aj verejné a súkromne inštitúcie, umelcov a ostatných profesionálnych kultúrnych pracovníkov v rozvíjaní a podporovaní slobodnej výmeny a slobodného pohybu ideí a kultúrnych prejavov, ako aj kultúrnych aktivít, tovarov a služieb a v stimulovaní tak tvorivosti ako aj podnikavosti vo svojich aktivitách;

(f) opatrenia, ktorých cieľom je vhodným spôsobom zriaďovať a podporovať verejné inštitúcie;

(g) opatrenia, ktorých cieľom je povzbudzovať a podporovať umelcov, ako aj všetkých, ktorí sa zúčastňujú na tvorbe kultúrnych prejavov;

(h) opatrenia, ktorých cieľom je podporovať rozmanitosť médií, a to aj prostredníctvom programovej služby verejnoprávneho vysielania.

Článok 7

Opatrenia určené na podporu kultúrnych prejavov

1. Zmluvné strany sa usilujú utvoriť na svojom území prostredie, ktoré bude povzbudzovať jednotlivcov a sociálne skupiny,

(a) aby tvorili, produkovali, šírili a distribuovali svoje vlastné kultúrne prejavy a aby k nim mali prístup, venujúc osobitnú pozornosť špecifickým podmienkam a potrebám žien a rôznych sociálnych skupín vrátane osôb patriacich k menšinám a domorodých národov;

(b) aby mali prístup k rôznym kultúrnym prejavom pochádzajúcim z ich územia, ako aj z ostatných krajín sveta.

2. Zmluvné strany sa tiež usilujú oceniť významný prínos umelcov, ostatných osôb zapojených do tvorivého procesu i kultúrnych spoločenstiev a organizácií, ktoré podporujú ich prácu, a uznať ich kľúčovú rolu v starostlivosti o rozmanitosť kultúrnych prejavov.

Článok 8

Opatrenia určené na ochranu kultúrnych prejavov

1. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článkov 5 a 6, zmluvná strana môže určiť, kedy nastali také mimoriadne situácie, že kultúrnym prejavom na jej území hrozí nebezpečenstvo zániku, že sú vážne ohrozené alebo súrne potrebujú ochranný zásah.

2. Zmluvné strany môžu prijať všetky vhodné opatrenia na ochranu kultúrnych prejavov v situáciách uvedených v odseku 1 v súlade s ustanoveniami tohto dohovoru.

3. Zmluvné strany odovzdajú medzivládneho výboru správu o všetkých prijatých opatreniach na zvládnutie situácie a výbor môže formulovať primerané odporúčania.

Článok 9

Vzájomné poskytovanie informácií a transparentnosť

Zmluvné strany

(a) každé štyri roky vo svojich správach pre UNESCO primerane informujú o opatreniach prijatých na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov na svojom území a na medzinárodnej úrovni;

(b) určia kontaktný bod zodpovedný za poskytovanie informácií týkajúcich sa tohto dohovoru;

(c) poskytujú a vymieňajú si informácie súvisiace s ochranou a podporou rozmanitosti kultúrnych prejavov.

Článok 10

Výchova a zvyšovanie povedomia verejnosti

Zmluvné strany

(a) podporujú a rozvíjajú chápanie významu ochrany a podpory rozmanitosti kultúrnych prejavov, najmä prostredníctvom výchovných programov a zintenzívneného zvyšovania informovanosti verejnosti;

(b) v záujme splnenia cieľa tohto článku spolupracujú s ostatnými stranami a medzinárodnými a regionálnymi organizáciami(c) povzbudzujú tvorivosť a posilňujú kapacity produkcie prostredníctvom výchovných, vzdelávacích a výmenných programov v oblasti kultúrneho priemyslu. Tieto opatrenia by sa mali uplatňovať tak, aby nemali negatívny vplyv na tradičné formy produkcie.

Článok 11

Účasť občianskej spoločnosti

Zmluvné strany uznávajú základnú úlohu občianskej spoločnosti pri ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov. Zmluvné strany povzbudzujú občiansku spoločnosť k aktívnej účasti na úsilí zameranom na splnenie cieľov tohto dohovoru.

Článok 12

Podpora medzinárodnej spolupráce

Zmluvné strany sa usilujú o posilnenie bilaterálnej, regionálnej a medzinárodnej spolupráce, aby vytvorili priaznivé podmienky na podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov, pričom vezmú osobitne do úvahy situácie uvedené v článkoch 8 a 17, najmä s cieľom

- (a) uľahčiť dialóg medzi zmluvnými stranami o kultúrnych politikách;
- (b) posilniť strategické a riadiace kapacity verejného sektora v kultúrnych inštitúciách verejného sektora prostredníctvom výmen odborníkov a medzinárodných kultúrnych výmen, ako aj prostredníctvom vzájomného poskytovania najlepších metód z praxe;
- (c) posilniť partnerstvá s občianskou spoločnosťou, mimovládnyimi organizáciami a súkromným sektorom, ako aj medzi nimi navzájom s cieľom podporovať a propagovať rozmanitosť kultúrnych prejavov;
- (d) propagovať využívanie nových technológií a povzbudzovať partnerstvá s cieľom zintenzívniť vzájomné poskytovanie informácií a kultúrne porozumenie a podporovať rozmanitosť kultúrnych prejavov;
- (e) podporovať uzatváranie dohôd o koprodukcii a spoločnej distribúcii.

Článok 13

Začlenenie kultúry do trvalého rozvoja

Zmluvné strany sa usilujú o začlenenie kultúry do svojich rozvojových politik na všetkých úrovniach s cieľom vytvoriť priaznivé podmienky na trvalý rozvoj a v rámci toho podporovať aj aspekty súvisiace s ochranou a podporou rozmanitosti kultúrnych prejavov.

Článok 14

Spolupráca pre rozvoj

Zmluvné strany sa vynasnažia podporovať spoluprácu v prospech trvalého rozvoja a obmedzenia chudoby, hlavne pokiaľ ide o špecifické potreby rozvojových krajín s cieľom podporiť vznik dynamického kultúrneho sektora, okrem iného týmito prostriedkami:

1. posilnenie kultúrneho priemyslu rozvojových krajín

- (a) vytvorením a posilnením kapacít kultúrnej produkcie a distribúcie v rozvojových krajinách
- (b) uľahčením širšieho prístupu kultúrnych aktivít, tovarov a služieb na svetový trh a do medzinárodných distribučných sietí;
- (c) umožnením vytvorenia životaschopných miestnych a regionálnych trhov;
- (d) zakaždým, keď to bude možné, prijatím vhodných opatrení v rozvinutých krajinách s cieľom uľahčiť na ich územiach prístup ku kultúrnym aktivitám, tovarom a službám rozvojových krajín;
- (e) podporovaním kreatívnej práce a v rámci možností uľahčením mobility umelcov rozvojových krajín;

(f) podporovaním vhodnej spolupráce medzi rozvinutými a rozvojovými krajinami, najmä v oblastiach hudby a filmu;

2. posilnenie kapacít výmenou informácií, skúseností a odborných posudkov a odborná príprava ľudských zdrojov v rozvojových krajinách vo verejnom aj súkromnom sektore zameraná na strategické a riadiace kapacity, na vypracovanie a implementovanie politík, na podporu a distribúciu kultúrnych prejavov, na rozvoj stredných a malých podnikov a mikropodnikov, na využívanie technológií, ako aj na rozvoj a prenos kompetencií;

3. prenos technológií a know-how prostredníctvom implementovania vhodných povzbudzujúcich opatrení, hlavne v oblasti kultúrneho priemyslu a podnikania;

4. finančná podpora

(a) zriadením Medzinárodného fondu pre kultúrnu rozmanitosť podľa článku 18;

(b) poskytnutím oficiálnej rozvojovej pomoci podľa potreby vrátane technickej pomoci určenej na stimuláciu a podporu tvorivosti;

(c) prostredníctvom iných foriem finančnej pomoci, ako napríklad pôžičiek s nízkou úrokovou sadzbou, subvencií a iných finančných mechanizmov.

Článok 15

Podmienky spolupráce

Zmluvné strany podporujú rozvoj partnerstiev medzi verejnými a súkromnými sektormi a neziskovými organizáciami, ako aj v rámci nich s cieľom spolupracovať s rozvojovými krajinami na posilnení ich kapacít na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov. Ako odpoveď na konkrétne potreby rozvojových krajín budú tieto nové partnerstvá klásť dôraz na rozvoj infraštruktúr, ľudských zdrojov a politík, ako aj na výmeny kultúrnych aktivít, tovarov a služieb.

Článok 16

Zvýhodňovanie rozvojových krajín

Rozvinuté krajiny uľahčujú kultúrne výmeny s rozvojovými krajinami tým, že prostredníctvom vhodných inštitucionálnych a právnych rámcov zvýhodňujú ich umelcov a iných profesionálnych pracovníkov a aktivistov v oblasti kultúry, ako aj ich kultúrne tovary a služby.

Článok 17

Medzinárodná spolupráca v situáciách vážnej hrozby voči kultúrnym prejavom

Aby si zmluvné strany mohli vzájomne pomáhať v situáciách uvedených v článku 8, spolupracujú navzájom, pričom venujú osobitnú pozornosť rozvojom krajínám.

Článok 18

Medzinárodný fond pre kultúrnu rozmanitosť

1. Týmto dohovorom sa vytvára Medzinárodný fond pre kultúrnu rozmanitosť (ďalej len „fond“).

2. Fond sa zriadi v súlade s rozpočtovými pravidlami UNESCO ako depozitný fond.

3. Zdroje fondu predstavujú:

- (a) dobrovoľné príspevky zmluvných strán;
  - (b) financie, ktoré na tento účel uvoľní Generálna konferencia UNESCO;
  - (c) platby, dary alebo dedičstvo od iných štátov, organizácií a programov systému Spojených národov, od iných regionálnych alebo medzinárodných organizácií a verejných alebo súkromných organizácií či jednotlivcov;
  - (d) všetky úroky zo zdrojov fondu;
  - (e) výnos zo zbierok a ziskov z podujatí organizovaných v prospech fondu;
  - (f) všetky ostatné zdroje prípustné podľa pravidiel fondu.
4. O používaní financií z fondu rozhoduje medzivládny výbor na základe usmernení konferencie zmluvných strán.
5. Medzivládny výbor môže prijímať príspevky a iné formy pomoci na všeobecné alebo osobitné účely vzťahujúce sa na určené projekty, ak medzivládny výbor tieto projekty schválil.
6. Príspevky do fondu nemôžu sprevádzať nijaké politické, ekonomické ani iné podmienky, ktoré by neboli zlučiteľné s cieľmi tohto dohovoru.
7. Zmluvné strany sa usilujú pravidelne poskytovať dobrovoľné príspevky na plnenie tohto dohovoru.

Článok 19

Výmena, analýza a šírenie informácií

1. Zmluvné strany súhlasia s tým, že si budú vymieňať informácie a odborné posudky súvisiace so zhromažďovaním údajov a štatistikami týkajúcimi sa rozmanitosti kultúrnych prejavov, ako aj najlepších metód na jej ochranu a podporu.

2. UNESCO vďaka mechanizmom, ktoré v sekretariáte existujú, uľahčuje zhromažďovanie, analýzu a šírenie všetkých informácií, štatistík a najlepších metód v danej oblasti.

3. UNESCO takisto vytvorí a pravidelne aktualizuje databázu týkajúcu sa rozličných štátnych, súkromných a neziskových sektorov a organizácií, ktoré sú aktívne v oblasti kultúrnych prejavov.

4. S cieľom uľahčiť zhromažďovanie údajov UNESCO venuje osobitnú pozornosť budovaniu kapacít a zvyšovaniu kvalifikácie v prípade tých zmluvných strán, ktoré podajú žiadosť o pomoc v tejto oblasti.

5. Zhromažďovanie informácií uvedených v tomto článku dopĺňa informácie, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia článku 9.

V. VZŤAHY S OSTATNÝMI NÁSTROJMI

Článok 20

Vzťahy s ostatnými zmluvami: vzájomná podpora, doplnkovosť a nepodriadenosť

1. Zmluvné strany uznávajú, že si musia v dobrej viere plniť povinnosti podľa tohto dohovoru a všetkých ostatných zmlúv, ktorých sú zmluvnými stranami. Bez toho, aby tento dohovor podriaďovali ostatným zmluvám

(a) povzbudzujú k vzájomnej podpore medzi týmto dohovorom a ostatnými zmluvami, ktorých sú zmluvnými stranami

(b) a keď vykladajú a uplatňujú ostatné zmluvy, ktorých sú zmluvnými stranami alebo keď sa zaväzujú k iným medzinárodným povinnostiam, berú do úvahy príslušné ustanovenia tohto dohovoru.

2. Nič v tomto dohovore nemožno vyložiť tak, aby menilo práva a povinnosti zmluvných strán vyplývajúce zo zmlúv, ktorých sú zmluvnými stranami.

Článok 21

Medzinárodná konzultácia a koordinácia

Zmluvné strany sa zaväzujú podporovať ciele a zásady tohto dohovoru v rámci iných medzinárodných združení. V prípade potreby o tom zmluvné strany vzájomne konzultujú majúci na pamäti tieto ciele a zásady.

VI. ORGÁNY DOHOVORU

Článok 22

Konferencia zmluvných strán

1. Týmto dohovorom sa zriaďuje konferencia zmluvných strán. Konferencia zmluvných strán je plenárnym a najvyšším orgánom tohto dohovoru.

2. Konferencia zmluvných strán sa schádza na normálnom zasadnutí každé dva roky, ak je to možné v rámci Generálnej konferencie UNESCO. Môže sa zísť na výnimočnom zasadnutí, ak tak rozhodne alebo ak medzivládny výbor doručí žiadosť v tomto zmysle aspoň tretina zmluvných strán.

3. Konferencia zmluvných strán prijíma svoj rokovací poriadok.

4. Funkcie konferencie zmluvných strán sú najmä:(

a) voliť členov medzivládneho výboru;

(b) prijímať a skúmať správy zmluvných strán týkajúce sa dohovoru, ktoré jej doručí medzivládny výbor;

(c) schvaľovať operačné smernice, ktoré na jej žiadosť pripravil medzivládny výbor;

(d) prijímať akékoľvek iné opatrenie, ktoré považuje za potrebné na podporu cieľov tohto dohovoru.

Článok 23

Medzivládny výbor

1. Týmto dohovorom sa pri UNESCO zriaďuje medzivládny výbor na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov (ďalej len „medzivládny výbor“). Skladá sa zo zástupcov 18 štátov, ktoré sú zmluvnými stranami dohovoru, zvolených na štyri roky konferenciou zmluvných strán hneď po tom, ako tento dohovor nadobudne platnosť v súlade s článkom 29.

2. Medzivládny výbor sa schádza raz za rok.

3. Medzivládny výbor pracuje pod vedením a podľa smerníc konferencie zmluvných strán a zodpovedá sa jej.

4. Počet členov medzivládneho výboru sa zvýši na 24 hneď po tom, ako počet zmluvných strán dohovoru dosiahne 50.

5. Voľba členov medzivládneho výboru sa zakladá na zásadách spravodlivého geografického rozdelenia a rotácie.

6. Bez toho, aby boli dotknuté ostatné právomoci, ktoré mu tento dohovor prideluje, má medzivládny výbor tieto funkcie:

(a) podporovať ciele tohto dohovoru, povzbudzovať a zabezpečovať kontrolu jeho plnenia;

(b) pripraviť operačné smernice súvisiace s uplatňovaním a vykonávaním ustanovení dohovoru a predložiť tieto smernice na schválenie konferencii zmluvných strán na základe jej žiadosti

(c) odovzdať konferencii zmluvných strán správy zmluvných strán k dohovoru, ku ktorým pripojí svoje pripomienky a zhrnutie ich obsahu;

(d) formulovať primerané odporúčania v situáciách, ktoré mu zmluvné strany dajú do pozornosti, v súlade s príslušnými ustanoveniami dohovoru, najmä s článkom 8;

(e) vytvoriť postupy a iné konzultačné mechanizmy s cieľom podporovať ciele a zásady tohto dohovoru v rámci iných medzinárodných združení;

(f) plniť všetky ostatné úlohy, o ktoré ho môže požiadať konferencia zmluvných strán.

7. Medzivládny výbor môže v súlade so svojím rokovacím poriadkom kedykoľvek pozvať štátne a súkromné organizácie či fyzické osoby na účasť na svojich zasadnutiach s cieľom poradiť sa s nimi o špecifických otázkach.

8. Medzivládny výbor zostavuje svoj rokovací poriadok a predkladá ho na schválenie konferencii zmluvných strán.

Článok 24

Sekretariát UNESCO

1. Orgánom dohovoru pomáha sekretariát UNESCO.

2. Sekretariát pripravuje dokumentáciu konferencie zmluvných strán a medzivládneho výboru, ako aj návrh programu ich zasadnutí, pomáha pri uplatňovaní ich rozhodnutí a vypracúva o nich správy.

VII. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 25

Riešenie sporov

1. V prípade sporu medzi zmluvnými stranami dohovoru o výklade alebo uplatňovaní tohto dohovoru zmluvné strany hľadajú riešenie prostredníctvom rokovania.

2. Ak príslušné zmluvné strany nedospejú k dohode prostredníctvom rokovaní, môžu sa spoločne obrátiť na tretiu stranu, aby im pomohla v zmierovaní alebo aby bola sprostredkovateľom.

3. Ak nedošlo k zmierovaniu ani sprostredkovaniu alebo ak spor nebol vyriešený rokovaním, zmierením ani sprostredkovaním, môže sa zmluvná strana pokúsiť o urovanie v súlade

s postupom uvedeným v prílohe k tomuto dohovoru. Zmluvné strany v dobrej viere preskúmajú návrh riešenia sporu, ktorý predložila zmierovacia komisia.

4. Ktorákoľvek zmluvná strana môže kedykoľvek počas ratifikácie, prijímania, schvaľovania alebo prístupu vyhlásiť, že neuznáva vyššie uvedené zmierovacie konanie. Každá zmluvná strana, ktorá uskutoční takéto vyhlásenie, ho môže kedykoľvek odvolať prostredníctvom oznámenia generálnemu riaditeľovi UNESCO.

Článok 26

Ratifikácia, prijatie, schválenie alebo prístup členskými štátmi

1. Tento dohovor podlieha ratifikácii, prijatiu, schváleniu alebo prístupu členskými štátmi UNESCO v súlade s ich jednotlivými ústavnými postupmi.

2. Ratifikačné listiny, listiny o prijatí, schválení alebo prístupe sú uložené u generálneho riaditeľa UNESCO.

Článok 27

Prístup

1. Tento dohovor je otvorený na prístup ktoréhokoľvek štátu, ktorý nie je členom UNESCO, ale je členom Organizácie Spojených národov alebo niektorej z jej odborných organizácií a na prístup ho vyzvala Generálna konferencia UNESCO.

2. Tento dohovor je takisto otvorený na prístup území s úplnou vnútornou autonómiou, ktorú Organizácia Spojených národov uznala, ktoré však nedosiahli úplnú nezávislosť v súlade s rezolúciou 1514 (XV) Valného zhromaždenia a majú právomoc v oblastiach, na ktoré sa tento dohovor vzťahuje vrátane právomoci uzatvárať zmluvy o týchto oblastiach.

3. Pre organizácie regionálnej hospodárskej integrácie platia tieto ustanovenia:

(a) Tento dohovor je otvorený aj na prístup ktorejkoľvek organizácii regionálnej hospodárskej integrácie, ktorá je s výhradou nasledujúcich odsekov plne viazaná ustanoveniami dohovoru rovnako ako zmluvné štáty.

(b) Keď je jeden alebo viac členských štátov takejto organizácie zmluvnou stranou dohovoru, táto organizácia a tento štát alebo tieto štáty uznávajú svoju zodpovednosť pri výkone svojich povinností podľa tohto dohovoru. Táto delba zodpovednosti nadobúda účinnosť po procese notifikácie uvedenom v pododseku

(c). Organizácia a členské štáty nie sú oprávnené vykonávať práva vyplývajúce z tohto dohovoru súbežne. Okrem toho v oblastiach patriacich do ich právomoci vykonávajú organizácie hospodárskej integrácie svoje hlasovacie právo počtom hlasov rovnajúcim sa počtu ich členských štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru. Tieto organizácie nevykonávajú svoje právo voliť, ak vykonávajú členské štáty svoje právo a naopak(c) organizácia regionálnej hospodárskej integrácie a jej členský štát alebo členské štáty, ktoré sa dohodli na delbe zodpovednosti, ako je ustanovené v pododseku (b), informujú zmluvné strany o navrhovanej delbe týmto spôsobom:

(i) v listine o prístupe táto organizácia presne uvádza delbu zodpovednosti vo vzťahu k otázkam, ktoré tento dohovor upravuje;

(ii) v prípade neskorších zmien a doplnení jednotlivých zodpovedností organizácia regionálnej hospodárskej integrácie informuje depozitára o všetkých návrhoch na

zmenu a doplnenie týchto zodpovedností; depozitár o týchto zmenách a doplneniach informuje zmluvné strany;

(d) členské štáty organizácie regionálnej hospodárskej integrácie, ktoré sa stanú zmluvnými stranami dohovoru, sa naďalej považujú za kompetentné pre všetky oblasti, ktoré neboli predmetom prenosu právomoci na organizáciu, ktorý by bol výslovne ohlásený alebo oznámený depozitárovi;

(e) pod pojmom organizácia regionálnej hospodárskej integrácie sa rozumie organizácia zložená zo zvrchovaných členských štátov Organizácie Spojených národov alebo inej odbornej organizácie, ktorej členské štáty udelili právomoc v jednej z oblastí spravovanej týmto dohovorom a ktorá bola podľa svojich vnútorných postupov riadne oprávnená stať sa jej zmluvnou stranou.

4. Listina o prístupe je uložená u generálneho riaditeľa UNESCO.

Článok 28

Kontaktné body

Každá zmluvná strana po tom, ako sa stane zmluvnou stranou tohto dohovoru, určí kontaktný bod tak, ako sa uvádza v článku 9.

Článok 29

Nadobudnutie platnosti

1. Tento dohovor nadobudne platnosť tri mesiace po dátume uloženia tridsiatej ratifikačnej listiny, listiny o prijatí, schválení alebo prístupe, ale len vo vzťahu ku krajinám alebo organizáciám regionálnej hospodárskej integrácie, ktoré svoje ratifikačné listiny, listiny o prijatí, schválení alebo prístupe uložia k tomuto dátumu alebo skôr. Pre všetky ostatné zmluvné strany nadobudne platnosť tri mesiace po tom, ako uložia svoju ratifikačnú listinu, listinu o prijatí, schválení alebo prístupe.

2. Na účely tohto článku nijaký z nástrojov, ktoré uloží organizácia regionálnej hospodárskej integrácie, nemožno považovať za ďalší nástroj, ktorý sa pripočíta k tým, ktoré už uložili členské štáty tejto organizácie.

Článok 30

Federálne a neunitárne ústavné režimy

Uznávajúc, že medzinárodné dohody zaväzujú zmluvné strany rovnakou mierou, a to nezávisle od ich ústavných systémov, tieto ustanovenia sa uplatňujú na zmluvné strany, ktoré majú federálny a neunitárny ústavný režim:

(a) ak ide o ustanovenia tohto dohovoru, ktorých uplatňovanie patrí do právomoci federálnej alebo ústrednej zákonodarnej moci, sú povinnosti federálnej alebo ústrednej vlády rovnaké ako povinnosti zmluvných strán, ktoré nie sú federálnymi štátmi;

(b) ak ide o ustanovenia tohto dohovoru, ktorých uplatňovanie patrí do právomoci každej z ústavodarných zložiek ako štát, grófstvo, provincia alebo kantón, ktoré nie sú podľa ústavného režimu federácie povinné prijímať legislatívne opatrenia, federálna vláda v prípade potreby oboznámi príslušné úrady ústavodarných zložiek ako štát, grófstvo, provincia alebo kantón o týchto ustanoveniach a o svojom kladnom stanovisku k ich prijatiu.

Článok 31

Vypovedanie

1. Každá zmluvná strana môže tento dohovor vypovedať.
2. Vypovedanie sa oznámi písomnou listinou, ktorá sa uloží u generálneho riaditeľa UNESCO.
3. Vypovedanie nadobudne platnosť dvanásť mesiacov po doručení listiny o vypovedaní. Nijakým spôsobom neovplyvní finančné záväzky, ktoré má vypovedajúca zmluvná strana povinnosť plniť do dátumu, keď odstúpenie nadobudne platnosť.

Článok 32

Funkcie depozitára

Generálny riaditeľ UNESCO ako depozitár tohto dohovoru informuje členské štáty UNESCO, nečlenské štáty UNESCO a organizácie regionálnej hospodárskej integrácie uvedené v čl. 27, ako i Organizáciu Spojených národov o uložení všetkých ratifikačných listín, listín o prijatí, schválení alebo prístupe, ktoré sú uvedené v článkoch 26 a 27, a rovnako aj o vypovedaniach, ktoré sú ustanovené v článku 31.

Článok 33

Zmeny a doplnenia

1. Ktorákoľvek zmluvná strana môže prostredníctvom písomného oznámenia generálnemu riaditeľovi navrhnúť zmeny a doplnenia tohto dohovoru. Generálny riaditeľ toto oznámenie odovzdá všetkým zmluvným stranám. Ak do šiestich mesiacov od odovzdania oznámenia aspoň polovica zmluvných strán odpovie na túto žiadosť kladne, generálny riaditeľ tento návrh predloží na ďalšom zasadnutí konferencie zmluvných strán na diskusiu a prípadné schválenie.
2. Zmeny a doplnenia sa schvaľujú dvojtretinovou väčšinou prítomných a hlasujúcich zmluvných strán.
3. Po tom, ako sa zmeny a doplnenia tohto dohovoru schvália, predložia sa zmluvným stranám na ratifikáciu, prijatie, schválenie alebo prístup.
4. Zmeny a doplnenia tohto dohovoru, ktoré zmluvné strany ratifikovali, prijali, schválili alebo k nim pristúpili, pre ne nadobúdajú platnosť tri mesiace po tom, ako dve tretiny zmluvných strán uložia nástroje uvedené v odseku 3 tohto článku. Neskôr pre každú zmluvnú stranu, ktorá ratifikuje, prijme, schváli zmeny a doplnenia alebo k nim pristúpi, tieto zmeny a doplnenia nadobudnú platnosť tri mesiace po tom, ako zmluvná strana uloží svoju listinu o ratifikácii, prijatí, schválení alebo prístupe.
5. Postup ustanovený v odsekoch 3 a 4 sa neuplatňuje na zmeny a doplnenia vykonané v článku 23, ktorý súvisí s počtom členov medzivládneho výboru. Tieto zmeny a doplnenia nadobúdajú platnosť hneď po ich prijatí.
6. Štát alebo organizácia regionálnej hospodárskej integrácie podľa článku 27, ktoré sa stávajú zmluvnou stranou tohto dohovoru po tom, ako nadobudnú platnosť zmeny a doplnenia v súlade s odsekom 4 tohto článku, sa považujú, ak nevyjadria iný úmysel, za:
  - (a) zmluvnú stranu tohto zmeneného a doplneného dohovoru; a
  - (b) zmluvnú stranu nezmeneného a nedoplneného dohovoru vo vzťahu k zmluvným stranám, ktoré nie sú viazané týmito zmenami a doplneniami.

Článok 34

Autentické texty

Tento dohovor je vypracovaný v angličtine, arabčine, čínštine, španielčine, francúzštine a ruštine, pričom všetkých šesť textov je rovnako autentických.

Článok 35

Registrácia

V súlade s článkom 102 Charty Spojených národov bude tento dohovor zaregistrovaný na sekretariáte Organizácie Spojených národov na žiadosť generálneho riaditeľa UNESCO.

PRÍLOHA

ZMIEROVACIE KONANIE

Článok 1

Zmierovacia komisia

Zmierovacia komisia sa zriaďuje na žiadosť jednej zo zmluvných strán, ktoré sú v spore. Pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú inak, komisia sa skladá z piatich členov, pričom každá dotknutá zmluvná strana určí dvoch členov a predsedu vyberú na základe spoločnej dohody zvolení členovia.

Článok 2

Členovia komisie

V prípade sporu medzi viac ako dvoma zmluvnými stranami tie strany, ktoré zaujímajú spoločnú pozíciu, určia členov komisie na základe spoločnej dohody. Ak aspoň dve strany zaujímajú nezávislé pozície alebo ak sa nezhodujú v otázke, či zaujímajú spoločnú pozíciu, vymenujú svojich členov nezávisle.

Článok 3

Vymenovanie

Ak do dvoch mesiacov od žiadosti o vytvorenie zmierovacej komisie zmluvné strany nevymenujú všetkých členov, pristúpi generálny riaditeľ UNESCO, ak ho o to požiada zmluvná strana, ktorá podala žiadosť, k vymenovaniu potrebných členov v ďalšej dvojmesačnej lehote.

Článok 4

Predseda komisie

Ak si komisia do dvoch mesiacov po vymenovaní svojho posledného člena nezvolí predsedu, pristúpi generálny riaditeľ, ak ho o to niektorá zmluvná strana požiada, k určeniu predsedu v ďalšej dvojmesačnej lehote.

Článok 5

Rozhodnutia

Zmierovacia komisia prijíma rozhodnutia väčšinou hlasov svojich členov. Pokiaľ sa zmluvné strany, ktoré sú v spore, nedohodnú inak, komisia si vytvorí svoj vlastný postup a predloží návrh riešenia sporu, ktorý zmluvné strany v dobrej viere preskúmajú.

Článok 6 **Nezhoda**

V prípade nezahody týkajúcej sa právomocí zmierovacej komisie táto komisia rozhoduje, či má alebo nemá danú právomoc.

7/c Text pripravený v mene SKKD pre **1. štvorročnú správu SR z r. 2012 k Dohovoru UNESCO (2005)**

Dosah a zapojenie občianskej spoločnosti

S cieľom podporovať na Slovensku presadzovanie Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rôznorodosti kultúrnych vyjadrení a uvedenie jeho zásad do praxe bola založená Slovenská koalícia pre kultúrnu diverzitu. Na Slovensku reprezentuje v súčasnosti 19 asociácií umelcov naprieč celým umeleckým spektrom (podrobnejšie – vid' príloha).

K najvýznamnejším akciám SKKD patrila petícia s cieľom zastaviť zhoršovanie sociálneho postavenia umelcov a zmobilizovanie kultúrnej obce v roku 2011, v úsilí o zmenu pripravovaného vládneho návrhu daňovej a odvodovej reformy (podrobnejšie – vid' príloha).

SKKD, ako zástupca umelcov, sa dlhodobo usiluje o konštruktívny dialóg s príslušnými orgánmi štátnej správy, predovšetkým s Ministerstvom kultúry, ale aj s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny a Ministerstvom financií, s cieľom riešiť konkrétne problémy v kultúre, ktoré sa dlhodobo hromadili, ale riešenia sa neustále odkladali.

Aj keď už roky sporadicky prebiehajú rokovania na rôznych úrovniach (za účasti riaditeľov odborov a generálnych riaditeľov MK, štátnych tajomníkov MK a MPSVR, ministrov kultúry a práce, poslancov Národnej rady, predstaviteľov politických strán, dva krát aj za účasti predsedníčky vlády SR), **ich efektívnosť je zatiaľ problematická: chýba kontinuita a systematická medzirezortná spolupráca, po každých voľbách sa začína v značnej miere odznova.**

Na druhej strane môžeme konštatovať, že najmä v priebehu posledného roka sa spolupráca zintenzívnila, diskusia o mnohých problémoch umelcov dostala systematickejší charakter a možno hovoriť aj o niektorých čiastkových výsledkoch: akceptovanie SKKD ako partnera pre rokovanie, zastúpenie SKKD v Rade Ministra kultúry pre umenie (najmä aktívna účasť pri príprave Stratégie rozvoja kultúry na roky 2012 – 2016), v pracovnej skupine MK na riešenie financovania kultúry, zlepšenie spolupráce so zahraničnou sekciou MK (príprava zmluvy o spolupráci medzi SKKD a MK), prijatie novely zákona (odlíšenie aktívnych a neaktívnych príjmov - malý krok k zlepšeniu sociálneho postavenia umelcov v oblasti odvodov), intenzívna spolupráca s Ministrom kultúry pri vecnom riešení problémov v súvislosti so zriadením Múzea súčasného umenia Danubiana a v pracovnej skupine, založenej s cieľom pripraviť zriadenie inštitúcie typu Kunsthalle (zameranej na prezentáciu najaktuálnejších trendov súčasného výtvarného umenia).

Slovenská koalícia pre kultúrnu diverzitu (SKKD) je aktívna aj v rámci rozvíjania medzinárodnej spolupráce. Je zakladajúcim členom ECCD – Európskej skupiny koalícií pre kultúrnu diverzitu a IF CCD – Medzinárodnej federácie koalícií pre kultúrnu diverzitu, ktoré boli založené s cieľom podporovať implementáciu Konvencie UNESCO z roku 2005. Na ich činnosti sa priebežne zúčastňuje (podrobnejšie – viď príloha).

Príloha ku kapitole 3./ Dosah a zapojenie občianskej spoločnosti

Podporovanie cieľov a zásad Dohovoru na vlastnom území

Slovenská koalícia pre kultúrnu diverzitu reprezentuje na Slovensku v súčasnosti 19 asociácií umelcov naprieč celým umeleckým spektrom (ďalšie 2 asociácie sú v súčasnosti v procese registrácie):

AOSS – Asociácia organizácii spisovateľov Slovenska, ASFR – Asociácia slovenských filmových režisérov, ASK – Asociácia slovenských kameramanov, ATAFS – Asociácia tvorcov animovaných filmov na Slovensku, HOS – Herecká obec Slovenska, SC P.E.N. – Slovenské centrum P.E.N., SJS – Slovenská jazzová spoločnosť, SSN – Slovenský syndikát novinárov, SSPOL – Slovenská spoločnosť prekladateľov odbornej literatúry, USTT – Únia slovenských televíznych tvorcov, ZDS – Združenie divadelníkov na Slovensku, ZDHS – Združenie dychových hudieb Slovenska, SVÚ – Slovenská výtvarná únia, SOZA – Slovenský ochranný zväz autorský, LITA – autorská spoločnosť, OAT – Odbory audiovizuálnych tvorcov, SSPUL – Slovenská spoločnosť prekladateľov umeleckej literatúry, SFÚ – Slovenská folklórna únia.

Výber niektorých aktivít SKKD na Slovensku:

- 2005: V súvislosti s Dohovorom UNESCO v roku SKKD iniciovala založenie pracovnej skupiny SKKD a Ministerstva kultúry
- 2007, apríl: Zasadnutie členov Grémia SKKD a predstaviteľov jednotlivých odborov MK s cieľom oživiť činnosť pracovnej skupiny pre implementáciu Dohovoru UNESCO
- 2008, december: Štvorstranné zasadnutie (členovia Grémia SKKD, predstavitelia MPSVR – na čele so štátnou tajomníčkou E.Kršíkovou, predstavitelia MK – na čele so štátnym tajomníkom I.Sečíkom, Národná rada – poslanec D.Jarjabek) – k téme kultúrnej diverzity a niektorým konkrétnym problémom
- 2009: pokus o presadenie novely zákona, ktorá by odstránila pretrvávajúcu diskrimináciu umelcov voči iným SZČO (umožnenie započítania nákladov na nákup umeleckých diel na zníženie daňového základu) - napriek podpore zo strany MK i skupiny poslancov vládnej koalície pokus nebol úspešný
- 2010, október: stretnutia štátnej tajomníčky MK SR Natálie Cehlárikovej s predstaviteľmi SKKD, opätovný pokus o oživenie myšlienky zriadenia medzirezortnej pracovnej skupiny
- 2010, november: SKKD zaslala MK písomný návrh k programu medzirezortnej pracovnej skupiny, ktorá by mohla prispieť k uvedeniu Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov do reálneho života
- SKKD vyvíjala v rokoch 2010 - 2011 veľmi výraznú činnosť v súvislosti s pripravovanou daňovo- odvodovou reformou, ktorá by v navrhovanej podobe spôsobila ďalšie zhoršenie sociálnej a ekonomickej situácie umelcov. V súvislosti s tým nastalo oživenie záujmu o spoluprácu zo strany MK.

Podporovanie cieľov a zásad Dohovoru na medzinárodnom fóre

Výber z medzinárodných aktivít, na ktorých bola SKKD zastúpená:

- 2006, Montreal, Kanada: prípravné stretnutie pred založením IF CCD
- 2007, Sevilla, Španielsko: založenie IF CCD
- 2008, Argentína: 1. kongres IF CCD
- 2009, máj, Paríž, Zasadanie ECCD: Samostatný bod rokovania bol venovaný vystúpeniu delegáta SKKD, ktorý zástupcov ostatných európskych krajín informoval o priebehu a výsledkoch 1. European Convention v Paríži o právnom a sociálnom postavení umelcov (december 2008). Na základe konzultácie s francúzskymi partnermi SKKD následne využila model spolupráce francúzskej koalície s významnou autorskou organizáciou SACD obdobným spôsobom aj na Slovensku.
- 2009, október, Paríž: Zasadanie ECCD: Na tomto zasadaní delegát SKKD prezentoval francúzsko-anglický originál i slovenské vydanie Bielej knihy, v ktorej boli publikované výsledky 1. European Convention v Paríži.
- 2009, Salvador de Bahia, Brazília: 2. kongres IF CCD (schválené 3 rezolúcie, z toho 1 o podpore kultúry na základe slovenského návrhu)
- 2010, máj, Brusel: Zasadanie ECCD, účasť v delegácii európskych umelcov na rokovaníach s členmi kabinetu komisárov EK v sídle Európskej komisie v Bruseli
- 2010, jún – júl: aktívna účasť na celoeurópskej diskusii k iniciatíve Androuly Vassiliou, komisárky EK pre kultúru, ktorá bola zverejnená v apríli pod názvom Zelená kniha (s podtitulom Uvoľnenie potenciálu kultúrneho a kreatívneho priemyslu) a účasť na príprave spoločného stanoviska za ECCD
- 2011, máj, Brusel, Európsky parlament: účasť na konferencii o autorských právach a duševnom vlastníctve, hlavný rečník komisár EK Michel Barnier
- 2011, november, Madrid: Plenárne zasadanie a konferencia ECA

Jednotlivé členské organizácie SKKD sú aktívne zapojené do ďalších medzinárodných štruktúr, napr. výtvarní umelci do IAA - Medzinárodná asociácia umenia (predseda SKKD je zároveň členom celosvetového výkonného výboru IAA a prezidentom IAA Europe, ktorá zastrešuje umelcov Európy a Severnej Ameriky), herci sa podieľajú na činnosti FIA, spolupracujeme s ECA, CEATL (európski prekladatelia, máme zastúpenie v európskom výbore), atď. Výber z aktivít: 1. európska konferencia o právnom a sociálnom postavení umelcov v Paríži (2008, december, Centre Pompidou), kongresy IAA v Bruseli (Belgicko, 2006), Cetinej (Čierna Hora, 2007), Limassole (Cyprus 2008), Bratislave (Slovensko, 2010), Berlíne (Nemecko, 2011) a Guadalajare (Mexiko 2011); workshop európskych expertov o právnom a sociálnom postavení a mobilite umelcov (Berlín, 2010); účasť na medzinárodných aktivitách proti zbúraní Monumentu humanity v Turecku, protestoch odsudzujúcich napadnutie občianskeho aktivistu a popredného tureckého umelca Bedriho Baykama, protestoch proti uväzneniu čínskeho umelca WeiWeia (apríl – máj 2011), účasť v medzinárodnom tíme expertov v Lotyšsku (projekt Európskeho sociálneho fondu: Zhodnotenie umeleckých vysokých škôl a vypracovanie návrhov na zlepšenie), atď.

Podpora ratifikácie Dohovoru a jeho zavádzanie vládami

- 2004: predstaviteľ SKKD bol vyslaný Ministerstvom kultúry ako medzivládny expert na rokovanie o texte konvencie v sídle UNESCO v Paríži
- 2006: SKKD zorganizovala v auguste 2006 v spolupráci s Ministerstvom zahraničných vecí SR na podporu ratifikácie Dohovoru Európsky seminár k Dohovoru o kultúrnej diverzite, ktorého cieľom bolo podporiť ratifikačný proces Dohovoru a vyvolať diskusiu o modalitách uplatňovania Dohovoru. Zúčastnilo sa ho viac ako 150 účastníkov z 26-tich krajín, ktorí reprezentovali nielen medzinárodné a národné inštitúcie, ale aj občiansku spoločnosť

a vytvorili skutočnú profesionálnu sieť. SKKD podporili svojou aktívnou účasťou partnerské koalície z Kanady, Francúzska, Nemecka, Talianska a Švajčiarska.

Upozorňovanie verejných orgánov na obavy občanov, združení a podnikov

Upozorňovanie na možné sociálne ekonomické dopady aktuálnej a pripravovanej legislatívy na umelcov, osobitne v oblasti sociálnych dávok, zdaňovania tantiémov, budúceho dôchodkového a sociálneho zabezpečenia v prípade medzinárodnej mobility. Vzhľadom na to, že v legislatíve SR v oblasti práce a obchodných vzťahov sú umelci v niektorých druhoch umeleckej činnosti doposiaľ nútení tvoriť a pracovať nielen vo forme slobodného podnikania, ale aj ako SZČO (ekonomické a organizačné dôvody), poukázali sme aj na segregujúce disproporcie v postavení SZČO a ľudí vykonávajúcich intelektuálne aktivity na trhu práce voči zamestnancom firiem a podnikov.

K najvýznamnejším akciám SKKD patrila petícia s cieľom zastaviť zhoršovanie sociálneho postavenia umelcov a zmobilizovanie kultúrnej obce v roku 2011 v úsilí o zmenu pripravovaného vládneho návrhu daňovej a odvodovej reformy. Predstavitelia SKKD opakovane rokovali s príslušnými ministrami a premiérkou SR, počas rokovania NR k uvedenému návrhu zorganizovali na 5 miestach v historickom centre Bratislavy Deň umenia (za účasti hudobníkov, hercov, výtvarníkov, spisovateľov, atď), vystúpili na sociálnom výbore NR SR, získali podporu malých podnikateľov a živnostníkov:

- dosiahnutie čiastočných výsledkov: akceptovanie SKKD ako partnera pre rokovanie, otvorenie diskusie o mnohých problémoch umelcov, získanie záujmu verejnosti a médií – od prvotného nezájmu a ignorácie až po prienik do hlavných správ vo všetkých médiách;

- malý krok k zlepšeniu sociálneho postavenia umelcov v oblasti odvodov, čo považujeme za prvý krok k riešeniu spoločensko-právneho postavenia umelcov.

Prispievanie k dosiahnutiu väčšej transparentnosti a zodpovednosti v riadení kultúry

SKKD sa priebežne, dlhodobo snaží o zverejňovanie a šírenie informácií smerom k vlastným členom i k verejnosti. Osveta v oblasti Dohovoru, rozširovanie informácií o postavení umelcov vo svete a v SR v štátnej a verejnej správe, občianskych organizáciách a kultúrnej verejnosti (Biela kniha, články a vystúpenia v médiách, prednášky a verejné diskusie).

SKKD sa trvale snaží participovať na riešení problémov manažmentu kultúry najmä v orgánoch (komisiách a poradných skupinách) zriaďovaných tak kompetenciami MK SR, ako aj na báze dobrovoľníckych aktivít neziskových občianskych iniciatív a jednotlivcov – osobností kultúrneho života.

SKKD dlhodobo usiluje o vytvorenie medzirezortnej pracovnej skupiny s cieľom riešiť konkrétne vecné problémy v oblasti kultúry, zatiaľ bez reálneho výsledku.

Prednosťou SKKD je to, že jej predstavitelia poznajú prostredie umelcov, ich reálne podmienky, a majú v tejto oblasti aj bohaté medzinárodné skúsenosti: poznajú príklady z praxe u nás a v zahraničí, vedia pripraviť návrhy, vedia a chcú konštruktívne spolupracovať.

Monitorovanie zavádzania politik a programov pre opatrenia na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov

SKKD sústavne:

- upozorňuje na nedostatočný legislatívny rámec ochrany a podpory domácej tvorby a predkladá návrhy opatrení na zlepšenie v tejto oblasti

- usiluje o skvalitnenie legislatívy i systémovej ochrany autorských diel; úsilie o konštituovanie a dobudovanie ochranných organizácií autorských, o medzinárodnú spoluprácu medzi nimi; monitorovanie zneužívania a poškodzovania autorských diel

- usiluje o špecifikovanie a legislatívne ukotvenie osobnosti umelca štatútom pre vykonávanie tzv. slobodného povolania s osobitnými sociálno-ekonomickými, ale aj kultúrno-spoločenskými dopadmi (napr. uchovávanie diel uznávaných autorov ako kultúrneho dedičstva a pod.)

Akad. mal. Pavol Kráľ
Predseda Slovenskej koalície pre kultúrnu diverzitu
Predseda Slovenskej výtvarnej únie
Prezident International Association of Art Europe

7/d Štvorročná periodická správa o opatreniach na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov k Dohovoru UNESCO 2005, Slovenská republika, marec 2012

Zhrnutie

Slovenská republika ratifikovala Dohovor o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov (ďalej len „Dohovor“) 18. decembra 2006. Dohovor vstúpil do platnosti 18. marca 2007 a k tomuto dátumu vstúpil do platnosti aj pre Slovenskú republiku. Po zavŕšení procesu ratifikácie Dohovoru Slovenská republika vstúpila do etapy jeho implementácie.

V súlade s Chartou Spojených národov, so zásadami medzinárodného práva a so všeobecne uznávanými nástrojmi v oblasti ľudských práv Slovenská republika potvrdzuje svoje zvrchované právo formulovať a uplatňovať kultúrne politiky a prijímať opatrenia na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov, ako aj na posilnenie medzinárodnej spolupráce, aby splnila ciele tohto dohovoru.

Gestorom vykonávania Dohovoru v Slovenskej republike je Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“).

Podľa zákona č. 403/2010 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy (tzv. kompetenčný zákon) je ministerstvo ústredným orgánom štátnej správy pre štátny jazyk, ochranu pamiatkového fondu, kultúrne dedičstvo a knihovníctvo, umenie, autorské právo a práva súvisiace s autorským právom, osvetovú činnosť a ľudovú umeleckú výrobu, prezentáciu slovenskej kultúry v zahraničí, vzťahy s cirkvami a náboženskými spoločnosťami, médiá a audiovizíu.

Pri vypracovaní 1. periodickej správy o opatreniach na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov, ktorú Slovenská republika predkladá v roku 2012 ministerstvo spolupracovalo aj s Úradom podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva a národnostné menšiny, Štatistickým úradom Slovenskej republiky a Ministerstvom zahraničných vecí Slovenskej republiky.

Vzhľadom na limitovaný rozsah (20 strán) periodická správa obsahuje len najvýznamnejšie kultúrno – politické opatrenia zavedené na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov v etapách tvorby, výroby, distribúcie, šírenia a účasti na kultúre, ktoré boli prijaté na národnej a na medzinárodnej úrovni v oblasti legislatívnej, inštitucionálnej a finančnej.

Rozpracované opatrenia na národnej úrovni (časť 2.1) zahŕňajú oblasť podpory umenia, médií a audiovizie, kreatívneho priemyslu, tradičnej ľudovej kultúry, podpory kultúry národnostných menšín, podpory kultúry znevýhodnených skupín obyvateľstva, oblasť kultúrnych práv a prístupu ku kultúre, oblasť spolupráce s cirkvami a náboženskými spoločnosťami a opatrenia v oblasti podpory medzikultúrneho dialógu. Rozpracované opatrenia v oblasti medzinárodnej spolupráce (časť 2.2) sa týkajú mobility umelcov a profesionálov v oblasti kultúry, bilaterálnej spolupráce s rozvojovými krajinami a Oficiálnej rozvojovej pomoci. Obsahom periodickej správy sú aj opatrenia zamerané na začlenenie kultúry do politík týkajúcich sa trvalo udržateľného rozvoja (časť 2.3). V oblasti ochrany ohrozených kultúrnych prejavov periodická správa obsahuje opatrenie na ochranu pamiatkového fondu (časť 2.4). Periodická správa zahŕňa aj oblasť spolupráce s občianskou spoločnosťou na národnej a na medzinárodnej úrovni (časť 3.1, 3.2). Súčasťou periodickej správy sú aj výzvy týkajúce sa zavádzania Dohovoru a identifikované riešenia na ich uskutočnenie (časť 4). V prílohách sú obsiahnuté informácie o dostupných štatistikách (časť 5). Slovenská republika predkladá 1. periodickú správu o opatreniach na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov v dvoch rokových jazykoch UNESCO – v angličtine a francúzštine.

1. Všeobecné informácie

- a) Názov strany: Slovenská republika
- b) Dátum ratifikácie: 18. decembra 2006
- c) Ratifikačný proces: vláda Slovenskej republiky odsúhlasila návrh na ratifikáciu Dohovoru uznesením č. 929 z 8. novembra 2006, Národná rada Slovenskej republiky vyslovila súhlas s Dohovorom uznesením č. 152 Národnej rady Slovenskej republiky zo dňa 12. decembra 2006, prezident Slovenskej republiky ratifikoval Dohovor 16. decembra 2006, ratifikačná listina bola uložená 18. decembra 2006 u generálneho riaditeľa UNESCO, depozitára Dohovoru; Dohovor nadobudol platnosť pre Slovenskú republiku 18. marca 2007.
- d) Celkový príspevok do Medzinárodného fondu pre kultúrnu rozmanitosť (IFCD) k 5. marcu 2012 3 538 €
- e) Organizácia alebo subjekt zodpovedný za vypracovanie správy: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
- f) Oficiálne určené kontaktné miesto: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
- g) Dátum vypracovania správy: marec 2012
- h) Meno úradníka podpisujúceho správu: Mgr. art. Natália Cehláriková, štátna tajomníčka Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

- i) Meno predstaviteľa podieľajúcej sa organizácie občianskej spoločnosti:
Akad. mal. Pavol Kráľ, predseda Grémia Slovenskej koalície pre kultúrnu diverzitu

2. Opatrenia

Obsahom periodickej správy sú najvýznamnejšie kultúrno – politické opatrenia zavedené na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov v etapách tvorby, výroby, distribúcie, šírenia a účasti na kultúre, ktoré boli prijaté na národnej a na medzinárodnej úrovni v oblasti legislatívnej, inštitucionálnej a finančnej.

Opatrenia uvedené v periodickej správe sú štruktúrované podľa Rámca pre podávanie periodických správ o opatreniach na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov ako odpovede na kľúčové otázky:

- a) Aký je hlavný cieľ politiky alebo opatrenia? Kedy bolo opatrenie predstavené?
- b) Akým spôsobom bolo zavedené, ktorá verejná organizácia je zodpovedná za jeho zavedenie a aké zdroje boli pridelené na zabezpečenie zavedenia?
- c) Aké výzvy sa identifikovali pri zavádzaní tohto opatrenia?
- d) Aký bol účinok alebo dopad politiky alebo opatrenia? Na základe akých ukazovateľov sa dospelo k tomuto záveru?

2.1 Kultúrne politiky a opatrenia

Podpora umenia

V oblasti inštitucionálnej podpory profesionálneho umenia a knižnej kultúry ministerstvo zabezpečuje v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a medzinárodnými zmluvami výkon štátnej správy na úseku umenia a podieľa sa na vytváraní podmienok pre rozvoj a prezentáciu kultúry vo všetkých oblastiach profesionálneho umenia a knižnej kultúry.

a) V oblasti profesionálneho umenia a knižnej kultúry je v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva aktuálne 14 príspevkových a rozpočtových organizácií (divadiel, hudobných telies a informačno-dokumentačných centier spravidla sceloslovenskou pôsobnosťou): Bibiana – medzinárodný dom umenia pre deti, Slovenské národné divadlo, divadlo Nová scéna, Štátne divadlo Košice, Štátna opera Banská Bystrica, Slovenská filharmónia, Štátna filharmónia Košice, Štátny komorný orchester Žilina, Divadelný ústav, Literárne informačné centrum, Hudobné centrum, Slovenské centrum dizajnu, Umelecký súbor Lúčnica a Slovenský ľudový umelecký kolektív (SĽUK). Každá z uvedených inštitúcií má svoje špecifické odborné poslanie a zároveň poskytuje kultúrne služby širokému okruhu záujemcov bez ohľadu na vek, sociálne postavenie, politickú príslušnosť a náboženské vyznanie, nevynímajúc znevýhodnené skupiny obyvateľov (starší občania, deti a mládež, zdravotne postihnutí).

b) Uvedené inštitúcie v oblasti umenia boli zriadené v zmysle zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, niektoré z nich boli zriadené priamo zákonom (napr. [Zákon č. 385/1997 Z. z.](#) Zákon o Slovenskom národnom divadle; [Zákon č. 114/2000 Z. z.](#) Zákon o Slovenskej filharmónii). Každá z nich vykonáva činnosť v súlade so svojou zriaďovacou listinou v intenciách zákona. Ich financovanie je zabezpečené formou kontraktov medzi jednotlivými organizáciami a ministerstvom, ktoré sleduje čerpanie finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu.

c) Výzvou pri zavádzaní opatrenia bola kontinuálna starostlivosť o rozvoj všetkých oblastí profesionálneho umenia na kvalitatívnej i kvantitatívnej úrovni.

d) Meradlom účinku opatrenia je 20 až 90 ročná existencia uvedených inštitúcií, kontinuálne pôsobiacich v oblasti profesionálneho umenia a knižnej kultúry.

Jedným z kľúčových prostriedkov na podporu súčasného umenia pre mimovládne a neštátne organizácie pôsobiace v rôznych oblastiach profesionálneho umenia je Dotačný systém ministerstva.

a) V dotačnom programe Umenie ministerstvo v oblasti tvorby a šírenia umeleckých diel a ich reflexií a vzdelávacieho programu v kultúre podporuje projekty vo sfére profesionálneho umenia, zamerané na verejnú prezentáciu alebo publikovanie umeleckých reflexií, vydávanie periodických a neperiodických publikácií, vznik a uvádzanie divadelných inscenácií a hudobných diel, realizáciu a verejnú prezentáciu výtvarných diel, vydávanie nosičov zvukových a obrazových záznamov, realizáciu kultúrnych podujatí, festivalov, prehliadok, súťaží a obdobných aktivít s celoslovenským významom alebo úhradu členských príspevkov žiadateľa do medzinárodných organizácií vykonávajúcich svoju činnosť v oblasti kultúry, ako aj na vnútorný rozvoj jednotlivých oblastí kultúry a výchovu umením a k umeniu. Ministerstvo poskytuje dotácie na tieto účely v nasledujúcich podprogramoch: Divadlo a tanec (profesionálne kultúrne aktivity), Hudba (profesionálne kultúrne aktivity), Výtvarné umenie, úžitkové umenie, fotografia, dizajn, architektúra (profesionálne kultúrne aktivity), Medziodborové profesionálne kultúrne aktivity (podujatia, ktoré sú súhrnom aktivít viacerých druhov umenia), Literatúra a knižná kultúra.

b) Dotačný systém bol zavedený úpravou interných riadiacich aktov schválených Ministerstvom financií Slovenskej republiky (Výnos Ministerstva kultúry Slovenskej republiky z 26. augusta 2008 č. MK-3026/2008-10/11619 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti ministerstva), od roku 2011 ministerstvo poskytuje dotácie v zmysle zákona č. 434/2010 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti ministerstva, ktorý upravuje účel, rozsah, spôsob a podmienky poskytovania týchto dotácií.

c) Výzvou pri zavádzaní opatrenia bol kvalitatívny rast profesionálneho umenia vo všetkých jeho oblastiach a udržateľnosť umeleckého života na národnej i medzinárodnej úrovni.

d) Merateľným ukazovateľom účinku opatrenia je podpora projektov z oblasti profesionálneho umenia v číslach. V programe Umenie bolo v roku 2008 podporených 1180 projektov v celkovej sume 4 148 011 €, v roku 2009 bolo podporených 1490 projektov v celkovej sume 4 683 090 €, v roku 2010 bolo podporených 855 projektov v celkovej sume 4 483 275 € a v roku 2011 bolo podporených 796 projektov v celkovej sume 4 319 800€.

Audiovizuálny fond

Zákonom č. 516/2008 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. januára 2009 bol v podmienkach Slovenskej republiky zriadený Audiovizuálny fond (ďalej len „fond“) ako verejnoprávna inštitúcia na podporu a rozvoj audiovizuálnej kultúry a priemyslu. Fond nahradil program Audiovizia dotačného systému ministerstva, prostredníctvom ktorého bola poskytovaná podpora audiovizuálnej tvorby do konca roku 2009. Orgánmi fondu sú rada, dozorná komisia a riaditeľ. Základný princíp financovania fondu spočíva v tzv. viacdrojovom financovaní. Prispievateľmi do fondu sú štát, ktorého príspevok zo štátneho rozpočtu nesmie byť menší ako celková suma príspevkov ostatných prispievateľov za daný kalendárny rok, vysielaťel na základe zákona (5% z celkových príjmov z reklamy a telenákupu), vysielaťelia na základe licencie (2% z celkových príjmov z reklamy a telenákupu), prevádzkovatelia kín (0, 03 € za

každú predanú vstupenku), prevádzkovatelia retransmisie (1% z celkových príjmov za poskytovanie retransmisie) a distributéri audiovizuálnych diel (1% z celkových príjmov za distribúciu audiovizuálnych diel na území Slovenskej republiky okrem príjmov za audiovizuálne predstavenie). Fond môže poskytnúť finančné prostriedky nezávislým producentom v audiovizii a výrobcom slovenských audiovizuálnych diel, autorom a spoluautorom slovenských audiovizuálnych diel a distribútorom audiovizuálnych diel, osobám na obnovu a rozvoj technologickej základne pre výrobu audiovizuálnych diel a ich uvádzanie na verejnosti na území Slovenskej republiky, osobám na propagáciu a podporu rozširovania audiovizuálnych diel, fyzickým osobám na rozvoj vzdelávania a odborného výskumu v oblasti audiovizuálnej kultúry a filmového umenia ako aj prevádzkovateľom audiovizuálneho technického zariadenia na území Slovenskej republiky na obnovu a rozvoj technologickej základne týchto zariadení.

a) Hlavným cieľom vzniku fondu bolo zvýšenie podpory audiovizuálnej tvorby a audiovizuálneho priemyslu ako aj zavedenie viaczdrojového financovania tejto podpory. Fond poskytuje finančné prostriedky nielen na vývoj, prípravu realizácie a výrobu slovenských audiovizuálnych diel (hraných, dokumentárnych a animovaných), ale aj distribúciu slovenských audiovizuálnych diel, realizáciu a distribúciu koprodukčných kinematografických diel, v ktorých má slovenský producent koprodukčný podiel na festivaly a prehliadky, prezentáciu a propagáciu slovenských audiovizuálnych diel, rozširovanie periodických publikácií a neperiodických publikácií z oblasti audiovizie a kinematografie, na rozvoj technológií, vzdelávania ako aj odborného výskumu v oblasti audiovizie a filmového umenia. Zákon č. 516/2008 Z. z. bol verejnosti predstavený v roku 2008.

b) Návrh zákona č. 516/2008 Z. z. pripravilo ministerstvo a účinnosť nadobudol dňa 1. januára 2009. Na zriadenie fondu, jeho orgánov a zabezpečenie činností nevyhnutných na jeho činnosť boli zo štátneho rozpočtu poskytnuté v roku 2009 finančné prostriedky v celkovej výške 149 370 €.

c) Hlavnou výzvou bola záchrana a zvýšenie podpory audiovizuálnej tvorby na Slovensku. Štátna podpora audiovizuálnej tvorby do roku 2009 predstavovala cca 15 % z celkových finančných prostriedkov potrebných na vývoj a výrobu audiovizuálnych diel a na ďalšie činnosti v oblasti audiovizie. V programe AudioVízia 2007 dotačného systému ministerstva bolo z 315 žiadostí podporených 121 a z celkovo požadovaných 713 mil. Sk bolo prerozdelených necelých 117 mil. Sk. Z dlhodobého hľadiska dochádzalo k neustálemu poklesu celkového objemu finančných prostriedkov investovaných do oblasti audiovizuálnej kultúry a priemyslu, čo malo za následok každoročný pokles počtu vyrobených slovenských audiovizuálnych diel - hraných, dokumentárnych a animovaných filmov.

d) Fond poskytol v roku 2010 na podpornú činnosť spolu 6 907 530 €, z toho príspevok štátu predstavoval 4,5 mil. €. Pozitívnym výsledkom činnosti fondu je zvýšenie celkového objemu finančných prostriedkov na podporu projektov v audiovizii. Oproti ročnému priemeru v predchádzajúcom dotačnom systéme ministerstva (cca 4,5 mil. €) sa celková disponibilná suma zvýšila o cca 2,5 milióna €, čo bol nárast viac ako o 55%, k čomu prispel najmä výber príspevkov od jednotlivých zákonom určených prispievateľov (príloha tabuľka AudioVízia). Fond získal v roku 2010 od prispievateľov cca 97% predpokladanej výšky sumy príspevkov, pričom prístup väčšiny prispievateľov k ich novej zákonnej povinnosti bol zodpovedný a pozitívny. Vďaka vyššiemu objemu disponibilných zdrojov mohol fond v roku 2010 podporiť viac projektov než predchádzajúci dotačný systém a 265 podporených žiadostí znamená nárast poskytnutej podpory o viac ako 130%.

Producenti audiovizuálnych diel pritom môžu požiadať aj o podporu vývoja a produkcie dokumentárnych audiovizuálnych diel obsahovo zameraných na problematiku menších

a znevýhodnených skupín, ktorá napr. v roku 2011 patrila medzi priority podpornej činnosti fondu.

Novela zákonov upravujúcich poslanie, hlavné úlohy a činnosť verejnoprávných vysielateľov, zavedenie inštitútu zmluvy so štátom

Zákonom č. 312/2009 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa Slovenského rozhlasu a Slovenskej televízie boli príjmy verejnoprávných vysielateľov (Slovenského rozhlasu a Slovenskej televízie), ktoré pochádzali z transferu zo štátneho rozpočtu určeného na úhradu výdavkov na zabezpečenie vysielania do zahraničia, z transferu na uskutočnenie niektorých programov vo verejnom záujme a z kapitálového transferu zo štátneho rozpočtu určeného na uskutočnenie účelových investičných projektov nahradené príspevkom zo štátneho rozpočtu, poskytnutým na základe zmluvy so štátom a určeným na uskutočnenie programov vo verejnom záujme, na uskutočnenie účelových investičných projektov alebo na úhradu výdavkov na zabezpečenie vysielania do zahraničia. Vo vzťahu k pluralite informácií a kultúrnej rozmanitosti bola zavedením inštitútu zmluvy so štátom pre oblasť verejnoprávneho vysielania zabezpečená podpora výroby takých programov, ktoré nie sú vo väčšine prípadov predmetom záujmu komerčného sektora. Zmluva medzi štátom a verejnoprávnym vysielateľom sa uzatvára na obdobie piatich rokov a určuje základnú štruktúru dodatkov k zmluve, ktoré sa uzatvárajú na príslušný kalendárny rok trvania zmluvy. Konceptia podpory verejnoprávneho vysielania prostredníctvom zmluvy so štátom bola predstavená v roku 2008.

a) Cieľom zavedenia inštitútu zmluvy so štátom pre oblasť verejnoprávneho vysielania, ktoré zabezpečuje špecifický, v domácom a medzinárodnom kontexte nezastupiteľný druh vysielania, aj vzhľadom na zákonné nároky, ktoré sú na tento druh vysielania kladené a rokmi pretrvávajúce nedostatočné finančné zabezpečenie, bolo zefektívnenie čerpania verejných financií, sprehľadnenie procesov hospodárenia s nimi a najmä podpora výroby nových programov vo verejnom záujme.

b) Návrh zákona, ktorým bolo upravené financovanie verejnoprávneho vysielania a zavedený inštitút zmluvy so štátom pripravilo ministerstvo a nadobudol účinnosť v roku 2009, pričom prvýkrát bol príspevok zo strany štátu poskytnutý na rok 2010. Na zavedenie tohto opatrenia nebolo potrebné vyčleniť žiadne finančné prostriedky.

c) Hlavnou výzvou bolo riešenie dlhoročného nedostatočného financovania verejnoprávneho vysielania v podmienkach Slovenskej republiky.

d) Na základe zmluvy so štátom bolo pre rok 2010 Slovenskej televízii na realizáciu stanovenej časti programového záväzku (na výrobu programov vo verejnom záujme) poskytnutých 12,5 mil. € a Slovenskému rozhlasu 4,5 mil. €, z ktorých bolo 2,5 mil. € poskytnutých na výrobu programov vo verejnom záujme a 2 mil. € na zabezpečenie vysielania do zahraničia. V roku 2011 bolo verejnoprávnemu vysielateľovi (už Rozhlasu a televízii Slovenska) poskytnutých na základe zmluvy so štátom 14 mil. €.

Kreatívny priemysel

V r. 2011 ministerstvo predložilo na rokovanie vlády SR Východiská koncepcie na podporu kultúrneho a kreatívneho priemyslu v SR.

Podľa Uznesenia Európskeho parlamentu z 12. mája 2011 o uvoľnení potenciálu kultúrneho a kreatívneho priemyslu poskytuje kultúrny a kreatívny priemysel v EÚ 5 miliónov pracovných miest a predstavuje 2,6 % jej HDP. Kultúrny a kreatívny priemysel je jednou z hlavných hybných síl rastu v EÚ; vytvára nové pracovné miesta, zohráva kľúčovú úlohu v rámci

globálnych hodnotových refazcov a podnecuje inováciu, prináša pridanú hodnotu ako prvok sociálnej súdržnosti a slúži ako účinný nástroj v boji proti súčasnej recesii.

a) Východiská sumarizujú problematiku kreatívnej ekonomiky a kreatívneho priemyslu, mapujú príklady pozitívneho vplyvu kreatívneho priemyslu na ekonomiku krajín, ktoré jeho rast podporili, poukazujú na potenciál kreatívnej ekonomiky v budúcnosti, pomenúvajú nástroje na podporu kreatívneho priemyslu a rozvoj kreatívnej ekonomiky v podmienkach Slovenskej republiky a navrhujú kroky, ktoré je nutné podniknúť na úrovni štátnej správy, aby tento sektor zaznamenal zvýšený rast, rozvoj a pozitívny vplyv na ekonomiku a spoločnosť.

b) Kreatívny priemysel a najmä kreatívna ekonomika presahuje kompetenčne agendu ministerstva. Pre rozvoj kreatívnej ekonomiky tak, ako ukazujú skúsenosti zo zahraničia, je primárne nevyhnutná operatívna spolupráca dotknutých rezortov a v oblasti exekutívy prisúdenie priority na úrovni vlády SR. Vhodným riešením je preto inštitucionalizácia spolupráce dotknutých orgánov zriadením stáleho spoločného koordinačného orgánu zloženého zo zástupcov Ministerstva hospodárstva SR, Ministerstva financií SR a Ministerstva kultúry SR, ako aj ďalších subjektov verejného a súkromného sektora pôsobiacich v oblasti kreatívneho priemyslu.

Na vypracovanie materiálu Východiská koncepcie na podporu kultúrneho a kreatívneho priemyslu v SR ministerstvo vyčlenilo 10 000 €.

c) Problémom kreatívneho priemyslu je nízka informovanosť dotknutých subjektov o problematike práv duševného vlastníctva, nedokonalá aplikácia v občianskom a obchodnom styku, neaplikovanie nástrojov vymožitelnosti poskytnutých smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 48/2004 o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva, ako aj celková dĺžka konaní pred súdom. Je preto potrebné popularizovať kreatívny priemysel samotný, zvyšovať spotrebiteľské povedomie o význame podpory inovatívnosti a dopyte po produktoch s pridanou hodnotou a o právach duševného vlastníctva a vzťahoch z nich vyplývajúcich.

d) Na základe východísk bude rozpracovaná Koncepcia na podporu kultúrneho a kreatívneho priemyslu v SR v r. 2012.

Koncepcia starostlivosti o tradičnú ľudovú kultúru

Koncepcia bola vypracovaná najmä ako implementácia Dohovoru UNESCO na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva (2003), avšak jej realizácia vo veľkej miere plní odporúčania a hlavné ciele Dohovoru.

a) Hlavným cieľom koncepcie je zvýšiť ochranu a starostlivosť o nehmotné kultúrne dedičstvo SR a zachovať ho v celej jeho rozmanitosti pre budúce generácie. Koncepcia bola schválená v roku 2007.

b) Subjektom zodpovedným za zavedenie opatrenia je ministerstvo a od roku 2008 samostatné pracovisko Koordinačné centrum tradičnej ľudovej kultúry, ktoré je poverené realizáciou jednotlivých úloh. Na ich plnenie ministerstvo vyčlenilo v r 2008 sumu 33.140 €, v r. 2009 sumu 135.779 €, v r. 2010 sumu 150.263 € a v r. 2011 sumu 54.000 €

c) Hlavnou výzvou pri zavádzaní opatrenia je otázka doriešenia fungovania pracoviska plniaceho úlohy, jeho personálne, finančné a materiálové vybavenie, ako aj forma spolupráce s dotknutými subjektmi

d) Na základe prijatého opatrenia bola zvýšená ochrana a starostlivosť o tradičnú ľudovú kultúru v SR. Od r. 2008 bolo realizovaných množstvo aktivít, napr. v oblasti vydávania podporných materiálov a publikácií, vytvárania databázy údajov, budovania elektronickej encyklopédie, realizácie medzinárodnej spolupráce, tvorby Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska a pod. Plnenie úloh je rozpracované v

Hodnotiacej správe o plnení úloh vyplývajúcich z Konceptcie starostlivosti o tradičnú ľudovú kultúru, ktorú vzala vláda SR na vedomie dňa 3. februára 2010.

Zriadenie špecializovaného Múzea ľudovej umeleckej výroby

a) Hlavným cieľom opatrenia je zvýšiť ochranu a starostlivosť o sieť tradičných remesiel a ľudovú umeleckú výrobu v SR. Úlohou múzea je priebežné spracovávanie múzejnej dokumentácie, digitalizovanie vlastných zbierok, digitalizovanie tradičných výrobných postupov, príprava stálej expozície ľudovej umeleckej výroby v hlavnom meste SR Bratislave a zriadenie expozícií in - situ cestou rekonštrukcie dochovaných remeselných dielní.

Múzeum ľudovej umeleckej výroby – otvorený depozitár Ústredia ľudovej umeleckej výroby bolo zriadené k 1. januáru 2009.

b) Vznik múzea schválilo ministerstvo a zodpovednou organizáciou je Ústredie ľudovej umeleckej výroby. Na vybudovanie depozitáru múzea vyčlenilo ministerstvo finančné prostriedky vo výške 131 359 €, ktoré boli vyčerpané v r. 2010 a 2011.

c) Dosaď neboli identifikované výzvy pri zavádzaní opatrenia.

d) Opatrenie zefektívnilo výkon štátnej správy a starostlivosti o oblasť tradičných remesiel a ľudovej umeleckej výroby v SR. Zbierkový fond múzea tvorilo na konci r. 2011 10 313 predmetov, evidovaných v celoštátnom systéme evidencie múzejných a galerijných predmetov (CEMUZ). Exponáty sú chránené automatizovaným zabezpečovacím a protipožiarnym systémom, systémom pre kontrolu pohybu osôb a predmetov v depozitári múzea. Boli vytvorené technické a organizačné predpoklady pre postupné digitalizovanie zbierok múzea v nasledujúcich rokoch a tým aj pre rozšírenie poznatkov o ľudovej umeleckej výrobe medzi záujemcami o vykonávanie týchto tvorivých aktivít v budúcnosti.

Podpora kultúry národnostných menšín

Na území SR žije trinásť národnostných menšín: bulharská, česká, chorvátska,, maďarská, moravská, nemecká, poľská, rómska, rusínska, ruská, srbská, ukrajinská a židovská. Kultúra všetkých národnostných menšín žijúcich na Slovensku je súčasťou hmotného a nehmotného kultúrneho bohatstva SR a z tohto pohľadu SR pristupuje k podpore a prezentácii týchto kultúr doma aj v zahraničí. Jedným z nástrojov na podporu kultúry národnostných menšín je dotačný program.

a) Cieľom dotačného programu je podpora kultúrnych aktivít a vydávania periodickej a neperiodickej tlače. Medzi kultúrne aktivity patrí najmä prezentácia živej kultúry národnostných menšín, podpora činnosti 4 profesionálnych národnostných divadiel a 8 národnostných múzeí, podpora činnosti občianskych združení rozvíjajúcich kultúru všetkých 13 národnostných menšín, podpora činnosti maďarského národnostného profesionálneho folklórneho súboru Mladé srdcia – Ifjú Szivek, podpora činnosti regionálnych osvetových stredísk a verejných knižníc, podpora vysielania programov v jazykoch národnostných menšín vo verejnoprávnom médiu – Rozhlase a televízii Slovenska.

b) Dotačný program na podporu kultúry národnostných menšín bol do r. 2010 v pôsobnosti ministerstva, od r. 2011 je v pôsobnosti podpredsedu vlády pre ľudské práva a národnostné menšiny. V dotačnom programe pôsobí 15 grantových komisií, pričom každá komisia má na starosti žiadosti jednej národnostnej menšiny; pre maďarskú menšinu boli zriadené dve komisie. Členovia komisií sú príslušníci národnostných menšín a predstavitelia Úradu vlády SR. Komisie ako poradné orgány posudzujú z odborného hľadiska všetky žiadosti o dotácie príslušnej národnostnej menšiny a navrhujú výšku finančnej podpory. V r. 2008 bolo

na dotačný program Kultúra národnostných menšín vyčlenených 3 287 061 €, v r. 2009 3 463 273 €, v r. 2010 3 485 362 €, v r. 2011 3 934 270 €.

c) Štatistiky z r. 2011 ukázali potrebu zvýšiť objem finančných prostriedkov na podporu kultúry národnostných menšín. Pre rok 2012 je na program v štátnom rozpočte vyčlenených 4, 5 mil. €, čo je o 500 000 € viac ako v r. 2011.

d) Na základe opatrenia boli podporené kultúrne aktivity v oblasti divadelného, tanečného, hudobného, literárneho a výtvarného umenia národnostných menšín, ako aj v oblasti vzdelávacej, kultúrno – osvetovej, záujmovej a vydavateľskej činnosti, ktoré prispievajú k posilňovaniu národnostnej kultúry a identity a k rozvoju multikultúrneho chápania spoločnosti. Prioritne sú podporované projekty, ktoré prinášajú synergický efekt v danej oblasti kultúry a ktorých výsledkom je vytvorenie, zachovanie a rozvoj trvalých kultúrnych hodnôt a projekty s detskými a mládežníckymi aktivitami.

Podpora kultúry znevýhodnených skupín obyvateľstva

Ministerstvo má od r. 2004 v rámci dotačného systému vytvorený dotačný program Kultúra znevýhodnených skupín obyvateľstva, ktorý je zameraný najmä na podporu dostupnosti kultúry pre zraniteľné skupiny a tiež na podporu rovnosti príležitostí a predchádzanie diskriminácii a všetkým formám násillia. O podporu v rámci dotačného programu sa môžu uchádzať subjekty zabezpečujúce starostlivosť o rozvoj kultúrnych potrieb znevýhodnených skupín (osôb so zdravotným postihnutím, starších ľudí, zraniteľných skupín detí a mládeže, bezdomovcov, migrantov, marginalizovaných rómskych komunít, žien a pod.).

a) Cieľom programu je posilnenie rovnosti príležitostí v oblasti kultúry znevýhodnených skupín obyvateľstva a odbúravať materiálne i mentálne bariéry, predsudky a stereotypy v prístupe ku kultúrnym hodnotám, vytvárať podmienky na zviditeľňovanie a prezentáciu špecifickej kultúry znevýhodnených. Dotačný program existuje od r. 2004, v r. 2009 boli výrazne navýšené finančné prostriedky pridelované prostredníctvom programu.

b) Opatrením v r. 2009 boli navýšené finančné prostriedky o cca 104 000 €, čo predstavuje cca 50% nárast podpory. Subjektom zodpovedným za realizáciu opatrenia je ministerstvo.

c) Výzvy k zavedeniu opatrenia pramenili z potreby systematickej a permanentnej podpory a rozširovania ľudských práv v oblasti kultúry znevýhodnených skupín obyvateľstva, zavádzania dočasných vyrovnávacích opatrení, najmä potreby lepšej dostupnosti kultúry pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva (napr. rozširovaním možností voľného alebo zľavneného vstupného pre všetky zraniteľné skupiny, realizáciou tvorivých dielní, modelových projektov a pod.) a tiež potreby vzdelávania pracovníkov rezortu kultúry v problematike ľudských práv v kultúre (informácie o živote a problémoch zraniteľných skupín, fyzických a mentálnych bariérach v prístupe ku kultúre), ako aj potreby vytvárať podmienky na prístup ku kultúrnym hodnotám a tvorivú sebarealizáciu (modelové projekty).

d) Účinkom opatrenia bolo zvýšenie počtu podávaných žiadostí o finančnú podporu v rámci dotačného programu a zvýšenie počtu podporených žiadostí. V r. 2007 bolo podporených 47 projektov v celkovej sume 198 067 €, v r. 2008 54 projektov v sume 198 067 €, v r. 2009 88 projektov v sume 302 245 €, v r. 2010 89 projektov v sume 307 350 € a v r. 2011 83 projektov v sume 298 500 €. Na r. 2012 je rozpočtovaná suma 375 000 €.

Kultúrne práva – prístup ku kultúre

Ministerstvo uskutočňuje aktivity a projekty zamerané na podporu prístupu ľudí ku kultúre prostredníctvom inštitucionálnej a finančnej podpory. So zvláštnym zreteľom na podporu prístupu mladých ľudí ku kultúre a umeniu ministerstvo vytvorilo dotačný program Kultúrne

poukazy. Program je určený pre žiakov základných škôl, študentov stredných škôl a pre pedagogických zamestnancov týchto škôl. Štátom dotované kultúrne poukazy umožňujú vstup do divadiel, múzeí, galérií, knižníc a ďalších kultúrnych inštitúcií, ktoré realizujú kultúrne podujatia a aktivity pre deti a mládež.

a) Hlavným cieľom opatrenia v oblasti inštitucionálnej podpory je vytvoriť otvorenú demokratickú platformu, umožňujúcu všetkým záujemcom prístup ku kultúre a umeniu. Cieľom dotačného programu Kultúrne poukazy je podpora vzťahu detí, mládeže a ich učiteľov ku kultúrnym hodnotám, aktivizovanie účasti kultúrnych inštitúcií na výchove a vzdelávaní mládeže, podpora konkurencie medzi kultúrnymi inštitúciami s cieľom zvýšiť kvalitu ich činnosti, podpora adresnosti a prehľadnosti poskytovania štátnej dotácie kultúrnym inštitúciami na základe reálneho záujmu občanov o ich služby, vytváranie prehľadu o záujme detí a mládeže o kultúru a monitorovanie návštevnosti kultúrnych inštitúcií touto vekovou kategóriou.

b) V oblasti inštitucionálnej podpory bolo opatrenie zavedené prostredníctvom organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva. Dotačný program Kultúrne poukazy je súčasťou dotačného systému ministerstva. V r. 2008 bolo na kultúrne poukazy poskytnutých 53 562 000 Sk, v r. 2009 2 391 510 €, v r. 2010 2 760 669 € a v r. 2011 3 083 846 €. Na r. 2012 je na program rozpočtovaných 2 860 000 €.

c) Výzvou v oblasti kultúrnych práv a podpory prístupu ku kultúre bolo vypracovanie materiálu, ktorého zámerom bolo zmapovať súčasné formy poskytovania zliav a zvýhodneného vstupného na kultúrne podujatia s cieľom zvýšenia dostupnosti kultúry. Materiál vypracovalo ministerstvo v r. 2011.

d) Organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva priebežne vyhodnocujú dopady zavedeného opatrenia. Reprezentatívne príklady boli vybrané so špeciálnym zreteľom na kultúrne práva mladých ľudí.

Národné osvetové centrum (NOC) vyhodnocuje záujmovú umeleckú činnosť. V posledných rokoch došlo k nepatrnému poklesu počtu kolektívov mládeže 15 až 26 - ročných v oblasti divadla (činoherné, hudobné, bábkové, pohybové, tanečné, divadlo poézie a divadlo pantomímy,) a umeleckého prednesu z 201 na 193, v počte členov kolektívov je pokles z 2 509 na 2 054, v počte realizovaných aktivít z 5 655 na 4 690.

Slovenská národná galéria (SNG) vykonáva ročné vyhodnotenie návštevnosti svojich podujatí. Výsledky ukazujú, že sprievodné podujatia sú stále významnejším ukazovateľom návštevnosti. V roku 2010 ich bolo vyše 12 000, čo predstavuje takmer 30% z celkovej návštevnosti galérie. Z tohto dôvodu v roku 2011 SNG založila oddelenie galerijnej pedagogiky, aby ešte účinnejšie pracovala na vzdelanostnej úrovni publika. Do programu galéria zaradila aj nové podujatia (napr. galerijný autobus), ktoré sú priamo zamerané na zníženie nerovnomernosti v prístupe k SNG a na prácu v širšom geografickom meradle.

Podujatia Slovenskej národnej knižnice v Martine (SNK) majú popri inšpiratívnej medzinárodnej konfrontácii aj trvalo udržateľný charakter. Výsledkom

projektov organizovaných alebo spoluorganizovaných s verejnými knižnicami sú literárne súťaže v rokoch 2010 a 2011 v celkovom počte 13 a existencia 15 literárnych klubov.

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu (SKN) v Levoči vydáva 17 slepeckých periodík, medzi nimi aj časopis Mladosť, ktorý je špeciálne venovaný mladému okruhu čitateľov. V ňom sa môžu prezentovať aj svojimi dopisovateľskými príspevkami. Časopis Kultúrno - literárny výber je ďalším miestom na kultivovanie duševných potrieb mladých ľudí a od roku 2011 je jeho súčasťou aj Literárna dielňa, v ktorej môžu uverejňovať svoju literárnu tvorbu.

Ústredie ľudovej umeleckej výroby (ÚĽUV) každoročne rozširuje svoje aktivity zamerané aj na mladú generáciu. Pravidelne vypisuje dve verejné súťaže s témou ľudovej

umeleckej výroby, spolupracuje so strednou Školou úžitkového výtvarníctva v Ružomberku, oslovuje mladých dizajnérov pre spoluprácu pri tvorbe sortimentu výrobkov so značkou ÚĽUV.

V oblasti finančnej podpory ministerstvo prispieva aj na podujatia, zamerané na podporu prístupu marginalizovaných skupín ku kultúre, napr. podujatia pre deti migrantov, podujatia pre deti z detských domovov, podujatia pre mladých ľudí s psychickými ochoreniami. K odbúravaniu bariér v dostupnosti kultúry a prehlbovaniu kultúrnych práv pre marginalizované rómske komunity prispelo ministerstvo podporou podujatí v oblasti umenia, vzdelávania, záujmových voľnočasových aktivít s cieľom rozvoja a uvedomenia si duchovných, kultúrnych a etických hodnôt a ich významu v živote, ako aj k motivovaniu k pozitívnemu zmýšľaniu a zapojeniu do procesu tvorby kultúrnych hodnôt.

Spolupráca s cirkvami a náboženskými spoločnosťami

V zmysle definície UNESCO (preambuly Všeobecnej deklarácie UNESCO o kultúrnej rozmanitosti z roku 2001) Slovenská republika považuje kultúru za súbor charakteristických duševných, materiálnych, intelektuálnych a emocionálnych čŕt spoločnosti alebo spoločenskej skupiny, ktorá zahŕňa spolu s umením a literatúrou aj životný štýl, spôsoby spolunažívania, hodnotové systémy, tradíciu a presvedčenia.

Ministerstvo je ústredný orgán štátnej správy vo veciach cirkví a náboženských spoločností, nie je však nadriadeným orgánom uvedených subjektov, nezasahuje do ich vnútorných záležitostí, ani metodicky neusmerňuje ich činnosť. Vychádza pritom z uznania ich spoločenského a právneho postavenia ako verejnoprospešných inštitúcií *sui generis*. Spolupracuje však s nimi a podporuje dialóg medzi nimi.

a) Cieľom opatrenia je zabezpečiť zintenzívnenie kultúrnych výmen v prospech vzájomného rešpektovania kultúr, napomáhať dialóg a stimulovať medzikultúrnosť na rozvíjanie kultúrnej interakcie. Cirkvi a náboženské spoločnosti z vlastnej iniciatívy vyvíjajú osvetovú alebo charitatívnu činnosť, výsledkom ktorej je aj napĺňanie cieľov a hlavných zásad Dohovoru. Vytvárajú spoločenstvá solidarity a dobroprajnosti z ľudí rôznych názorov a spoločenstiev. Uskutočňujú starostlivosť o každého človeka bez ohľadu na jeho názory alebo národnosť, pomoc ľuďom v núdzi a vytvárajú podmienky pre rozvoj vlastnej ľudskej dôstojnosti, vlastného kultúrneho a náboženského dedičstva.

b) Ústredným orgánom štátnej správy vo veciach cirkví a náboženských spoločností je ministerstvo. Otázky finančných vzťahov štátu a cirkví sú upravené zákonom č. 218/1949 Zb. o hospodárskom zabezpečení cirkví a náboženských spoločností štátom v znení zákona č. 16/1990 Zb., ktorým bol zrušený dozor štátu nad cirkvami, v znení zákona č. 522/1992 Zb. a zákona č. 467/2005 Z. z. Štát priamymi dotáciami prostredníctvom rozpočtovej kapitoly ministerstva financuje platy a odvody duchovným všetkých osemnástich registrovaných cirkví a náboženských spoločností a poskytuje príspevok na prevádzkové náklady cirkevných ústredí (biskupských úradov). V r. 2008 boli poskytnuté finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu vo výške 33 931 089 €, v r. 2009 finančné prostriedky vo výške 37 191 961 €, v r. 2010 finančné prostriedky vo výške 37 480 512 €, v r. 2011 finančné prostriedky vo výške 37 461 769 €.

d) V rámci spolupráce s registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami bol nadviazaný dialóg napr. v oblasti systematického a celoživotného vzdelávania predstaviteľov cirkví a náboženských spoločností, ktoré je jednou z foriem podpory a rešpektovania rozmanitosti kultúr.

Európsky rok medzikultúrneho dialógu 2008

Európa sa stáva priestorom s čoraz rozmanitejšou kultúrou. Rozširovanie Európskej únie (ďalej len „EÚ“), deregulácia zamestnávania a voľný pohyb pracovných síl, ako aj globalizácia menia charakter mnohých európskych štátov - z krajín s jedným národom, rovnakou históriou a jednotnou kultúrou, zvykmi a tradíciami sa stávajú multikultúrne štáty, ktoré charakterizuje viac používaných jazykov, viac vyznávaných náboženstiev, viac etník a národnostných skupín. To všetko spôsobuje, že na starom kontinente dnes možno nájsť viac úplne rôznorodých kultúrnych spoločenstiev, než kedykoľvek v doterajšej histórii.

a) Cieľom Európskeho roka medzikultúrneho dialógu (ERMD), ktorý sa uskutočnil od januára do decembra 2008, bolo ukázať, že obrovská rozmanitosť môže byť výhodou, ak ju dokážeme zvládnuť na vysokej civilizačnej úrovni. Počas celého roka sa uskutočňovali aktivity, ktoré povzbudzovali Európanov k spoločnému využívaniu kultúrneho dedičstva a k využívaniu príležitostí naučiť sa a čerpať z rôznych kultúrnych tradícií. Cieľom týchto aktivít, ako aj aktivít partnerov ERMD bolo mobilizovať občanov EÚ. Základom aktivít bolo zapojenie občianskej spoločnosti do ich realizácie.

b) Zodpovedným koordinátorom aktivít bolo ministerstvo, ktoré zabezpečovalo propagáciu a zviditeľnenie aktivít formou konferencií a množstva sprievodných podujatí – zborníkov, informačných letákov, koncertov, webových stránok a pod. Medzinárodnú konferenciu v Bratislave s názvom „Rozmanitosť spája – medzikultúrny dialóg“ financovalo ministerstvo v sume cca 3 230 €.

c) Výzvou je dosiahnutie dlhodobej udržateľnosti aktivít a ich trvalého vplyvu na zlepšovanie vzťahov medzi národmi, etnikami, náboženstvami a inými kultúrnymi spoločenstvami v rámci EÚ.

d) Účinnosť a úspešnosť ERMD boli dosiahnuté nielen na úrovni veľkých celoeurópskych podujatí, ale aj vďaka konkrétnym aktivitám, ktoré sa uskutočnili na národnej úrovni v spolupráci s mimovládnyimi organizáciami, inštitúciami a samosprávami. Viac informácií o aktivitách je na stránke <http://www.medzikulturnydialog.gov.sk/index>.

Slovami vtedajšieho slovenského eurokomisára Jána Figela, zodpovedného za vzdelávanie, odbornú prípravu, kultúru a mládež je budovanie mnohokultúrnej spoločnosti európskou výzvou 21. storočia: „Chceme spoločnosť, v ktorej ľudia z rôznych kultúr budú jednoducho žiť vedľa seba. Musíme dať impulz na premenu našich spoločností, aby sme vybudovali mnohokultúrnu Európu, ktorá nás bude obohacovať a zároveň bude rešpektovať ľudskú dôstojnosť každého človeka.“

2.2 Medzinárodná spolupráca

Mobilita umelcov a profesionálov v oblasti kultúry

Na podporu mobility umelcov a kultúrnych pracovníkov a rozvoj bilaterálnej a multilaterálnej spolupráce v oblasti kultúry je zameraný dotačný podprogram Mobilita umelcov a kultúrnych pracovníkov, medzinárodná spolupráca v oblasti kultúry dotačného programu Pro Slovakia ministerstva.

a) Hlavným cieľom dotačného podprogramu je podporovať priamu a dynamickú výmenu názorov a skúseností na medzinárodnej úrovni a prispieť k rozvoju tvorivosti v oblasti umenia a kultúry. Zámerom podprogramu je aj podpora medzikultúrneho dialógu prostredníctvom recipročných umeleckých projektov a aktivít realizovaných v zahraničí aj na Slovensku.

b) Opatrenie je súčasťou dotačného systému ministerstva, ktoré je zodpovedné za jeho zavedenie.

V r. 2008 bolo podporených 31 žiadostí v celkovej sume 81 723 €, v r. 2009 16 žiadostí v sume 58. 000 €, v r. 2010 68 žiadostí v sume 207 188 €, v r. 2011 73 žiadostí v sume 193 106 €.

c) Výzvou pri zavádzaní opatrenia bolo prostredníctvom navýšenia finančných prostriedkov zvýšiť počet podporených žiadostí, čo sa prejavilo napríklad v posledných dvoch rokoch.

d) Výsledkom opatrenia bola podpora mobility umelcov, ich prezentácia v rámci medzinárodnej kultúrnej spolupráce, zapájanie umelcov do medzinárodných sietí, tvorivé a rezidenčné pobyty, účasť na tvorivých dielňach, sympóziách, seminároch, zvyšovanie medzikultúrnych kompetencií a zručností umelcov a profesionálov, rozvoj medzinárodnej spolupráce v oblasti kultúry, vytváranie a sprostredkovanie medzinárodných partnerstiev a sietí v oblasti kultúry. Projekty boli realizované v oblasti divadla a tanca, hudby, výtvarného umenia a dizajnu, architektúry, fotografie, literatúry, folklóru, multimédií. V rámci realizácie projektov boli umelci a profesionáli v oblasti kultúry vyslaní aj do rozvojových krajín.

Bilaterálna spolupráca s rozvojovými krajinami

V rokoch 2008 – 2011 ministerstvo administratívne a organizačne zabezpečilo, koordinovalo a podpísalo zmluvné dokumenty (dohody, programy spolupráce, memorandá o porozumení) v oblasti kultúry a umenia s rozvojovými krajinami: Ukrajinou, Arménskou republikou, Azerbajdžanskou republikou, Jordánskym hášimovským kráľovstvom, Sýrskou arabskou republikou, Čínskou ľudovou republikou, Gruzínskom, Indonézsou republikou, Tureckou republikou, Indickou republikou, Čiernou Horou, Bosnou a Hercegovinou, Macedónskou republikou, Kenskou republikou.

a) Hlavným cieľom bilaterálnych zmluvných dokumentov s rozvojovými krajinami v oblasti kultúry je vytvoriť právne rámce na podporu mobility umelcov a profesionálov v oblasti kultúry v zahraničí a poskytnúť väčší prístup na trh pre distribúciu tovarov a služieb kultúrneho charakteru. Bilaterálne zmluvné dokumenty s uvedenými krajinami boli podpísané alebo vykonávané v rokoch 2008 – 2011.

b) Uvedené zmluvné dokumenty boli realizované prostredníctvom organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva, slovenských inštitútov a zastupiteľských úradov SR v zahraničí.

Zmluvné dokumenty sa týkajú oblasti audiovizie a autorského práva, kultúrneho dedičstva, kultúrnych a umeleckých prejavov vo všetkých formách a zahŕňajú aj výmeny umelcov a profesionálov z týchto oblastí. Zmluvné dokumenty uzatvorené na rezortnej úrovni boli financované z rozpočtovej kapitoly ministerstva. Gestorom zmluvných dokumentov uzatvorených na úrovni vlády SR je Ministerstvo zahraničných vecí SR.

c) Jednou z výziev pri zavádzaní opatrenia je vkladanie odkazu na Dohovor do bilaterálnych zmluvných dokumentov, najmä s tretími krajinami.

d) Ministerstvo a organizácie v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti zorganizovali, zabezpečili a finančne podporili výmeny umelcov a kultúrnych profesionálov, čím prispeli k uľahčeniu medzinárodnej spolupráce s rozvojovými krajinami. Výsledkom opatrenia bola účasť na folklórnych festivaloch, tvorivých dielňach prekladu a poézie, diskusiách spisovateľov, literárnych seminároch, medzinárodných hudobných festivaloch, medzinárodných divadelných festivaloch, múzejných expozíciách, medzinárodných filmových festivaloch, výstavách kultúrneho dedičstva, prezentáciách handicapovaných umelcov, výmen televíznych programov, účasť na medzinárodných výtvarných súťažiach, knižničných prezentáciách, výstavách insitného umenia, hudobno – tanečných vystúpeniach a pod.

Oficiálna rozvojová pomoc

Ako členská krajina EÚ a Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) patrí SR medzi najvyspelejšie krajiny sveta. Vzhľadom na priaznivý makroekonomický vývoj SR v r. 2008 graduovala z operácií Svetovej banky, čo znamená, že SR už nie je príjemcom, ale poskytovateľom rozvojovej pomoci. SR na základe Strednodobej koncepcie oficiálnej rozvojovej pomoci SR na r. 2003 – 2008 podporuje v rámci rozvojovej pomoci SR od r. 2003 dvojstranné programy a projekty v rozvojových krajinách, poskytuje trojstrannú, mnohostrannú pomoc a humanitárnu pomoc (Slovak Aid). Od r. 2004 sa ako členská krajina EÚ podieľa na financovaní rozvojových aktivít Európskej komisie.

a) Ministerstvo sa do r. 2010 parciálne podieľalo na oficiálnej rozvojovej pomoci v oblasti dvojstranných programov a projektov s cieľom zvyšovania povedomia o rozvojových krajinách podľa kritérií smernice pre poskytovanie rozvojovej pomoci DAC OECD. V oblasti mnohostrannej pomoci poskytnutím príspevku do Medzinárodného fondu pre kultúrnu diverzitu (IFCD) v sume 3 538 € si Slovenská republika uplatnila tento príspevok aj ako Oficiálnu rozvojovú pomoc.

b) Uvedenú dvojstrannú pomoc realizovalo ministerstvo. V r. 2009 podporilo projekty v sume 32 500 € (Srbsko, Ukrajina) a v r. 2010 projekty v sume 8 688 € (Srbsko, Gruzínsko).

c) Výzvou je rozpočtovanie finančných prostriedkov v rozpočtovej kapitole ministerstva na Oficiálnu rozvojovú pomoc na kultúrne programy podľa kritérií DAC OECD platných od r. 2010.

d) Na základe poskytnutých finančných prostriedkov bolo podporené insitné a marginálne, fotografické, literárne, folklórne umenie a prehliadky divadelného a filmového umenia tvorcov z rozvojových krajín.

2.3 Začlenenie kultúry do politik týkajúcich sa trvalo udržateľného rozvoja

Kultúra je hybnou silou a budúcnosťou trvalo udržateľného rozvoja. Pre budúcnosť kultúry je nevyhnutná intelektuálna vízia, ale aj praktická schopnosť navrhnuť a presadiť opatrenia na jej realizáciu. Kultúra (spolu so vzdelaním a vedou) sú tri piliere, na ktorých je jedine možné postaviť trvalo udržateľný - aj ekonomický - rozvoj spoločnosti. Tieto tri nadstavbové piliere však tiež musia stáť na pevnom základe - aj ekonomickom, aby celú „stavbu“ udržali.

Štrukturálne fondy EÚ

V rámci Programového obdobia 2007 - 2013 má SR možnosť využívať zdroje z fondov EÚ na základe dokumentu Národný strategický referenčný rámec SR (NSRR SR). Strategický cieľ na roky 2007 – 2013 formulovaný v NSRR SR je výrazne zvýšiť do roku 2013 konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov, slovenskej ekonomiky a zamestnanosti pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja. Stratégia, priority a ciele NSRR SR sú implementované cez 11 operačných programov. Medzi operačné programy NSRR SR, na ktorých sa podieľa ministerstvo patrí Regionálny operačný program (ROP) a Operačný program Informatizácia spoločnosti (OPIS).

a) Hlavným cieľom ROP je zvýšenie dostupnosti a kvality občianskej infraštruktúry a vybavenosti v regiónoch. ROP svojím zameraním prispieva k stimulácii vnútorných zdrojov regiónov a k rozvoju nadväzujúcich podnikateľských aktivít (malé a stredné podniky) a zároveň zvyšuje atraktivitu regiónov pre zahraničné investície. Spolufinancovanie zo štrukturálnych fondov v rámci ROP pokrýva celé územie Slovenska s výnimkou Bratislavského samosprávneho kraja. V rámci ROP 2007 - 2013 sa na kultúrne politiky a opatrenia, ktoré sú realizované prostredníctvom ministerstva vzťahuje Prioritná os 3 „Posilnenie kultúrneho

potenciálu regiónov a infraštruktúra cestovného ruchu“ (ROP PO3) a Prioritná os 7 „ Európske hlavné mesto kultúry – Košice 2013“ (ROP PO7).

ROP PO3 obsahuje Opatrenie 3.1 Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov.

Hlavným cieľom Opatrenia 3.1 je zvýšenie kvality služieb poskytovaných pamäťovými a fondovými inštitúciami (galérie, knižnice, múzeá) na miestnej a regionálnej úrovni prostredníctvom ich rekonštrukcie, rozširovania a modernizácie, vrátane obstarania ich vybavenia a revitalizácia významných pamiatkových objektov v súvislosti so zachovaním kultúrneho dedičstva a jeho využitia v kultúrno-poznávacom cestovnom ruchu.

ROP PO7 obsahuje opatrenie 7.1 Európske hlavné mesto kultúry – Košice 2013

Hlavným cieľom Opatrenia 7.1 je vytvorenie podmienok na zvýšenie počtu a kvality služieb v oblasti kultúry v meste Košice a okolí prostredníctvom rekonštrukcie, dobudovania a modernizácie zariadení kultúrnej infraštruktúry a posilnenie vybavenosti verejných priestranstiev v súvislosti s realizáciou projektu Európske hlavné mesto kultúry – Košice 2013.

Opatrenia 3.1 a 7.1 boli predstavené v rámci ROP, ktorý je súčasťou NSRR SR na roky 2007 - 2013. NSRR SR bol vypracovaný v súlade s nariadeniami EÚ k štrukturálnym fondom a Kohéznejmu fondu a následne bol schválený vládou SR dňa 6. decembra 2006 a Európskou komisiou dňa 17. augusta 2007.

b) Opatrenie 3.1 bolo zavedené prostredníctvom výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok.

Za zavedenie predmetného opatrenia je zodpovedné Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, ktoré je Riadiacim orgánom pre ROP a zároveň poskytovateľom nenávratného finančného príspevku (NFP). Ministerstvo je konečným prijímateľom NFP. Jednotlivé projekty v rámci opatrenia sú na základe splnomocnenia realizované prostredníctvom organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva (Slovenské národné múzeum, Múzeum Slovenského národného povstania, Slovenské technické múzeum, Ústredie ľudovej umeleckej výroby).

Schválená výška NFP v rámci realizovaných výziev (ROP-3.1a-2009/01 a ROP-3.1b-2009/02) bola 11 683 958 €.

V prípade Opatrenia 7.1 splnomocnil Riadiaci orgán pre ROP na výkon implementačných úloh ministerstvo ako Sprostredkovateľský orgán pod Riadiacim orgánom (SO/RO). Alokovaná výška NFP je 60 000 000 €. Oprávnenými prijímateľmi sú Mesto Košice, Vyšší územný celok Košice a ministerstvo. Projekty ministerstva budú po ich schválení realizované prostredníctvom organizácií v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti - Slovenským technickým múzeom, Štátnou vedeckou knižnicou Košice a Štátnym divadlom Košice.

c) Zavedením Opatrenia 3.1 sa má dosiahnuť zvýšenie počtu technicky zhodnotených pamäťových a fondových inštitúcií - galérií, knižníc, múzeí, zvýšenie počtu revitalizovaných nehnuteľných kultúrnych pamiatok, zvýšenie počtu nových a kvalitnejších služieb na miestnej a regionálnej úrovni, zvýšenie počtu užívateľov a novovytvorených pracovných miest.

Zavedením Opatrenia 7.1 sa má v meste Košice dosiahnuť vybudovanie nových kultúrnych centier, rekonštrukcia a revitalizácia vybraných nehnuteľných kultúrnych pamiatok, rekonštrukcia a revitalizácia vybraných pamäťových a fondových inštitúcií, posilnenie vybavenosti verejných priestranstiev, zvýšenie počtu nových a kvalitnejších služieb poskytovaných v oblasti kultúry v súvislosti s realizáciou projektu Európske hlavné mesto kultúry – Košice 2013.

d) Vzhľadom na to, že Programové obdobie 2007 – 2013 stále prebieha a projekty ministerstva v rámci opatrení 3.1 a 7.1 nie sú ešte zrealizované, nie je možné uviesť účinok alebo dopad týchto opatrení.

2.4 Ochrana ohrozených kultúrnych prejavov

Koncepcia ochrany pamiatkového fondu

V rámci Koncepcie ochrany pamiatkového fondu boli identifikované najvýznamnejšie kultúrne pamiatky, ako aj kvantifikovaný počet ohrozených kultúrnych pamiatok, resp. kultúrnych pamiatok v narušenom alebo dezolátnom stave

a) Hlavným cieľom opatrenia je vytvoriť predpoklady pre eliminovanie negatívnych vplyvov spôsobujúcich poškodenie alebo zánik kultúrnych pamiatok. Súčasťou koncepcie je identifikácia konkrétnych ohrození vo vzťahu ku kultúrnym pamiatkam, resp. iným častiam kultúrneho dedičstva, napr. archeologickému kultúrnemu dedičstvu (archeologické nálezy a archeologické náleziská), ako aj alternatívne návrhy riešenia týchto ohrození.

Koncepcia bola schválená uznesením vlády SR č. 813 zo dňa 14. decembra 2011.

b) Opatrenie je súčasťou uvedenej koncepcie. Subjektom zodpovedným za jeho zavedenie je ministerstvo; realizáciu opatrení, t.j. štátnu správu na prvom a druhom stupni vykonáva Pamiatkový úrad SR, resp. krajské pamiatkové úrady. Orgány štátnej správy realizujú opatrenia priebežne, resp. podľa potreby v rámci schválených zdrojov zo štátneho rozpočtu.

c) Pri zavádzaní opatrenia boli identifikované legislatívne prekážky - nedostatočné kompetencie pri výkone štátnej správy, nízka vymožitelnosť práva, rozpor medzi požiadavkami ochrany pamiatkového fondu a možnosťami finančnej podpory dotačného systému ministerstva, zanedbávanie bežnej údržby kultúrnych pamiatok, „kultúrna kriminalita“ a ilegálny obchod s kultúrnym dedičstvom,

d) Vzhľadom na aktuálny termín prijatia koncepcie nemožno v súčasnosti konkretizovať účinok alebo dopad tohto opatrenia. Vo všeobecnej rovine predpokladáme zlepšenie stavu aspoň časti kultúrnych pamiatok. Medzi ukazovatele bude patriť najmä zmena pomeru pamiatok v dobrom – vyhovujúcom – narušenom – dezolátnom stave, resp. počet pamiatok v obnove. Údaje každoročne zhromažďuje a štatisticky spracováva Pamiatkový úrad SR.

3. Dosah a zapojenie občianskej spoločnosti

3.1. Čo robia strany

Slovenská republika uznáva základnú úlohu občianskej spoločnosti pri ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov a podporuje občiansku spoločnosť k aktívnej účasti na úsilí zameranom na naplnenie cieľov Dohovoru.

Európsky seminár k Dohovoru o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov

Dňa 26. augusta 2006 sa v hlavnom meste SR Bratislave uskutočnil Európsky seminár k Dohovoru o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov. Seminár zorganizovala Slovenská komisia pre UNESCO na Ministerstve zahraničných vecí SR v spolupráci so Slovenskou koalíciou pre kultúrnu diverzitu. Seminár sa uskutočnil s finančnou podporou Regionálneho úradu UNESCO v Benátkach a Divízie UNESCO pre kultúrne politiky a dialóg medzi kultúrami v Paríži.

a) Cieľom seminára bolo podporiť ratifikačný proces Dohovoru a vyvolať diskusiu o modalitách jeho uplatňovania.

b) Na seminári sa zúčastnilo viac ako 150 účastníkov z 26 krajín, ktorí reprezentovali nielen medzinárodné a národné inštitúcie, ale aj občiansku spoločnosť a vytvorili tak skutočnú profesionálnu sieť. Ich účasť na seminári potvrdila, že občianskej spoločnosti, a v rámci nej

predovšetkým umelcom, tvorcom umenia a ostatným profesionálom v oblasti kultúry, ktorých angažovanosť v prospech rozmanitosti kultúrnych prejavov je kľúčová, sa vymedzuje miesto, aké im patrí.

c) Výzvou je uskutočnenie európskeho seminára vo fáze implementácie Dohovoru európskymi krajinami s mottom „Od ratifikácie k implementácii“. Medzinárodný seminár by mal reflektovať konštatovanie, obsiahnuté v úvode k Svetovej správe UNESCO ku kultúrnej rozmanitosti z roku 2009, že otázky, týkajúce sa kultúrnej rozmanitosti sa dostali do bodu, kde samotný pojem prestal mať presný význam a stal sa viac než konceptom len vágnou ideou, ktorá sa dá ťažko uchopiť. Seminár by preto mal byť prezentáciou dobrých príkladov a výziev, ktoré v kultúrnych politikách krajín prispievajú k ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov a ktoré sú obsiahnuté aj v periodických správach.

d) Seminár prispel k poznaniu, že rozdielnosť a rozmanitosť kultúr predstavuje výnimočné bohatstvo a jeho ochranou a uchovávaním prispievame aj k vzájomnej úcte a tolerancii. Zdokonaľovanie vlastnej kultúrnej existencie a vôľa prispievať k spoločným hodnotám je nielen právom a možnosťou pre každý vyspelý kultúrny štát, ale i morálnym imperatívom pre všetkých.

Príspevky a prezentácie účastníkov seminára sú publikované v zborníku, ktorý vydalo Ministerstvo zahraničných vecí SR s finančnou podporou Regionálneho úradu UNESCO v Benátkach.

Duševné vlastníctvo

V roku 2011 bol na základe iniciatívy Spoločnosti pre otvorené informačné technológie (SOIT) do Národnej rady Slovenskej republiky predložený poslanecký návrh na prijatie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov, týkajúci sa problematiky tzv. verejných licencií (Creative Commons, GNU, GPL, BSD a EUPL).

a) Prijatím tohto zákona bude umožnené používanie tzv. verejných licencií a uzatváranie licenčných zmlúv v on-line prostredí, a to aj špecifickými spôsobmi, napr. click-wrap, shrink-wrap licencie. Sú to rozšírené formy a spôsoby uzatvárania licencií, ktoré doterajšia slovenská právna úprava neumožňuje, a to vzhľadom na obligatórnu písomnú formu, ktorá je výnimkou oproti väčšine európskych právnych úprav, ako aj samotný proces kontraktácie. Vzhľadom na špecifické spôsoby uzatvárania licenčných zmlúv v on-line prostredí je prekážkou tiež podmienka účinnosti prijatia návrhu na uzavretie zmluvy a obligatórna písomná forma licenčnej zmluvy. Poslanecký návrh rieši všetky tieto problematické okruhy

b), c), d) Vzhľadom na skrátené volebné obdobie legislatívny proces v Národnej rade SR nestihol byť ukončený.

3.2. Čo robí občianska spoločnosť

Pozn.: Za výber faktov a za názory v časti 3.2 a v prílohe sú zodpovední predstavitelia Slovenskej koalície pre kultúrnu diverzitu; ich názory sa nemusia zhodovať s názormi predstaviteľov ministerstva.

S cieľom podporovať na Slovensku presadzovanie Dohovoru a uvedenie jeho zásad do praxe bola založená Slovenská koalícia pre kultúrnu diverzitu (SKKD). Na Slovensku reprezentuje v súčasnosti 19 asociácií umelcov naprieč celým umeleckým spektrom. K najvýznamnejším akciám SKKD patrila petícia s cieľom zastaviť zhoršovanie sociálneho postavenia umelcov a zmobilizovanie kultúrnej obce v roku 2011 v úsilí o zmenu pripravovaného vládneho návrhu daňovej a odvodovej reformy.

SKKD, ako zástupca umelcov, sa dlhodobo usiluje o konštruktívny dialóg s príslušnými orgánmi štátnej správy, predovšetkým s Ministerstvom kultúry SR, ale aj s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstvom financií SR s cieľom riešiť konkrétne problémy v kultúre, ktoré sa dlhodobo hromadili, ale riešenia sa neustále odkladali.

Aj keď už roky sporadicky prebiehajú rokovania na rôznych úrovniach (za účasti riaditeľov odborov a generálnych riaditeľov ministerstva, štátnych tajomníkov Ministerstva kultúry SR a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ministrov kultúry a práce, poslancov Národnej rady SR, predstaviteľov politických strán, dvakrát aj za účasti predsedníčky vlády SR), ich efektívnosť je zatiaľ problematická: chýba kontinuita a systematická medzirezortná spolupráca, po každých voľbách sa začína v značnej miere odznova.

Na druhej strane môžeme konštatovať, že najmä v priebehu posledného roka sa spolupráca zintenzívnila, diskusia o mnohých problémoch umelcov dostala systematickejší charakter a možno hovoriť aj o niektorých čiastkových výsledkoch: akceptovanie SKKD ako partnera pre rokovanie, zastúpenie SKKD v Rade ministra kultúry pre umenie (najmä aktívna účasť pri príprave Stratégie rozvoja kultúry na roky 2012 – 2016), v pracovnej skupine ministerstva na riešenie financovania kultúry, zlepšenie spolupráce so Sekciou medzinárodnej spolupráce ministerstva (príprava zmluvy o spolupráci medzi SKKD a ministerstvom), prijatie novely zákona (odlíšenie aktívnych a neaktívnych príjmov - malý krok k zlepšeniu sociálneho postavenia umelcov v oblasti odvodov), intenzívna spolupráca s ministrom kultúry pri vecnom riešení problémov v súvislosti so zriadením Múzea súčasného umenia Danubiana a v pracovnej skupine, založenej s cieľom pripraviť zriadenie inštitúcie typu Kunsthalle (zameranej na prezentáciu najaktuálnejších trendov súčasného výtvarného umenia).

SKKD je aktívna aj v rámci rozvíjania medzinárodnej spolupráce. Je zakladajúcim členom Európskej skupiny koalícií pre kultúrnu diverzitu (ECCD) a Medzinárodnej federácie koalícií pre kultúrnu diverzitu (IFCCD), ktoré boli založené s cieľom podporovať implementáciu Dohovoru. Na ich činnosti sa priebežne zúčastňuje. Podrobnejšie informácie o zapojení občianskej spoločnosti obsahuje príloha 3.2 Dosah a zapojenie občianskej spoločnosti.

4. Dosiahnuté výsledky a výzvy týkajúce sa zavádzania Dohovoru

Výsledky, dosiahnuté pri zavádzaní Dohovoru sú obsiahnuté v rozpracovaných opatreniach na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov v 1. periodickej správe. Pri zavádzaní Dohovoru boli identifikované aj ďalšie výzvy a súvisiace riešenia.

Identifikované výzvy a riešenia

- vytvoríť Pracovnú skupinu na riešenie postavenia umelcov v spoločnosti, resp. pracovnú podskupinu pod Radou pre umenie
- komplexne riešiť právne a sociálne postavenie – štatút - umelcov v spoločnosti:
  - zohľadniť špecifické postavenie umelcov v zákone o kolektívnom vyjednávaní, sociálnych a daňových zákonoch
  - posilniť vyjednávaciu pozíciu autorov a výkonných umelcov v autorskom zákone
- riešiť systém podpory pôvodnej tvorby na Slovensku:

- zaradiť nákup umeleckých diel medzi položky, ktoré by boli uznané na zníženie daňového základu
  - transformovať umelecké fondy
  - prijať opatrenia na získanie iných finančných zdrojov na podporu tvorby
  - zaviesť povinnosť použiť pri verejných stavbách 1 až 2 % z celkových nákladov na nákup umeleckých diel
  - zabezpečiť podiel domácej pôvodnej kultúrnej produkcie v masmédiách, predovšetkým verejnoprávných
  - zriadiť Centrum súčasného výtvarného umenia
  - zaviesť povinnosť rozhodovať o výbere umeleckých diel pre verejné budovy a verejné priestranstvá na základe súťaže
  - podporovať prezentáciu pôvodnej domácej tvorby v zahraničí
  - podporovať medzinárodnú spoluprácu v oblasti implementácie Dohovoru
  - prijať opatrenia, aby na slovenskom trhu zahraničné audiovizuálne diela, vrátane diel svetovej kinematografie boli opatrené zároveň aj slovenskou jazykovou mutáciou (názov diela, titulky, dabing)
-
- pokračovať v pravidelnej účasti na zasadnutiach Medzivládneho výboru na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov a Konferencie zmluvných strán
  - pokračovať v činnosti kontaktného bodu, ktorý na ministerstve existuje od r. 2009. Úlohou kontaktného bodu je poskytovať informácie o Dohovore v spolupráci s občianskou spoločnosťou
  - pokračovať v pôsobení v expertnom paneli na posudzovanie projektov rozvojových krajín podporovaných z Medzinárodného fondu pre kultúrnu diverzitu (IFCD). Za alternanta do panelu expertov bol v pilotnej fáze na roky 2010 – 2012 zvolený reprezentant SR Marek Adamov
  - na pravidelnej ročnej báze poskytovať dobrovoľný príspevok do IFCD. Odporúčaná minimálna výška finančného príspevku je 1 % z ročného príspevku krajiny do rozpočtu UNESCO, t. j. v prípade SR 3 538 €. Príspevok je možné zahrnúť aj do Oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA) SR.
  - presadzovať začlenenie kultúry do ODA a rozpočtovať finančné prostriedky v rozpočtovej kapitole ministerstva na zlepšenie kultúrneho rozvoja obyvateľstva rozvojových krajín
  - hľadať možnosti spolupráce so Slovenskou agentúrou pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS) v oblasti implementácie pomoci SR rozvojovým krajinám
  - vkladať odkaz na Dohovor do bilaterálnych kultúrnych dohôd, najmä dohôd s tretími krajinami
  - reflektovať ciele Dohovoru v pripravovanej koncepcii na podporu kultúrnych a kreatívnych priemyslov
  - zahrnúť implementáciu Dohovoru do Stratégie kultúrnej politiky SR
  - zahrnúť implementáciu Dohovoru do programu Rady pre umenie
  - zvážiť usporiadanie medzinárodného podujatia s cieľom výmeny skúseností s implementáciou Dohovoru
  - vytvárať synergie v oblasti ochrany a podpory rozmanitosti kultúrnych prejavov aktívnym pôsobením SR nielen v UNESCO, ale aj v Európskej únii, Rade Európy, Vyšehradskej skupine, v organizácii EUROMED a Anna Lindh Foundation
  - v rámci medzikultúrneho, ale aj medzináboženského dialógu s prihliadnutím na miestne kultúrne a náboženské špecifiká podporovať vyváženosť medzi zachovaním kultúrnej identity a spoločenskej integrácie

- v rámci Medzinárodnej dekády zblížovania kultúr (2013 - 2022) prispieť k harmonickej interakcii medzi kultúrami a ľuďmi na šírenie ideálov mieru a nenásillia, podpory dialógu medzi náboženstvami, ochrany kultúrnej rozmanitosti a kultivovania tolerancie.

5. Podporné informácie a údaje

5.1 Hlavné zdroje a odkazy

5.2 Poskytovanie informácií o dostupných štatistikách

5.2.1 Demografický kontext

- a) Štruktúra obyvateľstva (príloha 5.2.1 a)
  - Celkový počet obyvateľov (príloha 5.2.1 a)
  - Celkové ročné miery rastu na tisíc obyvateľov (príloha 5.2.1 a)
  - Veková štruktúra (príloha Vekovky)
- b) Migrácia (príloha 5.2.1 b)
  - Objem migrácie ako percento obyvateľstva (príloha 5.2.1 b)
  - Emigrácia (príloha 5.2.1 b)
- c) Jazyk a gramotnosť (príloha 5.2.1 c)
  - Počet úradných jazykov (príloha 5.2.1 c)
  - Počet používaných jazykov (príloha 5.2.1 c)
  - Miery gramotnosti (príloha 5.2.1 c)

5.2.2 Mobilita tovarov a služieb kultúrneho charakteru

- a) Celkové toky tovarov a služieb kultúrneho charakteru (príloha Zahraničný obchod, príloha 5.2.2 Film)
  - Celkový vývoz v obchodovaní s tovarmi kultúrneho charakteru v € (príloha Zahraničný obchod, príloha 5.2.2 Film)
  - Celkový dovoz v obchodovaní s tovarmi kultúrneho charakteru v € (príloha Zahraničný obchod, príloha 5.2.2 Film)
  - Celkový vývoz v obchodovaní so službami kultúrneho charakteru v € (príloha Zahraničný obchod, príloha 5.2.2 Film)
  - Celkový dovoz v obchodovaní so službami kultúrneho charakteru v € (príloha Zahraničný obchod, príloha 5.2.2 Film)
- b) Toky prekladov
  - Celkový počet vydaných prekladov – údaj nie je k dispozícii
  - Celkový počet titulov preložených a vydaných v zahraničí – údaj nie je k dispozícii

5.2.3 Kultúrna produkcia, distribúcia

- a) Filmy (príloha 5.2.3)
  - počet vyrobených domácich hraných filmov/rok (príloha 5.2.3)

- % filmov vyrobených v koprodukcii (príloha 5.2.3)
  - % distribučných spoločností s vnútroštátnou kontrolou (príloha 5.2.3)
  - počet kín na 1000 obyvateľov (príloha 5.2.3)
- b) Rozhlasové/televízne vysielanie (príloha 5.2.3 b, príloha Rozhlasové a televízne vysielanie v hodinách)
- ročný vysielací televízny čas podľa typu programu (v hodinách) (príloha 5.2.3 b)
  - ročný vysielací čas (TV a rozhlas) pre programy týkajúce sa domorodého a kmeňového obyvateľstva (v hodinách)
  - ročný vysielací čas (TV a rozhlas) podľa typu výroby programu (domáca/zahraničná, v hodinách) (príloha Rozhlasové a televízne vysielanie v hodinách)
- c) Knihy
- počet vydaných titulov – údaj nie je k dispozícii
  - počet vydavateľov – údaj nie je k dispozícii
  - počet kníhkupectiev – údaj nie je k dispozícii
- d) Hudba (príloha Kultúra a náboženstvo)

5.2.4 Kultúrna spotreba/ účasť

- a) Percentuálny podiel ľudí navštevujúcich viackrát za rok kultúrne podujatia ako sú napríklad koncerty, živé divadelné predstavenia, v členení podľa pohlavia a veku (pokiaľ je to možné) – údaje nie sú k dispozícii
- b) Návštevnosť kín v tisíckach (príloha 5.2.4 b)
- c) Predaj kníh – údaje nie sú k dispozícii
- d) Vybavenie domácností (% obyv.) (príloha 5.2.4 d)
- Počet domácností s televíznym prijímačom (príloha 5.2.4 d)
  - Počet osobných počítačov na 1000 obyvateľov (príloha 5.2.4 d)

5.2.5 Pripojenie, infraštruktúra, prístup

- a) Počet účastníkov mobilných sietí na 1000 obyvateľov (príloha 5.2.5 a)
- b) Počet internetových používateľov na 1000 obyvateľov (príloha 5.2.5 b)
- c) Miera rozšírenia Internetu ako % z počtu obyvateľov (príloha 5.2.5 c)
- d) Počet online novín (príloha 5.2.5 d)
- e) Počet internetových rozhlasových staníc (príloha 5.2.5 e)
- f) % verejných rozhlasových a televíznych inštitúcií (príloha 5.2.5 f)
- g) Počet komunitných rozhlasových staníc - žiadne

5.2.6 Hospodárstvo a financie

- a) Príspevok kultúrnych aktivít k hrubému domácomu produktu (HDP) v percentách (príloha 5.2.6 a)
- b) Percentuálny podiel ľudí zamestnaných v kultúre (príloha 5.2.6 b)
- c) Verejné výdavky: vládne výdavky na kultúru – kapitola ministerstva: r. 2008 181 781 053 €, r. 2009 196 706 931 €, r. 2010 190 271 102 €, r. 2011 196 792 885 €
- d) Výdavky domácností na kultúru a rekreáciu (príloha 5.2.6 d)

5.2.7 Medzinárodná spolupráca

- a) Oficiálna rozvojová pomoc pridelená na kultúru (odhadovaný percentuálny podiel z celkovej ODA, ktorú je možné prideliť)
- b) Čistý príjem (v USD) z Oficiálnej rozvojovej pomoci pridelenej na kultúru (odhady) – SR nie je prijímateľom Oficiálnej rozvojovej pomoci

Mgr. Art. Natália Cehláriková
štátna tajomníčka Ministerstva kultúry SR

7/e .....Návrh pripravený v mene SKKD, 2015:
Odporúčanie UNESCO o štatúte umelca

SLOVENSKÁ KOALÍCIA PRE KULTÚRNU DIVERZITU

Dostojevského rad 2, 811 09 Bratislava, Slovenská republika • Telefón: +421 915 713 314,
+421 252 962 402

Bratislava, Slovenská republika, 16. november 2015

Pani Danielle Cliche

Riaditeľka sekcie rozmanitosti kultúrnych prejavov
Sekretariát Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov
UNESCO
Paríž, Francúzsko

Vážená pani tajomníčka,
chcel by som Vás požiadať, aby ste do programu Medzivládneho výboru Dohovoru o
ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov zaradili tému:

Odporúčanie UNESCO o štatúte umelca.

Zámerom je otvoriť túto tému, ako som už spomínal na piatom riadnom zasadnutí
Konferencie strán Dohovoru v júni 2015 v Paríži.

Navrhujeme pripraviť nasledujúci logický krok, ktorý je v súlade s Dohovorom
UNESCO z r. 2005: odporúčiť členským štátom podporiť implementáciu Štatútu umelca ako
nástroja na riešenie špecifických problémov kultúrneho sektora v rôznych krajinách, ktorý
výrazne podporí nielen rozvoj kultúrneho sektora, ale aj spoločnosti a trvalo udržateľný
hospodársky rozvoj.

V prílohe zasielam:

- 1/ Návrh odporúčania UNESCO
- 2/ Stručný komentár k návrhu
- 3/ Odkaz na publikáciu *Štatút umelca / pracovný materiál pre širšiu medzinárodnú diskusiu*
– podrobný komentár s príkladmi z 22 krajín zo 4 svetadielov.
- 4/ Výber konferencií a odporúčaní prijatých medzinárodnými asociáciami umelcov o tejto
problematike v predchádzajúcich rokoch

So srdečným pozdravom,

Pavol Kráľ
Predseda Slovenskej koalície pre kultúrnu diverzitu
Predseda Slovenskej výtvarnej únie
Člen Rady vlády Slovenskej republiky pre kultúru
Člen výkonného výboru IAA/IAAP a Koordinátor pre Európu
Podpredseda Slovenskej koalície pre kultúrnu diverzitu
Člen Medzivládneho výboru UNESCO pre kultúrnu rozmanitosť

1/ Návrh odporúčania UNESCO

Kedže situácia v legislatíve v mnohých krajinách v súčasnosti nezodpovedá Dohovoru UNESCO z 2005,

kedže význam kultúrneho sektora pre rozvoj každej krajiny a jeho príspevok k HDP je neodškriepiteľný a ďalej rastie,

kedže kultúrny sektor poskytuje prácu významnému počtu pracovníkov a môže výrazne prispieť k zníženiu nezamestnanosti na svete, s ohľadom na potenciál jeho ďalšieho rastu,

kedže kultúrny sektor, na rozdiel od mnohých iných sektorov, ktoré podporujú trvalo udržateľný rozvoj, nie je náročný na prírodné zdroje, zásadne nezvyšuje spotrebu energie, ani neprodukuje významné objemy odpadu, neprispieva k znečisťovaniu našej planéty a jeho rozvoj si vyžaduje len pomerne malé investície – jeho rozvojový potenciál je založený na kreatívnych ľudských zdrojoch, a preto je v podstate nevyčerpatelný,

a s prihliadnutím na ďalšie vplyvy kultúrneho sektora, ako sú stanovené v Dohovore UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov z 2005, ktorý dodnes ratifikovalo 140 krajín sveta, vrátane Európskej únie,

navrhujeme, aby UNESCO na základe Dohovoru z 2005 pripravilo nasledujúci logický krok a odporučilo členským štátom podporiť implementáciu Štatútu umelca ako nástroja na riešenie špecifických problémov kultúrneho sektora v rôznych krajinách, ktorý výrazne podporí nielen rozvoj kultúrneho sektora, ale aj spoločnosti a trvalo udržateľný hospodársky rozvoj.

Prvý krok: Prijatie právnych predpisov, v ktorých bude na základe odporúčaných jasných a transparentných kritérií definované, kto je profesionálny umelec.

Definovaný štatút umelca by sa mal vzťahovať na ľudí, ktorí:

a/ vykonávajú umeleckú činnosť v slobodnom povolání,

b/ absolvovali odborné štúdium so zameraním na umeleckú alebo kreatívnu činnosť alebo preukázateľne dosahujú umelecké a tvorivé výsledky.

Návrh dodržiava základné zásady:

- **zásadu otvorenosti a transparentnosti** systému, ktorý umožňuje začleniť všetkých, pre ktorých je umelecká činnosť významnou súčasťou ich života a vplýva na ich daňové povinnosti a sociálne zabezpečenie,
- **zásadu profesionality** zaručenej buď ukončením odborného štúdia v oblasti umenia alebo odborným posudkom inými umelcami (či sa výsledky kreatívnej činnosti osoby dajú považovať za umelecké alebo nie) – čím sa vylúči možnosť monopolizácie rozhodovania,
- **zásadu dobrovoľnosti** – registrácia štatútu umelca nie je povinná, záleží len na umelcovi, či požiadava o udelenie štatútu umelca alebo nie.

Druhý krok: **Postupná implementácia opatrení, ktoré budú súčasťou príslušných právnych predpisov**, podľa reálnej situácie a možností jednotlivých štátov.

Tak, ako ich budú podporovať právne predpisy upravujúce štatút umelca, **budú cieľené a konkrétne kroky priamo riešiť problémy v relevantných oblastiach umenia.**

2/ Stručný komentár k návrhu

a/ Úvod do problematiky štatútu umelca

Mnohé krajiny sa snažia vyriešiť postavenie umelcov. Jednou z možností je štatút umelca, ktorý definuje

- kto je umelcom a
- následný zákon, ktorého prijatím sa riešia špecifické problémy umelcov.

O štatúte umelca sa začalo diskutovať už pred mnohými rokmi – na Slovensku už pred 25 rokmi a až teraz sme dosiahli úspech. Všetky zásady, ktoré sme podporovali – dobrovoľnosť, odbornosť, overiteľné výsledky a vzdelanie – boli začlenené, výsledok je primeraný a na Slovensku máme konečne zákonom definovaný prvý krok v zmysle koncepcie štatútu umelca (prijatý Národnou radou SR 11. novembra 2015). Nastal čas, kedy môžeme začať s riešením špecifických otázok.

Ako podklad pre širšiu medzinárodnú diskusiu Slovenská výtvarná únia minulý rok uverejnila pracovný materiál pod súborným názvom Štatút umelca (v slovenskej a anglickej verzii). **Diskusia o štatúte umelca je príkladom účinného medzinárodného dialógu:** zapojili sa do nej členovia medzinárodných umeleckých organizácií IAA Európa, IAA/AIAP, IFCCD, ECCD, IFACCA, NAVA a ECA.

Až doteraz musela každá krajina začínať úplne od nuly. Je čas spojiť sily, vymeniť si skúsenosti a pokúsiť sa dohodnúť na praktickom riešení problémov. Krajiny pracujú na kreatívnych riešeniach individuálne. Kľúčové príklady nájdeme vo Švédsku, Kanade, Litve, Nemecku, Nórsku, na Slovensku, ale aj v Maroku, Mexiku a v ďalších štátoch.

Môžeme zozbierať fungujúce modelové riešenia a použiť ich ako odporúčanie pre ostatných. Potrebujeme rozmanitosť v kultúre, nie vo fungovaní právnych predpisov.

S podporou UNESCO by sme mohli ušetriť čas aj energiu – mohli by sme celý proces zefektívniť. Je to v záujme oboch strán – umelcov aj celej spoločnosti.

Náš cieľ môžeme úspešne dosiahnuť – lepší právny štatút umelcov im poskytne vyššie šance zarábať si na živobytie vlastnou umeleckou prácou: **rokovania so štátnymi orgánmi sú vždy zložité, ale situácia je o niečo jednoduchšia, ak máme k dispozícii informácie a pozitívne príklady z iných krajín.**

Chceme sa s ostatnými krajinami podeliť o naše skúsenosti získané počas tohto dlhého procesu, porovnať osvedčené postupy a poučenia získané v procese definovania štatútu umelca na medzinárodnej báze s cieľom pomôcť ostatným rýchlejšie dosiahnuť fungujúce zlepšenie situácie.

b/ Štatút umelca a Dohovor UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov (2005)

Tento rok si pripomíname 10. výročie prijatia Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov. V Dohovore sa niekoľko krát (napr. čl. 4 ods. 4) vyslovene spomína, že **umenie a obchod neznamenajú to isté.**

(Doslovne: Kultúrne aktivity, tovary a služby sú aktivity, tovary a služby, ktoré pri posudzovaní z hľadiska kvality, použitia alebo účelu stelesňujú alebo odovzdávajú kultúrne prejavy nezávisle od obchodnej hodnoty, ktorú môžu mať. Kultúrne aktivity

môžu mať účel samy osebe alebo môžu prispievať na produkciu kultúrnych tovarov a služieb.)

Napriek tejto zásade sa v mnohých krajinách umelci – z hľadiska daňových zákonov, sociálneho zabezpečenia atď. – posudzujú rovnako ako podnikatelia.

Avšak, **ak umelecká produkcia nie je totožná s komerčnou produkciou a ak sa pracovné podmienky umelca zásadne líšia od pracovných podmienok podnikateľov, mali by to zohľadňovať aj relevantné zákony.**

Jedným z možných riešení je štatút umelca, ktorý definuje kto je umelcom a nadväzujúce zákony, ktoré riešia špecifické problémy umelcov. Preto by sme v tomto smere chceli navrhnúť prijatie nasledujúceho logického kroku, ktorý zodpovedá Dohovoru:

Pokúsiť sa o dosiahnutie konsenzu o základných zásadách štatútu (profesionálneho) umelca.

c/ Štatút umelca a Odporúčanie UNESCO/ 1980

V odporúčaní UNESCO o štatúte umelca sa navrhuje formálna definícia platná pre všetkých umelcov: *Pod pojmom „umelec“ sa rozumie každá osoba, ktorá tvorí alebo poskytuje tvorivé vyjadrenie alebo opätovne vytvára umelecké diela, ktorá považuje vlastnú umeleckú tvorbu za neodmysliteľnú súčasť svojho života, ktorá prispieva takouto cestou k rozvoju umenia a kultúry a ktorá je alebo chce byť uznaná ako umelec, bez ohľadu na to, či je alebo nie je viazaná akýmkoľvek vzťahom k zamestnaniu alebo asociácii.*

Túto definíciu v plnom rozsahu uznávame. Všeobecná filozofická definícia UNESCO je správna a je vhodná ako štartovací bod, ale **v praxi takáto definícia jednoznačne neodlišuje umelca od ostatných pracujúcich** (z pohľadu daňového úradníka, pracovníka sociálnej poisťovne, či inej štátnej inštitúcie). Preto nie sme schopní pokračovať vo vyjednávaní so zodpovednými predstaviteľmi štátu bez zadeninovania jasných pravidiel, ktoré by boli použiteľné v praxi.

Cieľom je nájsť spôsob riešenia špecifických problémov umelcov, ktorých umelecká činnosť vytvára výnosy, a preto má vplyv na ich daň z príjmu a sociálne zabezpečenie (na rozlíšenie od širšej skupiny umelcov ich nazývame „profesionálni umelci“).

d/ Je štatút umelca dôležitý len pre umelcov, alebo aj pre spoločnosť a štát?

Som presvedčený, že odpoveďou je: **PRE OBOCH.**

Podpora umenia a kultúry nie je mrhaním peňazí, ale dobrou investíciou. Umenie a kultúra sú významné aj z hospodárskeho hľadiska: na rozdiel od všeobecného presvedčenia ich príspevok k rozvoju krajín vôbec nie je okrajový.

Niekoľko príkladov zozbieraných z mnohých dokumentov je dôkazom o význame kultúrneho sektora pre rozvoj štátov (za obdobie posledných desiatich rokov):

- 2006: Ekonomika kultúry
- 2010: Zelená kniha
- jún 2015: Zasadnutie zmluvných štátov Dohovoru UNESCO, Paríž

d/1 Niekoľko údajov z Ekonomiky kultúry v Európe (štúdie generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre vzdelávanie a kultúru z októbra 2015):

Kultúrny a kreatívny sektor priniesol obrat vo výške viac ako € 654 miliárd v 2003; tento údaj nám odhalí ešte viac, ak ho porovnáme s údajmi z automobilového priemyslu a odvetvia IKT:

- obrat automobilového priemyslu v 2001 dosiahol len € 271 mld.
- obrat výrobcov IKT v 2003 dosiahol € 541 mld.

Príspevok k európskemu HDP (2003)

- - textilný priemysel	0,5%
- - potravinársky a nápojový priemysel	1,9%
- - nehnuteľnosti	2,1%
- - chemický, gumársky priemysel a výroba plastov spolu	2,3%
- - Kreatívne a kultúrne odvetvie	2,6%

V rokoch 1999-2003 bol rast sektoru o 12,3% vyšší ako rast všeobecného hospodárstva.

V 2004 pracovalo v sektore 5,8 milióna ľudí. Zatiaľ čo v rokoch 2002-2004 EÚ zaznamenala pokles celkovej zamestnanosti, **zamestnanosť v sektore vzrástla (o 1,85%).**

46,8 % pracujúcich v sektore má ukončené vysokoškolské vzdelanie (v porovnaní s 25,7 % všetkých zamestnaných).

d/2 Androulla Vassiliou, európska komisárka pre vzdelávanie, kultúru, viacjazyčnosť a mládež, v Bruseli 27. apríla 2010 povedala:

„Kultúrne a kreatívne odvetvia Európy nie sú len nevyhnutnosťou z hľadiska kultúrnej rozmanitosti na našom kontinente; sú tiež jedným z najdynamickejších sa rozvíjajúcich sektorov hospodárstva. Zohrávajú významnú úlohu v časoch, kedy sa Európa potrebuje spamätať z krízy.“

d/3 Nové informácie od zasadnutia zmluvných štátov Dohovoru UNESCO v júni 2015, v Paríži:

Návrh tém na intervenciu EÚ na 5. Konferencii strán Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov z 2005, Paríž, jún 2015:

Od nadobudnutia účinnosti Dohovoru sa EÚ a členské štáty pokúšajú prostredníctvom svojich politík chrániť a podporovať kultúrnu rozmanitosť v Európe. My sme tiež pomohli podporiť kultúrne a kreatívne odvetvia, ktoré prispievajú 4,4 % k HDP EÚ a ponúkajú zamestnanie 8,5 miliónu Európanov – dvakrát viac ako automobilový priemysel, pričom zamestnávajú omnoho väčšie percento mladých ľudí, než akýkoľvek iný sektor.

e/ Je významný príspevok kultúrneho sektora k HDP štátu, jediným dôvodom, pre ktorý by mal štát podporovať umenie a kultúru?

Určite nie.

Kultúra – rovnako ako školstvo a zdravotníctvo – sa nedá merať len z hľadiska finančných prínosov. Spoločnosť bez kultúry (školstva alebo zdravotníctva) by bola spoločnosťou bez budúcnosti.

Štát by mal podporovať umenie a kultúru, pretože o otázkach umenia a kultúry nemôže rozhodovať trh: trh sa často mýli, najmä keď ide o súčasné umenie. Dobový „trh“ neuznal genialitu Rembrandta, „trh“ celý život ignoroval Vincenta van Gogha a trh bol pôvodne aj proti vybudovaniu Eiffelovej veže – ľuďom sa nepáčila, len neskôr si na ňu zvykli a teraz už neodmysliteľne patrí k Parížu.

Veľkú časť kultúrneho dedičstva ľudstva by sa bez podpory štátu nikdy nepodarilo vytvoriť: egyptské pyramídy, Michelangelovu sochu Dávída, maľby v Sixtínskej kaplnke a mnohé ďalšie.

f/ Akým spôsobom sa odráža príspevok kultúry v postavení umelca?

Súhlasíme s jedným z výsledkov štúdie *Ekonomika kultúry*: „Kultúrny a kreatívny sektor je sektorom, ktorý rastie a rozvíja omnoho rýchlejšie než ostatné hospodárske odvetvia.“

Kultúrny a kreatívny sektor je ako taký vo veľmi dobrej kondícii, ale jeho najdôležitejšia súčasť, umelci, bez ktorých sektor nemôže existovať, vôbec nie sú v dobrej „kondícii“. Dá sa povedať, že európski umelci sú na tom omnoho horšie, než pracujúci z iných sektorov, ak ich porovnáваме napr. podľa dosiahnutého vzdelania (pozri: Postavenie umelcov v Európe, štúdiá na objednávku Výboru Európskeho parlamentu pre kultúru a vzdelávanie, dokončená v novembri 2006, autor: Európsky inštitút pre komparatívny kultúrny výskum, Bonn, a ďalší).

Umelci sú vo všeobecnosti nižšie sociálne zabezpečení, čo vyplýva najmä z ich nepravidelného príjmu, krátkodobých zmlúv a povahy kultúrnej práce. Niekoľko údajov o situácii v EÚ z Eurostatu (2007):

	Zamestnanosť v kultúre	Zamestnanosť všeobecne
Krátkodobé zamestnanie	16%	13%
Čiastočný úväzok	25%	17%
V slobodnom povolani	29%	14%
Druhé zamestnanie: takmer dvojnásobok v porovnaní s ostatnými zamestnanými		
Práca z domu	29%	13%

Medzi jednotlivými európskymi krajinami vládnu pomerne veľké rozdiely, ale zásadné ekonomické problémy umelcov sú veľmi podobné. Nemôžeme si myslieť, že situácia umelcov v Južnej Amerike, Ázii alebo Afrike je lepšia. Práve preto sme presvedčení, že sa treba nad situáciou umelcov vážne zamyslieť.

Štatút umelca by mohol byť významným krokom, ktorý odštartuje proces zlepšovania ekonomickej situácie umelcov a vytvorí pozitívnejšie prostredie pre tvorbu umenia.

g/ Je štatút umelca len európskou záležitosťou?

Určite nie. Štatút umelca bol po prvýkrát schválený už pred 25 rokmi v Kanade.

h/ Pre ktoré krajiny by bol štatút umelca – alebo všeobecnejšie medzinárodná spolupráca a výmena informácií s cieľom zlepšiť postavenie umelcov – prínosnejší: pre rozvinuté alebo rozvojové krajiny?

Som presvedčený, že pre obidva druhy. Právne a sociálne postavenie umelcov sa v jednotlivých krajinách líši. Rozdiely existujú aj v Európe. **Táto diskusia by mohla najviac príniesť krajinám, kde nemajú umelci dobré, či dokonca ani uspokojujúce postavenie.**

Ale prínosom bude aj v krajinách so silnými hospodárskymi systémami a efektívnymi systémami podpory umenia a kultúry, pretože je dôležité predísť tomu, aby skĺzli späť a vždy existuje priestor na zlepšenie, vždy existuje niečo, čo by mohlo fungovať lepšie a efektívnejšie.

Jeden príklad za všetky: Vo Švédsku funguje pozitívny a efektívny systém na podporu práv umelcov v súvislosti s vystavovaním diel s názvom **Dohoda MU** – podporený cez rokovania so štátom.

Táto podporná aktivita by mohla byť inšpiráciou a nástrojom učenia pre ostatné krajiny.

3/ Podrobné pripomienky – odkaz na publikáciu

3/ Odkaz na publikáciu *Štatút umelca / pracovný materiál pre širšiu medzinárodnú diskusiu*: <http://preview.triad.sk/svu/StatusOfTheArtist-Engl-Slovak.pdf>

4/ Výber konferencií a prijatých odporúčaní

Medzinárodná asociácia umenia (IAA) pripravila v priebehu predchádzajúcich rokov niekoľko podujatí zameraných na túto tému (diskusie sa uskutočnili v Berlíne – Nemecko, Istanbule – Turecko, Antofagaste – Čile, Bratislave a Košiciach – Slovensko, Soule – Kórea atď.).

4/a/ 21. – 23. september 2012, Galéria UMEĽKA, Bratislava, Slovenská republika: 3. Kongres Medzinárodnej federácie koalície pre kultúrnu diverzitu (IFCCD a ECCD)

Pavol Kráľ prezentoval slovenský projekt o štatúte umelca a medzinárodnú analýzu; projekt bol schválený, pozri Pracovný plán 2012 – 2014 prijatý 3. Kongresom IFCCD:

Vec: Kultúrne opatrenia – Štatút umelca

Cieľ: Opatrenia zamerané na rozvoj a podporu umelcov a ďalších pracujúcich zapojených do tvorby kultúrnych prejavov

Návrh: Medzinárodné porovnanie osvedčených postupov a poučení z právnych definícií umelcov vypracované v podobe komparatívnej tabuľky

Vedie: Pavol Kráľ, Slovensko

4/b/ 5. október 2013, Oslo, Nórsko: 10. Valné zhromaždenie Medzinárodnej asociácie umenia Európa (IAA Európa) schválilo odporúčanie:

10. Valné zhromaždenie Medzinárodnej asociácie umenia Európa (IAA Európa) schválilo v Oslo, 5. októbra 2013, nasledujúce odporúčanie: Vyzývame vlády členských štátov, aby čerpali z osvedčenej praxe konkrétnych zákonov o štatúte umelca a zlepšili sociálne, tvorivé, pracovné a daňové podmienky umelcov prihladajúc na ich tvorivý príspevok ku kultúrnemu rozvoju každého národa.

4/c/ 16. október 2015 Konferencia o štatúte umelca / „Ako prežiť umením“, pod vedením Pavla Kráľa v Plzni – Európskom hlavnom meste kultúry 2015, Česká republika (kľúčové príhovory predniesli zástupcovia umelcov zo Slovenska, Nórska, Švédska, Nemecka, Spojeného kráľovstva, Portorika, Francúzska a Českej republiky) za účasti delegácií umelcov z 28 krajín Ameriky, Afriky, Ázie a Európy (piaty svetadiel - Austráliu - zastupoval písomný príspevok Tamary Winikoff, výkonnej riaditeľky Národnej asociácie výtvarného umenia – NAVA): Pavol Kráľ predstavil koncepciu štatútu umelca na rokovania Medzivládneho výboru Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov (Paríž, december 2015). Delegáti návrh jednohlasne podporili.

4/d/ 17. - 18. október 2015, Plzeň, Česká republika: 18. Valné zhromaždenie IAA / AIAP (Medzinárodná asociácia umenia, zastrešujúca organizácia stoviek tisícov profesionálnych výtvarníkov sveta, IAA/AIAP UNESCO, 1 rue Miollis 75732 Paris Cedex 15) schválilo odporúčanie:

18. Valné zhromaždenie IAA / AIAP odporúča národným organizáciám IAA, aby sa zapojili do diskusie o štatúte umelca, podporili racionálne riešenie rámcového návrhu, ktorý ho definuje, a použili ho pri rokovaniach s príslušnými zástupcami štátu s cieľom zlepšiť právne postavenie a sociálne práva umelcov.

18. Valné zhromaždenie IAA / AIAP odporúča vládam členských štátov, aby prihliadali na pozitívne skúsenosti počas prípravy zákona o štatúte umelca a použili najlepšie myšlienky a návrhy v procese zlepšovania sociálnych záruk, podmienok pre tvorivú prácu, prácu a zdaňovanie umelcov a nezabúdali pri tom na tvorivý príspevok umelcov ku kultúrnemu rozvoju každého z národov.

Viac informácií nájdete v medzinárodnej analýze štatútu umelca na: <http://preview.triad.sk/svu/StatusOfTheArtist-Engl-Slovak.pdf>

4/e/ 23. - 24. október 2015, Kongres Medzinárodnej federácie koalície za kultúrnu diverzitu (IFCCD a ECCD), Mons - Európske hlavné mesto kultúry 2015, Belgicko: Delegáti z celého sveta privítali informácie prednesené Pavlom Kráľom o výraznom pokroku v plnení úloh schválených na Kongrese IFCCD v Bratislave v októbri 2012 – príprava štatútu umelca.

Päť priorít IFCCD pre nadchádzajúce roky:

1. Účasť na príprave národných kultúrnych politík
2. Ochrana kultúrnej výnimky v obchodných dohodách
3. Príspevok k školiacim a vzdelávacím programom o kultúrnej rozmanitosti
4. Medzinárodné aktivity zamerané na spoluprácu v oblasti kultúry
5. Preskúmanie právnych predpisov o *štatúte umelca* a autorských právach

4/f/ 6. november 2015, Konferencia: Význam inštitúcie v kultúrnych procesoch, Litovská akadémia vied, Gedimino pr. 3, Vilnius, Litva. Pavol Kráľ, Slovensko, vo svojom príspevku (s názvom *Kultúrny život a sociálne a právne postavenie umelcov na Slovensku: Čo sa zmenilo za posledné roky?*) predstavil návrh zákona o štatúte umelca.

4/g/ 11. november 2015: Národná rada Slovenskej republiky prijala návrh zákona o štatúte umelca. Zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2016.

7/f Text, pripravený v mene SKKD pre Druhú ŠTVORROČNÚ PERIODICKÚ SPRÁVU Slovenskej republiky (2016) k Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov z roku 2005

Prispela občianska spoločnosť k príprave tejto správy? (Možnosti: ÁNO/NIE) [ak áno] (**aspoň jeden**) (Meno, pozícia, organizácia)

Áno.

Pavol Kráľ, predseda, Slovenská koalícia pre kultúrnu diverzitu (SKKD)

SKKD reprezentuje vyše 200 asociácií, združení a súborov z mnohých oblastí umenia – hudby, výtvarného umenia, divadla, literatúry, televíznej a filmovej tvorby atď, je najreprezentatívnejším a rešpektovaným hovorcom umelcov na Slovensku.

Medzi hlavné ciele SKKD patrí:

- podpora implementácie Dohovoru UNESCO z roku 2005 o ochrane a podpore rôznorodostí kultúrnych vyjadrení,
- zlepšenie podmienok pre rozvoj tvorivosti, kultúry a umenia,
- zlepšenie právneho a sociálneho postavenia umelcov.

[ak áno] **OBČIANSKA SPOLOČNOSŤ** Do tejto časti treba uviesť informácie poskytnuté občianskou spoločnosťou

Vyvinula občianska spoločnosť nejaké iniciatívy zamerané na:

- miestnu a medzinárodnú podporu princípov a cieľov Dohovoru?
Áno.

Aké?

Medzinárodné aktivity:

SKKD je spoluzakladateľom:

- Európskej koalície pre kultúrnu diverzitu (ECCD), spolu s koalíciami profesionálnych umelcov Nemecka, Belgicka, Francúzska a Španielska,
- Medzinárodnej federácie koalície pre kultúrnu diverzitu (IFCCD), Sevilla, 19. sept 2007.

Aktívne sa podieľa nielen na činnosti týchto organizácií (pozícia Member of Board of Directors IFCCD, Vice-President ECCD, zorganizovanie Kongresu IFCCD a ECCD v Bratislave – október 2012, atď), ale aj International Association of Art Europe (IAA Europe – od 2008 člen vedenia, tajomník, od 2010 prevádzkovanie Office IAA Europe v Bratislave, 2011 až 2015 pozícia Prezidenta), IAA/AIAP (pozícia člena celosvetového vedenia 2011-2019, od r 2015 pozícia koordinátora pre Európu), Európska rada umelcov (ECA) a iné. Pozícia člena Medzivládneho výboru UNESCO k Dohovoru o kultúrnej diverzite od r. 2015 (vypracovanie návrhu odporúčania UNESCO k Štatútu umelca, zaslané tajomníčke Dohovoru Danielle Cliché v novembri 2015). Iniciovanie medzinárodnej diskusie k otázke štatútu umelca, zhrnutie výsledkov v 150 stranovej anglicko-slovenskej publikácii (viď príloha).

SKKD a jej členské organizácie zorganizovali, resp. zúčastnili sa na mnohých medzinárodných podujatiach, workshopoch a konferenciách najmä k otázkam právneho a sociálneho postavenia umelcov, mobility umelcov, štatútu umelca, k výmene umeleckých podujatí, k otázke finančných kompenzácií pre umelcov (MU agreement), k postaveniu kultúrnych inštitúcií a iné (viď výber podujatí v prílohe).

Miestne aktivity:

SKKD a jej členské organizácie zorganizovali mnoho podujatí, prednášok a diskusií pre verejnosť najmä k otázkam významu kultúry a umenia pre rozvoj spoločnosti, právneho a sociálneho postavenia umelcov, mobility umelcov, štatútu umelca, k propagácii cieľov a princípov Dohovoru a iné, najmä v rámci pravidelných podujatí -

Svetový deň umenia (15. apríl), Noc múzeí a galérií (máj), Bratislava Art Festival (BLAF – sept/október), či Biele noci (jeseň). K týmto témam sa predstavitelia SKKD v rámci možností vyjadrujú i v médiách (televízie, rozhlas, noviny a časopisy).

Maximálne 2100 znakov

- podporu ratifikácie Dohovoru a jeho vykonávania zo strany vlád?

Aké?

SR ratifikovala Dohovor už v roku 2006, jeho uvádzanie do života je však dlhodobým procesom. SKKD od svojho vzniku usilovala o vytvorenie stálych poradných orgánov so zastúpením občianskej spoločnosti, s cieľom konštruktívne a systematicky spolupracovať pri riešení aktuálnych problémov kultúry a príprave legislatívy. Uvítali sme preto vytvorenie Rady vlády pre kultúru a jej Výborov (Výbor pre umenie, Výbor pre kultúrno-osvetovú činnosť, Výbor pre médiá) a pracovných skupín (Pracovná skupina k analýze odmeňovania zamestnancov v odbore kultúry a návrh spôsobu zlepšenia úrovne ich odmeňovania, Pracovná skupina k štatútu umelca, Pracovná skupina pre rekodifikáciu autorského práva v SR), Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie a Sektorovej rady MK pre Národnú sústavu povolání a Národnú sústavu kvalifikácií v rámci projektu EÚ pre zvýšenie zamestnanosti: vo všetkých mala SKKD od r 2012 svojich zástupcov, ktorí pripomienkovali zásadné dokumenty a legislatívne návrhy, neraz ich aj iniciovali a navrhovali opatrenia na zlepšenie situácie v oblasti kultúry a zvýšenie vplyvu kultúry na trvalo udržateľný rozvoj spoločnosti.

Niektoré z výsledkov v poslednom období:

- Štatút umelca:

- apríl 2015: prvý krát (po skoro štvrtstoročí viac či menej intenzívnych diskusií) dosiahnutý na zasadaní pracovnej skupiny MK zásadný konsensus v základnej otázke, koho sa má Štatút umelca týkať
- 11. novembra Národnou radou schválený návrh zákona, ktorý rieši definovanie a registráciu profesionálnych umelcov v slobodnom povolaní v súlade s koncepciou Štatútu umelca (s účinnosťou od 1.1.2016), v nasledujúcom období by mali nasledovať konkrétne opatrenia, ktoré nadviažu na úvodnú etapu a naplnia ju reálnym obsahom
- Novela stavebného zákona: 27.05.2015 Vláda SR schválila novelu stavebného zákona, ktorého súčasťou je povinnosť umiestňovania umeleckých diel na novostavbách alebo na obnovených existujúcich stavbách financovaných z rozpočtu verejnej správy ako i ochrana už existujúcich umeleckých diel, ktoré sú súčasťou verejných stavieb. Národná rada však zatiaľ zákon neschválila.
- Rekodifikácia autorského zákona: Národná rada zákon schválila 1. júla 2015.
- Novela zákona o vysielaní a retransmisii: Národná rada zákon v roku 2015 schválila, stanovuje povinnosť pre súkromné rádiá a verejnoprávny rozhlas vyčleniť stanovené percentá vysielacieho času pre slovenskú tvorbu. SKKD vždy dôsledne podporovala kultúrnu diverzitu a podporu domácej tvorby.
- 14. mája 2014 Vláda SR schválila Stratégiu rozvoja kultúry na roky 2014 – 2020. V prípade, že sa ju skutočne podarí zrealizovať, Stratégia by mohla znamenať zásadný obrát v rozvoji kultúry na Slovensku; v nadväznosti vypracovalo MK za účasti odbornej

verejnosti Akčný plán na roky 2015 – 2017, ktorý obsahuje 60 konkrétnych a termínovaných úloh.

- od 1. januára 2016 začal vykonávať činnosť novozriadený Fond na podporu umenia, ktorý by mal zlepšiť financovanie (v tomto roku nárast finančných prostriedkov o 50% oproti roku predchádzajúcemu) a zjednodušiť administratívnu náročnosť poskytovania grantov na tvorbu a umelecké projekty
- Príprava Stratégie rozvoja kreatívneho priemyslu

Maximálne 2100 znakov

- upozornenie verejných orgánov na obavy občanov, asociácií a podnikov, vrátane zraniteľných skupín?

Aké?

Zastúpenie v poradných orgánoch Vlády a MK trvalo využívame na kritické pripomienkovanie predkladaných návrhov zákonov či iných zásadných dokumentov, upozorňujeme na negatívny dopad dlhodobo neriešených problémov v oblasti kultúry a predkladáme konštruktívne návrhy s cieľom problémy riešiť. Využívame k tomu i priestor v médiách, naše webové stránky (počet návštevníkov na webe SKKD sa blíži k číslu 320 000) a publikácie (napr. Ročenky SVÚ, publikácie Štatút umelca, Biela kniha). Dlhodobo pripomíname napr. potrebu:

- zastaviť vyše 20 rokov klesajúci podiel výdavkov na kultúru (% z HDP),
- zjednodušenia administratívnej náročnosti pri pridelení grantov na podporu tvorby,
- zníženia vysokého daňovo-odvodového zaťaženia umelcov (ako jediná skupina obyvateľstva majú umelci zákonom stanovený odvod 2% z brutto príjmu navyše),
- oživenia trhu s umením: výdavky na nákup umeleckých diel nie je možné použiť na zníženie daňového základu, čo poškodzuje tak umelcov (znížením možnosti užiť sa svojou tvorivou prácou), ako aj štát (zdecimovanie trhu s umením a jeho vytlačanie do šedej ekonomickej zóny spôsobuje nielen podporu nekultúrnosti, ale v konečnom dôsledku aj zníženie daňových príjmov štátu),
- prijatia sponzorského zákona, ktorí by motivoval súkromný sektor k podpore kultúry,
- doriešiť možnosť reálneho uplatnenia práva umelcov na kolektívne vyjednávanie.

Verejne vyjadrujeme svoj kritický názor aj na iné problémy, napr. na problematiku podpory medzinárodnej spolupráce či nie vždy rovnaké práva odborníkov, pracujúcich vo verejnom záujme (viď Ročenka SVÚ 2015/2016). Pri príležitosti odbornej diskusie k programovému vyhláseniu vlády na obdobie 2016 – 2020 sme v rámci Rady vlády pre MNO pripomienkovali spôsoby transparentného narábania s verejnými zdrojmi, smerujúcimi do 3. sektora (ktorého je SKKD súčasťou).

Môžeme konštatovať, že sa neraz stretávame s pochopením a niektoré požiadavky umelcov sa dostali do programového vyhlásenia vlády či iných schválených dokumentov (aj keď v otázkach rozsahu a časového harmonogramu realizácie nebýva názor oboch strán vždy zhodný).

Maximálne 2100 znakov

- príspevok k dosiahnutiu väčšej transparentnosti a zodpovednosti v riadení kultúrnych otázok?

Aké?

S cieľom efektívnejšie riešiť otázky kultúry, vrátane transparentnosti a zodpovednosti, za podstatné považujeme viaceré faktory:

- systematické úsilie o efektívnu spoluprácu samotných umelcov na národnej i medzinárodnej úrovni (zdieľanie informácií a pozitívnych riešení, dosiahnutie zhody v otázke priorít, vzájomná podpora pri ich presadzovaní), tak, aby umelci mohli byť konštruktívnym a rešpektovaným partnerom pre predstaviteľov štátu: to sa SKKD vo veľkej miere darí,

- úsilie o zmenu vnímania umenia a kultúry verejnosťou: je nereálne dosiahnuť zásadnejšie zmeny v postavení kultúry, pokiaľ veľká časť verejnosti považuje umenie len za luxus a zábavu, či dokonca niečo zbytočné, bez čoho sa možno zaobiť; snažíme sa preto využiť každú možnosť, aby sme vysvetlovali tak zmysel a podstatu umenia, ako i význam príspevku kultúrneho sektora k tvorbe HDP či na tvorbu pracovných miest (v poradných orgánoch vlády a MK, v prednáškach a diskusiách s verejnosťou, v publikáciách a Ročenkách SVÚ),

- úsilie o vecnú, korektnú a konštruktívnu spoluprácu predstaviteľov umelcov s predstaviteľmi štátu, ktorá je v záujme oboch strán: umelci dôverne poznajú problematiku kultúry, predstavitelia štátu zas majú možnosť situáciu reálne zmeniť; považujeme za svoju povinnosť kriticky poukazovať na nedostatky, zároveň však aj podporovať konštruktívne návrhy zo strany Ministerstva kultúry či ponúkať návrhy vecných riešení, a to aj s využitím skúseností našich zahraničných partnerov.

Maximálne 2100 znakov

- monitorovanie vykonávania opatrení na ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov v rámci príslušných politík a programov?

Aké?

Pozorne sledujeme plnenie vládneho programu či uvádzanie do života iných opatrení zo schválených strategických dokumentov. V porovnaní s nedávnou minulosťou sme v tejto otázke mierni optimisti.

Maximálne 2100 znakov

- budovanie kapacít v doménach súvisiacich s Dohovorom a vykonávanie zberu údajov?

Aké?

S cieľom získať údaje a pomôcť presadiť prijatie zákonnej úpravy Štatútu umelca iniciovala SKKD medzinárodnú diskusiu k tejto otázke a na základe spolupráce s 5 – 6 medzinárodnými organizáciami umelcov zabezpečila zber údajov a analýzu postavenia umelcov v 22 štátoch niekoľkých kontinentov; výsledkom bolo vydanie slovensko-anglickej 160 stranovej publikácie Štatút umelca v roku 2014

Maximálne 2100 znakov

- vytváranie inovatívnych partnerstiev s verejným a súkromným sektorom a občianskou spoločnosťou z iných regiónov sveta?

Aké?

Vid' odpoveď na predchádzajúcu otázku. Na doplnenie:

Snažíme sa o zefektívnenie našej medzinárodnej spolupráce, preto sme v priebehu niekoľkých rokov zapojili našich partnerov, reprezentujúcich občiansku spoločnosť v zahraničí, do riešenia konkrétnej otázky: Štatútu umelca.

V prvej etape sme myšlienku osobne prezentovali na plenárnych zasadaniach uvedených organizácii a požiadali sme ich o zaslanie odpovedí na dotazník, ktorí sme pripravili.

Následne sme zorganizovali niekoľko pracovných seminárov a konferencií k tejto téme (2012 – Istanbul, Turecko; 2013 - Oslo, Nórsko; 2015 - Plzeň, Česká republika). Na nezáujem sa sťažovať nemôžeme: na poslednú konferenciu sa zaregistrovali delegáti z 32 krajín 4 kontinentov, z 5. kontinentu sme dostali aspoň písomný príspevok.

Prvú etapu sme ukončili koncom roku 2014 vydaním slovensko-anglickej publikácie Štatút umelca. Vyjadrenia sme dostávali i po uzávierke publikácie (napr. z Rumunska, Austrálie, osobne konzultácie so zástupcami umelcov i z Japonska, Kuby a ďalších krajín). V publikácii sú zahrnuté vyjadrenia zo Slovenska a týchto medzinárodných organizácií:

International Association of Art Europe (IAA Europe): Francúzsko, Nórsko

IAA/AIAP: Čile, Juhoafrická republika, Mexiko

International Federation of Coalitions for Cultural Diversity (IFCCD):

Austrália, Maroko, Kanada (výrazne pomohol obzvlášť Charles Vallerand, generálny tajomník IFCCD, ktorý sprostredkoval viacero odpovedí – nielen pozitívnych, ale aj veľmi erudovaných a komplexných), Rakúsko

International Federation of Arts Council and Cultural Agencies (IFACCA): Austrália

European Council of Artists (ECA): Malta, Dánsko, Fínsko, Litva

Ericarts: Nemecko

Maximálne 2100 znakov

Výzvy, s ktorými sa zmluvné strany stretli pri vykonávaní Dohovoru, prípadne výzvy, ktoré predvídajú v budúcnosti (Uvedte zoznam)

- Výzva 1: Získavanie širšej podpory verejnosti (problémom je nedostatočná informovanosť o Dohovore UNESCO a všeobecne o zmysle a význame kultúry a umenia pre udržateľný rozvoj spoločnosti) – nezastupiteľné je miesto vzdelávacieho systému a médií
- Výzva 2: Nevyhnutnosť hľadania foriem konštruktívnej spolupráce štátu a občianskej spoločnosti
- Výzva 3: Nevyhnutnosť rozvíjania konštruktívnej spolupráce samotných umelcov a pracovníkov z oblasti kultúry na národnej i medzinárodnej úrovni

Nájdené alebo predpokladané riešenia(Uvedte zoznam)

- Riešenie 1: Legislatívne doriešenie prvej etapy v zmysle koncepcie Štatútu umelca na Slovensku (11. november 2015 – definovanie, koho sa má Štatút umelca týkať, čo otvára cestu k adresnému riešeniu konkrétnych problémov)
- Riešenie 2: Návrh SKKD zo dňa 18. novembra 2015 na prijatie odporúčenia UNESCO, s cieľom využiť skúsenosti tak zo širokej medzinárodnej diskusie, ktorú sme v mene SKKD iniciovali, ako i z úspešnej prípravy prvej etapy zákona na Slovensku a príprava nasledujúceho logického kroku, ktorý je v súlade s odporúčaním UNESCO z roku 1980 a Dohovorom UNESCO z roku 2005 - odporučiť členským štátom podporiť implementáciu Štatútu umelca ako nástroja na riešenie špecifických problémov kultúrneho sektora v rozličných krajinách, ktorý môže významne podporiť nielen rozvoj kultúrneho sektora, ale i spoločnosti a udržateľného ekonomického rastu.

Podporné dokumenty poskytnuté občianskou spoločnosťou (nepovinné: Súbor: vložte a pripojte opis)

1/ výber z účasti zástupcov SKKD na medzinárodných podujatiach od r 2012

2015, December – Intergovernmental Committee meeting, UNESCO, Paris, France

2015, November – Conference The Significance of Institution in the Processes of Culture, Vilnius, Lithuania

2015, October – Congress IFCCD / ECCD and International forum organized as part of the Celebration of the 10th anniversary of the Convention of the UNESCO on the protection and promotion of the diversity of cultural expressions, Mons 2015, European Capital of Culture, Belgium

2015, October – Conference Status of the Artist, General Assembly IAA Europe and IAA / AIAP, Pilsen 2015 – European Capital of Culture, Czech republic

2015, June – Conference of Parties to the Convention on the protection and promotion of the diversity of cultural expressions, Fifth ordinary session, UNESCO Headquarters, Paris, France

2014, December - Executive Committee meeting IAA/AIAP, Asia Pacific Regional Conference, The Korea Artist's Day Event, Seoul, Korea

2014, November - Executive committee meeting of IAA Europe and Symposium The State of Fine Art – New Perspectives on Artistic Copyright, under the patronage of Helga Trüpel (MEP), Brussels, Belgium

2014, November - Meeting ECCD, Brussels, Belgium

2014, September - International artists' workshop, Zalošče, Slovenia

2014, September - Seminar and Workshop MU agreement for Visual Artists, Stockholm – Sweden

2014, April - Executive committee meeting IAA/AIAP, Bratislava - Slovakia
2014, Feb – Meeting ECCD, Brussels, Belgium
2013, November – Meeting ECCD, Brussels, Belgium
2013, October - Congress and General Assembly of IAA Europe, Oslo – Norway
2013, October - Conference on Cultural Diversity, Prague, Czech republik
2013, June - Executive committee meeting IAA/AIAP, UNESCO, Paris – France
2013, May - Executive committee meeting IAA Europe, Berlin – Germany
2013, May – Meeting ECCD, Brussels, Belgium
2013, April - UNESCO Annual Consultation, Frankfurt – Germany
2012, November – Cumbre del Arte / Latin America and Caribbean, Executive committee meeting IAA/AIAP, Antofagasta – Chile
2012, November - European Council of Artists Annual Conference: Art as a Bridge Builder, Vilnius – Lithuania
2012, October - International Symposium: The Status of Art and Artist in the Contemporary World, Pilsen – Czech republik
2012, October - General Assembly of IAA Europe, Istanbul – Turkey
2012, September - Congress of IFCCD and ECCD, Bratislava

2/ návrh SKKD - Doporučenie UNESCO, v pôvodnej anglickej verzii
http://preview.triad.sk/svu/svu_rocenka2015_16.pdf - str 92 až 97

3/ publikácia Štatút umelca:
<http://preview.triad.sk/svu/StatusOfTheArtist-Engl-Slovak.pdf>

4/ Ročenky SVÚ:
http://preview.triad.sk/svu/svu_rocenka2015_16.pdf
http://preview.triad.sk/svu/Rocenka_SVU_2014-15.pdf
<http://preview.triad.sk/svu/svu13-14.pdf>

5/ www.skkd.sk

8/ .....Základné a súvisiace dokumenty v anglickom jazyku
8/a Recommendation concerning the Status of the Artist,
UNESCO, 27 October 1980

[UNESDOC - \(PDF\) English - French - Spanish](#)

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, meeting in Belgrade from 23 September to 28 October 1980 at its twenty-first session,

Recalling that, under the terms of Article I of its Constitution, the purpose of the Organization is to contribute to peace and security by promoting collaboration among the nations through education, science and culture in order to further universal respect for justice, for the rule of law and for the human rights and fundamental freedoms which are affirmed for the peoples of the world, without distinction of race, sex, language or relation, by the Charter of the United Nations,

Recalling the terms of the Universal Declaration of Human Rights, and particularly Articles 22, 23, 24, 25, 27 and 28 thereof, quoted in the annex to this Recommendation,

Recalling the terms of the United Nations International Covenant on Economic, Social and

Cultural Rights, particularly its Articles 6 and 15, quoted in the annex to this Recommendation, and the need to adopt the necessary measures for the preservation, development and dissemination of culture, with a view to ensuring the full exercise of these rights,

Recalling the Declaration of the Principles of International Cultural Co-operation, adopted by the General Conference of UNESCO at its fourteenth session, particularly its Articles III and IV, which are quoted in the annex to this Recommendation, as well as the Recommendation on Participation by the People at Large in Cultural Life and their Contribution to it, adopted by the General Conference of UNESCO at its nineteenth session,

Recognizing that the arts in their fullest and broadest definition are and should be an integral part of life and that it is necessary and appropriate for governments to help create and sustain not only a climate encouraging freedom of artistic expression but also the material conditions facilitating the release of this creative talent,

Recognizing that every artist is entitled to benefit effectively from the social security and insurance provisions contained in the basic texts, Declarations, Covenant and Recommendation mentioned above,

Considering that the artist plays an important role in the life and evolution of society and that he should be given the opportunity to contribute to society's development and, as any other citizen, to exercise his responsibilities therein, while preserving his creative inspiration and freedom of expression,

Further recognizing that the cultural, technological, economic, social and political development of society influences the status of the artist and that it is consequently necessary to review his status, taking account of social progress in the world,

Affirming the right of the artist to be considered, if he so wishes, as a person actively engaged in cultural work and consequently to benefit, taking account of the particular 'conditions of his artistic profession, from all the legal, social and economic advantages pertaining to the status of workers,

Affirming further the need to improve the social security, labour and tax conditions of the artist, whether employed or self-employed, taking into account the contribution to cultural development which the artist makes,

Recalling the importance, universally acknowledged both nationally and inter-nationally, of the preservation and promotion of cultural identity and of the role in this field of artists who perpetuate the practice of traditional arts and also interpret a nation's folklore,

Recognizing that the vigour and vitality of the arts depend, inter alia, on the well-being of artists both individually and collectively,

Recalling the conventions and recommendations of the International Labour Organization (ILO) which have recognized the rights of workers in general and, hence, the rights of artists and, in particular, the conventions and recommendations listed in the appendix to this Recommendation,

Taking note, however, that some of the International Labour Organization standards allow for

derogations or even expressly exclude artists, or certain categories of them, owing to the special conditions in which artistic activity takes place, and that it is consequently necessary to extend their field of application and to supplement them by other standards,

Considering further that this recognition of their status as persons actively engaged in cultural work should in no way compromise their freedom of creativity, expression and communication but should, on the contrary, confirm their dignity and integrity,

Convinced that action by the public authorities is becoming necessary and urgent in order to remedy the disquieting situation of artists in a large number of Member States, particularly with regard to human rights, economic and social circumstances and their conditions of employment, with a view to providing artists with the conditions necessary for the development and flowering of their talents and appropriate to the role that they are able to play in the planning and implementation of cultural policies and cultural development activities of communities and countries and in the improvement of the quality of life,

Considering that art plays an important part in education and that artists, by their works, may influence the conception of the world held by all people, and particularly by youth,

Considering that artists must be able collectively to consider and, if necessary, defend their common interests, and therefore must have the right to be recognized as a professional category and to constitute trade union or professional organizations,

Considering that the development of the arts, the esteem in which they are held and the promotion of arts education depend in large measure on the creativity of artists,

Aware of the complex nature of artistic activity and of the diverse forms it takes and, in particular, of the importance, for the living conditions and the development of the talents of artists, of the protection of their moral and material rights in their works, or performances, or the use made of them, and of the need to extend and reinforce such protection,

Considering the need to endeavour to take account as far as possible of the opinion both of artists and of the people at large in the formulation and implementation of cultural policies and for that purpose to provide them with the means for effective action,

Considering that contemporary artistic expression is presented in public places and that these should be laid out so as to take account of the opinions of the artists concerned, therefore that there should be close co-operation between architects, contractors and artists in order to lay down aesthetic guidelines for public places which will respond to the requirements of communication and make an effective contribution to the establishment of new and meaningful relationships between the public and its environment,

Taking into account the diversity of circumstances of artists in different countries and within the communities in which they are expected to develop their talents, and the varying significance attributed to their works by the societies in which they are produced,

Convinced, nevertheless, that despite such differences, questions of similar concern arise in all countries with regard to the status of the artist, and that a common will and inspiration are called for if a solution is to be found and if the status of the artist is to be improved, which is

the intention of this Recommendation,

Taking note of the provisions of the international conventions in force relating, more particularly, to literary and artistic property, and in particular of the Universal Convention and the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works, and of those relating to the protection of the rights of performers, of the resolutions of the General Conference, of the recommendations made by UNESCO's intergovernmental conferences on cultural policies, and of the conventions and recommendations adopted by the International Labour Organization, listed in the appendix to this Recommendation,

Having before it, as item 31 of the agenda of the session, proposals concerning the status of the artist,

Having decided, at its twentieth session, that this question should be the subject of a recommendation to Member States,

Adopts this Recommendation this twenty-seventh day of October 1980:

The General Conference recommends that Member States implement the following provisions, taking whatever legislative or other steps may be required -in conformity with the constitutional practice of each State and the nature of the questions under consideration to apply the principles and norms set forth in this Recommendation within their respective territories.

For those States which have a federal or non-unitary constitutional system, the General Conference recommends that, with regard to the provisions of this Recommendation the implementation of which comes under the legal jurisdiction of individual constituent States, countries, provinces, cantons or any other territorial and political subdivisions that are not obliged by the constitutional system of the federation to take legislative measures, the federal government be invited to inform the competent authorities of such States, countries, provinces or cantons of the said provisions, with its recommendation for their adoption.

The General Conference recommends that Member States bring this Recommendation to the attention of authorities, institutions and organizations in a position to contribute to improvement of the status of the artist and to foster the participation of artists in cultural life and development.

The General Conference recommends that Member States report to it, on dates and in a manner to be determined by it, on the action they have taken to give effect to this Recommendation.

I. Definitions

For the purposes of this Recommendation:

1. 'Artist' is taken to mean any person who creates or gives creative expression to, or re-creates works of art, who considers his artistic creation to be an essential part of his life, who contributes in this way to the development of art and culture and who is or asks to be recognized as an artist, whether or not he is bound by any relations of employment or

association.

2. The world 'status' signifies, on the one, hand, the regard accorded to artists, defined as above, in a society, on the basis of the importance attributed to the part they are called upon to play therein and, on the other hand, recognition of the liberties and rights, including moral, economic and social rights, with particular reference to income and social security, which artists should enjoy.

II. Scope of application

This Recommendation applies to all artists as defined in paragraph 1.1, irrespective of the discipline or form of art practiced by such artists. These include inter alia all creative artists and authors within the meaning of the Universal Copyright Convention and the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works, as well as performers and interpreters within the meaning of the Rome Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations.

III. Guiding principles

1. Member States, recognizing that art reflects, preserves and enriches the cultural identity and spiritual heritage of the various societies, constitutes a universal form of expression and communication and, as a common denominator in ethnic, cultural or religious differences, brings home to everyone the sense of belonging to the human community, should accordingly, and for these purposes, ensure that the population as a whole has access to art.

2. Member States should encourage all activities designed to highlight the action of artists for cultural development, including in particular 'activities carried out by the mass media and the educational system, and for the employment of leisure for cultural purposes.

3. Member States, recognizing the essential role of art in the life and development of the individual and of society, accordingly have a duty to protect, defend and assist artists and their freedom of creation. For this purpose, they should take all necessary steps to stimulate artistic creativity and the flowering of talent, in particular by adopting measures to secure greater freedom for artists, without which they cannot fulfill their mission, and to improve their status by acknowledging their right to enjoy the fruits of their work. Member States should endeavour by all appropriate means to secure increased participation by artists in decisions concerning the quality of life. By all means at their disposal, Member States should demonstrate and confirm that artistic activities have a part to play in the nations' global development effort to build a juster and more humane society and to live together in circumstances of peace and spiritual enrichment.

4. Member States should ensure, through appropriate legislative means when necessary, that artists have the freedom and the right to establish trade unions and professional organizations of their choosing and to become members of such organizations, if they so wish, and should make it possible for organizations representing artists to participate in the formulation of cultural policies and employment policies, including the professional training of artists, and in the determination of artists' conditions of work.

5. At all appropriate levels of national planning, in general, 'and of planning in the cultural

field, in particular, Member States should make arrangements, by close co-ordination of their policies relating to culture, education and employment among other things, to define a policy for providing assistance and material and moral support for artists and should ensure that public opinion is informed of the justification and the need for such a policy. To that end, education should place due emphasis on the encouragement of artistic awareness, so as to create a public capable of appreciating the work of the artist. Without prejudice to the rights that should be accorded to them under copyright legislation, including resale rights (*droit de suite*) when this is not part of copyright, and under neighboring rights legislation, artists should enjoy equitable conditions and their profession should be given the public consideration that it merits. Their conditions of work and of employment should be such as to provide opportunities for artists who so wish to devote themselves fully to their artistic activities.

6. Since freedom of expression and communication is the essential prerequisite for all artistic activities, Member States should see that artists are unequivocally accorded the protection provided for in this respect by international and national legislation concerning human rights.

7. In view of the role of artistic activity and creation in the cultural and overall development of nations, Member States should create conditions enabling artists fully to participate, either individually or through their associations or trade unions, in the life of the communities in which they practice their art. They should associate them in the formulation of local and national cultural policies, thus stressing their important contribution in their own society as well as towards world progress in general.

8. Member States should ensure that all individuals, irrespective of race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, economic status or birth, have the same opportunities to acquire and develop the skills necessary for the complete development and exercise of their artistic talents, to obtain employment, and to exercise their profession without discrimination.

IV. The vocation and training of the artist

1. Member States should encourage, at school and from an early age, all measures tending to strengthen respect for artistic creation and the discovery and development of artistic vocations, and should bear in mind that, if it is to be effective, the stimulation of artistic creativity calls for provision of the necessary professional training of talent to produce works of outstanding quality. For this purpose, Member States should:

(a) take the necessary measures to provide an education designed to stimulate artistic talent and vocation;

(b) take all appropriate measures, in association with artists, to ensure that education gives due prominence to the development of artistic sensitivity and so contributes to the training of a public receptive to the expression of art in all its forms;

(c) take all appropriate measures, whenever possible, to institute or develop the teaching of particular artistic disciplines;

(d) seek by means of incentives, such as the granting of fellowships or paid educational leave, to ensure that artists have the opportunity to bring their knowledge up to date in their

own disciplines or in related specialities and fields, to improve their technical skills, to establish contacts which will stimulate creativity, and to undergo retraining so as to have access to and work in other branches of art; for these purposes, Member States should see that appropriate facilities are provided and that those already existing are, where necessary, improved and developed;

(e) adopt and develop co-ordinated, comprehensive vocational guidance and training policies and programmes, taking into consideration the particular employment situation of artists and enabling them to enter other sectors of activity if necessary;

(f) stimulate artists' participation in the restoration, conservation and use of the cultural heritage in the widest sense of the term, and provide artists with the means of transmitting to future generations the knowledge and artistic skills which they possess;

(g) recognize the importance in arts and craft training of the traditional ways of transmitting knowledge and in particular of the initiation practices of various communities, and take all appropriate measures to protect and encourage them;

(h) recognize that art education should not be separated from the practice of living art, and see that such education is reoriented in such a way that cultural establishments, theatres, art studios, radio and television broadcasting organizations, etc., play an important part in this type of training and apprenticeship ;

(i) give particular attention to the development of women's creativity and the encouragement of groups and organizations which seek to promote the role of women in the various branches of artistic activity;

(j) recognize that artistic life and the practice of the arts have an international dimension and accordingly provide those engaged in artistic activities with all the means and, in particular, travel and study grants, likely to enable them to establish lively and far-reaching contacts with other cultures;

(k) take all appropriate steps to promote the free international movement of artists, and not to hinder the freedom of artists to practice their art in the country of their choice, while ensuring that these do not prejudice the development of endogenous talents and the conditions of work and employment of national artists;

(l) give special attention to the needs of traditional artists, in particular by facilitating their travel inside and outside their own country to serve the development of local traditions.

2. As far as possible and without prejudice to the freedom and independence of both artists and educators, Member States should undertake and support initiatives to ensure that artists, during their training, are made aware of their community's cultural identity, including traditional and folk cultures, thereby contributing to the affirmation or revival of that identity and those cultures.

V. Social status

Member States should promote and protect the status of artists by considering artistic activity, including innovation and research, as a service to the community. They should make it possible for them to enjoy the esteem necessary for the full development of their work and provide the economic safeguards to which artists are entitled as people actively engaged in cultural work. Member States should:

1. Grant artists public recognition in the form best suited to their respective cultural environments and establish a system, where it does not already exist or is inadequately designed, to give artists the prestige to which they are entitled.

2. See that the artist benefits from the rights and protection provided for in international and national legislation relating to human rights.

3. Endeavour to take the necessary steps to see that artists enjoy the same rights as are conferred on a comparable group of the active population by national and international legislation in respect of employment and living and working conditions, and see that self-employed artists enjoy, within reasonable limits, protection as regards income and social security.

4. Recognize the importance of international protection of the rights of artists under the terms of existing conventions and in particular of the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works, the Universal Copyright Convention, and the Rome Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations, and take all necessary steps to extend the field of application, scope and effectiveness of those instruments, particularly in the case of Member States which have not already done so by considering the possibility of adhering to them.

5. Recognize the right of trade union and professional organizations of artists to represent and defend the interests of their members and give them the opportunity to advise the public authorities on suitable measures for stimulating artistic activity and ensuring its protection and development.

VI. Employment, working and living conditions of the artist; professional and trade union organizations

1. Being aware of the need to improve the social recognition of artists by according them the moral and material support required to remedy their difficulties, Member States are invited to:

- (a) consider measures for supporting artists at the beginning of their careers, in particular during the initial period when they are attempting to devote themselves completely to their art;

- (b) promote the employment of artists in their own disciplines, particularly by devoting a proportion of public expenditure to artistic works;

- (c) promote artistic activities within the context of development and stimulate public and private demand for the fruits of artistic activity in order to increase opportunities of paid work for artists, inter alia by means of subsidies to art institutions, commissions to individual artists, or

the organization of artistic events at the local, regional or national levels, and by establishing art funds;

(d) identify remunerative posts which could be given to artists without prejudice to their creativity, vocation and freedom of expression and communication, and in particular:

(i) give artists opportunities in the relevant categories of the educational and social services systems at national and local levels and in libraries, museums, academies and other public institutions;

(ii) increase the participation of poets and writers in the overall effort towards the translation of foreign literature;

(e) encourage the development of the necessary facilities (museums, concert halls, theatres and other forums) conducive to fostering the dissemination of the arts and the meeting of artists with the public;

(f) study the possibility of establishing, within the framework of employment policies or public employment services, effective machinery to assist artists to find jobs and that of adhering to the Fee-Charging Employment Agencies Convention (revised) (No. 96) of the International Labour Organization, which is listed in the appendix to this Recommendation.

2. Within the context of a general policy to encourage artistic creativity, cultural development and the promotion and improvement of conditions of employment, Member States are invited, wherever possible, practical and in the interest of the artist, to:

(a) encourage and facilitate the application of the standards adopted for various groups of the active population to artists, and ensure that they enjoy all the rights accorded to the corresponding groups in respect of working conditions;

(b) seek means of extending to artists the legal protection concerning conditions of work and employment defined by the standards of the International Labour Organization, in particular the standards relating to:

(i) hours of work, weekly rest and paid leave in all fields of activities, more particularly, in the case of performers, taking into consideration the hours spent in travelling and rehearsal as well as those spent in public performance or appearances;

(ii) protection of life, health and the working environment;

(c) take into consideration the particular problems of artists, in respect of the premises where they work, while at the same time ensuring the preservation of the architectural heritage and the environment and upholding regulations pertaining to safety and health, when administering regulations relative to the alteration of artists' premises where this is in the interest of artistic activity;

(d) make provision when necessary for appropriate forms of compensation for artists, preferably in consultation with organizations representing artists and their employers, when, for reasons connected with the nature of the artistic activity undertaken or the artists'

employment status, the standards relating to the matters referred to in paragraph 2(b)(i) of this section cannot be observed;

(e) recognize that profit-sharing systems, in the form of deferred salaries or shares in the profits of production, may prejudice artists' rights vis-a-vis their real incomes and social security entitlement and take appropriate measures in such cases to preserve these rights.

3. With the object of giving specific consideration to the child artist, Member States are invited to take account of the provisions of the United Nations Declaration of the Rights of the Child.

4. Recognizing the part played by professional and trade union organizations in the protection of employment and working conditions, Member States are invited to take appropriate steps to:

(a) observe and secure observance of the standards relating to freedom of association, to the right to organize and to collective bargaining, set forth in the international labour conventions listed in the appendix to this Recommendation and ensure that these standards and the general principles on which they are founded may apply to artists;

(b) encourage the free establishment of such organizations in disciplines where they do not yet exist;

(c) provide opportunities for all such organizations, national or international, without prejudice to the right of freedom of association, to carry out their role to the full.

5. Member States are invited to endeavour within their respective cultural environments to provide the same social protection for employed and self-employed artists as that usually granted respectively to other employed and self-employed groups. Provision should likewise be made for measures to extend appropriate social protection to dependent members of the family. The social security system which Member States may find it well to adopt, improve or supplement should take into consideration the special features of artistic activity, characterized by the intermittent nature of employment and the sharp variations in the incomes of many artists without, however, this entailing a limitation of the artist's freedom to create, publish and disseminate his work. In this context, Member States are invited to consider the adoption of special means of financing social security for artists, for example by resorting to new forms of financial participation either by the public authorities or by the business undertakings which market or which use the services or works of artists.

6. Recognizing in general that national and international legislation concerning the status of artists is lagging behind the general advances in technology, the development of the media of mass communication, the means of mechanical reproduction of works of art and of performances, the education of the public, and the decisive part played by the cultural industries, Member States are invited to take, wherever necessary, appropriate measures to:

(a) ensure that the artist is remunerated for the distribution and commercial exploitation of his work, and provide for the artist to maintain control of his work against unauthorized exploitation, modification or distribution;

(b) provide, to the extent possible, for a system guaranteeing the exclusive moral and material rights of artists in respect of any prejudice connected with the technical development of new communication and reproduction media, and of cultural industries; this means, in particular, establishing rights for performers, including circus and variety artists, and puppeteers; in doing so, it would be appropriate to take account of the provisions of the Rome Convention and, with reference to problems arising from the introduction of cable diffusion and video grams, of the Recommendation adopted by the Intergovernmental Committee of the Rome Convention in 1979;

(c) compensate any prejudice artists might suffer in consequence of the technical development of new communication and reproduction media and of cultural industries by favouring, for example, publicity for and dissemination of their works, and the creation of posts;

(d) ensure that cultural industries benefiting from technological changes, including radio and television organizations and mechanical reproduction undertakings, play their part in the effort to encourage and stimulate artistic creation, for instance by providing new employment opportunities, by publicity, by the dissemination of works, payment of royalties or by any other means judged equitable for artists;

(e) assist artists and organizations of artists to remedy, when they exist, the prejudicial effects on their employment or work opportunities of new technologies.

7. (a) Convinced of the uncertainty of artists' incomes and their sudden fluctuations, of the special features of artistic activity and of the fact that many artistic callings can be followed only for a relatively short period of life, Member States are invited to make provision for pension rights for certain categories of artists according to length of career and not the attainment of a certain age and to take into account in their taxation system the particular conditions of artists' work and activity;

(b) in order to preserve the health and prolong the professional activity of certain categories of artists (for example ballet dancers, dancers, vocalists) Member States are invited to provide them with adequate medical care not only in the event of incapacity for work but also for the purpose of preventing illness, and to consider the possibility of research into the health problems peculiar to artistic professions;

(c) taking into account the fact that a work of art should be considered neither as a consumer good nor as an investment, Member States are invited to consider the possibility of alleviating indirect taxation on works of art and on artistic performances at the time of their creation, dissemination or first sale, and this in the interest of artists or of development of the arts.

8. In view of the growing importance of international exchanges of works of art, and contacts between artists, and the need to encourage, them, Member States separately or collectively, without prejudice to the development of national cultures, are invited to:

(a) assist freer circulation of such work by, inter alia, flexible customs arrangements and concessions in relation to import duties, particularly as regards temporary importation;

(b) take measures to encourage international travel and exchange by artists, giving due attention to visiting national artists.

VII. Cultural policies and participation

Member States should endeavour, in accordance with paragraphs 111.7 and V.5 of this Recommendation, to take appropriate measures to have the opinions of artists and the professional and trade union organizations representing them, as well as of the people at large, in the spirit of UNESCO's Recommendation on Participation by the People at Large in Cultural life and their Contribution to It, taken carefully into account in the formulation and execution of their cultural policies. To this end, they are invited to make the necessary arrangements for artists and their organizations to participate in discussions, decision-making processes and the subsequent implementation of measures aimed, inter alia, at:

(a) the enhancement of the status of artists in society, for example measures relating to the employment and working and living conditions of the artist, to the provision of material and moral support for artistic activities by the public authorities, and to the professional training of the artist;

(b) the promotion of culture and art within the community, for example measures relating to cultural development, to the protection and effective presentation of the cultural heritage, including folklore and the other activities of traditional artists, to cultural identity, to relevant aspects of environmental issues and the use of leisure, and to the place of culture and art in education;

(c) the encouragement of international cultural co-operation, for example measures relating to the dissemination and translation of works, to the exchange of works and of persons, and to the organization of regional or international cultural events.

VIII. Utilization and implementation of this Recommendation

1. Member States should strive to extend and supplement their own action in respect of the status of the artist by co-operating with all the national or international organizations whose activities are related to the objectives of this Recommendation, in particular with National Commissions for UNESCO, national and international artists' organizations, the International Labour Office and the World Intellectual Property Organization.

2. Member States should, by the most appropriate means, support the work of the above-mentioned bodies representing artists and enlist their professional co-operation to enable artists to benefit from the provisions set forth in this Recommendation and to obtain recognition of the status described herein.

IX. Existing advantages

Where artists enjoy, in certain respects, a status which is more favourable than that provided for in this Recommendation, its terms shall not in any case be invoked to diminish the advantages already acquired or directly or indirectly to affect them.

Annex

A. Universal Declaration of Human Rights

Article 22

Everyone, as a member of society, has the right to social security and is entitled to realization, through national effort and international co-operation and in accordance with the organization and resources of each State, of the economic, social and cultural rights indispensable for his dignity and the free development of his personality.

Article 23

(1) Everyone has the right to work, to free choice of employment, to just and favourable conditions of work and to protection against unemployment.

(2) Everyone, without any discrimination, has the right to equal pay for equal work.

(3) Everyone who works has the right to just and favourable remuneration ensuring for himself and his family an existence worthy of human dignity, and supplemented, if necessary, by other means of social protection.

(4) Everyone has the right to form and to join trade unions for the protection of his interests.

Article 24

Everyone has the right to rest and leisure, including reasonable limitation of working hours and periodic holidays with pay.

Article 25

(1) Everyone has the right to a standard of living adequate for the health and well-being of himself and of his family, including food, clothing, housing and medical care and necessary social services, and the right to security in the event of unemployment, sickness, disability, widowhood, old age or other lack of livelihood in circumstances beyond his control.

(2) Motherhood and childhood are entitled to special care and assistance. All children, whether born in or out of wedlock, shall enjoy the same social protection.

Article 27

(1) Everyone has the right freely to participate in the cultural life of the community, to enjoy the arts and to share in scientific advancement and its benefits.

(2) Everyone has the right to the protection of the moral and material interests resulting from any scientific, literary or artistic production of which he is the author.

Article 28

Everyone is entitled to a social and international order in which the rights and freedoms set

forth in this Declaration can be fully realized.

B. International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights

Article 6

(1) The States Parties to the present Covenant recognize the right to work, which includes the right of everyone to the opportunity to gain his living by work which he freely chooses or accepts, and will take appropriate steps to safeguard this right.

(2) The steps to be taken by a State Party to the present Covenant to achieve the full realization of this right shall include technical and vocational guidance and training programmes, policies and techniques to achieve steady economic, social and cultural development and full and productive employment under conditions safeguarding fundamental political and economic freedoms to the individual.

Article 15

(1) The States Parties to the present Covenant recognize the right of everyone:

(a) To take part in cultural life;

(b) To enjoy the benefits of scientific progress and its applications;

(c) To benefit from the protection of the moral and material interests resulting from any scientific, literary or artistic production of which he is the author.

(2) The steps to be taken by the States Parties to the present Covenant to achieve the full realization of this right shall include those necessary for the conservation, the development and the diffusion of science and culture.

(3) The States Parties to the present Covenant undertake to respect the freedom indispensable for scientific research and creative activity.

(4) The States Parties to the present Covenant recognize the benefits to be derived from the encouragement and development of international contacts and co-operation in the scientific and cultural fields.

C. Declaration of the Principles of International Cultural Co-operation

Article III

International cultural co-operation shall cover all aspects of intellectual and creative activities relating to education, science and culture.

Article IV

The aims of international cultural co-operation in its various forms, bilateral or multilateral, regional or universal, shall be:

1. To spread knowledge, to stimulate talent and to enrich cultures;
2. To develop peaceful relations and friendship among the peoples and bring about a better understanding of each other's way of life;
3. To contribute to the application of the principles set out in the United Nations Declarations that are recalled in the Preamble to this Declaration;
4. To enable everyone to have access to knowledge, to enjoy the arts and literature of all peoples, to share in advances made in science in all parts of the world and in the resulting benefits, and to contribute to the enrichment of cultural life;
5. To raise the level of the spiritual and material life of man in all parts of the world.

Appendix. International instruments and other texts concerning workers in general or artists in particular

A. Recommendation on Participation by the People at Large in Cultural Life and their Contribution to It, adopted by the General Conference at its nineteenth session (Nairobi, 26 November 1976)

B. United Nations International Covenant on Civil and Political Rights (United Nations, New York, 16 December 1966)

C. United Nations Declaration of the Rights of the Child (United Nations, New York, 20 November 1959)

D. Conventions and Recommendations adopted by the International Labour Conference of the International Labour Organisation

1. Instruments applicable to all workers, including artists:

Freedom of Association and Protection of the Right to Organize Convention (No. 87), 1948;
 Right to Organize and Collective Bargaining Convention (No. 98), 1949;
 Discrimination (Employment and Occupation) Convention (No. III), 1958.

2. Instruments on social security with a general application but allowing States to limit their scope of application:

Social Security (Minimum Standards) Convention (No. 102), 1952;
 Maternity Protection Convention (Revised) (No. 103), 1952;
 Equality of Treatment (Social Security) Convention (No. 118), 1962;
 Employment Injury Benefits Convention (No. 121), 1964;
 Invalidity, Old-Age and Survivors' Benefits Convention (No. 128), 1967;
 Medical Care and Sickness Benefits Convention (No. 130), 1969.

3. Instruments applicable to employed workers in general, or to certain sectors or categories of workers, and applicable in principle to employed artists (subject in certain cases to a

limitation of the scope of the Convention by a State at the time of ratification):

(a) Employment and human resources development:

Employment Service Convention (No. 88), 1948; Employment Service Recommendation (No. 83), 1948; Fee-Charging Employment Agencies Convention (Revised) (No. 96), 1949; Employment Policy Convention (No. 122), 1964; Employment Policy Recommendation (No. 122), 1964; Human Resources Development Convention (No. 142), 1975; Human Resources Development Recommendation (No. 150), 1975.

(b) Industrial relations:

Collective Agreements Recommendation (No. 91), 1951; Voluntary Conciliation and Arbitration Recommendation (No. 92), 1951; Co-operation at the Level of the Undertaking Recommendation (No. 94), 1952; Consultation (Industrial and National Levels) Recommendation (No. 113), 1960; Communications within the Undertaking Recommendation (No. 129), 1967; Examination of Grievances Recommendation (No. 130), 1967.

(c) Conditions of work:

Protection of Wages Convention (No. 95), 1949; Equal Remuneration Convention (No. 100), 1951; Equal Remuneration Recommendation (No. 90), 1951; Termination of Employment Recommendation (No. 119), 1963; Reduction of Hours of Work Recommendation (No. 116), 1962; Weekly Rest (Commerce and Offices) Convention (No. 106), 1957; Holidays with Pay Convention (Revised) (No. 132), 1970; Paid Educational Leave Convention (No. 140), 1974; Paid Educational Leave Recommendation (No. 148), 1974; Medical Examination of Young Persons (Non-Industrial Occupations) Convention (No. 78), 1946; Medical Examination of Young Persons Recommendation (No. 79), 1946; Night Work of Young Persons (Non-Industrial Occupations) Convention (No. 79), 1946; Night Work of Young Persons (Non-Industrial Occupations) Recommendation (No. 80), 1946; Labour Inspection Convention (No. 81), 1947; Labour Inspection Recommendation (No. 81), 1947; Protection of Workers' Health Recommendation (No. 97), 1953; Occupational Health Services Recommendation (No. 112), 1959; Hygiene (Commerce and Offices) Convention (No. 120), 1964; Occupational Cancer Convention (No. 139), 1974; Occupational Cancer Recommendation (No. 147), 1974; Working Environment (Air Pollution, Noise and Vibration) Convention (No. 148), 1977; Working Environment (Air Pollution, Noise and Vibration) Recommendation (No. 156), 1977; Minimum Age Convention (No. 138), 1973.

(d) Migrant workers:

Migration for Employment Convention (Revised) (No. 97), 1949; Migration for Employment Recommendation (No. 86), 1949; Migrant Workers (Supplementary Provisions) Convention (No. 143), 1975; Migrant Workers Recommendation (No. 151), Organization 1975.

E. International Labour Organisation/United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization/World Intellectual Property Organization

The International Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and

Broadcasting Organizations (1961).

The Model Law on the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations (1974).

Recommendation concerning the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations, adopted by the Intergovernmental Committee of the Rome Convention at its seventh session (1979)

F. Copyright Conventions administered by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization and the World Property Organization

Universal Copyright Convention (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) (1952, revised in 1971).

Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works (World Intellectual Property Organization) (1971).

Monitoring :

- Recommendation for which monitoring the Executive Board is responsible ([more information](#))

- Timetable of the 4th Consultation (2019):

Presentation of the consolidated report at the General Conference at its 40th session (Autumn 2015)

- 3rd Consultation (2015):

Presentation of the consolidated report at the General Conference at its 38th session (Autumn 2015)

- [38 C/Resolution 95](#)
- [Report of the Legal Committee \(38 C/82\)](#)
- [Consolidated report on the implementation by Member States of the 1980 Recommendation concerning the Status of the Artist \(38 C/30\)](#)
- Examination of the consolidated report by the Executive Board at its 197th session (Autumn 2015)

- [197 EX/Decision 20 \(III\)](#)
- [Report of the CR Committee \(197 EX/49\)](#)
- [Application of the 1980 Recommendation concerning the Status of the Artist \(197 EX/20 Part III\)](#)

- 2nd Consultation (2011):

- Presentation of the consolidated report at the General Conference at its 36th session (Autumn 2011)
  - [36 C/Resolution 103](#)
  - [Report of the Legal Committee \(36 C/80\)](#)
  - [Consolidated report on the implementation by Member States of the 1980 Recommendation concerning the Status of the Artist \(36 C/57\)](#)

- Examination of the consolidated report by the Executive Board at its 187th session (Autumn 2011)
  - [187 EX/Decision 20 \(VI\)](#)
  - [Report of the CR Committee \(187 EX/50\)](#)
  - [Application of the 1980 Recommendation concerning the Status of the Artist \(187 EX/20 Part VII\)](#)

- 1st Consultation (1983):

- [22 C/Resolution 26](#)
- [Initial special reports submitted by Member States on the action taken by them to implement the Recommendation concerning the Status of the Artist \(22 C/22 and Add.\)](#)

8/b Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions, UNESCO, Paris, 20 October 2005

.....

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, meeting in Paris from 3 to 21 October 2005 at its 33rd session,

Affirming that cultural diversity is a defining characteristic of humanity,

Conscious that cultural diversity forms a common heritage of humanity and should be cherished and preserved for the benefit of all,

Being aware that cultural diversity creates a rich and varied world, which increases the range of choices and nurtures human capacities and values, and therefore is a mainspring for sustainable development for communities, peoples and nations,

Recalling that cultural diversity, flourishing within a framework of democracy, tolerance, social justice and mutual respect between peoples and cultures, is indispensable for peace and security at the local, national and international levels,

Celebrating the importance of cultural diversity for the full realization of human rights and fundamental freedoms proclaimed in the Universal Declaration of Human Rights and other universally recognized instruments,

Emphasizing the need to incorporate culture as a strategic element in national and international development policies, as well as in international development cooperation, taking into account also the United Nations Millennium Declaration (2000) with its special emphasis on poverty eradication,

Taking into account that culture takes diverse forms across time and space and that this diversity is embodied in the uniqueness and plurality of the identities and cultural expressions of the peoples and societies making up humanity,

Recognizing the importance of traditional knowledge as a source of intangible and material wealth, and in particular the knowledge systems of indigenous peoples, and its positive contribution to sustainable development, as well as the need for its adequate protection and promotion,

Recognizing the need to take measures to protect the diversity of cultural expressions, including their contents, especially in situations where cultural expressions may be threatened by the possibility of extinction or serious impairment,

Emphasizing the importance of culture for social cohesion in general, and in particular its potential for the enhancement of the status and role of women in society,

Being aware that cultural diversity is strengthened by the free flow of ideas, and that it is nurtured by constant exchanges and interaction between cultures,

Reaffirming that freedom of thought, expression and information, as well as diversity of the media, enable cultural expressions to flourish within societies,

Recognizing that the diversity of cultural expressions, including traditional cultural expressions, is an important factor that allows individuals and peoples to express and to share with others their ideas and values,

Recalling that linguistic diversity is a fundamental element of cultural diversity, and reaffirming the fundamental role that education plays in the protection and promotion of cultural expressions,

Taking into account the importance of the vitality of cultures, including for persons

belonging to minorities and indigenous peoples, as manifested in their freedom to create, disseminate and distribute their traditional cultural expressions and to have access thereto, so as to benefit them for their own development,

Emphasizing the vital role of cultural interaction and creativity, which nurture and renew cultural expressions and enhance the role played by those involved in the development of culture for the progress of society at large,

Recognizing the importance of intellectual property rights in sustaining those involved in cultural creativity,

Being convinced that cultural activities, goods and services have both an economic and a cultural nature, because they convey identities, values and meanings, and must therefore not be treated as solely having commercial value,

Noting that while the processes of globalization, which have been facilitated by the rapid development of information and communication technologies, afford unprecedented conditions for enhanced interaction between cultures, they also represent a challenge for cultural diversity, namely in view of risks of imbalances between rich and poor countries,

Being aware of UNESCO's specific mandate to ensure respect for the diversity of cultures and to recommend such international agreements as may be necessary to promote the free flow of ideas by word and image,

Referring to the provisions of the international instruments adopted by UNESCO relating to cultural diversity and the exercise of cultural rights, and in particular the Universal Declaration on Cultural Diversity of 2001,

Adopts this Convention on 20 October 2005.

I. Objectives and guiding principles

Article 1 – Objectives

The objectives of this Convention are:

- (a) to protect and promote the diversity of cultural expressions;
- (b) to create the conditions for cultures to flourish and to freely interact in a mutually beneficial manner;
- (c) to encourage dialogue among cultures with a view to ensuring wider and balanced cultural exchanges in the world in favour of intercultural respect and a culture of peace;
- (d) to foster interculturality in order to develop cultural interaction in the spirit of building bridges among peoples;
- (e) to promote respect for the diversity of cultural expressions and raise awareness of its

value at the local, national and international levels;

(f) to reaffirm the importance of the link between culture and development for all countries, particularly for developing countries, and to support actions undertaken nationally and internationally to secure recognition of the true value of this link;

(g) to give recognition to the distinctive nature of cultural activities, goods and services as vehicles of identity, values and meaning;

(h) to reaffirm the sovereign rights of States to maintain, adopt and implement policies and measures that they deem appropriate for the protection and promotion of the diversity of cultural expressions on their territory;

(i) to strengthen international cooperation and solidarity in a spirit of partnership with a view, in particular, to enhancing the capacities of developing countries in order to protect and promote the diversity of cultural expressions.

Article 2 – Guiding principles

1. Principle of respect for human rights and fundamental freedoms

Cultural diversity can be protected and promoted only if human rights and fundamental freedoms, such as freedom of expression, information and communication, as well as the ability of individuals to choose cultural expressions, are guaranteed. No one may invoke the provisions of this Convention in order to infringe human rights and fundamental freedoms as enshrined in the Universal Declaration of Human Rights or guaranteed by international law, or to limit the scope thereof.

2. Principle of sovereignty

States have, in accordance with the Charter of the United Nations and the principles of international law, the sovereign right to adopt measures and policies to protect and promote the diversity of cultural expressions within their territory.

3. Principle of equal dignity of and respect for all cultures

The protection and promotion of the diversity of cultural expressions presuppose the recognition of equal dignity of and respect for all cultures, including the cultures of persons belonging to minorities and indigenous peoples.

4. Principle of international solidarity and cooperation

International cooperation and solidarity should be aimed at enabling countries, especially developing countries, to create and strengthen their means of cultural expression, including their cultural industries, whether nascent or established, at the local, national and international levels.

5. Principle of the complementarity of economic and cultural aspects of development

Since culture is one of the mainsprings of development, the cultural aspects of development

are as important as its economic aspects, which individuals and peoples have the fundamental right to participate in and enjoy.

6. Principle of sustainable development

Cultural diversity is a rich asset for individuals and societies. The protection, promotion and maintenance of cultural diversity are an essential requirement for sustainable development for the benefit of present and future generations.

7. Principle of equitable access

Equitable access to a rich and diversified range of cultural expressions from all over the world and access of cultures to the means of expressions and dissemination constitute important elements for enhancing cultural diversity and encouraging mutual understanding.

8. Principle of openness and balance

When States adopt measures to support the diversity of cultural expressions, they should seek to promote, in an appropriate manner, openness to other cultures of the world and to ensure that these measures are geared to the objectives pursued under the present Convention.

II. Scope of application

Article 3 – Scope of application

This Convention shall apply to the policies and measures adopted by the Parties related to the protection and promotion of the diversity of cultural expressions.

III. Definitions

Article 4 – Definitions

For the purposes of this Convention, it is understood that:

1. Cultural diversity

“Cultural diversity” refers to the manifold ways in which the cultures of groups and societies find expression. These expressions are passed on within and among groups and societies.

Cultural diversity is made manifest not only through the varied ways in which the cultural heritage of humanity is expressed, augmented and transmitted through the variety of cultural expressions, but also through diverse modes of artistic creation, production, dissemination, distribution and enjoyment, whatever the means and technologies used.

2. Cultural content

“Cultural content” refers to the symbolic meaning, artistic dimension and cultural values that originate from or express cultural identities.

3. Cultural expressions

"Cultural expressions" are those expressions that result from the creativity of individuals, groups and societies, and that have cultural content.

4. Cultural activities, goods and services

"Cultural activities, goods and services" refers to those activities, goods and services, which at the time they are considered as a specific attribute, use or purpose, embody or convey cultural expressions, irrespective of the commercial value they may have. Cultural activities may be an end in themselves, or they may contribute to the production of cultural goods and services.

5. Cultural industries

"Cultural industries" refers to industries producing and distributing cultural goods or services as defined in paragraph 4 above.

6. Cultural policies and measures

"Cultural policies and measures" refers to those policies and measures relating to culture, whether at the local, national, regional or international level that are either focused on culture as such or are designed to have a direct effect on cultural expressions of individuals, groups or societies, including on the creation, production, dissemination, distribution of and access to cultural activities, goods and services.

7. Protection

"Protection" means the adoption of measures aimed at the preservation, safeguarding and enhancement of the diversity of cultural expressions.

"Protect" means to adopt such measures.

8. Interculturality

"Interculturality" refers to the existence and equitable interaction of diverse cultures and the possibility of generating shared cultural expressions through dialogue and mutual respect.

IV. Rights and obligations of Parties

Article 5 – General rule regarding rights and obligations

1. The Parties, in conformity with the Charter of the United Nations, the principles of international law and universally recognized human rights instruments, reaffirm their sovereign right to formulate and implement their cultural policies and to adopt measures to protect and promote the diversity of cultural expressions and to strengthen international cooperation to achieve the purposes of this Convention.

2. When a Party implements policies and takes measures to protect and promote the

diversity of cultural expressions within its territory, its policies and measures shall be consistent with the provisions of this Convention.

Article 6 – Rights of parties at the national level

1. Within the framework of its cultural policies and measures as defined in Article 4.6 and taking into account its own particular circumstances and needs, each Party may adopt measures aimed at protecting and promoting the diversity of cultural expressions within its territory.

2. Such measures may include the following:

(a) regulatory measures aimed at protecting and promoting diversity of cultural expressions;

(b) measures that, in an appropriate manner, provide opportunities for domestic cultural activities, goods and services among all those available within the national territory for the creation, production, dissemination, distribution and enjoyment of such domestic cultural activities, goods and services, including provisions relating to the language used for such activities, goods and services;

(c) measures aimed at providing domestic independent cultural industries and activities in the informal sector effective access to the means of production, dissemination and distribution of cultural activities, goods and services;

(d) measures aimed at providing public financial assistance;

(e) measures aimed at encouraging non-profit organizations, as well as public and private institutions and artists and other cultural professionals, to develop and promote the free exchange and circulation of ideas, cultural expressions and cultural activities, goods and services, and to stimulate both the creative and entrepreneurial spirit in their activities;

(f) measures aimed at establishing and supporting public institutions, as appropriate;

(g) measures aimed at nurturing and supporting artists and others involved in the creation of cultural expressions;

(h) measures aimed at enhancing diversity of the media, including through public service broadcasting.

Article 7 – Measures to promote cultural expressions

1. Parties shall endeavour to create in their territory an environment which encourages individuals and social groups:

(a) to create, produce, disseminate, distribute and have access to their own cultural expressions, paying due attention to the special circumstances and needs of women as well as various social groups, including persons belonging to minorities and indigenous peoples;

(b) to have access to diverse cultural expressions from within their territory as well as from

other countries of the world.

2. Parties shall also endeavour to recognize the important contribution of artists, others involved in the creative process, cultural communities, and organizations that support their work, and their central role in nurturing the diversity of cultural expressions.

Article 8 – Measures to protect cultural expressions

1. Without prejudice to the provisions of Articles 5 and 6, a Party may determine the existence of special situations where cultural expressions on its territory are at risk of extinction, under serious threat, or otherwise in need of urgent safeguarding.

2. Parties may take all appropriate measures to protect and preserve cultural expressions in situations referred to in paragraph 1 in a manner consistent with the provisions of this Convention.

3. Parties shall report to the Intergovernmental Committee referred to in Article 23 all measures taken to meet the exigencies of the situation, and the Committee may make appropriate recommendations.

Article 9 – Information sharing and transparency

Parties shall:

(a) provide appropriate information in their reports to UNESCO every four years on measures taken to protect and promote the diversity of cultural expressions within their territory and at the international level;

(b) designate a point of contact responsible for information sharing in relation to this Convention;

(c) share and exchange information relating to the protection and promotion of the diversity of cultural expressions.

Article 10 – Education and public awareness

Parties shall:

(a) encourage and promote understanding of the importance of the protection and promotion of the diversity of cultural expressions, inter alia, through educational and greater public awareness programmes;

(b) cooperate with other Parties and international and regional organizations in achieving the purpose of this article;

(c) endeavour to encourage creativity and strengthen production capacities by setting up educational, training and exchange programmes in the field of cultural industries. These measures should be implemented in a manner which does not have a negative impact on traditional forms of production.

Article 11 – Participation of civil society

Parties acknowledge the fundamental role of civil society in protecting and promoting the diversity of cultural expressions. Parties shall encourage the active participation of civil society in their efforts to achieve the objectives of this Convention.

Article 12 – Promotion of international cooperation

Parties shall endeavour to strengthen their bilateral, regional and international cooperation for the creation of conditions conducive to the promotion of the diversity of cultural expressions, taking particular account of the situations referred to in Articles 8 and 17, notably in order to:

- (a) facilitate dialogue among Parties on cultural policy;
- (b) enhance public sector strategic and management capacities in cultural public sector institutions, through professional and international cultural exchanges and sharing of best practices;
- (c) reinforce partnerships with and among civil society, non-governmental organizations and the private sector in fostering and promoting the diversity of cultural expressions;
- (d) promote the use of new technologies, encourage partnerships to enhance information sharing and cultural understanding, and foster the diversity of cultural expressions;
- (e) encourage the conclusion of co-production and co-distribution agreements.

Article 13 – Integration of culture in sustainable development

Parties shall endeavour to integrate culture in their development policies at all levels for the creation of conditions conducive to sustainable development and, within this framework, foster aspects relating to the protection and promotion of the diversity of cultural expressions.

Article 14 – Cooperation for development

Parties shall endeavour to support cooperation for sustainable development and poverty reduction, especially in relation to the specific needs of developing countries, in order to foster the emergence of a dynamic cultural sector by, inter alia, the following means:

- (a) the strengthening of the cultural industries in developing countries through:
  - (i) creating and strengthening cultural production and distribution capacities in developing countries;
  - (ii) facilitating wider access to the global market and international distribution networks for their cultural activities, goods and services;
  - (iii) enabling the emergence of viable local and regional markets;
  - (iv) adopting, where possible, appropriate measures in developed countries with a view to

facilitating access to their territory for the cultural activities, goods and services of developing countries;

(v) providing support for creative work and facilitating the mobility, to the extent possible, of artists from the developing world;

(vi) encouraging appropriate collaboration between developed and developing countries in the areas, inter alia, of music and film;

(b) capacity-building through the exchange of information, experience and expertise, as well as the training of human resources in developing countries, in the public and private sector relating to, inter alia, strategic and management capacities, policy development and implementation, promotion and distribution of cultural expressions, small-, medium- and micro-enterprise development, the use of technology, and skills development and transfer;

(c) technology transfer through the introduction of appropriate incentive measures for the transfer of technology and know-how, especially in the areas of cultural industries and enterprises;

(d) financial support through:

(i) the establishment of an International Fund for Cultural Diversity as provided in Article 18;

(ii) the provision of official development assistance, as appropriate, including technical assistance, to stimulate and support creativity;

(iii) other forms of financial assistance such as low interest loans, grants and other funding mechanisms.

Article 15 – Collaborative arrangements

Parties shall encourage the development of partnerships, between and within the public and private sectors and non-profit organizations, in order to cooperate with developing countries in the enhancement of their capacities in the protection and promotion of the diversity of cultural expressions. These innovative partnerships shall, according to the practical needs of developing countries, emphasize the further development of infrastructure, human resources and policies, as well as the exchange of cultural activities, goods and services.

Article 16 – Preferential treatment for developing countries

Developed countries shall facilitate cultural exchanges with developing countries by granting, through the appropriate institutional and legal frameworks, preferential treatment to artists and other cultural professionals and practitioners, as well as cultural goods and services from developing countries.

Article 17 – International cooperation in situations of serious threat to cultural expressions

Parties shall cooperate in providing assistance to each other, and, in particular to

developing countries, in situations referred to under Article 8.

Article 18 – International Fund for Cultural Diversity

1. An International Fund for Cultural Diversity, hereinafter referred to as "the Fund", is hereby established.

2. The Fund shall consist of funds-in-trust established in accordance with the Financial Regulations of UNESCO.

3. The resources of the Fund shall consist of:

(a) voluntary contributions made by Parties;

(b) funds appropriated for this purpose by the General Conference of UNESCO;

(c) contributions, gifts or bequests by other States; organizations and programmes of the United Nations system, other regional or international organizations; and public or private bodies or individuals;

(d) any interest due on resources of the Fund;

(e) funds raised through collections and receipts from events organized for the benefit of the Fund;

(f) any other resources authorized by the Fund's regulations.

4. The use of resources of the Fund shall be decided by the Intergovernmental Committee on the basis of guidelines determined by the Conference of Parties referred to in Article 22.

5. The Intergovernmental Committee may accept contributions and other forms of assistance for general and specific purposes relating to specific projects, provided that those projects have been approved by it.

6. No political, economic or other conditions that are incompatible with the objectives of this Convention may be attached to contributions made to the Fund.

7. Parties shall endeavour to provide voluntary contributions on a regular basis towards the implementation of this Convention.

Article 19 – Exchange, analysis and dissemination of information

1. Parties agree to exchange information and share expertise concerning data collection and statistics on the diversity of cultural expressions as well as on best practices for its protection and promotion.

2. UNESCO shall facilitate, through the use of existing mechanisms within the Secretariat, the collection, analysis and dissemination of all relevant information, statistics and best practices.

3. UNESCO shall also establish and update a data bank on different sectors and governmental, private and non-profit organizations involved in the area of cultural expressions.

4. To facilitate the collection of data, UNESCO shall pay particular attention to capacity-building and the strengthening of expertise for Parties that submit a request for such assistance.

5. The collection of information identified in this Article shall complement the information collected under the provisions of Article 9.

V. Relationship to other instruments

Article 20 – Relationship to other treaties: mutual supportiveness, complementarity and non-subordination

1. Parties recognize that they shall perform in good faith their obligations under this Convention and all other treaties to which they are parties. Accordingly, without subordinating this Convention to any other treaty,

(a) they shall foster mutual supportiveness between this Convention and the other treaties to which they are parties; and

(b) when interpreting and applying the other treaties to which they are parties or when entering into other international obligations, Parties shall take into account the relevant provisions of this Convention.

2. Nothing in this Convention shall be interpreted as modifying rights and obligations of the Parties under any other treaties to which they are parties.

Article 21 – International consultation and coordination

Parties undertake to promote the objectives and principles of this Convention in other international forums. For this purpose, Parties shall consult each other, as appropriate, bearing in mind these objectives and principles.

VI. Organs of the Convention

Article 22 – Conference of Parties

1. A Conference of Parties shall be established. The Conference of Parties shall be the plenary and supreme body of this Convention.

2. The Conference of Parties shall meet in ordinary session every two years, as far as possible, in conjunction with the General Conference of UNESCO. It may meet in extraordinary session if it so decides or if the Intergovernmental Committee receives a request to that effect from at least one-third of the Parties.

3. The Conference of Parties shall adopt its own rules of procedure.

4. The functions of the Conference of Parties shall be, inter alia:

(a) to elect the Members of the Intergovernmental Committee;

(b) to receive and examine reports of the Parties to this Convention transmitted by the Intergovernmental Committee;

(c) to approve the operational guidelines prepared upon its request by the Intergovernmental Committee;

(d) to take whatever other measures it may consider necessary to further the objectives of this Convention.

Article 23 – Intergovernmental Committee

1. An Intergovernmental Committee for the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions, hereinafter referred to as "the Intergovernmental Committee", shall be established within UNESCO. It shall be composed of representatives of 18 States Parties to the Convention, elected for a term of four years by the Conference of Parties upon entry into force of this Convention pursuant to Article 29.

2. The Intergovernmental Committee shall meet annually.

3. The Intergovernmental Committee shall function under the authority and guidance of and be accountable to the Conference of Parties.

4. The Members of the Intergovernmental Committee shall be increased to 24 once the number of Parties to the Convention reaches 50.

5. The election of Members of the Intergovernmental Committee shall be based on the principles of equitable geographical representation as well as rotation.

6. Without prejudice to the other responsibilities conferred upon it by this Convention, the functions of the Intergovernmental Committee shall be:

(a) to promote the objectives of this Convention and to encourage and monitor the implementation thereof;

(b) to prepare and submit for approval by the Conference of Parties, upon its request, the operational guidelines for the implementation and application of the provisions of the Convention;

(c) to transmit to the Conference of Parties reports from Parties to the Convention, together with its comments and a summary of their contents;

(d) to make appropriate recommendations to be taken in situations brought to its attention by Parties to the Convention in accordance with relevant provisions of the Convention, in

particular Article 8;

(e) to establish procedures and other mechanisms for consultation aimed at promoting the objectives and principles of this Convention in other international forums;

(f) to perform any other tasks as may be requested by the Conference of Parties.

7. The Intergovernmental Committee, in accordance with its Rules of Procedure, may invite at any time public or private organizations or individuals to participate in its meetings for consultation on specific issues.

8. The Intergovernmental Committee shall prepare and submit to the Conference of Parties, for approval, its own Rules of Procedure.

Article 24 – UNESCO Secretariat

1. The organs of the Convention shall be assisted by the UNESCO Secretariat.

2. The Secretariat shall prepare the documentation of the Conference of Parties and the Intergovernmental Committee as well as the agenda of their meetings and shall assist in and report on the implementation of their decisions.

VII. Final clauses

Article 25 – Settlement of disputes

1. In the event of a dispute between Parties to this Convention concerning the interpretation or the application of the Convention, the Parties shall seek a solution by negotiation.

2. If the Parties concerned cannot reach agreement by negotiation, they may jointly seek the good offices of, or request mediation by, a third party.

3. If good offices or mediation are not undertaken or if there is no settlement by negotiation, good offices or mediation, a Party may have recourse to conciliation in accordance with the procedure laid down in the Annex of this Convention. The Parties shall consider in good faith the proposal made by the Conciliation Commission for the resolution of the dispute.

4. Each Party may, at the time of ratification, acceptance, approval or accession, declare that it does not recognize the conciliation procedure provided for above. Any Party having made such a declaration may, at any time, withdraw this declaration by notification to the Director-General of UNESCO.

Article 26 – Ratification, acceptance, approval or accession by Member States

1. This Convention shall be subject to ratification, acceptance, approval or accession by Member States of UNESCO in accordance with their respective constitutional procedures.

2. The instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Director-General of UNESCO.

Article 27 – Accession

1. This Convention shall be open to accession by all States not Members of UNESCO but members of the United Nations, or of any of its specialized agencies, that are invited by the General Conference of UNESCO to accede to it.

2. This Convention shall also be open to accession by territories which enjoy full internal self-government recognized as such by the United Nations, but which have not attained full independence in accordance with General Assembly resolution 1514 (XV), and which have competence over the matters governed by this Convention, including the competence to enter into treaties in respect of such matters.

3. The following provisions apply to regional economic integration organizations:

(a) This Convention shall also be open to accession by any regional economic integration organization, which shall, except as provided below, be fully bound by the provisions of the Convention in the same manner as States Parties;

(b) In the event that one or more Member States of such an organization is also Party to this Convention, the organization and such Member State or States shall decide on their responsibility for the performance of their obligations under this Convention. Such distribution of responsibility shall take effect following completion of the notification procedure described in subparagraph (c). The organization and the Member States shall not be entitled to exercise rights under this Convention concurrently. In addition, regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their rights to vote with a number of votes equal to the number of their Member States that are Parties to this Convention. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its Member States exercises its right, and vice-versa;

(c) A regional economic integration organization and its Member State or States which have agreed on a distribution of responsibilities as provided in subparagraph (b) shall inform the Parties of any such proposed distribution of responsibilities in the following manner:

(i) in their instrument of accession, such organization shall declare with specificity, the distribution of their responsibilities with respect to matters governed by the Convention;

(ii) in the event of any later modification of their respective responsibilities, the regional economic integration organization shall inform the depositary of any such proposed modification of their respective responsibilities; the depositary shall in turn inform the Parties of such modification;

(d) Member States of a regional economic integration organization which become Parties to this Convention shall be presumed to retain competence over all matters in respect of which transfers of competence to the organization have not been specifically declared or informed to the depositary;

(e) "Regional economic integration organization" means an organization constituted by sovereign States, members of the United Nations or of any of its specialized agencies, to

which those States have transferred competence in respect of matters governed by this Convention and which has been duly authorized, in accordance with its internal procedures, to become a Party to it.

4. The instrument of accession shall be deposited with the Director-General of UNESCO.

Article 28 – Point of contact

Upon becoming Parties to this Convention, each Party shall designate a point of contact as referred to in Article 9.

Article 29 – Entry into force

1. This Convention shall enter into force three months after the date of deposit of the thirtieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, but only with respect to those States or regional economic integration organizations that have deposited their respective instruments of ratification, acceptance, approval, or accession on or before that date. It shall enter into force with respect to any other Party three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

2. For the purposes of this Article, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by Member States of the organization.

Article 30 – Federal or non-unitary constitutional systems

Recognizing that international agreements are equally binding on Parties regardless of their constitutional systems, the following provisions shall apply to Parties which have a federal or non-unitary constitutional system:

(a) with regard to the provisions of this Convention, the implementation of which comes under the legal jurisdiction of the federal or central legislative power, the obligations of the federal or central government shall be the same as for those Parties which are not federal States;

(b) with regard to the provisions of the Convention, the implementation of which comes under the jurisdiction of individual constituent units such as States, counties, provinces, or cantons which are not obliged by the constitutional system of the federation to take legislative measures, the federal government shall inform, as necessary, the competent authorities of constituent units such as States, counties, provinces or cantons of the said provisions, with its recommendation for their adoption.

Article 31 – Denunciation

1. Any Party to this Convention may denounce this Convention.

2. The denunciation shall be notified by an instrument in writing deposited with the Director-General of UNESCO.

3. The denunciation shall take effect 12 months after the receipt of the instrument of denunciation. It shall in no way affect the financial obligations of the Party denouncing the Convention until the date on which the withdrawal takes effect.

Article 32 – Depositary functions

The Director-General of UNESCO, as the depositary of this Convention, shall inform the Member States of the Organization, the States not members of the Organization and regional economic integration organizations referred to in Article 27, as well as the United Nations, of the deposit of all the instruments of ratification, acceptance, approval or accession provided for in Articles 26 and 27, and of the denunciations provided for in Article 31.

Article 33 – Amendments

1. A Party to this Convention may, by written communication addressed to the Director-General, propose amendments to this Convention. The Director-General shall circulate such communication to all Parties. If, within six months from the date of dispatch of the communication, no less than one half of the Parties reply favourably to the request, the Director-General shall present such proposal to the next session of the Conference of Parties for discussion and possible adoption.

2. Amendments shall be adopted by a two-thirds majority of Parties present and voting.

3. Once adopted, amendments to this Convention shall be submitted to the Parties for ratification, acceptance, approval or accession.

4. For Parties which have ratified, accepted, approved or acceded to them, amendments to this Convention shall enter into force three months after the deposit of the instruments referred to in paragraph 3 of this Article by two-thirds of the Parties. Thereafter, for each Party that ratifies, accepts, approves or accedes to an amendment, the said amendment shall enter into force three months after the date of deposit by that Party of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

5. The procedure set out in paragraphs 3 and 4 shall not apply to amendments to Article 23 concerning the number of Members of the Intergovernmental Committee. These amendments shall enter into force at the time they are adopted.

6. A State or a regional economic integration organization referred to in Article 27 which becomes a Party to this Convention after the entry into force of amendments in conformity with paragraph 4 of this Article shall, failing an expression of different intention, be considered to be:

(a) Party to this Convention as so amended; and

(b) a Party to the unamended Convention in relation to any Party not bound by the amendments.

Article 34 – Authoritative texts

This Convention has been drawn up in Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish, all six texts being equally authoritative.

Article 35 – Registration

In conformity with Article 102 of the Charter of the United Nations, this Convention shall be registered with the Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General of UNESCO.

ANNEX

Conciliation Procedure

Article 1 – Conciliation Commission

A Conciliation Commission shall be created upon the request of one of the Parties to the dispute. The Commission shall, unless the Parties otherwise agree, be composed of five members, two appointed by each Party concerned and a President chosen jointly by those members.

Article 2 – Members of the Commission

In disputes between more than two Parties, Parties in the same interest shall appoint their members of the Commission jointly by agreement. Where two or more Parties have separate interests or there is a disagreement as to whether they are of the same interest, they shall appoint their members separately.

Article 3 – Appointments

If any appointments by the Parties are not made within two months of the date of the request to create a Conciliation Commission, the Director-General of UNESCO shall, if asked to do so by the Party that made the request, make those appointments within a further two-month period.

Article 4 – President of the Commission

If a President of the Conciliation Commission has not been chosen within two months of the last of the members of the Commission being appointed, the Director-General of UNESCO shall, if asked to do so by a Party, designate a President within a further two-month period.

Article 5 – Decisions

The Conciliation Commission shall take its decisions by majority vote of its members. It shall, unless the Parties to the dispute otherwise agree, determine its own procedure. It shall render a proposal for resolution of the dispute, which the Parties shall consider in good faith.

Article 6 – Disagreement

A disagreement as to whether the Conciliation Commission has competence shall be decided by the Commission.

8/c Pavol Kral: Presentation to Ambassadors and Permanent Delegates of UNESCO Member States, June 9, 2015

Excellence, ladies and gentlemen,

It's an honour for me to be here, it's an honour for me to greet you. I appreciate the opportunity to say a few words.

Let me first introduce myself.

I am an artist, painter, graduated from the Academy of Fine Arts. All my life I've worked in the field of art and culture. About the last ten years I've worked also as a manager, I lead several big associations of artists.

Third time I was elected for President of Slovak Union of Visual Art – umbrella organisation of professional visual artists at Slovakia and fifth time I was elected for President of Slovak Coalition for Cultural Diversity: SCCD supports the UNESCO Convention on Cultural Diversity from the very beginning. This Slovak Coalition participated also in the process of establishing ECCD and IFCCD.

SCCD represents actually more than 200 entities, associations from all fields of art - music, visual art, literature, theater, TV, film, etc. It is therefore the most representative and respected "spokesman" for artists in Slovakia actually. We have chance to initiate and comment proposal of law for culture. I am member of Board for culture of Slovak Government, Vice-Chairman of Committee for strategy of development of culture, member of other committees and advisory bodies.

Cooperation with Ministry of Culture already provides some results, about 6 proposals of law are in the process actually. If the government fulfill the objectives of the strategy it is really important for the development and better future of culture in Slovakia.

Slovak Republic ratified the Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions as early as December 18, 2006.

I am interested in the legal and social status of artists. I would like underline that I am not interested in theory, I am interested in the preparation of law that can really help to improve the conditions for the creativity, for art and culture, for artists.

Therefore I cooperate with several international art associations - IAA Europe (as President), ECCD (as Vice-President), ECA, IFCCD and IAA/AIAP (as a member of World Executive Committee).

I can say that I strongly believe to necessity of cultural diversity.

Diversity - what does it mean for me? Please let me say it less formal and more personally. I would like to illustrate diversity on example from my own family. Slovakia is a small country, but people in each region, in almost every valley had for centuries its very specific clothes with typical colors, specific songs and habits. This is photo from a ball, special event this year at Slovakia:

Condition for participation was the traditional folk costume – you can see different kind of them. Nobody without it was allowed to take part on this event.

In this photo is my daughter in traditional dress of my grandmother - this fifth, blue and white:

What has changed over the years:

My grandmother wore all his life only such traditional clothing (of course, another type for weekdays, another for Sundays and other holidays, very special for the wedding).

On the photo is the last piece of her costume, which exists. It was damaged, almost lost and forgotten. My daughter discovered it in the family of our relatives. They did not know what to do with it, did not know even how to use some part of the costume. My daughter repaired it

and the most difficult was to find out how to use it at all. She had to visit several specialists in traditional folk costumes until she found one that was able to reassemble the traditional headwear:

My grandmother – every day, my daughter – last chance at least to save it... That is the difference.

This is an example of diversity, which is now every day more and more vanishing. The pessimist might would say that we can find everywhere just coca cola, hamburgers and jeans now...

If we look around: The participants of the session in this hall, we are from different countries, but - frankly - there's not a lot of diversity. I see black suits, white shirts, ties. Thank God there are also ladies, so there's a bit of a red, blue, green or pink and picture of us is not only black and white ☺. Thank you, ladies ☺.

OK, I have no problem with this. I'm not going to change my suit for traditional folk costume. It is a reality that diversity is reduced, things in different parts of the world are becoming increasingly similar, or even identical.

Sometimes it is practical, useful, efficient - for example, in technology. But I believe that diversity in culture is vital for human society. I am convinced that the UNESCO convention can help, step by step, to support the process of maintaining diversity in art and culture.

I see the contribution of UNESCO convention mainly in two dimensions:

- To improve people's access to culture – to give as many people as possible chance to take pleasure in art and benefit from the development of culture,

- and on the other hand - To support the improvement of conditions for culture and art, give them a chance to develop. I would like to say little bit more about this.

If we do not want to enjoy only what has already been created in the culture years, centuries or thousand years ago, if we do not want to repeat the same again and again, we do need contemporary art. Art that continues the new fresh dialogue with society.

And if we want to protect and promote contemporary art and culture we have to focus on the most important part of it: on artists. Without them, without artists who develop and maintain the flame of creativity, there is not - and cannot be - any contemporary art.

Therefore I would like to propose to make next logical step on this direction that is consistent with the convention: Try to get a consensus for a framework status of the artist.

Why and how:

In convention is written a few times, for example in Article 4, paragraph 4, essentially this: art and bussines are not the same.

The exact wording of that paragraph: *Cultural activities, goods and services refers to those activities, goods and services, which at the time they are considered as a specific attribute, use or purpose, embody or convey cultural expressions, irrespective of the commercial value they may have. Cultural activities may be an end in themselves.*

Contrary to this principle artists are - from point of view of the tax laws, social insurance etc - assessing the same like businessmen in many countries.

However, if the art is not the same like business, if the working conditions of artists are fundamentally different from those of businessmen, the relevant laws should take it into account.

Many countries are trying to resolve the situation. A possible solution is Status of the artist, which defines who is an artist and then sequential Law is possible to solve specific problems of artists.

We would like to contribute with the experience that we have gained in a long, 25 years process in Slovakia. We can also contribute with opinions from the international debate, which took place in five international associations of artists from 23 countries of 4 continents. The overall summary is presented in this publication published in English and Slovak version.

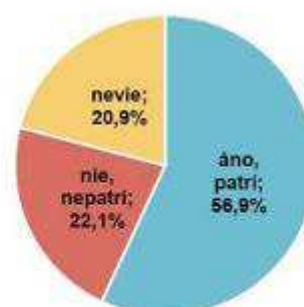
Importantly, Status of the artist is not just theory. Some countries have already adopted the law on the status of artists - for example, Canada 25 years ago, but also Lithuania, something is in Croatia, but very interesting partial solutions are also in Mexico or Morocco and at other countries.

In Slovakia has been reached, after long years, consensus between artists and the Ministry of Culture just these days. Dr. Krsikova, Head of the Office of Minister of Culture, was chairperson of the working group where we cooperated on proposal. The draft law is ready for approval of Government and for discussion at Parliament, the effect should enter from January 1 next year.

Interesting are also the results of an opinion poll on the question whether it is necessary to adopt a law on the status of artists: 56,9% of responses were in favor, only 20,9 against.

57% slovenskej populácie je za to, aby postavenie umelca bolo právne upravené zákonom

Q 18: V krajinách EÚ – vrátane Slovenskej republiky – v súčasnosti prebiehajú rokovania o tom, ako riešiť postavenie umelcov v spoločnosti, vzhľadom na špecifický charakter ich práce ako tvorcov umeleckých hodnôt v slobodnom povolani. **Malo by byť podľa Vás právne upravené postavenie umelca osobitým zákonom, podobne, ako je právne definované postavenie zamestnanca, živnostníka či spotrebiteľa?** Iba jedna možnosť odpovede

I attended the discussion to this topic in many countries, and I can say that opinions, questions and possible solutions are very similar. Always it has started with many hours or pages of comments and questions, but result is very simple – it is just a few pages. The positive response we have received from many and very different countries such as Australia, Morocco, Lithuania, Germany, France or Latin America. In the autumn we are preparing an international conference in Pilsen on this issue, on behalf of the IAA Europe and IAA / AIAP. So we continue on national and international level, too.

Nevertheless, each country has until now always started from zero. It is time to join forces, to share experience and try to get common solutions. Almost in every country is something positive. We can collect partial good solutions and use them like recommendation for others. We need diversity in culture - not in law.

With the support of UNESCO, we could save time, energy, we could make the process more efficient. It's in the interest of both - the artists and the whole society.

8/d .....Proposal on behalf of SCCD: **Recommendation of UNESCO on the Status of the Artist** Bratislava, Slovak republic, November 16, 2015

Mrs. Danielle Cliche

Chief of Section of the Diversity of Cultural Expressions
Secretary of the Convention on the Protection and Promotion
of the Diversity of Cultural Expressions
UNESCO
Paris, France

Dear Madam Secretary,

I would like to ask you to add to the agenda of the Intergovernmental Committee on the Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions the topic:

Recommendation of UNESCO on the Status of the Artist.

The intention is to open this topic as I have previously mentioned at the Fifth Ordinary Session of the Conference of Parties to the Convention at Paris in June 2015.

We propose to prepare the next logical step that is consistent with the Convention UNESCO 2005: to recommend to Member States to support the implementation of the Status of the Artist as a tool for solving specific problems of the cultural sector in different countries that can significantly promote the development not only of the cultural sector but also society and sustainable economic development.

I am sending attached:

- 1/ Draft proposal for a recommendation UNESCO
- 2/ Brief comment to this proposal
- 3/ Link to the publication *Status of the Artist / Working document for a general international debate*
- a detailed commentary with examples from 22 countries over 4 continents

4/ Selection of conferences and adopted recommendations by the international association of artists on this issue in the last years

With best regards

Pavol Kral
President of Slovak Coalition for Cultural Diversity
President of Slovak Union of Visual Arts
Member of Council for Culture of Government of Slovak republic
Member of Executive Committee of IAA /AIAP and Coordinator for Europe
Vice-President of European Coalition for Cultural Diversity
Member of Intergovernmental Committee UNESCO on Cultural Diversity

1/ Draft of proposal for a recommendation to UNESCO

- As the current legal situation in many countries is not entirely in accordance with the UNESCO 2005 Convention

- As the importance of the cultural sector for development of each country and its contribution to GDP is indisputable and continues to grow

- As the cultural sector provides work for a significant number of people and may significantly contribute to reducing the number of unemployed in the world, taking into account the potential of its further growth

- As the cultural sector, unlike many industries that support sustainable development, is not generally demanding for natural resources, does not increase substantially energy consumption, does not produce significant waste, does not contribute to the pollution of our planet, and requires relatively minor investment for its development - its development potential is in creative human resources and therefore it is essentially limitless

- And considering the other impacts of the cultural sector, as set out in Convention UNESCO on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions from the year 2005, which to date has been ratified by 140 countries worldwide, including the European Union

- We propose that UNESCO should prepare the next logical step, following the Convention 2005, and recommend to Member States to support the implementation of the Status of the Artist as a tool for solving specific problems of the cultural sector in different countries that can significantly promote the development not only of the cultural sector, but also society and sustainable economic development.

First step: The adoption of legislation which will determine who is a professional artist defined on the basis of the recommended clear and transparent criteria.

The defined Status of the Artist should include people who:

a/ perform artistic freelance activities

b/ are professionally trained for artistic and creative activity, or achieve demonstrable artistic and creative results

The proposal respects the fundamental principles of:

- **Openness and transparency** of the system that makes it possible to include all those for whom the artistic activity is an essential part of their lives and affects their tax and social security
- **Professionalism**, guaranteed either by completing professional arts education or an assessment by other artists (if the results of creative activity of a person falls within the sphere of art or not) – thus excluding the possibility of the monopoly of decision-making
- **Voluntariness** – registration under the Statute of the artist is not mandatory, it depends on artists decision to apply for registration of the Status of the Artist or not

The second step: In accordance with the real situation and possibilities of individual states **gradual implementation of measures that will form part of the relevant laws.**

As they will be supported by legislation under the Status of the Artist, **targeted and effective specific actions will directly address specific problems in existing relevant fields of art.**

2/ A brief comment to this proposal

a/ Foreword to the issue Status of the Artist

Many countries are trying to resolve the situation of artists. One of a possible solution is Status of the Artist, which defines

- who is an artist
- and then sequential Law is possible to solve specific problems for artists.

The debate about the Status of the Artist started a number of years ago - at Slovakia 25 years ago and only now we can say that we have succeeded. All the principles we have promoted, as optionality, expertise, verifiable results and education were included - the result is reasonable and we have legislatively defined professional artists in Slovakia (approved by Slovak Parliament on 11th November 2015). We can now start solving other specific issues.

Last year the Slovak Union of Visual Arts published Status of the Artist working documents, in English and Slovak versions, for general international debate. **The debate about Status of the artist is an example of effective international cooperation:** the members of international art organisations IAA Europe, IAA/AIAP, IFCCD, ECCD, IFACCA, NAVA and ECA took part in the debate on Status of the Artist.

Nevertheless, each country has until now always started from zero. It is time to join forces, to share experience and try to agree common solutions to practical cultural problems. Many countries are working individually on creative solutions. Key examples can be sited from Sweden, Canada, Lithuania, Germany, Norway, Slovakia but also Morocco, Mexico and many other countries.

We can collect working prototype solutions and use them like recommendation for others. We need diversity in culture - not in how the law operates.

With the support of UNESCO, we could save time and energy - we could make the process more efficient. It's in the interest of both - the artists and the whole of society.

We can succeed with the goal to improve the legal and social status of artists, to improve their chance to earn a living through their artistic work: **negotiation with the state authorities is always difficult but with information, with positive examples from other countries it is at least a little easier.**

We want to share with other countries our experience of this long process, to make international comparisons of best practices and lessons learned in the legal definitions of artists – with the aim to help them achieve working improvements faster.

b/ Status of the Artist and the UNESCO Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions (2005).

This year we are celebrating 10th anniversary of the UNESCO Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions (2005). In the Convention it is stated a few times (e.g. Article 4, paragraph 4): **art and business are not the same.**

(Precisely: Cultural activities, goods and services refers to those activities, goods and services, which at the time they are considered as a specific attribute, use or purpose, embody or convey cultural expressions, irrespective of the commercial value they may have. Cultural activities may be an end in themselves.)

Contrary to this principle artists are - from the point of view of tax laws, social insurance etc – assessed the same as businessmen in many countries.

However, **if the art production is not the same as business, if the working conditions of artists are fundamentally different from those of businessmen, the relevant laws should take this into consideration.**

A possible solution is Status of the artist, which defines who is an artist and then sequential Law is possible to solve specific problems for artists. Therefore we would like to propose to make the next logical step on this direction that is consistent with the convention:

Try to achieve consensus on the main principles of Status of the (professional) artist.

c/ Status of the Artist and the UNESCO recommendation / 1980

UNESCO's recommendation on the status of the artist proposes a formal definition for all artists: 'Artist' is taken to mean any person who creates or gives creative expression to, or re-creates works of art, who considers his [sic] artistic creation to be an essential part of his life, who contributes in this way to the development of art and culture and who is or asks to be recognised as an artist, whether or not he is bound by any relations of employment of association'.

We fully respect this definition. Recognition based on philosophical and a very general definition is correct as a starting point, **but in practice, such a definition does not clearly distinguish the artist from other workers** (from the point of view of tax, social security or other government institution officer worker). So we are not able to continue negotiations with responsible representatives of the state without having rules that are applicable in practice.

The aim is to find the way to solve the specific problems of artists whose artistic activity generates revenues and thus has an impact on their income tax and social security (hence to distinguish them from a wider group of "artists" we use the term "professional artist").

d/ Is the Status of Artist important only for artists or also for society, for the state?

I am persuaded that the correct answer is: **for BOTH.**

The support of art and culture is not a waste of money but a good investment of money. They are very important from the point of view of the economy: contrarily to the general opinion their contribution to the development of countries is not marginal.

A few examples from many documents gives evidence of the importance of the culture sector for the development of states (within the period of last ten years):

- 2006: Economy of Culture
- 2010: Green Paper
- 2015, June: Meeting of State parties to the UNESCO Convention, Paris

d/1 A few numbers from *The Economy of Culture in Europe* (a study prepared for the European Commission Directorate General for Education and Culture in October 2006):

The cultural and creative sector turned over more than € 654 billion in 2003; this number says much more to us if we compare it with the car and ICT industry:

- the turnover of the car manufacturing industry was only € 271 billion in 2001
- the turnover generated by ICT manufacturers was € 541 billion in 2003

Contribution to EU GDP (in 2003)

- Textile industry	0.5%
- Food and beverage industry	1.9%
- Real estate	2.1%
- Chemical, rubber and plastic industry together	2.3%
- Creative and cultural industry	2.6%

The sector's growth in 1999-2003 was 12.3% higher than the growth of the general economy

In 2004 5.8 million people worked in the sector. Whereas the total employment in the EU decreased in 2002-2004, **employment in the sector increased (+1.85%)**

46.8 % of workers in the sector have a university degree (against 25.7 % in total employment)

d/2 Androulla Vassiliou, European Commissioner for Education, Culture, Multilingualism and Youth, Brussels, April 27, 2010, said:

"Europe's cultural and creative industries are not only essential for cultural diversity in our continent; they are also one of our most dynamic economic sectors. They have an important role to play in helping to bring Europe out of the crisis"

d/3 The new information from the June 2015 meeting of State parties to the UNESCO Convention, Paris:

Draft speaking points for EU intervention(s) UNESCO 5th Conference of Parties to 2005 Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions, Paris, June 2015:

Since the Convention's entry came into force, the EU and member States' policies have sought to safeguard and promote cultural diversity in Europe. We have also helped promote the cultural and creative sectors, who now contribute 4.4 % of EU GDP

and offers jobs to 8.5 million Europeans – twice the size of the car industry, and including a larger proportion of young people than any other sector.

e/ Is the importance of the contribution of the culture sector to the GDP of the state, the only reason for the state to support art and culture?

No, definitely not:

Culture – in the same way as education and health – cannot be measured only from the point of view of money. Society without culture (or education or health) would be a society with no future.

Art and culture should be supported by the state, because questions of art and culture cannot be decided only by the market: the market is very often wrong, especially in the area of contemporary art. The “market” of the time did not recognize that Rembrandt was a genius, the “market” ignored Vincent van Gogh throughout his life, and the “market” did not initially even want the Eiffel Tower to be built – people did not like it, only later did they get used to it and now it is impossible to imagine Paris without this symbol.

A very great part of the cultural heritage of mankind would never have been created without the support of the state: pyramids of Egypt, the statue of David or the painting of the Sistine Chapel by Michelangelo, to name just a few.

f/ How does the contribution of culture reflect into the social status of artists?

We can agree with one of the results of the study of Economy of Culture: *“The cultural and creative sector is a growing sector, developing at a higher pace than the rest of the economy”*.

The cultural and creative sector as a whole is in good condition, but the most important part of it – the artists, without whom this sector cannot exist - are not in a good “condition” at all. It can be said that in European countries artists are generally in a worse situation than people in other professions, if we compare groups with the same level of education (see: *The Status of Artists in Europe*, a study requested by the European Parliament’s committee on Culture and Education, completed in November 2006, author: European Institute for Comparative Cultural Research, Bonn, and others.)

There is also a general lower social security of artists because of their irregular income, short term contracts and the nature of cultural work. Here are some figures from Eurostat (2007) on the situation in the EU:

	Employed in culture	Employed in general
Temporary job	16%	13%
Part-time job	25%	17%
Freelancers	29%	14%
Second job - number of employed in culture is almost double of employed in general		
Working at home	29%	13%

There are many differences between European countries but the main problems of artist economies are very similar. We cannot suppose that the situation of artists in South America, Asia or Africa is better. This is why we are persuaded that the improvement of the situation of artists should be seriously considered.

The Status of the Artist could be the important step for starting the process of improving the situation of artists economies and creating a positive environment for the creation of art.

g/ Is the Status of the Artist just a European issue?

Definitely not. Canada was the first country where the Status was approved about 25 years ago.

h/ For which countries can the Status of the Artist - or more generally international cooperation and sharing information with the aim to improve status of the artists – be more beneficial: for developed or for developing countries?

I believe that for all of them. The legal and social status of artists varies from one country to the other. There are also differences within Europe. **This discussion may be most meaningful for countries where the legal and social status of artists is neither good, nor satisfactory.**

But also in countries with strong, developed economies and rather good effective systems of support for art and culture, it is important to prevent setbacks, and there is always room for improvement, there is always something that could work better and more effective.

One example: Sweden has a positive and effective system of supporting artist exhibitions rights called [MU agreement](#) – which is supported through state negotiation.

This support activity can be an inspiration and learning tool for other countries.

3/ Detailed commentary - link to the publication

Status of the Artist / Working document for a general international debate:

<http://preview.triad.sk/svu/StatusOfTheArtist-Engl-Slovak.pdf>

4/ Selection of conferences and adopted recommendations

The International Association of Art (IAA) has developed a number of events on this issue in the last few years (debates on this issue were held in Berlin - Germany, Istanbul - Turkey, Antofagasta – Chile, Bratislava and Kosice – Slovakia, Seoul - South Korea, etc).

4/a/ September 21 – 23, 2012, Gallery UMEĽKA, Bratislava, Slovak republic: 3rd Congress of International Federation of Coalition for Cultural Diversity (IFCCD and ECCD)

Pavol Kral presented the Slovak project on Status of the Artist and international analysis; approved, see Work plan 2012 – 2014, adopted at the 3rd Congress of IFCCD:

Issue: Cultural measures – Status of the Artist

Goal: Measures aimed at nurturing and supporting artists and others involved in the creation of cultural expressions

Proposal: International comparisons of best practices and lessons learned in legal definitions of artists, in the form of a comparative table

Lead: Pavol Kral, Slovakia

4/b/ October 5, 2013, Oslo, Norway: The 10th General Assembly of the International Association of Art Europe (IAA Europe) approved recommendation:

The 10th General Assembly of the International Association of Art Europe approved the following, in Oslo, Norway, October 5, 2013: Call upon Member-State governments to draw from the best practices of specific laws on the Status of an Artist to improve the social, creative, employment and taxation conditions of artists taking into consideration their creative contribution to each nation's cultural development.

4/c/ October 16, 2015, Conference Status of the Artist / "how to survive with art", which was held under the leadership of Pavol Kral in Pilsen – European Capitol of Culture 2015, Czech republic (keynote speeches presented representatives of artists from Slovakia, Norway, Sweden, Germany, United Kingdom, Puerto Rico, France and the Czech Republic) with the participation of artist delegates from 28 countries of America, Africa, Asia and Europe (fifth continent - Australia - was represented in the form of written contributions by Tamara Winikoff, Executive Director of the National Association for the Visual Arts - NAVA): Pavol Kral presented the concept of Status of the Artist for the negotiations of the Intergovernmental Committee of the UNESCO Convention on the protection and promotion of the diversity of cultural expressions (Paris, December 2015). Delegates unanimously supported the proposal.

4/d/ October 17 - 18, 2015, Pilsen, Czech republic: 18th General Assembly of IAA / AIAP (International Association of Art, umbrella organisation for a few hundred thousand professional visual artists of the world, IAA/AIAP UNESCO, 1 rue Miollis 75732 Paris Cedex 15 - approved recommendation:

18th General Assembly of IAA / AIAP recommends National Committees to join discussion about the status of an artist, support rational solution about frame proposal defining it and use it in negotiation with the responsible representative of states with the aim to improve social and legal rights of artists.

18th General Assembly of IAA / AIAP recommends IAA Member State Governments to take into consideration the positive experiences obtained by preparing the law "Status of an artist" and implement the best ideas in the process of improving social guarantees, creative working conditions, work and taxation conditions of artists, thereby taking into consideration the artist's creative contribution to each nation's cultural development.

For more information see international analyse on Status of the Artist:
<http://preview.triad.sk/svu/StatusOfTheArtist-Engl-Slovak.pdf>

4/e/ October 23 - 24, 2015, Congress of International Federation of Coalition for Cultural Diversity (IFCCD a ECCD), Mons - European Capitol of Culture 2015, Belgium: Delegates from around the world welcomed information presented by Pavol Kral about significant progress in fulfilling tasks approved at the Congress IFCCD in Bratislava in October 2012 - preparation of Status of the Artists.

Five priorities IFCCD for the coming years:

6. *Participating in the development of national cultural policies*
7. *Safeguarding the cultural exception in trade agreements*
8. *Contributing to training and education programs on cultural diversity*
9. *Pursuing international cultural cooperation activities*
10. *Review of [status of the artist](#) and copyright legislations*

4/f/ November 6, 2015, Conference: The Significance of Institution in the Processes of Culture, Lithuanian Academy of Sciences, Gedimino pr. 3, Vilnius, Lithuania. Pavol Kral, Slovakia, in his speech (with title *Culture life and social and legal status of the artists in Slovakia: What has changed over the years?*) presented proposal of the law on Status of the Artist.

4/g/ November 11, 2015: proposal of law on Status of the Artist [approved by the Parliament of Slovak Republic. To come into force from 1st January 2016.](#)

8/e .....Slovak republic: 2nd QUADRENNIAL PERIODIC REPORT 2016

2005 Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expression

GENERAL INFORMATION

EXECUTIVE SUMMARY

While elaborating the 2nd periodic report on the measures to protect and promote the diversity of cultural expressions that the Slovak Republic is submitting, the Ministry cooperated with the Office of the Deputy Prime Minister of the Slovak Government for Human Rights and National Minorities, the Statistical Office of the Slovak Republic and the Ministry of Foreign Affairs of the Slovak Republic.

Due to its limited extent the periodic report contains only the most significant cultural – political measures introduced for the protection and promotion of the diversity of cultural expressions in the phases of the creation, production, distribution, dissemination and participation in culture that were adopted at the national and international levels in the legislative, institutional and financial areas.

The measures elaborated at the national level include the promotion of art, media and audio-vision, the creative industry, traditional folk art, the promotion of the cultures of national minorities and disadvantaged groups of the population, cultural rights and access to culture, cooperation with churches and religious communities and measures in the area of promoting intercultural dialogue. The content of this report also includes measures aimed at the integration of culture in sustainable development policies. In the area of the protection of the cultural expressions under threat, the report also includes cooperation with the civil society at the national and international levels. The challenges related to the introduction of the Convention and the solutions identified for their implementation also constitute part of this report . Annexes to the Report contain the available statistical data The Slovak Republic submits the 1st periodic report on measures for the protection and promotion of the diversity in cultural expressions in two UNESCO working languages – English and French.

TECHNICAL INFORMATION

Name of Party* Slovak Republic

Date of ratification* 18 December 2006

Ratification process: the government of the Slovak Republic approved the proposal to ratify the Convention by Government Resolution No 929 of 08 November 2006; the National Council of the Slovak Republic gave assent to the Convention by Resolution No 152 of the National Council of the Slovak Republic of 12 December 2006; the president of the Slovak Republic ratified the Convention on 16 December 2006 and the instrument of ratification of the Convention was deposited with the depositary, the secretary general of UNESCO on 18 December 2006; the Convention entered into force for the Slovak Republic on 18 March 2007.

Organization(s) or entity(es) responsible for the preparation of the report
Ministry of Culture of the Slovak Republic

Officially designed Point of Contact

Ministry of Culture of the Slovak Republic www.culture.gov.sk

Title* (Ms)

First Name* Jana

Family Name* Kňazková

Organization*

Mailing Address*Nám. SNP 33

Telephone: + 421 2 20 482 326

Fax: + 421 2 54 415 534

E-mail:jana.knazkova@culture.gov.sk

Ministry of Culture of the Slovak Republic,
International cooperation section

Name of stakeholders, including civil society organizations, involved in the preparation of the report

Name: Akad. mal. Pavol Král

Position: president

Organization:

Slovak Coalition for Cultural Diversity

Describe the multi-stakeholder consultation process established for the preparation of this report*

In preparing the second periodic report on measures for the protection and promotion of diversity of cultural expression, the Ministry of Culture of the Slovak Republic has cooperated with the Office of the deputy prime minister of the Slovak Republic for human rights and national minorities, the Statistical Office of the Slovak Republic and the Ministry of Foreign Affairs of the Slovak Republic

Up to 2100 characters

OVERVIEW OF CULTURAL POLICY CONTEXT

Has the Convention been integrated into the policy development process in any of the following ways?

In accordance with the United Nations Charter, the principles of international law and generally accepted instruments on human rights, the Slovak Republic affirms its sovereign right to formulate and implement cultural policy and to adopt measures for the protection and promotion of diversity of cultural expression and to strengthen international cooperation with a view to achieving the objectives of the Convention.

Implementation of the Convention in the Slovak Republic is managed by the Ministry of Culture of the Slovak Republic (hereinafter the "Ministry"). Under Act No 403/2010 amending and supplementing Act No 575/2001 on the organization of the of activities of the government and the organization of the central state administration (also known as the competence act), the Ministry is the central state administration body for the state language, the protection of cultural heritage monuments, cultural heritage and libraries, art, copyright and rights related to copyright, public cultural awareness and folk art production, the

promotion of Slovak culture abroad, relations with churches and religious societies, media and audio-visual services.

The Convention was one of the reference points in the preparation of Act No 189/2015 on public cultural awareness activities, which entered into force on 01 September 2015. This law defines public cultural awareness activities as covering activities which contribute to respect for human rights and diversity of cultural expression, to the formation of a cultured way of life, to achieving a higher level of culture and education in the Slovak Republic and to the development of creativity as the foundation of culture in society (Section 2(1)), and establishes arrangements for such activities including the development of cultural identity and inter-cultural dialogue on the national, regional and local levels (Section 2(2)(a)). The Conception of Care for Traditional Folk Culture (two consecutive documents covering the period from 2007 to 2020) is the implementing instrument for the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage in the Slovak Republic, but also relates closely to the Convention and makes explicit reference to its principles. It is based on the principle of democratic citizenship and considers traditional folk culture as a component of intangible cultural heritage in the territory of the Slovak Republic, with the awareness that its bearers are members of the Slovak nation, national minorities and ethnic groups, people of different beliefs, living in different environmental and economic conditions. The conception also states that this cultural diversity is a value that gives rise to important cultural benefits, satisfies aesthetic needs and creates a feeling of belonging, which contributes to an improvement in quality of life for society as a whole.

POLICIES AND MEASURES

POLICIES AND MEASURES

CULTURAL POLICIES

In the period under review, the Slovak Republic has adopted a wide range of strategic documents in the following areas: *development of the cultural and creative industries (CCI), promotion and development of audio-visual culture and industries; care for traditional folk culture, youth and the culture of disadvantaged sections of the population.*

List of measures referred to in this part of the report:

- 1/ STRATEGY FOR THE DEVELOPMENT OF THE CREATIVE INDUSTRIES**
- 2/ PROMOTION AND DEVELOPMENT OF AUDIO-VISUAL CULTURE AND INDUSTRIES**
- 3/ STRATEGY FOR THE DIGITALIZATION OF CINEMAS IN THE SLOVAK REPUBLIC**
- 4/ CONTRACT ON THE PROVISION OF PUBLIC SERVICES IN RADIO AND TELEVISION BROADCASTING (THE "CONTRACT WITH THE STATE")**
- 5/ ACT No 185/2015 THE COPYRIGHT ACT**
- 6/ GRANT SCHEME FOR THE CULTURE OF DISADVANTAGED SECTIONS OF THE POPULATION**
- 7/ CARE FOR TRADITIONAL FOLK CULTURE (GROUP OF MEASURES)**
- 8/ ACT ON PUBLIC CULTURAL AWARENESS ACTIVITIES**
- 9/ GRANT SCHEME FOR INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE AND PUBLIC CULTURAL AWARENESS ACTIVITIES (TO 2015)**
- 10/ SUPPORT FOR ART**
- 11/ COOPERATION WITH CHURCHES AND RELIGIOUS SOCIETIES**

Name of the Measure:

1. STRATEGY FOR THE DEVELOPMENT OF THE CREATIVE INDUSTRIES IN THE SLOVAK REPUBLIC

As this issue is considered to be of relevance across a large number of areas, the strategy was developed through inter-ministerial cooperation involving the following ministries: the Ministry of Culture of the Slovak Republic, the Ministry of Economy of the Slovak Republic, the Ministry of Transport, Construction and Regional Development of the Slovak Republic, the Ministry of Education, Science, Research and Sport of the Slovak Republic, the Ministry of Interior of the Slovak Republic, the Ministry of Agriculture and Rural Development of the Slovak Republic and the Ministry of Foreign and European Affairs of the Slovak Republic. The strategy was adopted by Government Resolution No 32/2015 of 21/01/2015 and establishes the following priorities:

- Priority 1 An efficient system for the development of the creative industries,
- Priority 2 High-quality human resources,
- Priority 3 Increasing the market's absorption capacity
- Priority 4 Supporting instruments for financing

Action plan for implementation of the strategy for the development of the creative industries in the Slovak Republic

The *Action plan for the implementation of the strategy for the development of the creative industries in the Slovak Republic*, which sets out the implementation plan for existing and new measures under each priority, was adopted on 15 December 2015. Financing for programmes supporting the development of CCI in the Slovak Republic is designed to provide complementary support for the creative economy value chain. Support for creative production is provided primarily by the *Art Support Fund* (established in 2015) and the *Audio-visual Fund* (established in 2009), which operate on the arm's length principle, supplemented by the Ministry's grant system, which is oriented towards support for cultural heritage and support for the culture of disadvantaged groups. New financing measures include:

Mobilisation of creative potential in regions

Priority Axis 3 (PA 3) is under the competence of the Ministry of Culture and operates in synergy with the OP Research and Innovation (OP R&I) The aim of Priority Axis 3 is to support:

- Business growth,
- Infrastructure development,
- Access to tangible and intangible assets for creative SMEs,
- Monetization of intellectual properties with a view to increasing employment in the CCIs,

Increased competitiveness and growth of SMEs,

Development of the competitiveness of SMEs in the Bratislava Region

Operational Programme Research and Innovation

Two relevant priority axes of the OP R&I fall under the competence of the Ministry of Economy. These include measures designed to support:

- Internationalization,
- Cluster initiatives,
- Increasing awareness of CCI
- SMEs in areas where new business models are emerging.

The division of competences in these two programmes financed from the ERDF is based on the definition framework for the CCIs used by the European Commission, which was published in "The Economy of Culture in Europe" in 2006 (KEA). This divides the area as a whole into the cultural sector and the creative sector. The cultural sector includes the traditional arts (the visual and dramatic arts, cultural heritage) and the cultural industries (film, audio-visual media, television and radio broadcasting, computer games, music, publishing), which fall under the competence of PA 3 of the IROP. The creative sector includes creative industries (design, architecture and advertising) and related areas (such as software development), which fall partly under PA 3 and also under OP R&I.

Name of the Measure:

2/ PROMOTION AND DEVELOPMENT OF AUDIO-VISUAL CULTURE AND INDUSTRIES

a. Key Objectives of the Measure

The support system for audio-visual culture is designed to meet satisfy the following objectives: establishment of the Audio-Visual Fund (hereinafter "AVF") as the main financial instrument focussed exclusively on support for Slovak audio-visual culture and industries,

- ensuring independent and qualified decision making in the key bodies of the AVF by establishing them in a public institution,
- defining stable sources of financing for the AVF based on contributions from enterprises that make use of audio-visual content,
- defining the functions and objectives of the AVF's support activities and transparent rules for the use of funds,
- defining the purpose of use of AVF funds and control mechanisms for use.

The support system for the audio-visual industry is intended to achieve in particular the following objectives:

- generating interest of foreign production companies in recording or making audio-visual works in Slovakia,
- creating impulses for the development of missing infrastructure of the audio-visual industry in Slovakia, especially in connection with modern technology,
- increasing the international competitiveness of the audio-visual industries in Slovakia,
- making a positive contribution to public budgets (taxes and contributions), development of services and job opportunities in the audio-visual industries,
- making a contribution to the promotion and presentation of the Slovak Republic and its regions,
- increasing opportunities for exercising vocations and acquiring vocational experience, including opportunities for projects whose requirements for financing and implementation significantly exceed the potential of Slovak production conditions.

What is: The scope of the measure* (Options: *Local, Regional, National, International*)

National, International

The nature of the measure* (Options: *Legislative, Regulatory, Financial, Institutional*)

Legislative, Financial, Institutional

The main feature of the measure

To improve the promotion and development of audio-visual culture and industries, Act No 516/2008 on the Audio-Visual Fund and amending and supplementing certain acts (hereinafter also the "Act on the AVF") established the AVF with effect from 01 January 2009 as a public institution for the promotion and development of audio-visual culture and industries and it commenced its support activities in 2010. The establishment and system of operation of the AVF were also described in the first periodic report on measures for the protection and promotion of diversity of cultural expression under the 2005 UNESCO Convention (hereinafter only the "first periodic report"), which was submitted in 2012.

The AVF defines priorities for the support provided in a particular period. It also creates a special financial reserve for financing projects through which the set priorities are implemented in practice. For example, from 2013 to 2015 the AVF's priorities included support for the coproduction of cinematographic works with a Slovak minority co-producer and support for film festivals in Slovakia with international participation, through which the AVF made a significant contribution to the promotion and development of cultural diversity.

With effect from 01 January 2014, the scope of the AVF's support activity was broadened to include support for the audiovisual industries based on an amendment introduced in Act No 374/2013 amending and supplementing Act No 516/2008 on the Audio-Visual Fund and amending and supplementing certain acts, as amended, and amending and supplementing certain acts. The AVF's promotion of the audio-visual industries includes providing funds for the implementation of film projects that satisfy the requirements laid down by law. A film project is defined as an audio-visual work which is a cinematographic drama, documentary or animation or a work primarily intended for television broadcast in the scope defined by decree of the Ministry of Culture of the Slovak Republic (hereinafter also the "Ministry"). The content of the film project must also comply with European Union rules, which is proved by a cultural test or the co-production statute, and the film work must not be of a pornographic nature. The AVF provides funds to support the audio-visual industries in the form of a subsidy in the amount of 20% of eligible expenditure, and where the minimum amount of the eligible expenditure for the implementation of the film project which is reimbursed is EUR 2,000,000. The minimum sum cannot exceed 50% of the total production budget for the film project.

Does it specifically target individuals and/or social groups as defined in Article 7 of the Convention? * (Options: *YES/NO*) [if yes]:

YES

[if yes] **List targeted individual/social groups (at least one):**

- authors of Slovak audio-visual works,

- makers of Slovak audio-visual works,
- persons who restore and develop technological infrastructure for the production and circulation of audio-visual works and the organisation of public cultural events related to audio-visual culture,
- persons who circulate and present audio-visual works,
- the distributors of audio-visual works.
- the operators of audio-visual technical facilities,
- natural persons whose creative activities or research contributes to the development of audio-visual culture and industries in Slovakia,
- legal entities which are the producers or co-producers of a film project for which they apply for funding from the AVF for the promotion of the audio-visual industries in the Slovak Republic.

What are the results expected through the implementation of the measure? *

After five years of the AVF's support activities, it is possible to conclude that the objectives referred to in point (b)(I) have been fulfilled. The AVF operates as a stable and respected public institution. The continuous support activities of the AVF have brought about a demonstrable increase in the basic performance indicators of Slovak audio-visual culture and industries in the international context. In terms of the number of films per million inhabitants, Slovakia achieved an increase of 125% between 2010 and 2014, and public funds for audio-visual culture per capita increased by 45.6% over the same period.

One of the objectives of the adoption of the amendment of the Act on the AVF regarding support for audio-visual industries was to increase the interest of foreign production companies in recording or making audio-visual works in Slovakia (more detailed information is given in (b)(II)). The expected benefits of the legislative measure include support for international cultural cooperation, mobility of film-makers and other artists and the promotion of cultural diversity.

Name of agency responsible for the implementation of the measure *

Audio-Visual Fund

Financial resources allocated to implement the measure *

In 2012, the AVF provided a total of EUR 5,519,888 in support and it received a contribution of EUR 3,500,000 from the state budget. In 2013, the AVF paid out a total of EUR 6,404,290 in support and it received a contribution of EUR 4,200,000 from the state budget. In 2014, the AVF provided a total of EUR 6,458,060 in support and it received a contribution of EUR 4,000,000 from the state budget. In 2015, the AVF paid out a total of EUR 6,542,900 in support and it received a contribution of EUR 4,500,000 from the state budget.

Name of NGOs and/or private companies engaged in the implementation of the measure

No such organizations took part in the implementation of the measure

- **Name**
- **Type of Entity** (Options:NGO, Private Company)
- **Type of Involvement**

Was this measure introduced or revised in order to: *

Implement the provisions of the Convention? (Options: YES/NO)

NO

Support/nurture policy discussion inspired by the Convention? (Options: YES/NO)

NO

Other reasons unrelated to the Convention? (Options: YES/NO)

YES

Has the implementation of the measure been evaluated? * (Options: YES/NO) [if yes]:

YES

[if yes] i.1 **At what level the evaluation was conducted?** (Options: Local, Regional, National, International)

National

[if yes] i.2 **What were the main conclusions? ***

Evaluation of the measure is conducted every year in the form of the AVF's annual report. The director presents the draft report to the board of the AVF for approval. The report includes a report on the fulfilment of the AVF's strategic goals and development plans in the period covered. The annual report for 2014 included a comprehensive review of the AVF's activities after five years of operation. The main conclusions of the evaluation were as follows:

- The volume of public funds available each year to support audio-visual culture increased by 80%,
- Available funds were stabilized,
- The AVF standardized the structure of sources in the European context,
- It expanded the forms and scope of support activities to various areas of audio-visual culture and industries (stipends, loans, support for cinemas, support for audio-visual industries),
- The AVF has created more flexible conditions for the efficient use of the provided funds, which has significantly reduced the risk of uncompleted projects in production.
- It has broadened the range of genres of films made and the variety of topics which they address,
- The AVF has created conditions for greater competitiveness (a demonstrable increase in the number of production companies and the number of supported applicants),
- It has increased the ability of Slovak enterprises to participate in international projects including countries other than the Czech Republic and it has increased the number of works winning international awards,
- It has improved the performance against several standard international indicators for the potential of the audio-visual environment,

- In terms of published information on support activities and the level of transparency, the AVF outperforms the standard of European film funds and other public sector organisations in Slovakia.

The following areas for improvement and opportunities for further development were identified in the AVF's support activities:

- Describing the baseline of the strategy for the long-term development of Slovak audio-visual culture and industries,
- Continuous evaluation of film-making and production, better performance in the promotion of Slovak cinematography,
- Increasing beneficiaries' transparency and the effectiveness of statistical surveys,
- Completing the system for long-term and interim evaluation of supported projects in distribution,
- Supporting the audio-visual industries and creating opportunities for investments using non-public funds,
- Implementing the provision of repayable assistance in an adequate degree, extending the provision of loans to the production and distribution of audio-visual works.

[if yes] **i.3 Which indicators were used to determine impact? ***

Evaluation used standard accounting and statistical indicators, and also international indicators of the potential of the audio-visual environment.

Name of the Measure:

3. STRATEGY FOR THE DIGITALIZATION OF CINEMAS IN THE SLOVAK REPUBLIC

Key Objectives of the Measure *

The aim of the Strategy for the digitalization of cinemas was to support the continuing digitalization of single-screen cinemas in Slovakia and to create conditions for the development of local culture, of which cinemas have been an integral part for over a hundred years. Continuing the digitalization of single-screen cinemas also creates conditions for the protection and promotion of diversity of cultural expression in film, and the effective circulation of Slovak audio-visual works in the cinema distribution system in Slovakia. The strategy's main aim was to analyse the situation in the digitalization of Slovak cinemas and to find a suitable way to provide for the digitalization of single-screen cinemas. Cinematography, together with its main distribution platform, the cinema, provide one of the most effective ways of communicating cultural values and also one of the sources of cultural diversity. Cinemas are considered to be important cultural institutions and if we look at them in terms of the number of people who visit them each year, they have an indispensable place in the cultural system. In 2012, 88% of the 154 cinemas in Slovakia were single-screen cinemas, mostly under the management of towns and villages and it was such cinemas that were most at risk in the process of cinema digitalization. Evidence of this was the fact that as at 31 October 2012, 108 cinema screens had been digitalized in Slovakia but only 23 of these were in single-screen cinemas. By comparison, at that time the level of digitalization in multiplex cinemas operated by private companies was 97%. The digitalization of single-screen cinemas

in Slovakia operated by towns and villages or co-financed by local government was clearly lagging behind. There was a risk that the process of disappearance of single-screen cinemas which had been happening since the foundation of the Slovak Republic would be accelerated by the move to digitalized cinemas, and it was therefore necessary to act quickly, not later than the first half of 2013, because already in 2012 there were significant problems with the distribution of films to non-digitalized cinemas.

What is:

The scope of the measure* (Options: *Local, Regional, National, International*)

Local, Regional, National

The nature of the measure* (Options: *Legislative, Regulatory, Financial, Institutional*)

Financial

The main feature of the measure*

The AVF has supported digitalization and other measures to modernize cinemas since 2010 and has made this one of its permanent priorities. In order to accelerate the digitalization of cinemas, the government of the Slovak Republic adopted the Strategy for the digitalization of cinemas in the Slovak Republic on 09 January 2013. This strategy seeks a suitable solution and the necessary funding to digitalize single-screen cinemas.

After the adoption of the strategy, the digitalization of single-screen cinemas accelerated. While in the years 2009–2012, funds from the AVF supported the digitalization of 32 single-screen cinemas, almost the same number – 28 – were digitalized in 2013 alone, and in 2014 support was provided for the digitalization and modernization of 27 cinemas. Another important change is the increased availability of support including combined grants and loans and support for a wider range of renovation activities including the renovation of other cinema equipment and training. In 2015 the AVF supported the digitalization and modernization of another 13 cinemas.

Does it specifically target individuals and/or social groups as defined in Article 7 of the Convention? * (Options: *YES/NO*) [if yes]:

YES

[if yes] **List targeted individual/social groups (at least one):**

- persons who make, produce and distribute audio-visual works,
- persons in the regions who want to have full access to diverse cultural expressions from their own territory and also other countries of the world.

What are the results expected through the implementation of the measure? *

The strategy aimed to achieve the digitalization of 100 out of a total of 115 non-digitalized single-screen cinemas in 2013 and 2014. The aim of the strategy was not only to preserve access to film culture for residents of the Slovak regions, but also to make a significant contribution to the cultural potential of the use of cinemas and the revival of cultural life in the local area. By the end of 2014, support had been provided to a total of 87 cinemas. The objective was achieved in 2015, when the total number of cinemas to which the AVF had provided support for digitalization and modernization reached 100.

Name of agency responsible for the implementation of the measure *

Audio-Visual Fund

Financial resources allocated to implement the measure *

In 2012, before the adoption of the strategy for the digitalization of cinemas, the AVF provided EUR 576,000 in support for digitalization and other modernization activities in cinemas. In 2013 support rose to EUR 585,290 and the AVF received a further EUR 700,000 from the reserve of the prime minister of the Slovak Republic which was earmarked for cinema digitalization. In 2014, the AVF's support in this area amounted to EUR 559,300 and in 2015 it was EUR 315,000.

Name of NGOs and/or private companies engaged in the implementation of the measure

The AVF does not contribute the full cost of a cinema digitalization and modernization project and the applicant for support must always provide co-financing amounting to either 50%, if an AVF grant is sought, or 10%, if the applicant has requested a combined grant and loan. The implementation of the measure therefore also involves:

- persons implementing the renovation and improvement of technical infrastructure for the presentation of audio-visual works in the territory of the Slovak Republic,
- the operators of audio-visual technical infrastructure in the territory of the Slovak Republic.

Name

Type of Entity

These are private entities (natural persons, business organizations), contributory organizations, non-profit organizations, civil associations and the like, or villages and towns.

Type of Involvement

Submission of an application to the AVF for support for a project, co-financing of a project, implementation of the project, accounting for the project.

Was this measure introduced or revised in order to: *

Implement the provisions of the Convention? (Options: YES/NO)

YES

Support/nurture policy discussion inspired by the Convention? (Options: YES/NO)

NO

Other reasons unrelated to the Convention? (Options: YES/NO)

YES

Has the implementation of the measure been evaluated? * (Options: YES/NO) [if yes]:

NO

[if yes] i.1 **At what level the evaluation was conducted?** (Options: Local, Regional, National, International)

Name of the Measure *

4. CONTRACT ON THE PROVISION OF PUBLIC SERVICES IN RADIO AND TELEVISION BROADCASTING (THE "CONTRACT WITH THE STATE")

Key Objectives of the Measure *

This contract has been concluded to establish a framework for the systematic promotion and development of public services in radio and television broadcasting involving:

- the making and production of new, original works in the public interest,
- the public dissemination of such programmes as part of a public broadcasting service,
- the modernisation of the technological infrastructure for the production and broadcasting of new, original programmes in the public interest and
- broadcasting to other countries.

By concluding this contract, the parties (the Slovak Republic represented by the Ministry and Radio and Television Slovakia (hereinafter also "RTVS")) declared that they consider the promotion of the making, production, broadcasting and preservation of Slovak audio-visual and cinematographic works to be an integral part of public broadcasting services and an integral part of the cultural heritage of the Slovak Republic. RTVS has an essential role in the sustainable development of audio-visual culture in view of its historical, cultural, social and economic status. Provision for such development involving the use of public funds and cooperation with RTVS and other audio-visual organizations will contribute to the public interest in broadcasting and the development of audio-visual culture and industries in Slovakia and advance the values of humanism, ethics and education.

What is:

The scope of the measure* (Options: *Local, Regional, National, International*)

national

The nature of the measure* (Options: *Legislative, Regulatory, Financial, Institutional*)

Financial

The main feature of the measure*

The implementation into practice of the “contract with the state” in the Slovak Republic in 2010 was described in the first periodic report. In 2012 the parties concluded a new framework contract for the period 2013 to 2014 (Contract No MK - 138/2012/M on provision for public interest services in radio and television broadcasting in the period 2013–2017). The parties agree on the precise and binding scope and nature of their mutual obligations under this contract for each year by means of addenda to the contract. The addendum is always concluded for a period of one calendar year. Based on the addendum, the Ministry pays RTVS the agreed sum for the given year for the following purposes:

- the programming obligations of RTVS, the content of which is the making of new, original radio programmes in the public interest and new, original television programmes in the public interest; the programming obligations are always specified in detail in the addendum for the given calendar year.
- specific investment projects set out in the addendum for the given calendar year and
- broadcasting by RTVS to foreign countries by the radio channel Radio Slovakia International, which broadcasts via satellite and the internet at least 30 minutes per day in Slovak, English, German, French, Russian and Spanish.

Since 2013, the addendum to the contract with the state includes areas of special interest of state support in the given calendar year and the minimum percentage of the funds provided for implementation of programming obligations that will be used for the making of new, original programmes in the public interest in each area of special state interest. The addendum for 2013 laid down the following areas of special interest for state support:

- the anniversary of the arrival of Cyril and Methodius in our territory (1,150 years),
- the twentieth anniversary of the foundation of the Slovak Republic,
- support for exposure to national tangible and intangible cultural heritage in all expressions and forms, reinforcement of positive attitudes to cultural heritage in citizens and their representatives (focussing in particular on young people) and motivating them to take an active part in its renovation and protection, promotion and meaningful use,
- support for the promotion of national cultural institutions from the making through the production, distribution and presentation to the reception of cultural and artistic values in particular areas of culture (folk art, performing arts, visual arts, architecture, design, libraries, audio-visual culture etc.),
- promotion of Košice as the European Capital of Culture 2013.

The following areas of special interest for state support were agreed for 2014:

- the 70th anniversary of the Slovak National Uprising,
- the 25th anniversary of the Velvet Revolution,

- promotion of original Slovak literature,
- support for the promotion of national cultural institutions in particular areas of culture.

The addendum for 2015 laid down the following areas of special interest for state support:

- the 200th anniversary of the birth of Ľudovít Štúr,
- promotion of original Slovak literature,
- support for the promotion of national cultural institutions in particular areas of culture.

In each of the years mentioned, RTVS undertook to allocate funds to the making of new, original programmes in the public interest in areas of special state interest in the amount of at least 3% of the total state subsidy for the fulfilment of programming obligations in the year in question.

Does it specifically target individuals and/or social groups as defined in Article 7 of the Convention? * (Options: YES/NO) [if yes]:

YES

[if yes] **List targeted individual/social groups (at least one):**

- persons who want to have access to diverse cultural expressions from their own territory and also other countries of the world,
- persons in other countries who want to receive information on events and culture in Slovakia (foreign Slovaks, foreign listeners).

What are the results expected through the implementation of the measure?

Every year, the financial contribution paid to RTVS under the contract with the state is used to produce television programmes that are mostly not of interest to the commercial sector and but which contribute to the fulfilment of service to the public in radio and television broadcasting. Funds contributed by the state are also used to make radio and television programmes for members of national minorities and religious programmes. The making of new, original programmes in the public interest in areas of special state interest serve the interests of minority viewers and promote the national culture. Quality can be assured in such activities by renovating the technological infrastructure of the public broadcaster. Without state support radio broadcasts to other countries would probably cease. This indicates that the measure clearly contributes to support for access to the national culture and minority culture and promotes the development of cultural diversity in Slovak radio and television broadcasting.

Name of agency responsible for the implementation of the measure *

Radio and Television Slovakia

Financial resources allocated to implement the measure *

In 2012 RTVS was paid EUR 10,000,000 under the contract with the state to implement programming obligations in television broadcasting, EUR 3,000,000 to implement

programming obligations in radio broadcasting and EUR 1,000,000 for radio broadcasting to other countries. The state did not provide any funds to RTVS for specific investment projects this year.

In 2013 RTVS was paid EUR 19,931,932 under the contract with the state to implement programming obligations in television broadcasting, EUR 3,000,000 to implement programming obligations in radio broadcasting, EUR 1,000,000 for radio broadcasting to other countries and EUR 5,000,000 for specific investment projects.

In 2014 RTVS was paid EUR 19,138,000 under the contract with the state to implement programming obligations in television broadcasting, EUR 3,000,000 to implement programming obligations in radio broadcasting, EUR 1,000,000 for radio broadcasting to other countries and EUR 1,500,000 for specific investment projects.

In 2015 RTVS was paid EUR 20,933,842 under the contract with the state to implement programming obligations in television broadcasting, EUR 3,300,000 to implement programming obligations in radio broadcasting, EUR 1,000,000 for radio broadcasting to other countries and EUR 5,000,000 for specific investment projects.

Name of NGOs and/or private companies engaged in the implementation of the measure

(The user can add more than one)

- **Name**
- **Type of Entity** (Options: NGO, Private Company)
- **Type of Involvement**

No such organizations took part in the implementation of the measure

Was this measure introduced or revised in order to: *

Implement the provisions of the Convention? (Options: YES/NO)

NO

Support/nurture policy discussion inspired by the Convention? (Options: YES/NO)

NO

Other reasons unrelated to the Convention? (Options: YES/NO)

YES

Has the implementation of the measure been evaluated? * (Options: YES/NO) [if yes]:

YES

[if yes] i.1 **At what level the evaluation was conducted?** (Options: Local, Regional, National, International)

national

[if yes] **i.2 What were the main conclusions? ***

Each addendum for a particular budget year is evaluated separately by means of accounts for provided funds which RTVS is obliged to submit to the Ministry each year and a substantive and financial check of these accounts performed by the Ministry. As part of the evaluation the Ministry checks RTVS's fulfilment of its obligations under the contract with the state and the addendums for particular budget years.

[if yes] **i.3 Which indicators were used to determine impact? ***

Not applicable

Name of the Measure:

5. ACT No 185/2015 COPYRIGHT ACT

Key Objectives of the Measure *

The new copyright act is intended to be modern and flexible legislation that enables authors and other right holders to enforce their rights more effectively within the framework laid down by European and international law.

The act responds to the need to adapt the current legal framework to changes resulting from the development of the information society, especially the use of works and other subject matter on the internet. There was a need in practice for legislation taking into account requirements related to the protection and use of copyright works and subject matter on the internet, which would allow authors and other right holders to exercise their rights effectively while at the same time allowing users to have access to protected content under appropriate conditions. The new act is intended to be a foundation for the spreading of culture, education and research and for the development of creative industries and the internet economy and for support of creativity. Another aim of the act is to indirectly contribute to increased competitiveness in Slovakia through the creation of a vital framework for supporting innovation and investment in creative industries with high added value.

What is:

The scope of the measure

National

The nature of the measure

Legislation

The main feature of the measure*

The Copyright Act provides a modern and flexible legal framework and foundation for culture, which strikes a balance between the protection of right holders and reasonable access to protected content for users.

Does it specifically target individuals and/or social groups as defined in Article 7 of the Convention?

YES

[if yes] **List targeted individual/social groups (at least one):**

- authors, performing artists, the makers of audio recordings, the makers of audio-visual recordings, broadcasters
- users of protected content

What are the results expected through the implementation of the measure? *

Legislation reasonably performing the function of the copyright act as the basic (substantive) legislative framework for culture and striking a balance between the interests of right holders, users and the general public.

Name of agency responsible for the implementation of the measure

In view of the nature of the measure, this question cannot be answered

Financial resources allocated to implement the measure

In view of the nature of the measure, this question cannot be answered

Name of NGOs and/or private companies engaged in the implementation of the measure

Name

Collective rights management societies

Type of Entity

Civil associations authorized by the Ministry to perform collective rights management

Type of Involvement

Administration of the ownership rights of authors, performing artists, the makers of audio recordings, the makers of audio-visual recordings and broadcasters, including the collective exercise and protection of the ownerships rights of these right holders and support for making works and other subject-matter available to the public.

Was this measure introduced or revised in order to: *

Implement the provisions of the Convention?

NO

Support/nurture policy discussion inspired by the Convention?

NO

Other reasons unrelated to the Convention?

YES

Has the implementation of the measure been evaluated?

NO

[if yes] i.1 **At what level the evaluation was conducted?** (Options: Local, Regional, National, International)

Name of the Measure:

6/ GRANT SCHEME FOR THE CULTURE OF DISADVANTAGED SECTIONS OF THE POPULATION

Key Objectives of the Measure:

The objective of the grant scheme is to provide financial support to projects related to the culture of persons with disabilities and other disadvantaged sections of the population.

What is:

The scope of the measure: National

The nature of the measure: Financial

The main feature of the measure:

The grant scheme Culture of disadvantaged sections of the population is a stable financial mechanism operated by the Ministry of Culture of the Slovak Republic for the promotion and development of the cultural rights of persons with disabilities and other disadvantaged sections of the population. The grant scheme has four sub-schemes: Living Culture, Periodicals, Non-periodic Publications and Informal Education in the Area of Culture for People with Disabilities. The scheme is intended to support access to culture for people with disabilities and other disadvantaged sections of the population. It supports cultural activities aimed at breaking down barriers and prejudices in relation to vulnerable groups; it promotes intercultural dialogue, social cohesion and the protection and promotion of the cultural rights of groups at risk of social exclusion; it also supports cultural mechanisms that help to prevent all forms of violence and discrimination, xenophobia, homophobia and the like. The grant scheme contributes to prevention activities in the area of extremism and human trafficking. The grant scheme is an instrument for the implementation of temporary balancing measures in the area of culture (pursuant to Act No 364/2004 on equal treatment in certain areas and

on protection against discrimination and amending and supplementing certain acts, as amended).

Does it specifically target individuals and/or social groups as defined in Article 7 of the Convention? YES

[if yes] List targeted individual/social groups (at least one):

The grant scheme is intended to support projects whose target groups are disadvantaged sections of the population, e.g.:

- People with disabilities (physical, mental, visual impairments, hearing impairments, and also protection of mental health – under the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities)
- Children and young people – in particular children in children's homes, children living in marginalized Roma communities, refugee children and child victims of violence.
- Women (support for cultural projects contributing to the implementation of gender equality), e.g. non-discrimination of women over the age of 45 years, single mothers, victims of violence, women living in marginalized Roma communities, women at risk of poverty.
- Seniors, in particular seniors at risk of poverty and support for cultural projects intended to promote active aging.
- Migrants (support for projects aimed at promoting cultural integration)
- People at risk of poverty and social exclusion, e.g. people out of work, homeless people, people from socially excluded communities, LGBTI people, victims of human trafficking.

What are the results expected through the implementation of the measure?

Every year, the grant scheme supports around 115 projects run by non-governmental organizations, private companies, churches and local or regional government organizations which contribute to the protection and promotion of the cultural rights of disadvantaged sections of the population.

The result of implementation of the measure is increased availability of culture for disadvantaged sections of the population (e.g. providing access to the services of museums, galleries and libraries for visitors with hearing or visual impairments). An envisaged outcome of implementation of the measure is the elimination of prejudices of the majority population against people with disabilities and other disadvantaged sections of the population so that vulnerable groups can fully exercise their cultural rights.

Name of agency responsible for the implementation of the measure

The grant scheme is administered directly by the Ministry of Culture of the Slovak Republic (the cultural heritage section and the project management department).

Financial resources allocated to implement the measure

The grant scheme distributes around EUR 375,000 each year.

Name of NGOs and/or private companies engaged in the implementation of the measure

Representatives of the professional community participate in the assessment of grant applications every year. Non-government organizations and private companies do not participate directly in the implementation of this measure because they are its target group

and they are excluded from the decision-making process (by law) so as to maintain transparency in the allocation of public funds and eliminate potential conflicts of interest.

Was this measure introduced or revised in order to:

Implement the provisions of the Convention? NO

Support/nurture policy discussion inspired by the Convention? NO

Other reasons unrelated to the Convention? ÁNO.

Has the implementation of the measure been evaluated? NO

Implementation of the measure includes performance of regular annual evaluations of the projects implemented with the scheme's support. Financial and substantive evaluation is performed by the Ministry of Culture of the Slovak Republic focussing in particular on respect for the approved budget and the conformity of actual activities with the project documentation. Project evaluation may also include the monitoring of particular events during their implementation.

Name of the Measure:

7. CARE FOR TRADITIONAL FOLK CULTURE (GROUP OF MEASURES)

Key Objectives of the Measure:

The objective of this group of measures is to create conditions for the protection, renewal, development and presentation of traditional folk culture, including traditional crafts, so that it remains within the cultural awareness of the citizens of Slovakia and so that it is institutionally protected and made available for current and future generations.

What is:

The scope of the measure National

The nature of the measure: institutional, conceptual, financial, methodological

The main feature of the measure:

The set of measures that make up state cultural policy on care for traditional folk culture includes not only strategic and conceptual documents (e.g. the Conception of care for traditional folk culture 2007 and 2015) and the construction of institutional architecture, but also financial support and the implementation of specific programmes and projects which both increase the degree of protection for this cultural heritage and raise awareness of it.

Does it specifically target individuals and/or social groups as defined in Article 7 of the Convention?

NO

All measures are based on the principle of democratic citizenship and the status of traditional folk culture as a component of intangible cultural heritage in the territory of the Slovak Republic, with the awareness that its bearers are members of the Slovak nation, national minorities and ethnic groups, people of different beliefs, living in different environmental and economic conditions. The Conception of care for traditional folk culture to 2020 also states that this cultural diversity is a value that gives rise to important cultural benefits, satisfies aesthetic needs and creates a feeling of belonging, which contributes to an improvement in quality of life for society as a whole.

What are the results expected through the implementation of the measure?

The implementation of the Conception of care for traditional folk culture since 2008 has achieved the following specific results: Initially, in 2007, an advisory body of the minister of culture was established – the Council for the safeguarding of cultural heritage and in 2010 the [Intangible Cultural Heritage Centre](#) was established; since 2010 the Slovak Republic has been building the Representative list of intangible cultural heritage and in 2015 this was joined by the List of best practices in the protection of intangible cultural heritage in Slovakia. During the period under review, the Committee for public cultural awareness activities and the Committee for cultural heritage were added to the system of advisory bodies of the government of the Slovak Republic and the Ministry of Culture as subordinate bodies of the Government Council for Culture. These advisory bodies provide a coordination and communication platform for the Ministry of Culture of the Slovak Republic, other central state administration bodies, territorial self-government bodies, and professionals and academics working in the relevant fields. Since the school year 2009/2010 the state education programme has included a cross-cutting topic Regional education and traditional folk culture, for which supporting literature has been published.

Implementation of the conception includes the activity of the [Centre for Folk Art Production \(ÚLUV\)](#), which includes technical, methodological, documentation and research activities, the operation of the Museum of Folk Art Production, the management of an on-line database of people who make folk-art products or carry on a tradition of artistic craftsmanship involving the use of natural materials (Register of makers of folk art products, Products of the Centre for Folk Art Production), the production of the electronic encyclopaedias Traditional clothing of Slovakia and Traditional crafts and home products in Slovakia. The Centre for Folk Art Production organises craft schools at its regional craft centres in Bratislava, BanskáBystrica and Košice which provide courses in traditional crafts for all age groups. In 2015 the craft school was inscribed in the List of best practices in the protection of intangible cultural heritage in Slovakia.

Since 2012, the Intangible Cultural Heritage Centre, with the cooperation of the Institute of Ethnology of the Slovak Academy of Sciences, has presented an on-line encyclopaedia The Traditional Folk Culture of Slovakia in Words and Pictures. The encyclopaedia is designed to allow the broadest possible audience to acquaint themselves with expressions of traditional folk culture, and to foster interest in the conservation and dissemination of this important part of the cultural heritage of Slovakia. In 2015 the Intangible Cultural Heritage Centre launched the project Digital collection of traditional folk culture, whose aim is to catalogue, collect and digitize cultural objects in the area of traditional folk culture in Slovakia and present them to the public. So far the project has digitized 4,225 new cultural objects, some of which can be accessed via the portal www.slovakiana.sk.

The National Cultural Centre (*Národné osvetové centrum*) announces and oversees multi-stage competitions for arts hobbies and amateur art in areas including stage folklorism, which promote informal education in this area. The National Cultural Centre also manages the Encyclopaedia of Stage Folklorism, which presents information on the results achieved in various branches of academic ethnography (general ethnography and verbal, musical and dance folkloristics) and also in the main areas of applied ethnography (museology, management of heritage monuments, folklorism etc.).

The Slovak National Museum includes eight specialised museums / documentation centres for the history and culture of national minorities, which systematically document and provide access to the cultural heritage and cultural expressions of Czech, Croatian, German, Hungarian, Roma, Ruthenian, Ukrainian and Jewish people living in Slovakia. Outdoor museums are specialised museums presenting traditional lifestyles and cultures in a reconstructed historical, cultural and natural environment. A museum which specialises in the conservation, research, documentation and presentation of folk culture in Slovakia is the Slovak National Museum – Museum in Martin, which documents traditional folk homesteading, manufacturing, crafts and clothing.

State policy on care for traditional folk culture is also reflected in Act No 189/2015 on public cultural awareness activities, which entered into effect on 01 September 2015. The act stipulates that public cultural awareness activities include the protection and development of intangible cultural heritage (Section 2(1)(c)).

The Ministry of Culture of the Slovak Republic is the founding authority of the [arts ensemble Lúčnica](#), which is an arts institution for the adaptation, performance and preservation of folklore in Slovakia, and the [Slovak State Traditional Dance Company \(SĽUK\)](#), which is a professional arts ensemble for the adaptation and performance of traditional folk art in Slovakia.

One of the channels through which support was provided in this area, which operated until 2015, was the grant system of the Ministry of Culture of the Slovak Republic, whose programme Intangible cultural heritage and public cultural awareness activities distributed around EUR 1.5 million per year to individual projects carried out by territorial self-governments and their organizations, civil society organizations and church organizations. In 2016 this grant scheme underwent transformation and was incorporated into support provided by the independent public institution, the Art Support Fund. Financial support is also provided for traditional crafts in construction through the grant scheme “Obnovmesisvojdóm” (Let's restore our home).

The Monuments Board of the Slovak Republic operates a project [PRO MONUMENTA – prevention through maintenance](#) for the technical diagnosis of the condition of buildings which are national cultural heritage monuments, for cooperation with the owners and administrators of such buildings and demonstrations of good practice in maintenance. The project has received support from the EEA financial mechanism and is operated in partnership with the Norwegian Directorate for Cultural Heritage. The project also includes the preparation of a concise manual on the basic maintenance of cultural heritage monument published in an electronic format and its distribution to the owners and administrators of heritage monuments, which is accompanied by a comprehensive system of training sessions and workshops on traditional crafts in construction.

A further measure is the digitization of cultural heritage, which is being carried out with EU support under OPIS Priority Axis 2 Development and renewal of the national infrastructure of repository institutions. ¹ This process has successfully created conditions under the Ministry of Culture for the digitization of a wide range of objects, phenomena and expressions documenting the cultural heritage of Slovakia. Examples of projects for the digitization of phenomena and expressions of traditional folk culture and intangible cultural heritage include:

The Museum of the Slovak National Uprising implemented the project Digital Museum Besides the digitization of material artefacts, the project included the documentation of traditional dances and traditional work procedures – cutting and stitching. Documentation of traditional dances was carried out in 2014 and 2015 in several villages around Slovakia (in the regions Abov, Hont, Horehronie, Kysuce, Liptov, Podpolanie, Spiš and Turiec) was carried out by the Slovak State Traditional Dance Company – Intangible Cultural Heritage Centre in 2015 as part of the national demand-oriented project Digital collection of traditional folk culture.

The State Scientific Library in Prešov implemented the project Documentation and Information Centre on Roma Culture to document the oral, musical and craft traditions of Roma people in Slovakia.

In the second half of 2015, the National Cultural Centre (NOC) implemented a project Digitalization and the multimedia promotional products of the NOC, which included the digitization of 199 films (16 mm and 35 mm) and 1,140 cultural objects (posters, brochures, photographs and photograph albums) from the NOC's archives.

Another expected outcome is greater involvement of territorial self-government bodies and volunteers in the identification and cataloguing of traditional folk culture and the creation of a Central database of information on traditional folk culture. One open question concerns the possibility to establish the legal personality of the Intangible Cultural Heritage Centre, which currently operates as an organisational unit of the Slovak State Traditional Dance Company (SĽUK) With regard to the conservation of traditional crafts in construction and traditional building techniques, it will be necessary to adopt measures to ensure the survival of certain crafts in order to provide better protection for intangible cultural heritage and the restoration of material cultural heritage.

Name of agency responsible for the implementation of the measure

- Slovak State Traditional Dance Company (SĽUK) – Intangible Cultural Heritage Centre
- Centre for Folk Art Production
- National Cultural Centre
- Arts ensemble Lúčnica
- Monuments Board of the Slovak Republic
- Slovak National Museum
- Museum of the Slovak National Uprising
- State Scientific Library in Prešov

Financial resources allocated to implement the measure

The implementation of the set of measures described under this point is financed through the approved budgets of budgetary and contributory organizations under the Ministry of Culture of the Slovak Republic.

projects for the digitization of cultural heritage (in particular the Digital Collection of Traditional Folk Culture, the Digital museum and the Documentation and Information Centre

on Roma Culture) were implemented as part of OPIS Priority Axis 2 with financial support from EU structural funds.³

The project PRO MONUMENTA – prevention through maintenance received financial support from the EEA financial mechanism in the amount EUR 1,151,735.

Name of NGOs and/or private companies engaged in the implementation of the measure.

Professionals in the field are included as members of the advisory body to the minister of culture, the Council for the safeguarding of intangible cultural heritage, bodies of the Government council for culture (the Committee for public cultural awareness activities and the Committee for cultural heritage) and the Expert committee for the assessment of proposals for registration in the Representative list of the intangible cultural heritage and the List of best practices in the protection of intangible cultural heritage in Slovakia, in the last of which they take part in the evaluation of individual nomination files. Every year professionals in the field take part in the evaluation process for subsidies provided by the Ministry of Culture of the Slovak Republic.

Professionals, academics, experts and representatives of civil society organizations operating in the given area participate as lecturers, consultants and members of assessment panels in specific activities and projects of organizations under the founding competence of the Ministry of Culture of the Slovak Republic.

Tradition bearers, individual craftspeople and producers, folklore groups and ensembles are the target groups of activities carried out by organizations under the founding competence of the Ministry of Culture of the Slovak Republic which engage with issues in this area to provide a wide range of opportunities for the target groups to present their work and performances, to get training and to develop professionally.

Was this measure introduced or revised in order to: *

Implement the provisions of the Convention? NO

Support/nurture policy discussion inspired by the Convention? NO

Other reasons unrelated to the Convention? YES

Has the implementation of the measure been evaluated?

The fulfilment of individual measures is monitored on an ongoing basis according to the arrangements and requirements applying to the specific case (e.g. public reporting for organizations under the founding competence of the Ministry of Culture of the Slovak Republic, financial and substantive evaluation of projects carried out with financial support from the grant system of the Ministry of Culture of the Slovak Republic).

Tasks under the Conception of care for traditional folk culture 2007 were evaluated and approved by the government of the Slovak Republic in January 2015. The next evaluation is planned in 2017.

[if yes]

At what level the evaluation was conducted? National

What were the main conclusions?

---

³Information on the amount of funds approved and spent and the amount provided by the Ministry of Culture of the Slovak Republic in co-financing for projects supported by EU structural funds is available from the project management department.

The objectives of measures related to care for traditional folk culture are being implemented successfully. Open questions for the future include how to ensure the autonomy and staffing of the Intangible Cultural Heritage Centre and the how to preserve traditional crafts in construction.

Which indicators were used to determine impact?

Evaluation took into consideration the degree of fulfilment of the particular tasks laid down in the Conception of care for traditional folk culture and conceptual and strategic documents that apply to the present area. Projects carried out with financial support from the grant scheme of the Ministry of Culture of the Slovak Republic were assessed for respect for the approved budget and conformity of actual activities with the project documentation. Project evaluation may also include the monitoring of particular events during their implementation.

Name of the Measure:

8. ACT ON PUBLIC CULTURAL AWARENESS ACTIVITIES

Key Objectives of the Measure:

Redefinition of the area of public cultural awareness activities within the existing system of public cultural awareness activities on the national, regional and local levels.

What is:

The scope of the measure National

The nature of the measure: Legislative

The main feature of the measure:

Act No 189/2015 on public cultural awareness activities, which entered into effect on 01 September 2015 replaced the previous legislation regulating the area and introduced a new definition of public cultural awareness activities. This law defines public cultural awareness activities as covering activities which contribute to respect for human rights and diversity of cultural expression, to the formation of a cultured way of life, to achieving higher cultural and educational standards in the Slovak Republic and to the development of creativity as the foundation of culture in society (Section 2(1)), and establishes arrangements for such activities including the development of cultural identity and inter-cultural dialogue on the national, regional and local levels (Section 2(2)(a)).

Does it specifically target individuals and/or social groups as defined in Article 7 of the Convention? NO

[if yes] List targeted individual/social groups (at least one):

The law is based on the civic principle and it has no specific target group because the public in general is deemed to be the recipient of public cultural awareness activities. One of the act's provisions on records in the area of public cultural awareness activities relates specifically to collectives and individuals who engage in art as a hobby and amateur arts.

What are the results expected through the implementation of the measure?

The act clarifies relations between public cultural awareness institutions on the national, higher territorial unit, regional and local levels and also assists the mapping of the activities of civil society (collectives and individuals) who engage in art as a hobby and amateur arts. The act has established structured, systematic relationships in a previously uncoordinated and unstable environment. In the interest of emphasizing the importance of culture in public cultural awareness activities, the Ministry of Culture of the Slovak Republic changed the Slovak term for such activities from "osvetováčinnosť" to "kultúrno-osvetováčinnosť" to expressly refer to culture; the act defines the basic activities of public cultural awareness establishments operating on the national level; it implements the term "intangible cultural heritage" and the Slovak Republic's obligations under the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage and the Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions. The act also defines the activities and competences of public cultural awareness institutions, introduces record-keeping for public cultural awareness activities – intended to provide information on the activities of public cultural awareness institutions, collectives or individuals – e.g. folklore (e.g. folklore ensembles, folklore groups, singing groups, folk storytellers), theatre (e.g. amateur theatre groups, puppet theatres, mime), film, photography, etc.

Name of agency responsible for the implementation of the measure

- The National Cultural Centre, an organisation under the establishing competence of the Ministry of Culture of the Slovak Republic – a public cultural awareness institution with national coverage and a general orientation (Section 5(2)(a) of the act),
- Higher territorial units through higher territorial unit and regional public cultural awareness institutions.

Financial resources allocated to implement the measure

The legislative changes had no negative impact on the public administration budget. Implementation of particular measures and obligations laid down by the act is covered by the budgets of the relevant organizations.

Name of NGOs and/or private companies engaged in the implementation of the measure

In view of the number of areas covered by public cultural awareness activities, the act focuses primarily on the organization of public administration on the national, regional and local levels necessary to provide efficient, qualified methodological support for all legal entities and natural persons engaging in public cultural awareness activities. The legislation does not limit the activities of formal and informal civil society organizations or private enterprises in any way.

Was this measure introduced or revised in order to: *

Implement the provisions of the Convention? YES

Support/nurture policy discussion inspired by the Convention? NO

Other reasons unrelated to the Convention? YES

Has the implementation of the measure been evaluated? NO, evaluation of the implementation of this measure is not yet available because it entered into force in the second half of 2015.

Name of the Measure:

9. GRANT SCHEME FOR INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE AND PUBLIC CULTURAL AWARENESS ACTIVITIES (TO 2015)

Key Objectives of the Measure: financial support for projects in the area of intangible cultural heritage and public cultural awareness activities

What is:

The scope of the measure National

The nature of the measure: Financial

The main feature of the measure:

The grant scheme Intangible cultural heritage and public cultural awareness activities operated until 2015 as an instrument for providing financial support primarily to the projects of civil society organizations and the organizations of territorial self-government authorities. Funds from this grant scheme were intended to support projects related to festivals, exhibitions, competitions, educational activities, the creation of new works, the presentation of performance skills in traditional folk culture, folklorism, art hobbies and amateur art, and also research and publications on intangible cultural heritage, ethnography, folkloristics, public cultural awareness activities and local and regional culture.

In 2015 the grant system of the Ministry of Culture of the Slovak Republic was transformed into an independent public institution, the Art Support Fund, whose remit includes support for projects in the area of intangible cultural heritage, traditional folk culture, public cultural awareness activities, local and regional culture, art hobbies and amateur art.

Does it specifically target individuals and/or social groups as defined in Article 7 of the Convention? YES, in part

[if yes] **List targeted individual/social groups (at least one):**

The grant scheme was intended to support projects whose target group was the general public – children, young people, adults and seniors. In the sub-scheme Educational activities, the priority target group was children and young people in the case of projects for public cultural awareness activities promoting meaningful free-time activities helping to prevent and eliminate negative effects on this group.

What are the results expected through the implementation of the measure?

Every year the grant scheme supported around 700 projects of the organizations of territorial self-government authorities and non-governmental organizations contributing to the

development of local and regional culture, the dissemination of information on intangible cultural heritage and traditional folk culture or helping to provide informal education through public cultural awareness activities. Since one of the programming priorities of this measure was to support activities aimed at children and young people, the instrument also contributed to children's meaningful, safe and creative use of their free time.

Name of agency responsible for the implementation of the measure

The grant scheme was administered directly by the Ministry of Culture of the Slovak Republic (the cultural heritage section and the project management department).

Financial resources allocated to implement the measure

The grant scheme distributed EUR 1,212,590 in 2012, EUR 1,612,830 in 2013, EUR 1,749,500 in 2014 and EUR 1,890,500 in 2015.

Name of NGOs and/or private companies engaged in the implementation of the measure

Representatives of the professional community participated in the assessment of grant applications every year. Non-government organizations and private companies did not participate directly in the implementation of this measure because they were its target group and they were excluded from the decision-making process (by law) so as to maintain transparency in the allocation of public funds and eliminate potential conflicts of interest.

Was this measure introduced or revised in order to:

Implement the provisions of the Convention? NO

Support/nurture policy discussion inspired by the Convention? NO

Other reasons unrelated to the Convention? ÁNO.

Has the implementation of the measure been evaluated? NO

Implementation of the measure included performance of regular annual evaluations of the projects implemented with the scheme's support. Financial and substantive evaluation was carried out by the Ministry of Culture of the Slovak Republic focussing in particular on respect for the approved budget and the conformity of actual activities with the project documentation. Project evaluation also included occasional monitoring of particular events during their implementation.

Name of the Measure:

10. Support for art

The Ministry provides institutional support for professional art and book culture by performing state administration of the arts in accordance with applicable legislation and international treaties and by participating in the creation of conditions for the development and the presentation of culture in all areas of professional art and book culture.

a) The Ministry currently has under its establishing competence a total of 12 contributory and budgetary organisations that operate in the area of professional art and book culture (theatres, music ensembles and information and documentation centres usually on the national level): BIBIANA – international house of art for children, the Slovak National Theatre, the Nováscéna Theatre, the Košice State Theatre, the State Opera in BanskáBystrica, the

Slovak Philharmonic, the Slovak State Philharmonic, Košice, Slovak SinfoniettaŽilina, the Theatre Institute, the Literary Information Centre, Music Centre Slovakia, the Slovak Design Centre. Each of these institutions has its own specific professional mission and also provides cultural services to a wide range of stakeholders without regard for age, social status, political affiliation or religious belief, not excluding disadvantaged sections of the population (older people, children and young people, people with disabilities).

The arts institutions were established in accordance with Act No 523/2004 on budgetary rules for public administration and amending and supplementing certain acts, as amended, and some were established directly by law (e.g. Act No 385/1997 on the Slovak National Theatre, Act No 114/2000 the Act on the Slovak Philharmonic). Each of them performs its activities in accordance with its foundation deed or its statute in compliance with the law. They are financed under contracts between the organization and the Ministry, which monitors the use of funds from the state budget. The effect of the measure can be seen in the 20 to 90-year existence of the institutions and their continuous activity in professional art and book culture.

b) One of the key instruments for the support of contemporary art for non-governmental and non-state organizations operating in various areas of professional art was the Ministry's grant system, which the Ministry operated until the end of 2015. In the grant scheme Art, the Ministry supported projects for the creation and circulation of works of art and their reflections and an educational programme in culture, projects in the sphere of professional art for the public presentation or publication of artistic reflections, the publications of periodicals or non-periodic publications, the creation and performance of theatre productions and musical works, the production and public presentation of fine art works, the publication of media with audio and video recordings, the implementation of cultural events, festivals, shows, competitions and similar activities on the national level, or the payment of an applicant's membership fees for international organizations carrying out activities in the area of culture, and also for the internal development of individual areas of culture and education through art and for art. The Ministry provided grants for these purposes through the following subordinate schemes: Theatre and dance (professional cultural activities), Music (professional cultural activities), Visual arts, applied art, photography, design, architecture (professional cultural activities), Interdisciplinary professional cultural activities (events combining activities from different types of art), Literature and book culture.

c) The grant system was established by internal management acts approved by the Ministry of Finance of the Slovak Republic (Ordinance of the Ministry of Culture of the Slovak Republic No MK-3026/2008-10/11619 of 26 August 2008 on the provision of grants in the Ministry's area of competence); since 2011 the Ministry's provision of grants has been regulated by Act No 434/2010 on the provision of grants in the Ministry's area of competence, which regulates the purpose, scope, method and conditions for the provision of such grants. The act was amended by Act No 79/2013 and Act No 284/2014. Other changes were implemented through Ordinance of the Ministry of Culture of the Slovak Republic No MK-2580/2013-110/12317 of 22 August 2013, Notice No 237/2013, amending and supplementing Ordinance of the Ministry of Culture of the Slovak Republic No 503/2010 on the particulars of the purpose for which grants can be provided, the template for applications, project descriptions and overall project budgets and other particulars of applications as amended by Ordinance of the Ministry of Culture of the Slovak Republic No MK-2576/2011-10/12579 of 21 September 2011, Notice No 318/2011.

d) The measure was introduced to ensure qualitative growth in all areas of professional art and to ensure the sustainability of artistic life on the national and international level.

e) A measurable indicator of the effect of the measure can be seen in the numbers for the support provided to professional art. In 2012 the Art scheme supported 898 projects total grants of EUR 4,973,650; in 2013 it supported 947 projects with total grants of EUR 5,156,150; in 2014 it supported 1,077 with total grants of EUR 5,325,992; and in 2015 it supported 1,079 projects with total grants of EUR 5,475,400.

f) An important development was the preparation and approval of the **Cultural Development Strategy of the Slovak Republic 2014–2020**. The government of the Slovak Republic included this task in its manifesto for the years 2012–2016. The adoption of the material highlights the need to implement policies that recognize the social significance of culture and also provide it with stronger support. Even as the economy grows, the share of spending on culture has long been in decline. Slovakia is far below the average for EU Member States. On the other hand, financial support for culture must be in line with the state's real economic opportunities and it must be able to satisfy the realistic objectives, priorities and expectations of the cultural community. In 2013, the Ministry of Culture of the Slovak Republic established a working party of experts to analyse the current strategies and policies in the field of culture and to select the main topics for the strategy. It elaborated a strategic vision, defined seven areas of strategy and proposed priorities. A website was set up where artists, professionals and the general public could follow the preparation of the draft texts of the strategy and comment on them. Five working meetings were held around Slovakia and a working conference was held in Bratislava in December 2013 where members of the working party of experts made public presentations on the strategic visions and areas and the proposed measures for fulfilling them and discussed them with the artistic community. The material was discussed in detail by the strategy committee of the Government Council for Culture and subsequently by the Government Council for Culture. The results of proposals, criticisms and discussion were incorporated into the final text of the proposal for the *Cultural Development Strategy of the Slovak Republic 2014–2020*, which was approved by the government of the Slovak Republic on 14 May 2014.

g) The Slovak Republic is establishing a new, independent public institution which will support the artistic activities, culture and the creative industries – **the Art Support Fund**. From 2016 the Fund finances artistic activity, culture and the creative industries, in particular the creation, circulation and presentation of artistic works, support for international cooperation, educational programmes and stipends for natural persons. The Fund replaced a substantial part of the grant system of the Ministry of Culture with effect from 01 January 2015. The Fund is providing its first support for artistic projects in 2016. The statutory body of the fund its board; its control body is the supervisory committee; its executive is the director and the other fundamental part of the fund are its specialised committees. The Fund also maintains records of *professional freelance artists* working in the following areas: literature, visual art, music, theatre, musical theatre, dance, audio-visual arts and other forms of art. The register of professional artists is a public register which is published on the fund's website.

h) The Ministry of Culture of the Slovak Republic prepared a draft **Act on theatrical and musical activities** and amending certain acts, which was adopted by resolution of the National Council of the Slovak Republic No 1076 of 25 March 2014. In addition to theatrical activities, the act provides comprehensive regulations for musical activities, which were not

previously regulated in the law. The law amended and supplemented the provisions of Act No 384/1997 on theatrical activities, as amended. The act regulates the establishment, merger, dissolution and the status of professional theatres and professional musical institutions, lays down the competence of state administration bodies and territorial self-government bodies in relation to theatrical activities and musical activities, sets the working time of theatrical and musical artists, changes the for the granting of a special subsidy and amends the procedure for the selection of the statutory body of an institution under the competence of the state administration and the duration of their function.

Youth

a) BIBIANA – international house of art for children, is an organisation on the national level which promotes in creative ways theoretical and practical activity related to art for children as a separate type of art aimed at children's education through art and for art. It coordinates its activities with competent organizations in Slovakia and abroad (UNESCO, UNICEF, IBBY – International Board on Books for Young People, Hands On! Europe etc.). It performs the function of a specialised institution for professional art for children and young people of all religious beliefs, nationalities, levels of talent and education and for both children with disabilities and children without disabilities. Alongside art exhibitions and interactive expositions, it prepares complementary programmes of education and entertainment, creative workshops, original theatre performances and guest performances by Slovak and foreign artists.

All the organizations under the competence of the art and state language section include titles for children and young people in their dramaturgical plans. Some organizations implement projects for teachers in their area of the arts as a form of continuing education which also benefits the overall upbringing of young people.

b) The **culture vouchers** programme is a long-running programme which aims to promote the development of children's relation to cultural values and make culture as accessible as possible for them. Its objective is:

c) The **culture vouchers** programme is a long-running programme which aims to promote the development of children's relation to cultural values and make culture as accessible as possible for them. Its objective is:

- to encourage children, young people and their teachers to develop a relationship to cultural values,
- to create conditions for the active participation of cultural institutions in the upbringing and education of young people in schools,
- to encourage competition between cultural institutions in order increase the quality of their activities,
- to improve targeting and transparency in the state's financial support of cultural institutions based on citizens' real interest in their services (rather than the individual assessments of various officials and committees),
- to gain insight into children's and young peoples' interest in culture and to monitor visits to cultural institutions in this age group.

d) The Biennial of Illustration Bratislava is a very large and prestigious event on the international scale which was held for the 25th time in 2015. It is a competitive exhibition of original illustrations from books for children and young people. For 50 years this world-famous, unique and non-commercial competitive exhibition has welcomed many important guests from Slovakia and abroad e.g. *Wally de Doncker*, president of IBBY, *Lynne Patchett*, UNESCO representative, *Klára Novotná*, Slovakia's ambassador to UNESCO.

Name of the Measure:

11. COOPERATION WITH CHURCHES AND RELIGIOUS SOCIETIES

The Ministry of Culture is the central state administration body for affairs related to churches and religious societies though it has no control of them, does not interfere in their internal affairs and does not provide methodological guidance for their activities. This approach is based on recognition of their social and legal standing as public institutions *sui generis*. It nevertheless cooperates with them and conducts dialogue with them.

a) The objective of the measure is to intensify cultural exchanges so as to benefit mutual respect of cultures, facilitate dialogue and stimulate intercultural activity that promotes cultured interaction. At their own initiative, churches and religious societies organise cultural, educational and charitable activities that contribute to the objectives and key principles of the Convention. They are helping to build a society in which people with different opinions from different communities have solidarity and good will for each other. They provide care for every person regardless of their opinions or nationalities, provide assistance for people in need and create conditions for them to develop their own human dignity, their own culture and their own religious heritage.

b) The Ministry is the central state administration body for the affairs of churches and religious societies. Questions of the financial relations between the state and the church are regulated by Act No 218/1949 on financial provision for churches and religious societies by the state, as amended by Act No 16/1990 repealing state supervision of churches, as amended by Act No 522/1992 and Act No 467/2005. The state provides direct subsidies through the budget chapter of the Ministry to finance the payroll and health and social security contributions of clerics of the registered churches and religious societies and to contribute to the operating costs of church administrations (bishop's offices). In 2012 funds for this purpose from the state budget amounted to EUR 37,555,040; in 2013 they amounted to EUR 37,524,333; in 2014 they amounted to EUR 38,472,510; and in 2015 they amounted to EUR 38,949,895.

c) Cooperation with registered churches and religious societies included dialogue on systematic lifelong learning for people in leadership positions in churches and religious societies as a means to promote respect for cultural diversity.

Name of the Measure:

12/ INTEGRATION OF CULTURE IN SUSTAINABLE DEVELOPMENT POLICIES

The Operational Programme Information Society defines conditions for management of implementation, monitoring, evaluation, information, publicity and auditing in relation to projects under the Operational Programme Information Society. The Slovak Republic has the opportunity to draw on funds of the European Union for this purpose. The strategic document permitting use of these funds was prepared in accordance with the rules laid down by the European Union for the structural funds and the Cohesion Fund and was approved by the government of the Slovak Republic and the European Commission. Funds provided under the European Union's cohesion policy must support three main objectives: Convergence, Regional competitiveness and employment, and European territorial cooperation.

The main objective is

- a) to increase the accessibility and quality of civil infrastructure and amenities in the regions. Through its orientation, it helps to stimulate the internal resources of regions and develop related business activities (small and medium enterprises) and also makes regions more attractive for foreign investment. Co-financing from structural funds in areas such as
- b) The strengthening of the cultural potential of regions, increase in the quality of the services provided by repository institutions (galleries, libraries and museums) on the local and regional level through their reconstruction, enlargement and modernization, including the procurement of equipment and the revitalization of important monuments in connection with the conservation of cultural heritage and its use in cultural tourism.

Conception for the protection of monuments

The Conception for the protection of monuments includes identification of the most important cultural heritage monuments and the quantification of the number of cultural heritage monuments which are at risk or in a damaged or desolate condition.

The main objective of the measure:

- a) is to create conditions for the elimination of negative impacts causing the damage or disappearance of cultural heritage monuments. The conception includes the identification of specific threats to cultural heritage monuments and other elements of cultural heritage, e.g. archaeological cultural heritage (archaeological finds and archaeological sites) and to find alternative proposals for solving these threats.
- b) the measure is included in the conception referred to above. The Ministry bears overall responsibility for its implementation; tasks implementing the measures including state administrative procedures in the first and second instance are performed by the Monuments Board of the Slovak Republic or the Regional Monuments Boards.

Examples of projects carried out under the Operational Programme Information Society and overview of measurable indicators.

Digital library and digital archive

Non-refundable financial contribution: EUR 39,695,796.98

Project implementation schedule

Name of activity	Start of implementation	End of implementation
------------------	-------------------------	-----------------------

Main activities (max. 100 characters for each activity)	activity (MM/YYYY)	activity (MM/YYYY)
Activity 1 – Preparation of documents for digitization and their chemical treatment (3)	04/2012	09/2015
Activity 2 – Digitization (4)	04/2012	09/2015
Activity 3 – Archive (Digitization and conservation of documents of the SNA (5)	04/2012	09/2015
Support activities		
Project management	04/2012	09/2015
Publicity and information	06/2012	09/2015

Digital gallery

Beneficiary: Slovak National Gallery

Non-refundable financial contribution: EUR 13,976,008.00

Non-refundable financial contribution: EUR 26,287,339.11

Project implementation schedule

Name of activity	Start of implementation activity (MM/YYYY)	End of implementation activity (MM/YYYY)
Main activities (max. 100 characters for each activity)		
Activity 1 – Establishment and operation of the Digitization Centre	02/2012	11/2015
Activity 2 – Treatment and conservation of items	02/2012	11/2015
Activity 3 – Preparation of items for digitization	03/2012	11/2015
Activity 4 – Digitization of museum collections	08/2012	11/2015
Activity 5 – Digitization of knowledge of folk-art production	08/2012	07/2015
Support activities		
Project management	01/2011	11/2015
Publicity and information	02/2012	11/2015

Digitized monuments and historic sites

Beneficiary: Monuments Board of the Slovak Republic

Non-refundable financial contribution: EUR 9,333,051.18

Project implementation schedule

Name of activity	Start of implementation activity (MM/YYYY)	End of implementation activity (MM/YYYY)
Main activities (max. 100 characters for each activity)		
Activity 1 – Building modifications to create space for the digitization workplace of the Monuments Board of the Slovak Republic	05/2011	05/2013
Activity 2 – Procurement of equipment and technology for the digitization workplace of the Monuments Board of the Slovak Republic	01/2012	05/2013
Activity 3 – Digitization of monuments and historic sites	01/2012	11/2015
Support activities		
Project management	03/2011	11/2015
Publicity and information	01/2012	11/2015

- **Integration of Culture in Sustainable Development Policies**

CIVIL SOCIETY

Have you taken initiatives involving civil society in activities to:

- **Promote the objectives of the convention through awareness raising and other activities**

Yes

- **Collect data and share and exchange information on measures adopted at local and international level**

Yes

- **Provide spaces where ideas of civil societies can be heard and discussed while developing policies**

Yes

- **Implement Operational Guidelines**

Yes

- **Other**

Yes

Is Civil Society contributing to this report?(Options: YES/NO) [if yes] **(at least one)** (Name, Position, Organization)

YES

Slovak Coalition for Cultural Diversity (SCCD) represents more than 200 societies, associations and groups in many areas of art – music, visual art, theatre, literature, television and film-making etc. It is the most representative and most respected representative of the interests of artists in Slovakia.

The main activities of the SCCD include:

- support for the implementation of the 2005 UNESCO Convention on the protection and promotion of the diversity of cultural expressions.
- improving conditions for the development of creativity, culture and art,
- improving the legal and social status of artists.

[if yes] **CIVIL SOCIETY**

Has the civil society taken initiatives to:

- Promote the principle and the objectives of the Convention locally and internationally
Yes.

How?

International activities:

The SCCD is the co-founder:

- Of the European Coalition for Cultural Diversity (ECCD) together with coalitions of professional artists from Germany, Belgium, France and Spain,
- International Federation of Coalitions for Cultural Diversity (IFCCD), Seville, 19 September 2007.
- It is an active participant not only in these organizations (holding the positions of Member of Board of Directors IFCCD, Vice-President ECCD, organization of the IFCCD and ECCD Congress in Bratislava in October 2012 etc.) but also in the International Association of Art Europe (IAA Europe – from 2008 a member of the committee, secretary, from 2010 operation of the Office of IAA Europe in Bratislava, 2011 to 2015 the position of President), IAA/AIAP (member of the executive committee 2011–2019, from 2015 coordinator for Europe), European Council of Artists (ECA) and others. Position of a member of the UNESCO intergovernmental committee for the protection and promotion of cultural diversity from 2015 (preparation of a proposed UNESCO recommendation concerning the status of the artist, sent to the secretary of the Convention, Danielle Cliché, in November 2015). Initiation of international discussion on the status of the artist, summary of the results in a 150-page English-Slovak publication (see annex).
- The SCCD and its member organizations have organized and taken part in many international events, workshops and conferences, in particular on issues of the legal and social status of artists, artists' mobility, the status of the artist, the exchange of knowledge in the arts, issues of financial remuneration to artists (the MU agreement, the status of cultural institutions amongst others (a selection of events is listed in an annex).

Local activities:

- The SCCD and its member organizations have organized many events, lectures and discussions for the public, in particular on questions such as the importance of culture and art for the development of society, the legal and social status of artists, the mobility of artists, the status of the artist, the promotion of the objectives and principles of the Convention and other topics, mainly in connection with regular events – World Art Day (15 April), Night of Museums and Galleries (May), Bratislava Art Festival (BLAF – September/October) and White Nights (autumn). Representatives of the SCCD also discuss these issues in the media when possible (television, radio, newspapers and magazines).

Promote ratification of the Convention and its implementation by governments?

How?

- The Slovak Republic ratified the Convention in 2006 but making it an integral part of national life will take much longer. Since its foundation, the SCCD has sought the establishment of permanent advisory bodies, including representatives of civil society, for constructive and systematic cooperation to solve current problems in culture and the preparation of legislation. The SCCD welcomed the establishment of the Government Council for Culture and its committees (the Committee for art, the Committee for public cultural awareness activities, the Committee for the media) and working parties (the Working party on analysis of the remuneration of cultural workers and proposals for improving the level of their remuneration, the Working party on the status of the artist, the Working party on the recodification of copyright in the Slovak Republic), the Government Council for Non-governmental Non-profit Organizations and the Sectoral Council of the Ministry of Culture on Increasing Employment: the SCCD was represented in all of these from 2012 and its representatives reviewed significant documents and proposals for legislation, regarding which they made a number of proposals for improving the situation in culture and increasing culture's influence on the sustainable development of society.

Some recent results:

Status of the artist:

- April 2015: for the first time after nearly a quarter century of more or less intensive discussion, the working party of the Ministry of Culture reached a fundamental consensus on the basic question of who should have the status of an artist.
- On 11 November parliament approved a draft act on the definition and registration of professional freelance artists in accordance with the conception of the Status of the Artist (which entered into effect on 01/01/2016); in the next period specific measures will be implemented to build upon the initial step and give it real content.
- Amendment of the Building Act: On 27/05/2015, the government of the Slovak Republic approved an amendment of the Building Act which includes an obligation to include works of art in new buildings and the renovation of existing buildings financed from public administration budgets and an obligation to protect existing works of art that are part of public buildings. Parliament has not yet passed the act.
- Recodification of the Copyright Act: Parliament passed the act on 01 July 2015.
- Amendment of the Act on Broadcasting and Retransmission: In 2015, parliament passed an amendment obliging private radio stations and the public broadcaster to allocate a

set percentage of broadcasting time to Slovak works. The SCCD has always been committed to cultural diversity and support for domestic cultural production.

- On 14 May 2014, the government of the Slovak Republic approved the Cultural Development Strategy of the Slovak Republic 2014–2020. If implemented as planned, the Strategy could bring about a fundamental change in the development of culture in Slovakia; The Ministry of Culture developed an action plan for its implementation in the period 2015–2017 in cooperation with professionals in the field. The action plan lays down 60 specific tasks with deadlines.
- The newly established Art Support Fund began to perform its activities from 01 January 2016. It aims to provide more financing for art production and projects in the arts (50% more funds in 2016 compared to the previous year) and to simplify the administration of grants in the arts.
- Preparation of the Strategy for the development of the creative industries

Up to 2100 characters

- Bring the concerns of citizens, associations and enterprises to public authorities, including vulnerable groups?

How?

Through its representatives in advisory bodies of the government and the Ministry of Culture, the SCCD is able to table critical comments on proposed legislation and other fundamental documents, warn of the negative impact of long unresolved problems in the area of culture and make constructive proposals for their solution. The SCCD and its members also raises concerns in the space they receive in the media, on their websites (the SCCD site has received nearly 320,000 visits) and in their own publications (e.g. the Yearbook of the Slovak Union of Visual Arts, the publications *Štatútumelca* – Status of the Artist and *Bielakniha* – the White Book) Some of long-term problems that have been raised include:

- stopping the decline in the share of GDP spent on culture, which has lasted over 20 years,
- simplifying the administrative requirements for grants supporting artists' work,
- reducing the high tax burden of artists (artists are a unique group within the population in being obliged to pay an additional statutory levy of 2% of gross income),
- revival of the art market: expenditure on the purchase of works of art cannot be used to reduce the tax base, which harms both artists (by reducing their ability to earn a living from their creative work) and the state (decimating the art market and driving it into the grey market, which not only makes society less cultivated but ultimately also reduces the state's tax income),
- adoption of a law on sponsorship that would motivate the private sector to support culture, to solve the possibility of the real exercise of collective bargaining rights by artists.

The SCCD and its members also express their critical opinion on other issues, such as the issue of support for international cooperation and the not always equal rights of specialists working in the public interest (see Yearbook of the Slovak Union of Visual Arts 2015/2016). During professional discussion of the government's manifesto for the period 2016–2020 in the

Government Council for Non-governmental Non-profit Organizations, the SCCD criticised the lack of transparency in the management of public funds intended for the third sector (of which the SCCD is a part).

It must be stated that the SCCD's requests are not infrequently received with understanding and some of the artists' proposals have been included in the government manifesto and other approved documents (even though there are often differences of opinion on questions of scope and the schedule of implementation).

Up to 2100 characters

- Contribute to the achievement of greater transparency and accountability and accountability in the cultural governance?

How?

the fundamental factors that would increase effectiveness in dealing with issues in culture, including transparency and responsibility include, in our view, the following:

- systematic efforts for more effective cooperation between artists themselves on the national and international level (sharing information and positive solutions, achieving agreement on priorities, mutual assistance in promoting them) so that artists could be constructive and respected partners for national governments: the SCCD is having a large degree of success in this,
- efforts to change the public's perception of art and culture: it is unrealistic to expect to achieve any particularly fundamental change in the status of culture if a large part of the public consider art to be nothing but a luxury and entertainment, even something unnecessary, without which everything could go on as normal; the SCCD and its members therefore try to take every opportunity to explain the meaning and nature of art, and the important contribution that the cultural sector makes to GDP and job creation (in the advisory bodies of the government and the Ministry of Culture, in lectures and discussions with the public, in publications and the Yearbooks of the Slovak Union of Visual Arts),
- efforts to establish substantive, correct and constructive cooperation between the representatives of artists and the state in the interest of both parties: artists are very familiar with the problems facing culture and the state has the possibility to make a real change here; the SCCD sees itself as having a duty to point out deficiencies but it must also support constructive proposals of the Ministry of Culture and propose realistic solutions, including application of the experience of the coalition's foreign partners.

Up to 2100 characters

- Monitor policy and programme implementation on measures to protect and promote diversity of cultural expression?

How?

The coalition closely monitors fulfilment of the government's manifesto and the implementation of measures under other approved strategic documents. There are some slight optimistic signals in these issues compared to the recent past.

- Build capacities in domains linked to the Convention and carrying out data collection?

How?

In order to collect data supporting the adoption of legislation on the status of the artist, the SCCD initiated an international discussion of this issue and based on cooperation with 5–6 international organizations for artists it collected data and made an analysis of the status of artists in 22 states on several continents; the results were published as a 160-page book in Slovak and English, *Status of the Artist*, in 2014.

Up to 2100 characters

- Create innovative partnerships with the public and private sectors and with civil society of other regions of the world?

How?

See the answer to the previous question. Additional points:

With the aim of increasing the efficiency of international cooperation, the SCCD has for a number of years sought to involve its partners who represent civil society abroad in the solution of a specific issue: Status of the artist.

The first step was the personal presentation of the idea at plenary sessions of the partner organisations and requesting members to respond to a questionnaire that had been prepared.

This step was followed by several working seminars and conferences on the topic (2012)

- Istanbul, Turkey; 2013 - Oslo, Norway; 2015 - Plzen, Czech Republic). It was impossible to complain of a lack of interest: the last conference had delegates from 32 countries on four continents and the fifth continent sent at least a written contribution.

The first stage was concluded in 2014 with the publication of a publication in Slovak and English, *Status of the artist*. Answers continued to be received after the book was completed (e.g. from Romania, Australia, personal consultation with artists' representatives from Japan, Cuba and other countries). The publication includes statements from Slovakia and the following international organizations:

International Association of Art Europe (IAA Europe): France, Norway

IAA/AIAP: Chile, South Africa, Mexico

International Federation of Coalitions for Cultural Diversity (IFCCD):

Australia, Morocco, Canada (a particularly helpful source was Charles Vallerand, the secretary general of the IFCCD, who communicated many answers that were not only positive, but highly intelligent and comprehensive), Austria

International Federation of Arts Council and Cultural Agencies (IFACCA): Australia

European Council of Artists (ECA): Malta, Denmark, Finland, Lithuania
Ericarts: Germany

Challenges encountered or foreseen to implement the Convention (*List them*)

- Challenge 1: Acquiring broader public support (the problem is a lack of information on the UNESCO Convention and more generally on the meaning and importance of culture and art for the sustainable development of society) – the education system and the media have a vital role to play here
- Challenge 2: The need to find forms of constructive cooperation between the state and civil society
- Challenge 3: The need to develop constructive cooperation between artists themselves and involving other workers in culture on the national and international levels

Solutions found or envisaged(*List them*)

- Solution 1: The legislative solution of the first stage in accordance with the conception of the status of the artist in Slovakia (11 November 2015 – definition of who should have the status of an artists, which opens the way to a more focussed solution of specific problems)
- Solution 2: The SCCD's proposal of 18 November 2015 for the adoption of a UNESCO recommendation aimed at making use of the experience generated by the broad international consultation that the SCCD initiated and the successful preparation of the first stage of the act in Slovakia and the preparation of the next logical step, which is in accordance with the UNESCO recommendation of 1980 and the UNESCO Convention of 2005 – to recommend member states to support the implementation of the Status of the artist as a an instrument for solving specific problems in the cultural sector in different countries which could make a significant contribution not only to the development of the cultural sector but also to society as a whole and sustainable economic growth.

Activities planned for next 4 years to implement the Convention(*List them*)

- Activity 1
- Activity 2

Supporting documents provided by Civil Society(*optional: File: upload and description*)

1/ list of selected international events in which representatives of the SCCD have participated since 2012

2015, December – Intergovernmental Committee meeting, UNESCO, Paris, France

2015, November – Conference The Significance of Institution in the Processes of Culture, Vilnius, Lithuania

2015, October – Congress IFCCD / ECCD and International forum organized as part of the Celebration of the 10th anniversary of the Convention of the UNESCO on the protection

- and promotion of the diversity of cultural expressions, Mons 2015, European Capital of Culture, Belgium
- 2015, October – Conference Status of the Artist, General Assembly IAA Europe and IAA / AIAP, Pilsen 2015 – European Capital of Culture, Czech Republic
- 2015, June – Conference of Parties to the Convention on the protection and promotion of the diversity of cultural expressions, Fifth ordinary session, UNESCO Headquarters, Paris, France
- 2014, December - Executive Committee meeting IAA/AIAP, Asia Pacific Regional Conference, The Korea Artist's Day Event, Seoul, Korea
- 2014, November - Executive committee meeting of IAA Europe and Symposium The State of Fine Art – New Perspectives on Artistic Copyright, under the patronage of Helga Trüpel (MEP), Brussels, Belgium
- 2014, November - Meeting ECCD, Brussels, Belgium
- 2014, September - International artists' workshop, Zalošče, Slovenia
- 2014, September - Seminar and Workshop MU agreement for Visual Artists, Stockholm – Sweden
- 2014, April - Executive committee meeting IAA/AIAP, Bratislava - Slovakia
- 2014, Feb – Meeting ECCD, Brussels, Belgium
- 2013, November – Meeting ECCD, Brussels, Belgium
- 2013, October - Congress and General Assembly of IAA Europe, Oslo – Norway
- 2013, October - Conference on Cultural Diversity, Prague, Czech republic
- 2013, June - Executive committee meeting IAA/AIAP, UNESCO, Paris – France
- 2013, May - Executive committee meeting IAA Europe, Berlin – Germany
- 2013, May – Meeting ECCD, Brussels, Belgium
- 2013, April - UNESCO Annual Consultation, Frankfurt – Germany
- 2012, November – Cumbredel Arte / Latin America and Carribean, Executive committee meeting IAA/AIAP, Antofagasta – Chile
- 2012, November - European Council of Artists Annual Conference: Art as a Bridge Builder, Vilnius – Lithuania
- 2012, October - International Symposium: The Status of Art and Artist in the Contemporary World, Pilsen – Czech republic
- 2012, October - General Assembly of IAA Europe, Istanbul – Turkey
- 2012, September - Congress of IFCCD and ECCD, Bratislava

2/ *proposal of the SCCD - UNESCO Recommendation, original English version*

http://preview.triad.sk/svu/svu_rocenka2015_16.pdf- pp 92 to 97

3/ *the publication Status of the artist:*

<http://preview.triad.sk/svu/StatusOfTheArtist-Engl-Slovak.pdf>

4/ *Yearbooks of the Slovak Union of Visual Arts:*

http://preview.triad.sk/svu/svu_rocenka2015_16.pdf

<http://preview.triad.sk/svu/Rocenka SVU 2014-15.pdf>

<http://preview.triad.sk/svu/svu13-14.pdf>

5/ www.skkd.sk

Is Civil Society contributing to this report? (Options: YES/NO) [if yes] **(at least one)** (Name, Position, Organization) Pavol Kral, President of Slovak Coalition for Cultural Diversity [if yes] **CIVIL SOCIETY** This section is to be completed with information provided by civil society

ACHIEVEMENTS AND CHALLENGES

The results achieved in the implementation of the Convention are set out in the foregoing measures for the protection and promotion of the diversity of cultural expression. During the implementation of the Convention a number of challenges were identified, for which related solutions were found.

Identified challenges and solutions

- to integrate references to the 2005 Convention into strategic policies on support for creative environments (the creation and distribution of culture, and also in other materials for the support of art, media, the audio-visual industries and the creative industries) during their preparation, having regard for the implementation of the Convention.
- to promote international cooperation in the implementation of the Conventions, to continue regular participation in relevant sessions of the committee of parties.
- to create synergies in the protection and promotion of the diversity of cultural expressions and the protection of cultural heritage through the Slovak Republic's active participation not only in UNESCO but also in the European Union, the Council of Europe, the Visegrad Group, the EUROMED organization and the Anna Lindh Foundation
- to support the presentation of original domestic works abroad

- to ensure a fair share is given to domestic original cultural production in the mass media, especially by public broadcasters
- to adopt measures to ensure that foreign audio-visual works entering the Slovak market, including works of world cinematography, have a Slovak language mutation (name of the work, subtitles, dubbing)
- to establish a comprehensive solution for the legal and social status of artists in society:
  - to take account of the special status of artists in law on collective bargaining, social security and taxation.
- to continue the activities of the point of contact, which has existed in the ministry since 2009. The function of the point of contact is to provide information on the Convention in cooperation with civil society
- to make a voluntary contribution to the IFCD
- to consider organizing an international event for exchanging experience in the implementation of the Convention
- to promote a balance between the preservation of cultural identity and social integration through intercultural and interfaith dialogue having regard for local cultural and religious characteristics
- to contribute to harmonious interactions between cultures and peoples in order to spread the ideals of peace and non-violence, support for dialogue between religions, the protection of cultural diversity and the cultivation of tolerance through the International Decade for the Rapprochement of Cultures (2013–2022)

ANNEXES

1.1.a. Cultural Goods

Year	2012	2013	2014	Source
Total in thousand EUR	1.4	1.2	4.7	SO SR
(a) Total exports in cultural goods	0.2	0.5	0.5	SO SR
(b) Total imports in cultural goods	1.2	0.7	4.2	SO SR

Key SO SR: Statistical Office of the Slovak Republic

1.1.b. Cultural Services

Year	2012	2013	2014	Source
Total in thousand EUR	386,085	363,997	359,553	SO SR
(a) Total exports in cultural services	212,290	217,079	206,406	SO SR
(b) Total imports in cultural services	173,795	146,918	153,147	SO SR

Key SO SR: Statistical Office of the Slovak Republic

1.2. Contribution of cultural activities Gross Domestic Product

Please refer to the 2009 UNESCO Framework for Cultural Statistics (FCS) for the list of applicable cultural codes in the International Standard Industrial Classification (ISIC). Please indicate which methodology was used to calculate the share of culture in total GDP (value added, input/output, etc.).

(a) Total GDP	USD	Year	Source	
(b) Share of cultural activities in GDP	%	USD	Year	Source

Data not currently available. The Ministry of Culture of the Slovak Republic began preparation of a culture and the creative industries satellite account in 2015 and data should become available in a few years.

Which methodology was used to calculate the share of culture in total GDP?

Up to 2100 characters

1.3. Government expenditure on culture. If not available, please use government expenditure on recreation and culture

(a) Total government expenditure	USD	Year	Source
(b) Share of culture in government expenditure	%USD	Year	Source

No data is available (data may become available after the creation of the satellite account, or for partial areas of culture that are part of the state statistical survey, from 2017).

2. Books

(a) Number of published titles (Name, Year, Source)

(b) Number of publishing companies

Year	2012	2013	2014	Source
Total	8,152	8,371	10,389	MC SR* – state statistical survey "Kult" report
Small Size Companies	-	-	-	-
Medium Size	-	-	-	-
Large Size	-	-	-	-

*Key: MC SR: Ministry of Culture of the Slovak Republic

(a) Bookshops and Sales

Bookstore chains	Number	USD	Year	Source
Independent Book stores	Number	USD	Year	Source
Book stores in other retail	Number	USD	Year	Source
Online Retailers	Number	USD	Year	Source

(b) Translation flows:

b.

Year	2012	2013	2014	Source
Total translation flows	2,203	1,944	2,467	MC SR* – state statistical survey "Kult" report

*Key: MC SR: Ministry of Culture of the Slovak Republic

3. Music

(a) Production / Number of albums produced:

Physical format	Number	Year	Source
Digital Format	Number	Year	Source
Independent	Number	Year	Source
Majors	Number	Year	Source

(b) Sales / Total number of recorded music sales:

Physical format	Number	Year	Source
Digital Format	Number	Year	Source

4. Media

For definitions and information on media statistics, please refer to the UIS Guidebook of Broadcast and Newspaper Indicators available at this address: <http://www.uis.unesco.org/Communication/Documents/tp10-media-indicators-2013-en.pdf>

(a) Broadcasting audience and share

Year	Source
------	--------

Programme type	Audience share	Type of ownership	Type of access
1st Channel	Percentage	[Private, Public, Company]	[Paid, Free]
2nd Channel	Percentage	[Private, Public, Company]	[Paid, Free]
3rd Channel	Percentage	[Private, Public, Company]	[Paid, Free]
4th Channel	Percentage	[Private, Public, Company]	[Paid, Free]

(b) Broadcasting media organizations

The only thing that can be said with certainty on broadcasting is that Slovakia has no paid television station.

if any data were repeated, e.g. media ownership.

(a) Broadcasting media organizations

For the years 2012 – 2014	Source: MC SR* – state statistical survey “Kult” report
----------------------------------	--

Ownership	Number of domestic media organization providing			
	RADIO CHANNELS	TELEVISION CHANNELS	BOTH RADIO & TELEVISION CHANNELS	TOTAL
2012				
Public	9	2	-	11
Private	29	136	-	165
Community	-		-	
Not Specified	-		-	
TOTAL	38	138	-	176
2013				

Public	9	2	-	11
Private	33	128	-	161
Community			-	
Not Specified			-	
TOTAL	42	130	-	172
2014			-	
Public	9	2	-	11
Private	33	133	-	166
Community			-	
Not Specified			-	
TOTAL	42	135	-	177

(b)

c) Number of newspapers

For the years 2012 – 2014	Source: MC SR* – state statistical survey “Kult” report
----------------------------------	--

*Key: MC SR: Ministry of Culture of the Slovak Republic

The data requested in this section (point 4(a) and (b)) cannot be provided because they are not included in any official data collected in the Slovak Republic. They are not collected in the state statistical survey for culture nor by the Council for Broadcasting and Retransmission, which was consulted on this matter. The Council for Broadcasting and Retransmission stated that the requested information could only be obtained from public sources whose reliability could not be checked and therefore it would not be able to guarantee the truthfulness, accuracy or timeliness of the data.

Publishing format	Daily newspapers	Non-daily newspapers	Total for 2012	Source
Printed	11	1,823	1,834	records of periodicals kept by MC SR
- Free only	1	around 500*	501	
- Paid Only	10	1,323	1,333	
- Both Free and Paid				
Publishing format	Daily newspapers	Non-daily newspapers	Total for 2013	Source
Printed	11	1,742	1,753	records of periodicals kept by MC SR
- Free only	1	around 500*	501	
- Paid Only	10	1,242	1,252	
- Both Free and Paid				
Publishing format	Daily newspapers	Non-daily newspapers	Total for 2014	Source
Printed	11	1,761	1,772	records of

				periodicals kept by MC SR
- Free only	1	around 500*	501	
- Paid Only	10	1,261	1,271	
- Both Free and Paid				
Both Printed and Online	* information for this part of the table is not available, except in the case of daily newspapers, of which 10 out of 11 are published on-line			
- Free only				
- Paid Only				
- Both Free and Paid				
TOTAL				

- *** qualified estimate**
- ***Key:** MC SR: Ministry of Culture of the Slovak Republic

5. Connectivity, infrastructure, access

Number of mobile phone subscribers per 1000 inhabitants	1126.3	2012	Statistics of the Ministry of Transport, Construction and Regional Development ¹⁾
	1146.3	2013	Statistics of the Ministry of Transport, Construction and Regional Development ¹⁾
	1176.5	2014	Statistics of the Ministry of Transport, Construction and Regional Development ¹⁾
	1230.7	2015	Statistics of the Ministry of

			Transport, Construction and Regional Development ¹⁾
Number of households with Internet access at home	75.4%	2012	Statistical Office of the Slovak Republic ²⁾
	77.9 %	2013	Statistical Office of the Slovak Republic ²⁾
	The requested information is not available for 2014	2014	
	79.5 %	2015	Statistical Office of the Slovak Republic ²⁾
Number of individuals using the Internet	This information is not available	Year	Source

1) http://www.telecom.gov.sk/files/statistika_vus/telekom/index.htm

2) https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/multi/information/indicators/!ut/p/b1/jZBN-D4lwDIZ_0gqbMI4DYcwsK29xF8PBGlyAB-PvdyBXh701fZ60b5FGLdJj9-5v3aufxu4x99q7NDKjYegw4H7lqFCarBua4zrEBigbAH4Ug8XPffH1qSpiEBXLeHEqDpDd6luA2U_KzGUB4dG-OCZmHLM0IJ4L4Kx-xFIKfAIAJd-BYGlDBDnGwPB_91sWWPxywepbqI39J6QXxJZgAWwv3nqStl4Brh2YU6h0Gq7oOdSmWujFnXwAHDqn9w!!/dl4/d5/L2dJQSEvUUt3QS80SmtFL1o2X1ZMUDhCqjFBMEc3VDEwSU5OU1VWOFzMTg3/

6. Cultural Participation

Percentage of people participating in cultural activities at least one time during the last 12 months

Cultural participation of visitors?			
Activity	Total for 2012	Total for 2013	Total for 2014
Cinema	3,512 519	3,815 408	4,142 802
Theatre	1,408 268	1,440 181	1,827 634

Dance (including ballet)	Data not currently available		
Live concert/musical performance	1,034 682	606,078	1,640 089
Exhibition	386,557*	964,495	489,575
TOTAL	6,342 026	6,826 162	8,100 100

The state statistical survey does not include information categorized by sex.

* Since it is not clear which exhibitions are meant, the information given is for visits to galleries.

1) <http://www.culture.gov.sk/statistika-kultury-1a8.html>

2) The state statistical survey in the area of culture (nor any other relevant source) does not include information on whether periodicals are circulated free of charge or not.

3) The state statistical survey in the area of culture (nor any other relevant source) does not include information on whether periodicals are published online.

**Is there any available data on the reasons for the non participation in cultural events?
(Options: YES/NO)**

Main reasons for non-participation (in %)			
Reason	Male	Female	TOTAL
Too Expensive	%	%	[automatic SUM]
Lack of Interest	%	%	[automatic SUM]
Lack of time	%	%	[automatic SUM]
Lack of information	%	%	[automatic SUM]
Too far away	%	%	[automatic SUM]
Other	%	%	[automatic SUM]

The data is being prepared and will be available only at the end of 2016.

7. Additional clarifications

Up to 2100 characters

8. Additional Annexes (Please attach file) (File -upload- and description)

- Files must be less than **250 MB**.
- Allowed file types: **txt pdf doc docx xls ppt pptx**.

SUBMISSION

As indicated in the Technical procedures for submission and follow-up of reports

- *Print a copy of the report after submission*
- *Complete the report with the original signature by the official designated to sign it on behalf of the Party*
- *Send the original signed copy to the following address: UNESCO, Section of the Diversity of Cultural Expressions, 7, Place de Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, France*

After the submission, you will receive a confirmation email including a pdf copy of your report.

Name of the designated official signing the report

- **Title*** Ms.
- **First Name*** Božena
- **Family Name*** Krížiková
- **Organization** Ministry of Culture of the Slovak Republic, International cooperation section
- **Position*** Director General

DATE OF SUBMISSION 19. May 2016

Note that the submission of the report is subject to the correct completion of all mandatory questions. In case of an unsuccessful attempt to submit the report, the system will highlight those mandatory sections that are not yet completed.

8/f 10th Session of the Intergovernmental Committee for the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions, Rapporteur's remarks

Ms Jana Kňazková (Slovakia), 15 December 2016

Dear members of the Committee and observers,

- The 10th Session of the Intergovernmental Committee for the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions, was held from 13 to 15 December 2016 at UNESCO Headquarters. The session was opened by Francesco Bandarin, Assistant Director-General for Culture.
- In addition to the **21** members of the Committee, the participants were:
  - **40** Non-members of the Committee,
  - **3** Member States of UNESCO not party to the Convention
  - **2** Intergovernmental Organizations, and finally
  - **40** NGOs.
- The session was privileged to have Mr. Stephen Arnott, Assistant Secretary of the Arts Development and Investment Branch of the Ministry for the Arts of the Australian Government assume the functions of the Chairperson.
- The Committee addressed 12 items on its agenda and saw for the first time, the launch of a multimedia installation created especially for the Committee by artists working for Ker Thioissan in Dakar, Senegal.
- The Committee considered the Secretariat's report on its activities for 2016. This report presented a summary of activities undertaken by the Secretariat, in line with the Convention's monitoring framework and four overarching goals. These activities aimed to develop capacities, increase participatory policy making, improve periodic reporting, assess impact and raise awareness. Member States were encouraged to develop activities that support the aims of the Convention at the national level. While progress was made, challenges remain, namely in regards to financing.
- The Committee considered Item 5 regarding the Secretariat's report on the governance of UNESCO and dependent funds, programmes and entities. Several of the External Auditor's recommendations have already been examined, related to the length of statutory meetings. It suggested to the Conference of Parties to place issues of governance on the agenda of its sixth session.
- The debate on the involvement of civil society in the implementation of the Convention began with an overview of the working session with civil society organizations held prior to the session, which proved to be a fruitful exercise. Participants praised the informal nature of the exchange and identified the need to further work on mechanisms for their future engagement in the work of the governing bodies. Civil society is expected to present a written and/or oral report at the 11th session of the Committee in December 2017, to be submitted by 1 September, 2017.

- A ministerial panel on reshaping digital policies for development was held, where Mrs Irina Bokova, Director-General of UNESCO, Mrs Melanie Joly, Minister of Canadian Heritage, Mr. Fernando Griffith, Minister of Culture for Paraguay and Ambassador Stefanini, filling in for Mrs Audrey Azoulay, Minister of Culture and Communication for France considered the impact of digital technologies on creativity. The discussion which was moderated by UNESCO's Assistant Director-General for Culture, Mr Francesco Bandarin, focused on the best ways to support new forms of digital creativity through effective policies.
- A second panel, moderated by Charles Vallerand, discussed creativity in the digital age with representatives from civil society organizations. The panel addressed the interaction between digital and artistic practices and identified new players and trends in digital creativity.
- Acknowledging the tremendous challenges raised by digital technologies for the implementation of the Convention, the Secretariat introduced preliminary draft Operational Guidelines. The guidelines provide a strategic framework for understanding, interpreting, and implementing the Convention in a digital environment. The debate was both thorough and engaging and each paragraph was discussed in detail. The Committee adopted the draft Operational Guidelines and will submit the final document to the sixth ordinary session of the Conference of Parties in June 2017.
- Regarding the Secretariat's report on the implementation of the International Fund for Cultural Diversity (IFCD), an in-depth review of the overall implementation of the IFCD was held, including its seventh call for funding requests, launched in February 2016. The panel of experts was commended for their work in selecting and evaluating the projects recommended for funding. When compared to previous calls, it was noted that funding requests from NGOs increased, as did applications covering the digital arts. While the IFCD is increasingly recognized as an effective international cooperation platform for the promotion of dynamic cultural sectors, the Fund faces several challenges, including a lack of human resources and stagnation in contributions. The Committee decided to support the proposed projects, to issue a new call for funding requests in 2017, and to renew the Director-General's call for regular voluntary contributions to all Convention stakeholders, quoting the amount of 1% of their annual contribution to UNESCO.
- The Committee reviewed 33 quadrennial periodic reports. The members of the Committee identified the challenges faced in submitting their quadrennial periodic reports, as well as the means through which they undertook consultations in their countries. The challenges highlight the need for continued capacity building in policy monitoring. The Secretariat encourages Parties who have not yet submitted their reports, to do so as soon as possible, in order for their policies and measures to be included in the next edition of the Global Report monitoring the implementation of the Convention.
- The Report of the Committee on its activities and decisions to the Conference of Parties highlights that the majority of activities requested by the Conference of Parties have been implemented by the Committee. However, the Committee faces challenges in integrating new themes into the work plan without support from extra-budgetary resources.

- The Committee decided that its next session will take place from 13 to 15 December 2017, as well as a working session with civil society organizations to be held on 12 December, 2017.
- The election of members of the Bureau for the eleventh ordinary session of the Committee had the following results.
  - Chairperson: Mr. Mohamed Lotfi M' Rini (Morocco)
  - Rapporteur: Mr. Aman Wirakartakusumah (Indonesia)
  - Vice Chairpersons: Cote d'Ivoire, France, Paraguay and Czech Republic
- I would like to thank all Committee members, and all those in attendance for your participation. I would also like to thank our Chairperson, Mr. Stephen Arnott, for his excellent work and for helping guide the discussions so efficiently. And last but not least I would like to thank you and to express my profound appreciation to the Secretariat for their excellent work in preparing all of the documentation and for conducting this fruitful Committee meeting. Thank you as well to the translators for their outstanding interpretation services and I particularly want to express my thanks to Ms. Lindsay Cotton for her great collaboration in the elaboration of this report.

